

Α. 1147
M. 15
N. ΤΖΑΚΑ & Π. ΠΕΤΡΑΚΟΥ
ΣΧΟΛΙΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΛΑΤΙΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΗΡΟΔΟΤΟΣ

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΕΚΔΟΘΕΙΣ

ΥΠΟ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΡ. ΒΟΥΛΓΑΡΙ

δ.φ. καθηγητοῦ τοῦ Β' ἐν Ἀθήναις Γυμνασίου

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΑΣ Α' ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

• • •

Κείμενον (Βιβλ. V-IX)

Μετὰ χάρτου, σχεδίου μαχῶν καὶ ύπομνημάτων.

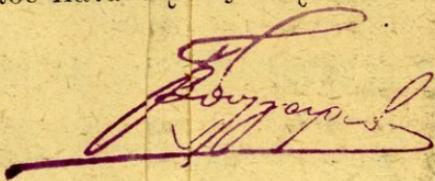
21.5x14.5

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
N. ΤΖΑΚΑ & Π. ΠΕΤΡΑΚΟΥ

1902

Ηαν ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν σφραγῖδα τοῦ συγγρά-
φέως καὶ τοῦ Καταστήματος θεωρεῖται κλεψύτυπον.

ΤΥΠΟΙ ΠΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
'Ηρόδοτος.....	ε'.
'Η Ἰωνικὴ διάλεκτος τοῦ Ἡροδότου.....	θ'.
1. Ἀρισταγόρας (V 35—38. 90—103. 105—107) ...	2
2. Ναυμαχία περὶ Λάδην (VI 6—21)	8
3. Πρώτη τῶν Περσῶν ἐκστρατεία ἐπὶ τὴν Ἐλλάδα ὑπὸ τὸν Μαρδόνιον (VI 43—45)	15
4. Δευτέρα τῶν Περσῶν ἐκστρατεία ὑπὸ τὸν Δαῖτιν καὶ Ἀρταφέρνην. Ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη (VI 94—120).....	17
5. Τρίτη ἐκστρατεία ἐπὶ τὴν Ἐλλάδα.....	27
6. Ἀμυντικὸν σχέδιον τῶν Ἐλλήνων. Θερμοπύλαι. Ἀρτεμίσιον (VII 175—177)	29
7. Ὁ Ξέρξης εἰσβάλλει διὰ Θεσσαλίας εἰς τὴν Μαλίδα χώραν. Στρατόπεδον ἐν τῇ Τραχινίᾳ (VII 198—207)	30
8. Άι περὶ Θερμοπύλας μάχαι (VII 208—238).....	34
9. Άι περὶ Ἀρτεμίσιον ναυμαχίαι (VIII 1—26).....	47
10. Ἄλωσις Ἀθηνῶν. Πυρπόλησις τῆς Ἀχροπόλεως (VIII 40—55)	58
11. Πολεμικὸν συμβούλιοντῶν Ἐλλήνων (VIII 56—64) ..	63
12. Πολεμικὸν συμβούλιον τοῦ Ξέρκου (VIII 66—70) ..	67
13. Οἱ Ἑλληνες ἔξαναγκασθέντες ναυμαχοῦσιν ἐν Σαλαμίνι (VIII 71. 72. 74—76. 78—82).....	68
14. Ναυμαχία ἐν Σαλαμῖνι (VIII 83—96).....	72
15. Ἀπόχρισις Ἀθηναίων πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ πρὸς τοὺς ἀπὸ Σπάρτης ἀγγέλους (VIII 143—144).....	80
16. Παράταξις ἀμφοτέρων τῶν στρατευμάτων ἐν Πλαταιαις (IX 28—32).....	83
17. Ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Ἀλέξανδρος γνωρίζει τοὺς Ἀθηναίους τὴν ἀπόφασιν τοῦ Μαρδονίου. Ἀλλογὴ τῆς θέσεως (IX 44—48).....	86
18. Ἡ ἐν Πλαταιαις μάχη (IX 58—75).....	91
Ὕπομνήματα.....	101

ΗΡΟΔΟΤΟΣ (*)

Βίος.—'Ο Ήρόδοτος, ὁ πατὴρ τῆς ἱστορίας, ἐγεννήθη τῷ 484 π. Χ. Πατρὸς δ' αὐτοῦ ἦτο ἡ δωρικὴ ἀποικία Ἀλικαρνασσὸς ἐν τῇ ἑλάσσονι Ἀσίᾳ, ἥτις ἀνῆκε τότε εἰς τὸ ὑποτελὲς κράτος τῆς δὶ' αὐτοῦ τοῦ ἱστορικοῦ ὄνομα-στῆς γενομένης βασιλίσσης Ἀρτεμισίας. Οἱ δὲ γονεῖς αὐτοῦ, ὁ Λύξης καὶ ἡ Δρυώ, ἀνῆκον εἰς τὰ πρῶτα γένη τῆς πόλεως. Εἰς δὲ τῶν ἀπωτέρω συγγενῶν, θεῖος πρὸς μητρός, ἦτο ὁ Πανύασις, ὁ γνωστὸς ἐπικός ποιτίης. Ἀμφότεροι δὲ περιεπλάκησαν εἰς τὰς ὑπὲρ ἐλευθερίας τῆς πατρίδος αὐτῶν πρὸς τοὺς δυνάστας τῆς Καρίας, τοὺς διαδόχους τῆς Ἀρτεμισίας, ἀγῶνας, καθ' οὓς ὁ μὲν Πανύασις ἔπεσε μαχόμενος, ὁ δὲ Ἡρόδοτος τὸ μὲν πρῶτον ἡναγκάσθη νὰ ἀποδημήσῃ εἰς τὴν Ἰωνικὴν νῆσον Σάμον, βραδύτερον δὲ κατελθὼν συνήργησε μὲν εἰς τὴν ἐκδίωξιν τοῦ τυράννου Λυγδάμιδος, ἀλλὰ τα-χέως ἐγκατέλιπε διὰ παντὸς τὴν πατρίδα διὰ τὸν φθόνον τῶν συμπολιτῶν. Τῷ 445 ἀφικνεῖται εἰς Ἀθήνας, ἐνθα ἀπίγγειλε μέρος τῆς ἱστορίας αὐτοῦ καὶ ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς πόλεως λαβῶν λαμπράν δωρεάν, δέκα τάλαντα. Καὶ ἔγραψε μὲν τὸ ψήφισμα ὁ "Ανυτος, ἀλλ' ὁ κύριος εἰσηγητὴς ἦτο ὁ ὁξυδερκῆς πολιτικὸς Περικλῆς ὁ πάνυ. Βραδύτερον μετέβη ὁ Ἡρόδοτος εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἀποικισθεῖσαν τότε ἐν Ἰταλίᾳ πόλιν, τοὺς Θου-

(*) Ἔνταῦθα οὐδένα λόγον ποιούμεθα περὶ τοῦ σκοποῦ τῆσδε τῆς σχολικῆς ἡμῶν ἐκδόσεως, ώς καὶ τῆς μεθόδου, ἢ ἡκολουθήσαμεν. Περὶ τούτων διὰ μακρῶν πραγματευόμεθα ἐν τῇ ἐκδόσει ἡμῶν τῶν *Ἐλληνικῶν τοῦ Ξενοφῶντος*.

ρίους καὶ ἐγκατέστη ἐκεῖ καὶ ἐγένετο ἡ πόλις αὕτη δευτέρα αὐτοῦ πατρίς. Ἐκεῖθεν ὁρμώμενος περιῆλθε μὲν τὰς πόλεις τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας, ἀλλ', ως φαίνεται, ἐπανῆλθε καὶ αὖθις εἰς Ἀθήνας. Ἀπέθανε δὲ κατὰ τὰ πρῶτα ἐπειδὴ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου ἐν Ἀθήναις ἢ ἐν Θουρίοις, διότι περὶ τούτου οὐδὲν ἀκριβὲς γινώσκουμεν.

Περιήγησις Ἡροδότου.—Τὰ ἔργα τῶν ποιητῶν καὶ τῶν λογογράφων δὲν ἠδύναντο βεβαίως νὰ ὀφεληθοσι τὸν Ἡρόδοτον πρὸς πλήρωσιν τοῦ σκοποῦ, δῆν ἔδίωκεν. Διὸ ἦτο ἡναγκασμένος αὐτὸς νὰ ἐπισκέπτηται τὰς χώρας, περὶ δὲν ἥθελε νὰ μάθῃ τι^ν. Πρὸς τοῦτο ἀνέλαβε μακρὰς πορείας εἰς ἀπωτάτας χώρας εἴτε κατὰ γῆν εἴτε κατὰ θάλασσαν. Καὶ κατὰ θάλασσαν μὲν ἐπλευσεν εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον μέχρι τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου, ως καὶ εἰς τὴν Κύπρον, Αἴγυπτον, Κυρήνην καὶ Τύρον, κατὰ γῆν δὲ διῆλθε τὴν Αἴγυπτον ὅλην ἀπὸ Ναυκράτιος μέχρι τῆς Ἐλεφαντίνης καὶ αὐτὸ τὸ ἀπέραντον περσικὸν κράτος ἀπὸ τῆς παραλίας μέχρι τῶν Σούσων. Κατὰ τὰς ἀποδημίας ταύτας ἔξηρεύνησε τὰς χώρας καὶ τὰ ἀξιοθέατα, περὶ δὲν πραγματεύεται, καὶ ἔφροντισεν ἄμα νὰ συνάψῃ σχέσεις πρὸς τοὺς ἐγχώριους λογίους, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς λογίους τῶν Ηερώσων καὶ τοὺς ιερεῖς τῶν Αἰγυπτίων. Ἀλλ' αἱ μακρὰς αὗται ἀποδημίαι ἀπέβλεπον κυρίως εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ. Τὰ δὲ τοῦ δευτέρου καὶ κυρίου αὐτῆς μέρους ἦτο ἡναγκασμένος νὰ πληροφορῆται ιδίᾳ παρὰ τῶν ἐγχώριων περιερχόμενος τὰς πόλεις τῆς Ἐλλάδος καὶ ἐρχόμενος εἰς ἐπιμεξίαν πρὸς τοὺς ἔξοχους πολιτικοὺς ἄνδρας.

Η ιστορίης ἀπόδεξις τοῦ Ἡροδότου. Τὸ ιστορικὸν ἔργον τοῦ Ἡροδότου, τὴν Ιστορίην ἀπό δεξιν, δημήρεσαν οἱ γραμματικοὶ εἰς ἐννέα βιβλία, ἐν ἑκαστον ὀνομάζεται ἀπὸ μᾶς Μούσων. Τὴν

κυρίαν δὲ ὑπόθεσιν τῆς συγγραφῆς ταύτης ἀποτελοῦσιν οἱ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς βαρβάρους ἐπὶ Δαρείου καὶ Ξέρξου. Καὶ εὐθὺς μὲν προοιμιαζόμενος ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ δὲ Ἡρόδοτος περιγράφει τὴν αἰτίαν τῶν πολέμων τούτων ἀνατρέχων εἰς τὰς πρώτας συγκρούσεις τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης ἐν τοῖς μυθικοῖς χρόνοις, τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἐλένης καὶ τὴν ἀπαγωγὴν τῆς Εὐρώπης καὶ Μηδείας ἀλλὰ μόνον ἀπὸ τοῦ πέμπτου βιβλίου καὶ ἔξης διηγεῖται αὐτοὺς ἐν συνεχείᾳ. Εἴτα δὲ ἐπιλαμβάνεται τῆς ιστορίας τῶν Λυδῶν, ὃν ὁ βασιλεὺς Κροῖσος ἐπετέθη τὸ πρῶτον κατὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς ἐλάσσονος, ὃ δὲ Κροῖσος ἄγει αὐτὸν εἰς τοὺς κρατήσαντας τῶν Λυδῶν Πέρσας, οὗτοι δὲ εἰς τοὺς Αἴγυπτίους, Βαβυλωνίους καὶ Σκύθας, οἵτινες ἀλληλοδιαδόχως ἐνικήθησαν καὶ ὑπετάγησαν εἰς τοὺς Πέρσας.

ΤΠΟΘΕΩΤΙΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΆΚΟΙΒΕΙΑ. Ἡ κυρία ἀξία τοῦ ἔργου τοῦ Ἡροδότου ἔγκειται ἐν τῇ ὑποθέσει αὐτοῦ. Διότι τὸ μὲν ἔξελεξε καὶ ἀπέδειξε κέντρον τῆς ἀφηγήσεως αὐτοῦ τὸ λαμπρότατον μέρος τῆς παλαιᾶς ιστορίας, τὸν ἡρωϊκὸν ἀγῶνα τοῦ μικροῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους πρὸς τὸ πολλαπλάσιον περσικόν, τὸ δὲ διέθηκε τὸ ἔργον οὕτως, ὥστε ἡδυνήθη νὰ ἐμπλέξῃ εἰς αὐτὸ πλεῖστα ὅσα περὶ τῶν ἔθῶν καὶ νομίμων τῶν τε Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων. Συνδέων δὲ τὴν φιλομάθειαν τοῦ "Ιωνος μετὰ τῆς ἀντιληπτικότητος ἀμερολήπτου παρατηροτοῦ παρέχει ἀνεξάντλητον πλῆθος ἔθνογραφικῶν πληροφοριῶν περὶ ἀπάντων σχεδὸν τῶν λαῶν τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου καὶ οὕτω κατώρθωσεν ὅ τι ἐπαγγέλλεται ἐν τῷ προοιμίῳ «ὡς μή τε τὰ γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα γένηται μή τε ἔργα μεγάλα τε καὶ θωυμαστὰ τὰ μὲν Ἑλλησι τὰ δὲ βαρβάροισι ἀποδεχθέντα ἀκλεᾶ γένηται». Δίκαιος καὶ πρὸς τοὺς ἔχθροὺς

ἡθέλησε πανταχοῦ νὰ εύρῃ τὴν ἀλήθειαν· τὰ σχετικῶς
δόλιγα λάθη, εἰς ἄ υπέπεσε, προέρχονται ἐκ τῆς ἀγνοίας
τῶν ξένων γλωσσῶν, πτις ἡνάγκασεν αὐτὸν εἰς πολλὰ
ζητήματα νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν μεσολάβησιν διερμη-
νέων, ἐκ τῆς προτιμήσεως τῶν Ἱερέων ὡς πηγῶν καὶ ἐκ
τῶν θρησκευτικῶν προδόλψεων αὐτοῦ, εἰς τὰς ὁποίας
ἀποδεικνύεται πιστὸς οὐδὲ τῆς ἐποχῆς του. Ἐὰν δοι-
πὸν δὲν δύναται νὰ κληθῇ κριτικὸς ιστοριοδίφης, δύ-
ναται δ' ὅμως νὰ ἀποδοθῇ αὐτῷ τὸ ὄνομα ἀμερολίπτου
καὶ ἔναρέτου συγγραφέως ἐμφαίνοντος πρὸ πάντων εἰς
φιλολογικὰ ζητήματα λεπτοτάτην καλαισθησίαν καὶ
διαφλεγομένου ύπὸ θερμῆς ἀγάπης πρὸς
τὴν πατρίδα.

Διάλεκτος καὶ χαρακτὴρ τοῦ λόγου. — Τὸ
ιστορικὸν ἔργον τοῦ Ἡροδότου ἐγράφη ἐν ἰωνικῇ δια-
λέκτῳ πρὸς τοῦτο δὲ ἵτο ἡναγκασμένος ἔνεκα τῶν
προγενεστέρων ιστοριογράφων, οἵτινες πάντες μετεχει-
ρίσθησαν τὴν ἰωνικήν. Πρὸς τὸ ἀπαλὸν δὲ καὶ ὁέον τῆς
διαλέκτου εὔαρμοστεῖ καὶ ἡ ἀπλότης τοῦ χαρακτῆρος
τοῦ λόγου καὶ ἡ ἀφέλεια τῆς διηγήσεως.

Η ΙΩΝΙΚΗ ΔΙΑΛΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΗΡΟΔΟΤΟΥ

Ἐπεισκόπησις τῶν κυριωτάτων διαφορῶν τῆς
Ἱροδοτείου διαλέκτου ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς.

1. Φωνήνεντα.

α. Παρ' Ἡροδότῳ σχεδὸν πανταχοῦ ὑπάρχει η ἀντὶ τοῦ παρ' Ἀττικοῖς ἄ.

- 1) ἐν ταῖς καταλήξεις τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ τῆς πρώτης κλίσεως : χώρη (χώρης, χώρῃ, χώρην), Ἀσίνη κτλ. Ὁσαύτως ἐν τοῖς θηλ. τῶν ἐπιθέτων, π. χ., ἴσχυρή, ἡς κτλ.
- 2) ἐν τοῖς ἀριθμητικοῖς : τριηκοστα, διηκόσιοι, τριηκόσιοι.
- 3) ἐν τισι τύποις τῶν ῥημάτων εἰς ιαω καὶ ραω : ἐβιήσατο, ἐβιήθη—ἐπειρήσατο, ἐπειρήθη.
- 4) ἐν τοῖς ἐπιρρήμασι : λάθη, λίγη, πέρην.
- 5) ἐν ταῖς παραγωγικαῖς συλλαβαῖς : ἵρηξ, θώρηξ, Παρηγοσός.
- 6) ἐν ταῖς ῥιζικαῖς συλλαβαῖς : κρητήρ, ήτηρ, ρηός, πρῆγμα.

β. Ὁσαύτως παρ' Ἡροδότῳ ὑπάρχει η ἀντὶ τοῦ παρ' Ἀττικοῖς ἄ, ἐν τοῖς πρόμην, πρῷη, πετηκόσιοι, παλλαπλήσιοι.

γ. Ἀντὶ τῶν παρ' Ἀττικοῖς φωνήνεντων παρ' Ἡροδότῳ ὑπάρχουσιν ἄλλα φωνήνεντα π. χ.

α ἀντὶ τοῦ ε ἐν τοῖς τάμιρω, τράπω (ἄλλὰ τρέψω, ἔτρεψα), μέγαθος.

α » » η ἐν τοῖς μεσαμβρίη, ἀμφισθατέω καὶ ἐν τοῖς τύποις τῶν ῥημάτων χράω καὶ χράομαι, ἄτινα δὲν συναιροῦνται, ως παρ' Ἀττικοῖς, εἰς η ἄλλ' εἰς α.

α » » ο ἐν τοῖς ἀρρωδέω, ἀρρωδίη.

ε » » α ἐν τοῖς ἔρσην, τέσσερες, τεσσεράκοντα.

ε » » ει ἐν τοῖς ἔει, ἔσω, μέζωρ, κρέσσωρ, πλέωρ ἐν τοῖς θηλυκοῖς τῶν ἐπιθέτων τῶν ληγόντων εἰς να : βαθέα, εὐρέα, ταχέα· ἐν ἄπατι τοῖς ῥηματικοῖς τύποις τοῦ δείκνυμι (πλὴν τοῦ ἐνεστ. καὶ παρατ.), π. χ. δέξω, ἔδεξα, δέξαι, ἐδέχθη, ἐδέδεκτο καὶ τῶν ἐκ τούτου συνθέτων ὥστα-

τως ἐν τοῖς ἔργω, ἔωθα καὶ τέλος ἐν τισι προ-
παροξυτόνεις εἰς ειος, εια, ειον: ἐπιτήδεος,
ἐπέτεος.

- ι ἀντὶ τοῦ ε ἐν τῷ ιστίῃ μετὰ τῶν ἐκ τούτου παραγώγων.
ι " " εν ἐν τοῖς ιθύς, ιθέα, ιθύ.
ι " " ε ἐν τοῖς ιρός, ιρένης, ιρήνοι.
η " " ω ἐν τοῖς θεσσαλίηταις, 'Ιστιαιηταις καὶ ἐν τοῖς
παραγώγ. Φθιήτης, 'Αμβρακιήτης κλπ.
ω " " η ἐν τῷ πτήσσω.
ω " " αν ἐν τοῖς θᾶμα, θωμάζω, τρᾶμα.
ω " " ον ἐν τοῖς ὄωρ, γῶρ, οὔχωρ, τοιγαρῶρ.
αι " " α ἐν τοῖς αἰει, αἰετός (καὶ παρὰ τοῖς δοκίμοις
τῶν Ἀττικῶν).
ει " " ε ἐν τοῖς εἴρομαι, εἰρωτέω, εἴρατος, εἴρεκε
κειρός, ξειρός, στειρός
ον " " ο ἐν τοῖς μοῦρος, ροῦσος, ρουσέω, Οὐλυμπος,
οὔρομα, οὐρομάζω, ὁ οὐρος (ὅρος=ὅριον), τὸ
οὐρος (τὸ ὄρος) καὶ ἐν τοῖς πολυσυλλάβοις
τύποις τῶν ὀνομάτων γόρν, δόρυ: γούρατα,
γούρατωρ, δούρατα, δούρασι.
ων " " αν ἐν τῷ ἐμεωντοῦ, σεωντοῦ, ζωντοῦ.
ηι " " ει ἐν τῷ βασιλήη, στρατήη κτλ. — ἀρδηήιος,
ἀχρηήιος, Κήνιος κλπ. ἀγγηήιορ, ἀριστηήιορ, μαρ-
τηήιορ.

δ. Συναίρεσις.

Τὰ ἐν τῇ Ἀττικῇ διαλέκτῳ συναιρούμενα φωνήεντα εἴτε ἐν τῇ
κλίσει, εἴτε ἐν τῇ ὅιζῃ καὶ ταῖς καταλήξεσιν, ἐν τῇ Ἰωνικῇ ώς ἐπὶ¹
τὸ πλεῖστον μένουσιν ἀσυναίρετα, π. χ.

ἄεθλος, ἀέκωρ, ἀείρω, ἔαρ, ρόος, ρέεθρορ —
γρωμέωρ, πολιητέωρ, γέρεος, γέρεα —
καλέω, καλέεις, κάλεε, καλέη, ἐκάλεορ.

Τὸ παρ' Ἀττικοῖς εἰς ου συναιρούμενον εο καὶ εον παρ' Ἡροδότῳ
συναιρεῖται εἰς εν εἰς πέντε μόνον ὥντα, ἀτινα πρὸ τῆς καταλήξεως
εο ἔχουσι φωνῆεν (ἀγροέω, διαροέομαι, θηέομαι, ροέω καὶ μάλιστα τὸ
ποιέω), π. χ. ποιεῦσι, ποιεῦτες, εποιεῦρ, ποιεῦμερος· ώς καὶ ἐν ταῖς
ἀντωνυμίαις ἐμεῦ, σεῦ, ὅτεν.

'Η συναίρεσις τοῦ οη εἰς ω γίνεται ἐν τῷ ὀγδώκορτα καὶ ἐν τοῖς
ἥντας βοῶν καὶ ροεῖρ π. χ. βῶσαι, ρέεσσαι, ιλέσσαι, ἐράσ-

(ἐννοέειν), ἐγερώκασι, ἐρρέωρτο, γερωμέρος, ἐπερώθη· ὡσχύτως ἐν τῷ βωθέῳ (βοηθέῳ) π. χ. βωθήσας, ἐθώθεε.

ε. Κρᾶσις.

Παραδείγματα τῆς κράσεως παρ' Ἡροδότῳ εἰσι·

- 1) τὰ καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἀπαντῶντα: ταῦλαι, ταῦτά, τάγάλματα, τάρθρωπον.
- 2) τὰ παρὰ τοῖς Ἰωσιν ἰδιάζοντα: ὄρηρ, ὄρθρωπος, ὄρθρωποι, οὐτερος, τοῦτερος, ταῦτερα, διλοι, τώρχαιος, τώληθέας, τώπος, ὄρθρωπε, ὄνται.
- 3) οἱ ἔκ τῆς ὁ αὐτὸς τύποι: ωντός, ωντοί, τωντό.
- 4) τὰ μετὰ τοῦ καὶ συντιθέμενα ἀγαθός, ἐκεῖθι, ἐκεῖρος, ἐμοί, π. χ. καλὸς καραθός, κακεῖθι, κακεῖρος, κάμοι.

Παρὰ τοῖς Ἰωσιν ἐλλείπουσιν·

- 1) τὸ ἐφελκυστικὸν ἢ εὑφωνικὸν ν.
- 2) τὸ σὲν τοῖς ἄχρι, μέχρι, οὕτω.

2. Σύμφωνα.

1. Τὰ δασέα ἀντικαθιστῶσι τὰ ὄμόφωνα αὐτοῖς ψιλὰ ἐν ταῖς τρισὶν λέξεσιν: αὐτὶς, δέκομαι, οὐκί.

2. Μετάθεσις τοῦ δασέος γίνεται ἐν τῷ ἐρθεῦτε (ἐντεῦθεν), ἐρθαῖτα (ἐνταῦθα), κιθώρ (κιτών).

3. Τὰ ψιλὰ πρὸ δασυνομένου φωνήνεντος δὲν τρέπονται εἰς δασέα π. χ. ἀπ' ον, ἐπ' ϕ, μετ' ἄ, (=καθ' ἄ), ἀντιποκριτεσθαι, ἀπικρέοσθαι, καταιρέειν, ἀπιστάραι, τοῦτερος, ταῦτερα, αὐτήμερος, ἐπεξῆς, οὐκ οἶδε τε.

4. Ἀντὶ τοῦ π ἔχουσι καὶ ἐρωτηματικὴν καὶ ἀόριστοι ἀντωνυμίαι καὶ τὰ ἐπιρρήματα, ὡν τὸ θέμα ἄρχεται ἀπὸ πο, π. χ. κοῦσος, κότερος, κῆ, κοῦ, κοῦ, κῶς, κόθερ, κότε, ὀκόσος, ὀκότερος, οὐκοτε, οὐδέκοτε, οὐκω. Ἄλλα ὀποδαπός.

5. σο ἀντὶ τοῦ ττ : γλῶσσα, θάλασσα, τάσσω, ἐλάσσων.

ξ ἀντὶ τοῦ ττ ἐν τῷ δικός, τρικός.

Ἡ χρῆσις τοῦ δυτικοῦ ἀριθμοῦ ἐν τε τοῖς ὄργμασι καὶ ὄργμασιν εἴραι ἀγρωστος παρ' Ἡροδότῳ.

3. Κλίσεις.

Πρώτη κλίσις.

1. Ἡ γερικὴ πληθυντικὴ τῶν πρωτοχλίτων οὔτικτικῶν τε καὶ ἐπιθέτων λήγει εἰς ἑωρ, π. χ. γρωμέωρ, τιμέων, λοιπέωρ (θηλ.), πασέωρ, μελαιρέωρ, αὐτέωρ (θηλ.).

Ἐξαίρεσις. Τοῦ κανόνος τούτου ἔξαιροῦνται τὰ θηλυκὰ τῶν βαρυτόνων ἐπιθέτων, μετοχῶν καὶ ἀντωνυμιῶν τῶν ληγόντων εἰς ος, η, ορ, ὡν ἡ γενικὴ πληθυντικὴ εἶναι δύοις τῇ τῶν ἀρτενικῶν, π. χ. ἄλλωρ, φίλωρ, ἐκείρωρ, ἀλισκομέρωρ, τούτωρ (θηλ.).

2. Ἡ δοτικὴ πληθυντικὴ λήγει εἰς ησι, π. χ. γράμμησι, τιμῆσι, αὐτῆσι, λοιπῆσι

3. Ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων τῆς πρώτης κλίσεως, τὰ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς λήγοντα εἰς α, τρέπουσι τὸ ἄ εἰς η ἐν ἀπάσαις ταῖς πτώσεσι τοῦ ἑνίκου· π. χ. χώρη, χώρης, χώρη, χώρης ἴσχυρὴ — ἥς, ἥ κτλ.

Τούναντίον δὲ τὸ ἄ τῆς ὄνομαστικῆς καὶ αἰτιατικῆς μένει ἀμετάβλητον, π. χ. ἀλήθεια, εὔροια, μοῖρα, μία, οὐδεμία, ἀλήθειαν κτλ.

4. Ἡ ἐρικὴ γενικὴ τῶν εἰς ης ὄνομάτων λήγει εἰς εω, π. χ. δεσπότεω, πολιάτεω, λεωφίδεω, Ξέρξεω. Ομοίως εἰς εω καὶ τῶν εἰς εης ληγόντων ὄνομάτων, ως βορέω (Βορέης), Ἔρμέω (Ἐρμέης).

5. Ἡ ἐρικὴ αἰτιατικὴ τῶν εἰς ης κυρίων ὄνομάτων λήγει ὅτε μὲν εἰς ην, ὅτε δὲ εἰς εα, οἷον λεωφίδην καὶ λεωφίδεα.

Δευτέρα κλίσις.

1. Ἡ δοτικὴ πληθυντικὴ τῶν δευτεροκλίτων ὄνομάτων λήγει εἰς σι, π. χ. λόγοισι, θεοῖσι, καὶ ιοῖνι.

2. Κατὰ τὴν δευτέραν Ἀττικὴν κλίσιν ὀλίγα ὄνόματα κλίνονται, ως λεώς καὶ ληός, ρεώς καὶ ρηός, λαρώς καὶ λαρός, ἀξιόχρεως καὶ συνηθέστερον ἀξιόχρεος, Μιρως, Ἀθως. Τὸ πλέως καὶ ἵλεως συνήθως εἶναι τρικατάληκτα ἐπιθετα· ως πλέος, η, ορ, ἕλεος, ορ.

Τρίτη κλίσις.

Τὰ μὲν ἔχοντα χαρακτῆρα σύμφωνον (ύγροληκτα, ἐνρινόληκτα, ἀφωνόληκτα) κλίνονται ως καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ διαλέκτῳ, τὰ δὲ ἀποβάλλοντα σύμφωνον καὶ τὰ φωνηντόληκτα διαφέρονται ιδίως καθ' ὅτι μένουσιν ἀσυναίρετα.

1. Διὰ τὰ εἰς ευς καὶ ις ὄνόματα παρατιθέμεθα τάδε τὰ παραδείγματα.

βασιλεὺς	βασιλέες	πόλις	πόλιες
βασιλέος	βασιλέων	πόλιος	πολίων
βασιλέϊ	βασιλεῦσι	πόλις	πόλισι
βασιλέα	βασιλέας	πόλιν	πόλις (πόλιας)
βασιλεῦ		πόλις	

Κατὰ τὸ πόλις κλίνονται τὰ ὄνόματα ὕβρις, δύις, φέσις, κρίσις, πίστις κτλ., τὰ κύρια ὄνόματα "Αμασίς, Δῖτις, Μέμφις" ὡσαύτως, πλεῖστα κύρια ὄνόματα εἰς ις (Άττ. γενικ. ιδος), π.χ. Θέτιος, Θέτι, Θέτιερ· πρὸς δὲ τὰ πόλεων ὄνόματα εἰς ις, π.χ. Σάρδιες, Σαρδίων κτλ. Τούναντίον σχηματίζουσι τὰ "Αρτεμίς, Ἀρτέμιδος, ἔρις, ἔριδος, ἔρι, χάρις, χάριτος, χάριν..

2. Τὰ οὐδέτερα εἰς ος (π. χ. γένος), τὰ οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα εἰς ης (τριήρης, Ἀστυάρης, ἀληθής, ἔς), τὰ οὐσιαστικὰ εἰς νς καὶ ν (πῆχυς, ἄστυ) καὶ τὰ ἐπίθετα εἰς νς (ἡδὺς) δὲν συναιροῦνται:

γένος, γένεος, γένει, γένεα, γενέων
Ἀστυάρης, Ἀστυάρηος, Ἀστυάρηῃ, Ἀστυάρηα
ἀληθής, ἔος, ἔῃ, ἔα, ἔες, ἔα, ἔωρ (ἐπίρρ. ἀληθέως)
ἡδὺς, ἡδεῖ, ἡδὺν κτλ.
ἄστυ, ἄστεος, ἄστεῃ, ἄστεα

Τὰ κύρια ὄνόματα, ἀτίνα παρ' Ἀττικοῖς λήγουσιν εἰς κλῆς, παρ'
Ἡροδότῳ κλίνονται οὕτω :

Θεμιστοκλῆς, κλέος, κλέῃ, κλέα, Θεμιστοκλες.

3. Τὰ οὐσιαστικὰ εἰς ως, ω κλίνονται ως καὶ παρ' Ἀττικοῖς.

4. Τὰ δὲ οὐδέτερα εἰς ας, ως γῆρας, γῆραος, γῆραι
ἄλλα κέρας, κέρεος, κέρεῃ, κέρεα, κερέων
κρέας, κρέως, κρέα, κρέωρ, κρέεστι.

5. Ἀντὶ τοῦ ἀρσεν. πολὺς εὑρηται πολλάκις πολλός, τὸ δὲ οὐδέτερον εἶναι πολλὸν καὶ πολύ.

6. Νησίς, Ἀττ. ναῦς, κλίνεται παρ' Ἡροδότῳ οὕτω : νεός, νηΐ, νέα πληθυντ. νέες, νεῶρ, νηνσί, νέας.

4. Παραθετικά. Ἀριθμητικά.

1. Τὰ εἰς εος καὶ ήιος (=Άττ. ειος) ἐπίθετα ως τὸ ἐπιτήδεος, ἀρδήιος, φυλάττουσι τὸ ο ἐν τοῖς παραθετικοῖς καὶ προηγουμένης βραχείας συλλαβῆς οἵον ἐπιτηδεότερος, ἀρδηιότερος, οἰκηιότατος.

2. ταχὺς συγχρ. ταχύτερος καὶ θάσσων ὑπερθ. τάχυστος

3. πολλὸς συγχρ. πλέωρ, πλέορ καὶ πλεῦν, πλέορι, πλέορα (πλέω), πλεόρων, πλέοσι καὶ πλεῦρος, πλεῦνα, πλεῦρες, πλεύρων, πλεῦρας.

4. Τὸ ἀριθμητικὸν δύο ὅτε μὲν εἶναι ἄκλιτον, ὅτε δὲ κλίνεται δύο, δυῶρ, δυοῖσι, δύο.

ἀντὶ τοῦ δώδεκα λέγεται δεκάδεκα.

3. Ἀντωνυμίαι.

1. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι πρὸς τοῖς Ἀττικοῖς τύποις ἔχουσι καὶ τοὺς ἔξης Ἰωνικούς, ὃν οἱ βραχύτεροι τύποι ἐγκλίνονται.

Ἐνικ.	Γεν.	ἐμέο,	ἐμεῦ,	μεν,—	σέο,	σεῦ	σεν—	εν
Δοτ.		—	—	—	τοι	—	—	οι
Αἰτ.		—	—	—	—	—	—	μιτ
Πληθ.	Γεν.	ἡμέων	—	—	ἡμέων	—	σφέων	σφεων
Δοτ.		—	—	—	—	—	σφίσι	σφι
Αἰτ.		ἡμέας	—	—	ἡμέας	—	σφέας	σφεας

‘Η δοτ. οι = αὐτῷ, αὐτῇ

‘Η αἰτ. μιτ = αὐτόν, αὐτὴν καὶ ἑαυτόν, ἑαυτὴν

σφίσι = ἀεὶ τῇ αὐτοπαθεῖ ἑαυτοῖς, ἑαυταῖς

σφι = αὐτοῖς, αὐταῖς.

οὐδέτ. πληθ. σφέα = αὐτά.

2. Αἱ ἀραφορικαὶ ἀντωνυμίαι, πλὴν τῶν ὀνομαστικῶν ὅς, ἥ, οὖ, αῖ, ἔκφέρονται ἐν ταῖς ἄλλαις πτώσεσι μετὰ τοῦ τ· ως τοῦ, τῆς, τό, τά, κλπ.

Μετὰ τὰς πασχούσας ἔκθλιψίν προθέσεις (ἀρτί, ἀπό, ἀρά, ἐπί, κατά, μετά, παρά, ὑπό) τίθενται οἱ ἀπὸ φωνήντος ἀρχόμενοι τύποι ως ἀπ' οὗ, δι' ἡς, ἐπ' φ, παρ' ὥη κτλ.

Οἱ αὐτοὶ ἀνευ τοῦ ἀρκτικοῦ τ τύποι εὑρηγταὶ καὶ ἐν ταῖς φράσεσιν ἐν ᾖ, ἐξ οὗ, ἐς ὅ, ἄχρι οὗ, μέχρι οὗ, ἔως οὗ.

3. ‘Η τίς ἔχει τοὺς Ἰωνικούς τύπους τέο (τεῦ), τέω, τίοισι. ‘Ομοίως κλίνεται ἡ ἀσφίστος, ἀλλ᾽ ἐγκλίνεται.

4. ‘Οστις κλίνεται ὅτεο (ὅτεν), ὅτεω, ὅτεοισι καὶ ἄσσα ἀντὶ τοῦ ἀτιτα.

6. Ρήματα.

α. Προσωπικαὶ καταλήξεις.

1. Πολλαὶ καταλήξεις παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς συναιρούμεναι παρ’ Ἡρόδότῳ μένουσιν ἀσυναίρετοι π. χ.

βούλευαι, ἔσται, οὔχεαι

ἐγέρεο, εἴρεο, ἐπίκεο

αιρεθέω, φαρέωσι, ἐξαγαστέωμερ,

προσθέω, θέωσι (ἐκ τοῦ ἔθηρ), βέω (ἔθηρ)

ἄλλαξ: τικηθῆς, φαρῆ, ἐκεῆ, ὑποθῆται.

2. Ὁ ἐνεργητικὸς ὑπερσυντέλεικος ἔχει τὰς καταλήξεις εα, εας, εε,
εατε, εασαρ, π. χ.

έώθεα, έώθεας, έώθεε, έώθεατε, έώθεαρ, — ἐληλύθεε, έόργεε.

3. Αυτὶ τῆς ρται καὶ ρτο παρ' Ἡροδότῳ εἰσὶν ἡ αται καὶ ατο.

α) Ἐν τῇ δριστ. τοῦ παραχ. καὶ ὑπερσ. ὅπου τὸ μὲν μα-
κρὸν θεματικὸν φωνῆν βραχύνεται, ὁ δὲ οὐρανισκόφωνος
καὶ χειλόφωνος θεματικὸς χαρακτὴρ δασύνεται :

τετέφαται, ἐσκενάδαται, δεδέχαται, ἀπίκαται (¹)
ηρέαται, έαται (ἐκ τοῦ ἥματι), κέαται (κείματι), ὠρμέαται
ἔτετάχατο, ἐσκενάδατο, δεδέχατο, ἀπίκατο (¹).

β) Ἐν τῇ δριστικῇ τοῦ παθ. ἐνεστ. καὶ παρατατ. τῶν εἰς
μι βρημάτων, ώς

τιθέαται, ιστέαται, δυνέαται, ἐκδιδόαται
ἔδεικτρύνατο, ἐκέατο, ἡπιστέατο.

γ) Ἐν πάσαις ταῖς εὔκτικαῖς ώς :

ἀγοίατο, βονλοίατο, γενσαίατο, τισαίατο.

β. Αὔξησις.

1. Ἡ συλλαβικὴ αὔξησις ἐλλείπει μόνον ἐν τισιν ὑπερσυν-
τελίκοις ώς τετελευτήκεε, καταλέδειπτο, δέδοκτο, κατακέ-
κριτο· οὐδέποτε δὲ ἐν τῷ ἔλεγον, εἶδορ, εἰχον, ἐπεισα κ.ἄ.

2. Ἡ χρονικὴ αὔξησις οὐδέποτε παραλείπεται ἐν τῷ ἥσαρ,
ἥλθορ καὶ ἥλασαρ (έλαυνω). Τινὰ δ' ὅμως βρήματα οὐδέ-
ποτε αὔξανται ἐν τοῖς ιστορικοῖς χρόνοις (ἰδίως τὰ ἀρ-
χόμενα ἀπὸ αι, αν, ει, εν, οι), ἄλλα δὲ ὅτε μὲν αὔξα-
νονται, ὅτε δὲ οὐχί.

3. Τὰ θαμιστικὰ εἰς σκόρ, σκόμητ δὲν δέχονται οὕτε συλ-
λαβικὴν οὕτε χρονικὴν αὔξησιν· οἷον ἄγεσκορ, ἔχεσκορ,
οδυρέσκετο, ποιέσκορ, πέμπεσκε.

4. Τὸ δράῳ αὔξανται ἐν τῷ παρατ. χρονικῶς ὥρωρ (ώρεον).

7. Συνηρομένα.

1. Τὰ εἰς ἡ ώς ἐπὶ τὸ πλειστον δὲν συναιροῦνται :

καλέω, καλέεις, καλέης, καλέοιμι
κάλεε, καλέειρ, καλέωρ, ἐκάλεορ

1. Ἀνευ δασύνσεως.

χαλέομαι, χαλέη, χαλέεται, χαλέωμαι
χαλέη, χαλέηται, χαλεοίμην, χαλέον
χαλέεσθαι, χαλεόμενος, ἐχαλεόμην, ἐχαλέετο.

*Αλλὰ καὶ δεῦ, δεῦρ, παρατατ. ὅμως ἔδει.

Πολλάκις δὲ τὸ εο καὶ εον συναιροῦνται εἰς εν, ὡς ποιεῦσι, ποιεῦτες, ἐποιεύντες, ποιεῦμαι, ἐποιεῦντο. *Αντὶ τοῦ εἴαι καὶ ἕο γίνεται ἑαι καὶ ἕο ὡς φοβέαι, φοβέο.

2. Τὰ εἰς αω συναιροῦσι τὸ μὲν α+ε εἰς α καὶ πολὺ συνήθιστας καὶ τὸ α+ο εἰς ω· πρὸς τούτοις εὑρηται πολλάκις τὸ ε ἀντὶ τοῦ α πρὸς ἐπομένου ο π. χ.

όφρέω, ὁρᾶς, ὁρᾶ, ὁφρόμεν, ὁρᾶτε, ὁφρόνους
ῶρεος, ὄφρις, δρα, ὁφρόμεν, ὁρᾶτε, ὁφρεος.

Τὸ ἀττικὸν χράομαι παρ' *Ηροδότῳ χρέωμαι, χρᾶται, χρεώμεθα, χρᾶσθε, χρέωται, χρεώμενος, ἐχρέωντο, χρᾶσθαι καὶ χράω, χρᾶς, χρῆ.

3. Τὰ εἰς ὁω συναιροῦνται πανταχοῦ ὡς καὶ ἐν τῇ *Ἀττικῇ, διαφέρουσι μόνον δι τοῦ ἀντὶ τοῦ ου εχουσι καὶ εν οἷον ἐδικαιον, ἐλευθεροῦντο, ἐδικαιεν, ἀξιεύμενοι.

4. *Ο *Ἀττικὸς μέλλων εὑρηται συνήθως ἐν τοῖς εἰς ἀλω ρήμασιν, ὡς ἀποδοκιμᾶ, δικᾶ, καὶ ἐν τοῖς εἰς ίζω, ὡς ρομιοῦμεν, ἀταγωριεύμενος, ἐξαρδραποδεῦμαι, κομιεύμεθα.

8. Ρήματα εἰς μι.

Τὰ εἰς μι ρήματα παρ' *Ηροδότῳ σχηματίζουσι πλείονας η παρὰ τοῖς *Ἀττικοῖς τύπους κατὰ τὰ εἰς ω συνηρημένα, ὡς :

τίθημι, τιθεῖ καὶ τίθεσι γ' πληθ. τιθεῖσι

παρατ. ἐτίθεα, ἐτίθεε

ἀόρ. μέσ. προσθέοιτο

ἴστημι, ίστα καὶ ίστησι

διδωμι, διδοῖς, διδοῖ γ' πληθ. διδοῦσι

ἴημι, ἀπιεῖ γ' πληθ. ἀπιεῖσι

παρατ. ἀπίει

ὑποταχτ. ἐνεστ. ἀπίγη, ἀπιέωσι

μετίημι, μετοχ. παθ. παραχ. μεμετιμένος

εἰμι, εἰς (ἀττ. εἶ) α' πληθ. εἰμέν.

ύποτ. ἔω, ἔωσι

εύκτ. εἴην, εἴησαν.

μετοχ. ἔών, ἔοῦσα, ἔὸν

ἐπίρρ. ἔόντως

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ

ΑΛΙΚΑΡΝΗΣΣΕΟΣ ΙΣΤΟΡΙΗ

(Προοίμιον). ΗΡΟΔΟΤΟΥ 'Αλικαρνησσέος ιστορίης ἀπόδεξις ἦδε, ὡς μήτε τὰ γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα γένηται, μήτε ἔργα μεγάλα τε καὶ θωυμαστά, τὰ μὲν "Ἐλλησι, τὰ δὲ βαρβάροισι ἀποδεχθέντα, ἀκλεᾶ γένηται, τά τε ἄλλα καὶ δι' ἣν αἰτίην ἐπολέμησαν ἄλλήλοισι.

Προοιμιαζόμενος ὁ 'Ηρόδοτος δηλοῖ τὸν σκοπὸν τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ· εἶναι δ' οὔτες ἡ ἀφήγησις τοῦ λαμπροτάτου μέρους τῆς παλαιᾶς ιστορίας, τοῦ ἥρωϊκου ἀγῶνος τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους πρὸς τὸ πολλαπλάσιον περσικόν, τῆς νίκης τοῦ ἐλευθερόφρονος πνεύματος κατὰ τῆς δουλικῆς ταπεινοφροσύνης. 'Αφηγεῖται δ' εἴτα τὴν αἰτίαν τῶν πολέμων τούτων ἀνατρέχων εἰς τὰς πρώτας συγχρούσεις τῆς 'Ασίας καὶ Εὐρώπης ἐν τοῖς μυθικοῖς χρόνοις, τὴν ἀρπαγὴν τῆς 'Ελένης ἀφ' ἐνός, καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Εὐρώπης καὶ Μηδείας ἀφ' ἑτέρου. Μετὰ ταῦτα ἐπιλαμβάνεται τῆς ιστορίας τῶν Λυδῶν, ὃν ὁ βασιλεὺς Κροῖσος ἐπετέθη τὸ πρῶτον κατὰ τῶν Ἐλλήνων τῆς ἐλάσσονος 'Ασίας, ὃ δὲ Κροῖσος ἄγει αὐτὸν εἰς τοὺς χρατήσαντας τῶν Λυδῶν Πέρσας, οὗτοι δ' εἰς τοὺς Αἰγυπτίους, Βαθυλανίους καὶ Σκύθας, οἵτινες ἀλληλοδιαδόχως ἐνικήθησαν καὶ ὑπετάγησαν εἰς τοὺς Πέρσας. 'Εκ τούτου παρέχει ἡμῖν ἀνεξάντλητον πλοῦτον ἐθνογραφικῶν ἀνακοινώσεων περὶ τῶν Αἰγυπτίων, Σκυθῶν, Θρακῶν, Περσῶν καὶ καθόλου περὶ πάντων τῶν ἐθνῶν τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου. Συμπλέξας δὲ ἐπιτηδείως εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ πρὸς ταῖς τοπικαῖς περιγραφαῖς καὶ χαριέστατα διηγήματα παντὸς εἴδους, ὡς τὸ περὶ τῶν ὀνείρων τοῦ 'Αστυάγους περὶ τῆς βασιλόπαιδος Μανδάνης, τὸ περὶ τῶν περιπετειῶν τοῦ παιδὸς Κύρου κλπ. ἄρχεται διηγούμενος ἐν συνεχείᾳ ἀπὸ τοῦ πέμπτου βιβλίου καὶ ἔξῆς τοὺς πολέμους τῶν 'Ελλήνων πρὸς τοὺς βαρβάρους ἐπὶ Δαρείου καὶ Βέρεξου.....

'Αφ' οὖ ἀπέτυχε τὸ κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐπιχείρημα τοῦ Δαρείου καὶ

ἀφ' οὐ ἀπηλλάγη οὕτος τῶν κινδύνων τῆς σκυθικῆς ἐκστρατείας, ἐπέστρεψε διὰ τῆς Θράκης εἰς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ ἐκ Σηστοῦ διεπέρασεν εἰς Ἀσίαν. Ἀλλὰ στρατὸς ἀξιόλογος, ὑπὸ τὸν Μεγάβαζον, παρέμεινεν εἰς Εύρωπην, ἵνα συμπληρώσῃ τὴν κατάκτησιν τῆς Θράκης. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Δαρεῖος ἐπιστρέψας εἰς Σάρδεις, κατέστησε στρατάρητην αὐτῶν τε καὶ ἀπάστης τῆς δυτικῆς μικρᾶς Ἀσίας τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἀρταφέρνην καὶ ἀπῆλθεν εἰς Σουστα, συνεπαγόμενος τὸν Ἰστιαῖον, τὸν τῆς Μιλήτου δεσπότην, ἐπιθυμῶν δῆθεν νὰ ἔχῃ αὐτὸν παρ' ἐαυτῷ ως φίλον καὶ σύμβουλον. Ἐν τῇ ἀπουσίᾳ δὲ τοῦ Ἰστιαίου ἡ Μίλητος ἐκυθερνάτο ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Ἀρισταγόρου. Οὕτως εἶχον τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν πράγματα, ὅτε περὶ τὸ 505 π.Χ., διπλῶν τύραννος τῶν Ἀθηνῶν Ἰππίας, ἀπελπίσας νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἀρχὴν διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν Πελοποννησίων, μετέβη εἰς Σάρδεις καὶ ἐπεκολέσατο τὴν προστασίαν τοῦ Ἀρταφέροντος. Οἱ ἀδελφὸι τοῦ Δαρείου ἐνάνη εὐδιάθετος νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τοὺς Ἀθηναίους τὸν ἀρχαῖον αὐτῶν δυνάστην, ἀλλ' ἀνέβαλε τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ βουλεύματος τούτου ἔνεκα τῆς παρασκευαζομένης ἐκστρατείας ἐναντίον τῆς Νάξου. Καθαιρεθέντος δῆλον τοῦ τυράννου αὐτῆς Λυγδάμιδος ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, ως λέγεται, ἀνέλαβον τὰ πράγματα οἱ ὀλιγαρχικοί· ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ κατεβλήθησαν ὑπὸ τοῦ δήμου οἱ ὀλιγαρχικοί, οὓτοι ἔξορισθέντες, κατέφυγον πρὸς τὸν δεσπότην τῆς Μιλήτου Ἀρισταγόραν, προθύμως ἀναλαβόντα νὰ συνδράμῃ αὐτούς, καταπείσαντα δὲ εἰς τοῦτο καὶ τὸν Ἀρταφέρνην. Οθεν συνεδοχήσαντος τοῦ Δαρείου, παρεσκευάσθη στρατιὰ ἴσχυρά, πεζική τε καὶ ναυτική, ὑπὸ τὸν Πέρσην Μεγαβάτην, ὅστις ἀπέπλευσεν ἐπὶ τὴν Νάξον, κατὰ τὸ ἐπιόν ἔαρ, συνεπαγόμενος τὸν Ἀρισταγόραν καὶ τοὺς φυγάδας. Ἀλλὰ πρὸιν εἰσέτι φθάσωσιν εἰς τὴν Νάξον, διχονοοῦσιν δὲ Μεγαβάτης καὶ δὲ Ἀρισταγόρας, δὲ πρῶτος διαμηνύει εἰς τοὺς Ναξίους τὸν ἐπικρεμάμενον κίνδυνον. Οἱ δὲ Νάξιοι, ἀμέριμνοι οἴντες μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, ἔσπευσαν νῦν νὰ παρασκευασθῶσιν, δὲ στόλος μετὰ τετράμηνον ματαίαν πολιορκίαν ἡναγκάσθη νὰ ἐπανέλθῃ ἀπρακτος εἰς Ιωνίαν.

**Η ἐπανάστασις τῶν ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ
Ἐλλήνων (500—494 π. Χ.).**

1. Ἀρισταγόρας
(V 35—38. 99—103. 105—107).

'Αρισταγόρης δὲ οὐκ εἶχε τὴν ὑπόσχεσιν τῷ Ἀρτα- 35
οῖς τοῦ φέρνει ἐκτελέσαι· ἀμα δὲ ἐπίεζε μιν ἡ δαπάνη τῆς

στρατιῆς ἀπαιτεομένη, ἀρρώδεε τε τοῦ στρατοῦ πρή-^{Τάχη} Αριστα-
ξαντος κακῶς καὶ Μεγαβάτη διαβεβλημένος, ἐδόκεε τε γόρου.
τὴν βασιλήν τῆς Μιλήτου ἀπαιρεθήσεσθαι. ἀρρωδέων
δὲ τούτων ἔκαστα ἔβουλεύετο ἀπόστασιν· συνέπιπτε γάρ
καὶ τὸν ἐστιγμένον τὴν κεφαλὴν ἀπῆχθαι ἐκ Σούσων
παρ' Ἰστιαίου, σημαίνοντα ἀπίστασθαι Ἀρισταγόρην
ἀπὸ βασιλέος. ὁ γάρ Ἰστιαῖος βουλέμενος τῷ Ἀριστα-^{Τέχνασμα}
γόρῃ σημῆναι ἀποστῆναι ἄλλως μὲν οὐδαμῶς εἶχε ἀσφα-^{τοῦ Ἰστι-}
λέως σημῆναι ὥστε φυλασσομένων τῶν ὁδῶν, ὁ δὲ τῶν
διούλων τὸν πιστότατον ἀποξυρήσας τὴν κεφαλὴν ἔστιξε
καὶ ἀνέμεινε ἀναφῦναι τὰς τρίχας, ως δὲ ἀνέφυσαν τά-
χιστα, ἀπέπεμπε ἐς Μίλητον ἐντειλάμενος αὐτῷ ἄλλο
μὲν οὐδέν, ἐπεὰν δὲ ἀπίκηται ἐς Μίλητον, κελεύειν
Ἀρισταγόρην ξυρήσαντά μιν τὰς τρίχας κατιδέσθαι ἐς
τὴν κεφαλὴν· τὰ δὲ στίγματα ἐσήμαινε, ως καὶ πρό-
τερόν μοι εἴρηται, ἀπόστασιν. ταῦτα δὲ ὁ Ἰστιαῖος
ἐποίεε συμφορὴν ποιεύμενος μεγάλην τὴν ἐωսτοῦ κατο-
χὴν τὴν ἐν Σούσοισι· ἀποστάσιος ὃν γινομένης πολλὰς
εἶχε ἐλπίδας μετήσεσθαι ἐπὶ θάλασσαν, μὴ δὲ νεώτε-
ρον τι ποιεύσης τῆς Μιλήτου οὐδαμὰ ἐς αὐτὴν ἥξειν
ἔτι ἐλογίζετο.

36 Ἰστιαῖος μέν νυν ταῦτα διανοεύμενος ἀπέπεμπε τὸν Ὁ Ἀρι-
ἄγγελον, Ἀρισταγόρῃ δὲ συνέπιπτε τοῦ αὐτοῦ χρόνου
πάντα ταῦτα συνελθόντα· ἔβουλεύετο ὃν μετὰ τῶν στα-^{πατρού-}
σιωτέων, ἐκφήνας τὴν τε ἐωστοῦ γνώμην καὶ τὰ παρὰ ^{νει τοὺς}
τοῦ Ἰστιαίου ἀπίγμενα. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι πάντες γνώμην ^{στασιν.} Ο Ἐκ-
κατὰ τωύτῳ ἔξεφέροντο, κελεύοντες ἀπίστασθαι. Ἐκ-^{"Ἐλληνας}
ταῖος δ' ὁ λογοποιὸς πρῶτα μὲν οὐκ ἔα πόλεμον βα-^{εἰς ἐπανά-}
σιλέῃ τῶν Περσέων ἀναιρέεσθαι, καταλέγων τά τε ἔθνεα
πάντα τῶν ἥρχε Δαρεῖος καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ, ἐπείτε
δὲ οὐκ ἔπειθε, δεύτερα συνεβούλευε ποιέειν δικιάς ναυ-
κρατέεις τῆς θαλάσσης ἔσονται. ἄλλως μέν νυν οὐδαμῶς

ἔφη λέγων ἐνορᾶν ἐσόμενον τοῦτο (ἐπίστασθαι γὰρ τὴν δύναμιν τὴν Μιλησίων ἑοῦσαν ἀσθενέα), εἰ δὲ τὰ χρήματα καταιφεθείη τὰ ἐκ τοῦ ἱροῦ τοῦ ἐν Βραγχίδῃσι, τὰ Κροῖσος ὁ Λυδὸς ἀνέθηκε, πολλὰς εἶχε ἐλπίδας ἐπικρατήσειν τῆς θαλάσσης, καὶ οὕτω αὐτούς τε ἔξειν χρήμασι χρᾶσθαι καὶ τοὺς πολεμίους οὓς συλήσειν αὐτά· τὰ δὲ χρήματα ἦν ταῦτα μεγάλα, ὡς δεδήλωται μαζὶ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν λόγων. αὕτη μὲν δὴ οὐκ ἐνίκα ἡ γνώμη, ἐδόκεε δὲ ὅμως ἀπίστασθαι, ἵνα τε αὐτῶν πλώσαντα ἐς Μυοῦντα ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ ἀπὸ τῆς Νάξου ἀπελθόν, ἐδὼν ἐνθαῦτα, συλλαμβάνειν πειρᾶσθαι τοὺς ἐπὶ τῶν νεῶν ἐπιπλώοντας στρατηγούς.

Οὕτω δὴ ἐκ τοῦ ἐμφανέος δὲ Ἀρισταγόρης ἀπεστήκεε, 37

'Ο 'Αρι- πᾶν ἐπὶ Δαρείῳ μηχανώμενος. καὶ πρῶτα μὲν λόγῳ σταγόρας σταγόρας μετεὶς τὴν τυραννίδα ισονομίην ἐποίεε τῇ Μιλήτῳ, ὡς ἐγκαθιτῷ δημοκρατῶν ἐκόντες αὐτῷ οἱ Μιλήσιοι συναπισταίατο, μετὰ δὲ τίαν.

καὶ ἐν τῇ ἀλλῃ Ἰωνίῃ τωύτῳ τοῦτο ἐποίεε, τοὺς μὲν ἔξελαύνων τῶν τυράννων, τοὺς δὲ ἔλαθε τυράννους ἀπὸ τῶν νεῶν τῶν συμπλωσασέων ἐπὶ Νάξον, τούτους δὲ φίλα βουλόμενος ποιέεσθαι τῇσι πόλισι ἔξεδίδου, ἀλλον ἐς ἀλλην πόλιν παραδιδούς, θεεν εἴη ἔκαστος. Κώην 38 μέν νυν Μυτιληναῖοι ἐπεί τε τάχιστα παρέλαθον, ἔξαγαγόντες κατέλευσαν, Κυμαῖοι δὲ τὸν σφέτερον αὐτῶν ἀπῆκαν· ὡς δὲ καὶ ἄλλοι οἱ πλεῦνες ἀπίεσαν. τυράννων μέν νυν κατέπαυσις ἐγίνετο ἀνὰ τὰς πόλις· Ἀρισταγόρης δὲ δὲ Μιλήσιος ὡς τοὺς τυράννους κατέπαυσε, στρατηγούς ἐν ἐκάστη τῶν πολίων κελεύσας ἐκάστους καταστῆσαι, δεύτερα αὐτὸς ἐς Λακεδαιμονα τριήρεϊ ἀπόστολος ἐγίνετο· ἔδεε γὰρ δὴ συμμαχίης τινός οἱ μεγάλης ἔξευρεθῆναι.

'Ο 'Αρισταγόρας κηρύξας ἥδη ἐπισήμως τὴν κατὰ τοῦ Δαρείου ἐπανάστασιν, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ίνα ζητήσης ισχυράν τινα ἐπι-

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

τοῦ

ΑΛΙΚΑΡΝΗΣΣΕΟΣ ΙΣΤΟΡΙΗ

[V]

Ἀρισταγόρας ὁ Μιχίτονος Κύπαρνος.

Σφραγίδια τῶν Τινίων κατά τὸν Σειρόδρυον (298).

(Kap. 49-50, 97, 99-103, 105).

Ανατινάχιεν ἦν ὁ Αρισταγόρης ὁ Μιχίτονος Κύ-
παρνος ἐς τὸν Σφαρῆνον Κέρκυράντος ἔργος μήτε ἀρ-
χὴν· τῷ δὲ αὐτινέοπερ ἐς τοὺς ἄλλους ὁ Αρισταγόρης
ἔγειρε πόσις αὐτοῖς λαῖδες· καὶ Κυρόμυντος, συνεστίν μήτε
τὸν ἕρμόν μην θεμιστοῖς μήτε ἀδεῖται ἀνίσχεις· λα-
ρεῖς πατέτονται γένη τοιστάται· Τινίων πούδας
εσθίοντες εἴναι αὐτοὺς οὐκέπειρον ἔντεσθος μαζί ἀγ-
γειος μητρότον μήτε αὐτοῖς ἕρμον, τῇ δὲ δι-
τὸν γαννεῖν ἕρμον, οὕτω προσθετεῖ μήτε ἔργον·

δεσ. νῦν ἂν πρός θεῶν τούτων Ἐργανίου πι-
στοῦτος Τιμᾶς ἐν Σοφοσίνος, αὐτοῖς ὅμαι-
κονες»

ΥΟΤΟΔΟΨΗ

50 Αριστογόρης μήν ταῦτα ἔγραψε, Κρονί-
ους δι' ἀριθμοῦ λειτέσθι. «Ως εὗνε Μητρί-
α, ανεβάχθησαι καὶ ἐς τοῖμον ἡγέρουν ἡ-
ποντανεῖσθαι». Λόκη μήν ἐς τοσοῦτο ἔγρα-
ψεν· τοῦτο δι' οὐ μερίνην ἡγέρουν ἔγραψε
τῆς ἡποντίσιος τούτην ἡγέρουν τοῦ συ-
νεργονόν, ἕρετος ὁ, Κρονίνος τοι Αριστο-
γόρην, οἰνόθεν ἡγέρουν αὖτος δεργίσσεις τῆς Υ-
ἱώνων ὅδος τοῦ παισὶ βασιλίου. οἱ δι' Αριστογό-
ρης λέγουσι τὸν εορτὸν ἐν τοῖς ἔθναι τούτοις χρόνοις
τούτοις μήν μην τριήμιν τότε τοῖς, βαρερόμενοι
τοῖς Σενεκφίλεσσις ἐξαγαγοῦντες ἐς τὴν Πάτην,
τριήμιν εἴτε τριήμιν μηνῶν τούτοις εἶται τοῖς
ἄνθεσσον· οἱ δι' ἡποντανεῖσθαι τοὺς τούτους ἡγέρουν
τούτοις, τοὺς ὁ Αριστογόρης ὄρμυτο τριήμιν
τριήμιν ὅδον, εὐτρόποις. «Ως εὗνε Μητρίνε,

αναρρέσσει τὸν θεοπίτην πρὸς εἰρήνης υἱόν·
οὐδέποτε γέρες τὸν πατέρα τούτου Λαυρά-
μονίου τοῦ οὐρανοῦ εργάσεις
τούτων μηνῶν ἔσθιαν εγένετο·

Ἀναρρέσσει τὸν Απολαυγόρους
τὸν τὴν θεοπίτην πατέρα τούτου Λαυράμονίου·
διῆς γέρες τὸν πατέρα τούτου Λαυράμονίου εἰδυ-
νεῖσθαι τοις πατέρων· τούτῳ δὲ τὸν Απολαυγόρους ταῦ-
τα λέγει, ταῦτα ναὶ εἴ τὸν θεοπίτην
ναὶ τοπόν τοντού τούτου τούτου, καὶ οἱ Μ-
χίνιοι ταῦτα Λαυράμονίου εἰσὶ αὐτοῖ-
νοι ναὶ αὐτοῖς οὗτοι εἴησαν
πρέσβεις τοντού τούτου τούτου· ναὶ
οὐδέποτε οὐκ εἰνέσχετο οὐα-
νάρτοι θεοπίτης, ἐπειδὴ ὁ αὐτόνομος
οὗτος· πατέρων γέρες τούτου ναὶ
αὐτοῖς πρόσωπον στενάζεται οὐδὲ
εἴ τοι Κρητικά τούτα τούτου τούτου

μοίραν μούναν οὐν οῖσται
εἰνέλο σταθάπτων, τοῖς δὲ μη-
πριστας Αδυταῖς ρεοίσθε τοῦτο.
Αδυταῖς τοῖς εἴη εἰναν-
τεῖται οὐρανοῖς αὐτοῖς εἰνοσι-
νάς ενοῖς τοῖς αὐτοῖς βούλοις οὐ-
τοις οὐρανοῖς αὐτοῖς σιγαν-
τοῖς αὐτοῖς τοῖς αὐτοῖς Αγροί-
ναν, αὐτοῖς τοῖς αὐτοῖς δέ τοις
τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς
τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς
τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς

κουρίαν. Καὶ πρῶτον μὲν ἀπετάχη πρὸς τοὺς Σπαρτιέτας, οἵτινες ἐφημίζοντο ώς προστάμενοι τῆς Ἐλλάδος. Ἐβασίλευον καὶ ἔκεινον τὸν γρόνον τῆς Σπάρτης ὁ Δημάρατος καὶ ὁ Κλεομένης· ἀλλ’ οὐτοι, ώς καὶ οἱ ἔφοροι, ἀπεποιήθησαν πᾶσαν συνδρομὴν. Ἀποτυχών δὲ ἐν Σπάρτη ὁ Ἀρισταγόρας ἐτράπη πρὸς τὰς Ἀθήνας. Ἐνταῦθα ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος, διότι οἱ Ἀθηναῖοι ἐψηρίσαντο νὰ πέμψωτιν εἰς βοήθειαν τῶν ἐπαναστησάντων Ιώνων εἴκοσι νυῖς ὑπὸ στρατηγὸν τὸν Μέλανθον. Πλὴν τῶν Ἀθηνῶν, μία ἔτι ἐλληνικὴ πόλις ἤκουσε τὰς δεήσεις τῶν ἐν Ἀσίᾳ ὄυογενῶν, ἡ ἐπὶ τῆς Εύβοίας Ἐρέτρια, ἥτις ἀπέστειλε πρὸς τοὺς Μιλησίους πέντε τριήρεις. «Ἄδται δὲ αἱ τέσσες ἀρχὴ κακῶν ἐγέροντο "Εἰησί τε καὶ βαρβάροισι".

99 **Ἀρισταγόρης** δέ, ἐπειδὴ οἱ τε Ἀθηναῖοι ἀπίκοντο ^{Ἐκστρατεία τῶν} εἴκοσι νηυσί, ἀμα ἀγόμενοι Ἐρετριέων πέντε τριήρεας, ^{Ιώνων} καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι παρῆσαν, ἐποιέετο στρατηγὸν ὁ ^{καὶ τῶν} Ἀρισταγόρης ἐς Σάρδις. αὐτὸς μὲν δὴ οὐκ ἐστρατεύετο ^{Ἀθηνῶν ἐναντίον} ἀλλ’ ἔμενε ἐν Μιλήτῳ, στρατηγοὺς δὲ ἄλλους ἀπέδεξε ^{τῶν Σάρδινος} Μιλησίων εἶναι, τὸν ἐώυτοῦ τε ἀδελφεὸν Χαροπῖνον δεων.

100 καὶ τῶν ἀλλων ἀστῶν Ἐρμόφαντον. ἀπικόμενοι δὲ τῷ στόλῳ τούτῳ Ἰωνες ἐς Ἐφεσον πλοῖα μὲν κατέλιπον ἐν Κορησσῷ τῆς Ἐρεσίης, αὐτοὶ δὲ ἀνέβαινον χειρὶ πολλῇ, ποιεύμενοι Ἐφεσίους ἡγεμόνας. πορευόμενοι δὲ παρὰ ποταμὸν Καύστριον, ἐνθεῦτεν ἐπείτε ὑπερβάντες τὸν Τιμῶλον ἀπίκοντο, αἱρέουσι Σάρδις οὐδενός σφι ἀντιωθέντος, αἱρέουσι δὲ χωρὶς τῆς ἀκροπόλιος τᾶλλα πάντα· τὴν δὲ ἀκρόπολιν ἐρρύετο αὐτὸς Ἀρταφέρνης ^{Πυρπόλη-} ^{σις τῶν} 101 ἔχων δύναμιν ἀνδρῶν οὐκ δλίγην. τὸ δὲ μὴ λεηλατῆσαι ^{Σάρδεων.} ἐλόντας σφέας τὴν πόλιν ἔσχε τόδε. ἥσαν ἐν τῇσι Σάρδισι οἰκίαι αἱ μὲν πλεῦνες καλάμιναι, ὅσαι δ’ αὐτέων καὶ πλίνθιναι ἥσαν, καλάμου εἶχον τὰς δροφάς. τούτων δὴ μίαν τῶν τις στρατιωτέων ώς ἐνέπρησε, αὐτίκα ἀπ’ οἰκίης ἐς οἰκίην ίὸν τὸ πῦρ ἐπενέμετο τὸ ἀστυ πᾶν. καιομένου δὲ τοῦ ἀστεος οἱ Λυδοί τε καὶ ὅσοι Περσέων ἐνησαν ἐν τῇ πόλι, ἀπολομφθέντες πάντοθεν ὥστε τὰ περιέσχατα νεμομένου τοῦ πυρός, καὶ οὐκ ἔχοντες ἐξή-

λυσιν ἐκ τοῦ ἀστεος, συνέρρεον ἐς τε τὴν ἀγορὴν καὶ ἐπὶ τὸν Πακτωλὸν ποταμόν, ὃς σφι φῆγμα χρυσοῦ καταφορέων ἐκ τοῦ Τμῶλου διὰ μέσης τῆς ἀγορῆς ῥέει καὶ ἔπειτεν ἐς τὸν Ἔρμον ποταμὸν ἐκδιδοῖ, ὁ δὲ ἐς θάλασσαν· ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Πακτωλὸν καὶ ἐς τὴν ἀγορὴν ἀθροιζόμενοι οἱ τε Λυδοὶ καὶ οἱ Πέρσαι ἡναγκάζοντο ^{Τυπογώ-} ἀμύνεσθαι. οἱ δὲ ^{Τιώνων} Ιωνες ὅρῶντες τοὺς μὲν τῶν πολεμίων ῥησίς τῶν ἀμυνομένους τοὺς δὲ σὺν πλήθεϊ πολλῷ προσφερομένους, ἔξανεχώρησαν δείσαντες πρὸς τὸ οὔρος τὸ Τμῶλον καλεόμενον, ἐνθεῦτεν δὲ ὑπὸ νύκτα ἀπαλλάσσοντο ἐπὶ τὰς νέας.

Καὶ Σάρδιες μὲν ἐνεπρήσθησαν, ἐν δὲ αὐτῇσι καὶ ἱρὸν ἐπιχωρίης θεοῦ Κυθήρης, τὸ σκηπτόμενοι Πέρσαι ὕστερον ἀντενεπίμπρασαν τὰ ἐν Ἔλλησι ἱρά. τότε δὲ οἱ Πέρσαι οἱ ἐντὸς Ἀλυος ποταμοῦ νομοὺς ἔχοντες, προπυνθανόμενοι ταῦτα, συνηλίζοντο καὶ ἐβώθεον τοῖσι Λυδοῖσι. καὶ κως ἐν μὲν Σάρδισι οὐκέτι ἔόντας τοὺς Ιωνας εὑρίσκουσι, ἐπόμενοι δὲ κατὰ στίβον αἰρέουσι αὐτοὺς ἐν Ἐφέσῳ. καὶ ἀντετάχθησαν μὲν οἱ Ιωνες, συμβατταὶ λόντες δὲ πολλὸν ἐσώθησαν. καὶ πολλοὺς αὐτῶν οἱ φυγὴ τῶν ^{Τιώνων} Πέρσαι φονεύουσι ἄλλους τε οὐνομαστούς, ἐν δὲ δὴ καὶ Εὐαλκίδεα στρατηγέοντα Ἐρετριέων, στεφανηφόρους τε ἀγῶνας ἀναραιρηκότα καὶ ὑπὸ Σικιωνίδεω τοῦ Κηίου πολλὰ αἰνεθέντα. οἱ δὲ αὐτῶν ἀπέφυγον τὴν μάχην, ἐσκεδάσθησαν ἀνὰ τὰς πόλις.

Τὰ τῶν Αθηναίων μὲν δὴ οὕτω ἡγωνίσαντο· μετὰ δὲ Ἀθηναῖοι πλοῖα νου σφέας πολλὰ δι' ἀγγέλων Ἀρισταγόρεω οὐκ ἔφασαν τιμωρήσειν σρίσι. Ιωνες δὲ τῆς Ἀθηναίων συμματὴν, Ἐλχίης στερηθέντες, — οὕτω γάρ σφι ὑπῆρχε πεποιημένα ἐς Δαρεῖον, — οὐδὲν δὴ ἐσσον τὸν πρὸς βασιλέα πόλεμον ἐσκευάζοντο.

105 Βασιλέϊ δὲ Δαρείω ως ἔξηγγέλθη Σάρδις ἀλούσας Ὁ Δα-
έμπεπρῆσθαι ύπό τε Ἀθηναίων καὶ Ἰώνων, τὸν δὲ ἡγε- ρεῖς δρκί-
μόνα γενέσθαι τῆς συλλογῆς, ὥστε ταῦτα συνυφανθῆναι, ζεῖται ἵνα
τὸν Μιλήσιον Ἀρισταγόρην, πρῶτα μὲν λέγεται αὐτόν, έχδικηθῆ
τοὺς Ἀ- θηναίους.
ώς ἐπύθετο ταῦτα, Ἰώνων οὐδένα λόγον ποιησάμενον,
εὖ εἰδότα ως οὗτοί γε οὐ καταπροΐζονται ἀποστάντες,
εἰρέσθαι οἵτινες εἶεν οἱ Ἀθηναῖοι, μετὰ δὲ πυθόμενον
αἰτῆσαι τὸ τόξον, λαβόντα δὲ καὶ ἐπιθέντα διεστὸν ἄνω
ἔς τὸν οὐρανὸν ἀπεῖναι, καὶ μιν ἐς τὸν ἡέρα βάλλοντα
εἰπεῖν «ὦ Ζεῦ, ἐκγενέσθαι μοι Ἀθηναίους τίσασθαι,»
εἴπαντα δὲ ταῦτα προστίξαι ἐνὶ τῶν θεραπόντων δεί-
πνου προκειμένου αὐτῷ ἐς τρίς ἑκάστοτε εἰπεῖν «δέσποτα,
μέμνεο τῶν Ἀθηναίων.»

106 Προστάξας δὲ ταῦτα εἶπε, καλέσας ἐς ὅψιν Ἰστιαίον Ὁ Ἰστι-
τὸν Μιλήσιον, τὸν ὁ Δαρεῖος κατεῖχε χρόνον ἥδη πολ- αῖος ἐν
λόν, «πυνθάνομαι, Ἰστιαῖε, ἐπίτροπον τὸν σόν, τῷ σὺ
Μιλητὸν ἐπέτρεψας, νεώτερα ἐς ἐμὲ πεποιηκέναι πρήγ-
ματα ἀνδρας γάρ μοι ἐκ τῆς ἑτέρης ἡπείρου ἐπαγαγών,
καὶ Ἰωνας σὺν αὐτοῖσι τοὺς δώσοντας ἐμοὶ δίκην τῶν
ἐποίησαν, τούτους ἀναγνώσας ἀμα ἐκείνοισι ἐπεσθαι
Σαρδίων με ἀπεστέρηκε. νῦν ως τοι φαίνεται ταῦτα
ἔχειν καλῶς; χῶς δ' ἀνευ τῶν σῶν βουλευμάτων τοι-
οῦτό τι ἐπρήχθη; ὅρα μὴ ἔξ οὐστέρης σεωυτὸν ἐν αι-
τίῃ ἔχης.» εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ Ἰστιαῖος «βασιλεῦ, κοῖον
ἐφθέγξαο ἐπος, ἐμὲ βουλεῦσαι πρῆγμα ἐκ τοῦ σοί τοι
ἢ μέγα ἢ σμικρὸν ἔμελλε λυπηρὸν ἀνασχήσειν; τί δ'
ἄν ἐπιδιζήμενος ποιέοιμι ταῦτα, τεῦ δὲ ἐνδεής ἐών; τῷ
πάρα μὲν πάντα δσαπερ σοί, πάντων δὲ πρὸς σέο βου-
λευμάτων ἐπακούειν ἀξιοῦμαι. ἀλλ' εἴπερ τι τοιοῦτο
οἷον σὺ εἴρηκας πρήσσει ὁ ἐμὸς ἐπίτροπος, ισθι αὐτὸν ἐπ'
ἐωυτοῦ βαλλόμενον πεπρηχέναι. ἀρχὴν δὲ ἔγωγε οὐδὲ
ἐνδέκομαι τὸν λόγον, δκως τι Μιλήσιοι καὶ ὁ ἐμὸς ἐπί-

τροπος νεώτερον πρήσσουσι περὶ πρήγματα τὰ σά. εἰ δ' ἄρα τι τοιοῦτο ποιεῦσι καὶ σὺ τὸ ἐὸν ἀκήκοας, ὡς βασιλεῦ, μάθε οἶον πρῆγμα ἔργασσο ἐμὲ ἀπὸ θαλάσσης ἀνάσπαστον ποιήσας. "Ιωνες γὰρ οἴκασι ἐμεῦ ἐξ; ὅφθαλμῶν σφι γενομένου ποιήσαι τῶν πάλαι ἴμερον εἶχον· ἐμέο δ' ἀν ἐόντος ἐν Ἰωνίῃ οὐδεμία πόλις ὑπεκίνησε. νῦν ὡν ως τάχος με ἀπες πορευθῆναι ἐς Ἰωνίην, ἵνα τοι κεῖνά τε πάντα καταρτίσω ἐς τωύτο, καὶ τὸν Μιλήτου ἐπίτροπον τοῦτον τὸν ταῦτα μηχανησάμενον ἐγχειρίθετον παραδῷ. ταῦτα δὲ κατὰ νόον τὸν σὸν ποιήσας, θεοὺς ἐπόμνυμι τοὺς βασιλήίους μὴ μὲν πρότερον ἐκδύσεσθαι τὸν ἔχων κιθῶνα καταβήσομαι ἐς Ἰωνίην, πρὶν ἀν τοι Σαρδὼν νῆσον τὴν μεγίστην δασμοφόρον ποιήσω." Ιστιαῖος μὲν λέγων ταῦτα διέβαλλε, Δαρεῖος δὲ ἐπείθετο καὶ μιν ἀπίει, ἐντειλάμενος, ἐπεὰν τὰ ὑπέσχετό οἱ ἐπιτελέα ποιήσῃ, παραγίνεσθαι οἱ δόπισω ἐς τὰ Σοῦσα.

Οὕτως δὲ Ιστιαῖος ἀνακτήσας τὴν ἐλευθερίαν, ἔφθασεν εἰς Σάρδεις. Ἐνταῦθα δ' ὅμως δὲ Ἀρταφέρνης, καλλιον τὸν πληροφορημένος περὶ τῆς ἀληθείας τῶν πραγμάτων, ἔξήγησεν αὐτῷ σαφῶς ὅτι θεωρεῖ αὐτὸν πρωτουργὸν τοῦ ὅλου τούτου δράματος.

«Τοῦτο τὸ ἐπόδημα ἔφραψας μὲν σύ, ὑπεδύσατο δὲ Ἀριστιαγόρας». Ο Ιστιαῖος λοιπὸν βλέπων ἔχυτὸν κινδυνεύοντα, ἔψυγε διὰ νυκτὸς πρὸς τὴν παραλίαν καὶ ἀπέπλευσεν εἰς Χίον. Ἐνταῦθα κατ' ἀρχὰς μὲν συνελήφθη ως φίλος τοῦ Δαρείου καὶ τῶν Ἰώνων ἐχθρός, εἰτα δ' ὅμως ἐκλαβόντες αὐτὸν ως φίλον εἰλικρινῆ τῶν Ἐλλήνων, μετεβίβασαν αὐτὸν εἰς Μίλητον. Ἄλλ' οἱ Μιλήσιοι οὐδεμίαν πλέον ὅρεξιν εἶχον νὰ ὑποδεχθῶσι τὸν ἀρχαῖον αὐτῶν δυνάστην· καὶ ἐπειδὴ οὗτος ἦθέλησε νὰ εἰσέλθῃ διὰ νυκτὸς καὶ βίας εἰς τὴν πόλιν, ἀπέκρουσαν αὐτόν, πληγωθέντα μάλιστα κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην εἰς τὸν μηρόν. "Οθεν ἐπανῆλθεν δὲ Ιστιαῖος εἰς Χίον ἀλλ' οἱ Χῖοι δὲν ἦθέλησαν νὰ δῶσωσιν αὐτῷ βοήθειάν τινα. Ἐπορεύθη λοιπὸν εἰς Λέσβον, καὶ ἐνταῦθα λαβὼν ὀχτὼ τριήρεις καὶ Λεσβίους ναύτας ἐπλεεν εἰς τὸ Βυζάντιον ληστεύων πολλὰς πόλεις καὶ νήσους καὶ πλοῖα.

2. Ναυμαχία περὶ Λάδην (VI 6—21).

Οἱ Πέρσαι Ιστιαῖος μέν νυν καὶ Μυτιληναῖοι ἐποίευν ταῦτα, 6

ἐπὶ δὲ Μίλητον αὐτὴν ναυτικὸς πολλὸς καὶ πεζὸς ἦν στρατεύουσιν ἐπὶ τὴν Μίλητον.

στρατὸς προσδόκιμος· συστραφέντες γάρ οἱ στρατηγοὶ τῶν Περσέων καὶ ἐν ποιήσαντες στρατόπεδον ἥλαυνον ἐπὶ τὴν Μίλητον, τᾶλλα πολίσματα περὶ ἐλάσσονος ποιησάμενοι. τοῦ δὲ ναυτικοῦ Φοίνικες μὲν ἦσαν προθυμότατοι, συνεστρατεύοντο δὲ καὶ Κύπριοι νεωστὶ κατεστραμμένοι καὶ Κίλικές τε καὶ Αἰγύπτιοι. οἱ μὲν δὴ ἐπὶ τὴν Μίλητον καὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίην ἐστράτευον, Ἰωνες δὲ πυνθανόμενοι ταῦτα ἐπεμπον προσούλους σφέων αὐτῶν ἐς Πανιώνιον. ἀπικομένοισι δὲ τούτοισι ἐς τοῦτον τὸν χῶρον καὶ βουλευομένοισι ἔδοξε πεζὸν μὲν στρατὸν μὴ συλλέγειν ἀντίξοον Πέρσησι, ἀλλὰ τὰ τείχεα ῥύεσθαι αὐτοὺς Μιλήσιους, τὸ δὲ ναυτικὸν πληροῦν ὑπολειπομένους μηδεμίαν τῶν νεῶν, πληρώσαντας δὲ συλλέγεσθαι τὴν ταχίστην ἐς Λάδην, προναυμαχήσοντας Μιλήτου. ἡ δὲ Λάδη ἐστὶν νῆσος σμικρὴ ἐπὶ τῇ πόλι τῇ Μιλήτῳ σίων κειμένη. μετὰ δὲ ταῦτα πεπληρωμένησι τῇσι νησὶ Παράταπαρῆσαν οἱ Ἰωνες, σὺν δέ σφι καὶ Αἰολέων οἱ Λέσβοι ξις τῶν νέμονται. ἐτάσσοντο δὲ ὥδε. τὸ μὲν πρὸς τὴν ἥω εἶχον παρὰ τὴν κέρας αὐτοὶ Μιλήσιοι, νέας παρεχόμενοι δγδώκοντα· εἴχοντο δὲ τούτων Πριηνέες δυώδεκα νησὶ καὶ Μυούσιοι τρισὶ νησί, Μυουσίων δὲ Τήιοι εἴχοντο ἐπτακαίδεκα νησί, Τήιων δὲ εἴχοντο Χῖοι ἑκατὸν νησί· πρὸς δὲ τούτοισι Ἐρυθραιοί τε ἐτάσσοντο καὶ Φωκαιέες, Ἐρυθραιοὶ μὲν δκτὼ νέας παρεχόμενοι, Φωκαιέες δὲ τρεῖς· Φωκαιέων δὲ εἴχοντο Λέσβοι νησὶ ἑδομήκοντα· τελευταῖοι δὲ ἐτάσσοντο ἔχοντες τὸ πρὸς ἐσπέρην κέρας Σάμιοι ἑζήκοντα νησί. πασέων δὲ τούτων ὁ σύμπας ἀριθμὸς ἐγένετο τρεῖς καὶ πεντήκοντα καὶ τριηκόσιαι τριήρεες. αὗται μὲν Ἰώνων ἦσαν, τῶν δὲ βαρβάρων τὸ Ἀπόπληθος τῶν νεῶν ἦσαν ἔξακόσιαι. ὡς δὲ καὶ αὗται πειρατῶν, ἀπικατο πρὸς τὴν Μιλησίην καὶ ὁ πεζὸς σφι ἀπας παρῆν, οὐσιν ἐπὶ τὴν Μίλητον.

εχλλωσι ἐνθαῦτα οἱ Περσέων στρατηγοὶ πυθόμενοι τὸ πλῆθος τοὺς Ἰωνας εἰς τῶν Ἰάδων νεῶν καταρρώδησαν μὴ οὐ δυνατοὶ γένων διχόνοιαν. ται ὑπερβαλέσθαι, καὶ οὕτω οὕτε τὴν Μίλητον οἵοι τε ἔωσι ἔξελεῖν μὴ οὐκ ἔόντες ναυκράτορες, πρός τε Λαρείου κινδυνεύσωσι κακόν τι λαβεῖν· ταῦτα ἐπιλεγόμενοι, συλλέξαντες τῶν Ἰώνων τοὺς τυράννους, οἱ ὑπ' Ἀρισταγόρεω μὲν τοῦ Μιλησίου καταλυθέντες τῶν ἀρχέων ἔφευγον ἐς Μήδους, ἐτύγχανον δὲ τότε συστρατεύμενοι ἐπὶ τὴν Μίλητον, τούτων τῶν ἀνδρῶν τοὺς παρεόντας συγκαλέσαντες ἔλεγόν σφι τάδε· «Ἀνδρεῖς Ἰωνεῖς, νῦν τις ὑμέων εὖ ποιήσας φανήτω τὸν βασιλέος οἴκον· τοὺς γὰρ αὐτῶν ἔκαστος ὑμέων πολιήτας πειράσθω ἀποσχίζων ἀπὸ τοῦ λοιποῦ συμμαχικοῦ. προσχόμενοι δὲ ἐπαγγείλασθε τάδε, ὡς πείσονται τε ἄχαρι οὐδὲν διὰ τὴν ἀπόστασιν, οὐδὲ σφι οὕτε τὰ ἱρὰ εὔτε τὰ ἕδια ἐμπεπρήσεται, οὐδὲ βιαιότερον ἔξουσι οὐδὲν ἢ πρότερον εἶχον. εἰ δὲ ταῦτα μὲν οὐ ποιήσουσι, οἱ δὲ πάντως διὰ μάχης ἐλεύσονται, τάδε ἥδη σφι λέγετε ἐπηρεάζοντες, τά πέρ σφεας κατέξει, ὡς ἐσσωθέντες τῇ μάχῃ ἔξανδρα ποδίευνται, καὶ ὡς σφεων τοὺς παῖδας ἐκτομίας ποιήσομεν, τὰς δὲ παρθένους ἀνασπάστους ἐς Βάκτρα, καὶ ὡς τὴν χώρην ἄλλοισι παραδώσομεν.» οἱ 10 μὲν δὴ ἔλεγον ταῦτα, τῶν δὲ Ἰώνων οἱ τύραννοι διέπεμπον νυκτὸς ἔκαστος ἐς τοὺς ἐωυτοῦ ἔξαγγελλόμενος. οἱ δὲ Ἰωνεῖς, ἐς τοὺς καὶ ἀπίκοντο αὗται αἱ ἀγγελίαι, ἀγνωμοσύνη τε διεχρῶντο καὶ οὐ προσίεντο τὴν προδοσίην, ἐωυτοῖσι τε ἔκαστοι ἐδόκεον μούνοισι ταῦτα τοὺς Πέρσας ἔξαγγέλλεσθαι.

Ταῦτα μέν νυν ιθέως ἀπικομένων ἐς τὴν Μίλητον II τῶν Περσέων ἐγίνετο. μετὰ δὲ τῶν Ἰώνων συλλεγθέντων ἐς τὴν Λάδην ἐγίνοντο ἀγοραί, καὶ δὴ κού σφι καὶ ἄλλοι ἡγορεύοντο, ἐν δὲ δὴ καὶ ὁ Φωκαιεὺς στρατη-

γὸς Διονύσιος λέγων τάδε· «ἐπὶ ξυρῷ γὰρ ἀχμῆς
ἔχεται ἡμῖν τὰ πρήγματα, ἄνδρες Ἰωνεῖς, ἢ εἶναι
ἔλευθέροισι ἢ δούλοισι, καὶ τούτοισι ὡς δρηπέτησι· νῦν
ῶν ὑμεῖς ἦν μὲν βούλησθε ταλαιπωρίας ἐνδέκεσθαι, τὸ
παραχρῆμα μὲν πόνος ὑμῖν ἔσται, οἵοί τε δὲ ἔσεσθε
ὑπερβαλόμενοι τοὺς ἐναντίους εἶναι ἔλευθεροι· εἰ δὲ μα-
λακίη τε καὶ ἀταξίη διαχρήσεσθε, οὐδεμίαν ὑμέων ἔχω
ἔλπίδα μὴ οὐ δώσειν ὑμέας δίκην βασιλέϊ τῆς ἀποστά-
σιος. ἀλλ’ ἐμοὶ τε πείθεσθε καὶ ἐμοὶ ὑμέας αὐτοὺς ἐπι-
τρέψατε· καὶ ὑμῖν ἐγώ, θεῶν τὰ ἵστα νεμόντων, ὑπο-
δέκομαι ἢ οὐ συμμίξειν τοὺς πολεμίους ἢ συμμίσγον-
12 τας πολλὸν ἐλασσώσεσθαι.» ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Ἰω-
νεῖς ἐπιτράπουσι σφέας αὐτοὺς τῷ Διονυσίῳ. ὁ δὲ ἀνά-
γων ἐκάστοτε ἐπὶ κέρας τὰς νέχις, ὅκως τοῖσι ἐρέτησι
χρήσαιτο διέκπλον ποιεύμενος τῇσι νηυσὶ δι’ ἀλλήλων
καὶ τοὺς ἐπιβάτας ὀπλίσειε, τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρης τὰς
νέας ἔχεσκε ἐπ’ ἀγκυρέων, παρεῖχε τε τοῖσι Ἰωσὶ πό-
νον δι’ ἡμέρης. μέχρι μέν νυν ἡμερέων ἐπτὰ ἐπείθοντό
τε καὶ ἐποίευν τὸ κελευόμενον· τῇ δὲ ἐπὶ ταύτῃσι οἱ
Ἰωνεῖς, οἵα ἀπαθέες ἔόντες πόνων τοιούτων τετρυμένοι
τε ταλαιπωρίησί τε καὶ ἥλιῳ, ἔλεξαν πρὸς ἐώντοὺς τάδε.
«τίνα δαιμόνων παραβάντες τάδε ἀναπίμπλαμεν; οἴτι-
νες παραφρονήσαντες καὶ ἐκπλώσαντες ἐκ τοῦ νόου ἀνδρὶ<sup>σις καθί-
σταται</sup> Φωκαιέϊ ἀλλαζόνι, παρεχομένῳ νέας τρεῖς, ἐπιτρέψαν-
τες ἡμέας αὐτοὺς ἔχομεν. ὁ δὲ παραλαβὼν ἡμέας λυ-
μαίνεται λύμησι ἀνηκέστοισι, καὶ δὴ πολλοὶ μὲν ἡμέων
ἔις νούσους πεπτώκασι, πολλοὶ δὲ ἐπίδοξοι τωύτῳ πεί-
σεσθαι. πρό τε τούτων τῶν κακῶν ἡμῖν γε κρέσσον καὶ
ὅτιῶν ἀλλο παθεῖν ἔστι, καὶ τὴν μέλλουσαν δουληίην
ὑπομεῖναι, ἥτις ἔσται, μᾶλλον ἢ τῇ παρεούσῃ συνέ-
χεσθαι. φέρετε, τοῦ λοιποῦ μὴ πειθώμεθα αὐτοῦ.» ταῦτα
ἔλεξαν, καὶ μετὰ ταῦτα αὐτίκα πείθεσθαι οὐδεὶς ἥθελε,

<sup>ἀρχηγὸς
τῶν Ἰω-</sup>
νων.

ἀλλ' οἵα στρατιὴ σκηνάς τε πηξάμενοι ἐν τῇ νήσῳ ἐσκιητροφέοντο, καὶ ἐσθαίνειν οὐκ ἐθέλεσκον ἐς τὰς νέας οὐδὲ ἀναπειρᾶσθαι.

Αποστασία τῶν Σαμίων.

Μαθόντες δὲ ταῦτα γινόμενα ἐκ τῶν Ἰώνων οἱ στρατιηταὶ τῶν Σαμίων, ἐνθαῦτα δὴ παρ' Αἰάκεος τοῦ Συλοσῶντος ἔκείνους τοὺς πρότερον ἔπειμ πε λόγους Αἰάκης κελευόντων τῶν Περσέων, δεόμενός σφεων ἐκλιπεῖν τὴν Ἰώνων συμμαχίην· οἱ Σάμιοι δὲ ὅρῶντες ἄμα μὲν ἐοῦσαν ἀταξίην πολλὴν ἐκ τῶν Ἰώνων ἐδέκοντο τοὺς λόγους, ἄμα δὲ κατεφαίνετό σφι εἶναι ἀδύνατα τὰ βασιλέος πρήγματα ὑπερβαλέσθαι, εὖ τε ἐπιστάμενοι ως εἰ καὶ τὸ παρεὸν ναυτικὸν ὑπερβαλοίατο, ἀλλο σφι παρέσται πενταπλήσιον. προφάσιος δὲ τοις ἐπιλαβόμενοι, ἐπείτε τάχιστα εἰδον τοὺς Ἰωνας ἀρνεομένους εἶναι χρηστούς, ἐν κέρδεῃ ἐπισιεῦντο περιποιῆσαι τά τε ἵρᾳ τὰ σφέτερα καὶ τὰ ἴδια. δὲ Αἰάκης, παρ' ὅτευ τοὺς λόγους ἐδέκοντο, παῖς μὲν ἦν Συλοσῶντος τοῦ Αἰάκεος, τύραννος δὲ ἐὼν Σάμου ὑπὸ τοῦ Μιλησίου Ἀρισταγόρεω ἀπεστέρητο τὴν ἀρχὴν κατάπερ οἱ ἄλλοι τῆς Ἰωνίης τύραννοι. τότε δὲ τοις ἐπεὶ ἐπέπλωον οἱ Φοίνικες, οἱ δὲ Ἰωνες ἀντανῆγον καὶ αὐτοὶ τὰς νέας ἐπὶ κέρας. ως δὲ καὶ ἀγχοῦ ἐγίνοντο καὶ συνέμισγον ἀλλήλοισι, τὸ ἐνθεῦτεν οὐκ ἔχω ἀτρεκέως συγγράψαι οἵτινες τῶν Ἰώνων ἐγένοντο ἀνδρες κακοὶ δὲ ἀγαθοὶ ἐν τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ· ἀλλήλους γὰρ καταιτιῶνται. λέγονται δὲ Σάμιοι ἐνθαῦτα, κατὰ τὰ συγκείμενα πρὸς τὸν Αἰάκεα, ἀειράμενοι τὰ ἴστια ἀποπλῶσαι ἐκ τῆς τάξιος ἐς τὴν Σάμον, πλὴν ἔνδεκα νεῶν. τούτων δὲ οἱ τριήραρχοι παρέμενον καὶ ἐναυμάχεον ἀνηκοιστήσαντες τοῖσι στρατηγοῖσι· καὶ σφι τὸ κοινὸν τὸ Σαμίων ἔδωκε διὰ τοῦτο τὸ πρῆγμα ἐν στήλῃ ἀναγραφῆναι πατρόθεν ως ἀνδράσι ἀγαθοῖσι γενομένοισι, καὶ ἔστι αὕτη ἡ στήλη ἐν τῇ ἀγορῇ. ιδό-

μενοι δὲ καὶ Λέσβιοι τῶν προσεχέας φεύγοντας τωύτῳ ἐποίευν τοῖσι Σαμίοισι· ως δὲ καὶ οἱ πλεῦνες τῶν Ἰώνων ἐποίευν τὰ αὐτὰ ταῦτα.

- 15 Τῶν δὲ παραμεινάντων ἐν τῇ ναυμαχίῃ περιέφθησαν Ἡττα τρηχύτατα Χῖοι ως ἀποδεικνύμενοι τε ἔργα λαμπρὰ ^{τῶν Ἰώνων} (497 π.Χ.) καὶ οὐκ ἐθελοκακέοντες. παρείχοντο μὲν γάρ, ὥσπερ καὶ πρότερον εἰρέθη, νέας ἑκατόν, καὶ ἐπ' ἑκάστης αὐτέων ἄνδρας τεσσεράκοντα τῶν ἀστῶν λογάδας ἐπιβατεύοντας· δρῶντες δὲ τοὺς πολλοὺς τῶν συμμάχων προδιδόντας οὐκ ἐδικαίουν γενέσθαι τοῖσι κακοῖσι αὐτῶν δῆμοιοι, ἀλλὰ μετ' ὀλίγων συμμάχων μεμουνωμένοι διεκπλώντες ἐναυμάχεον, ἐς δ τῶν πολεμίων ἐλόντες νέας 16 συγχράτων ἀπέβαλον τῶν σρετέρων νεῶν τὰς πλεῦνας. Χῖοι μὲν δὴ τῆσι λοιπῆσι τῶν νεῶν ἀποφεύγουσι ἐς τὴν ἑωυτῶν· ἐσοισι δὲ τῶν Χίων ἀδύνατοι ἦσαν αἱ νέες ὑπὸ τρωμάτων, οὕτοι δὲ ως ἐδιώκοντο καταρυγγάνουσι πρὸς τὴν Μυκάλην. νέας μὲν δὴ αὐτοῦ ταύτῃ ἐποκείλαντες κατέλιπον, οἱ δὲ πεζῇ ἐκομίζοντο διὰ τῆς ἡπείρου. ἐπεὶ δὲ ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἐφεσίην κομιζόμενοι οἱ Χῖοι, νυκτός τε ἀπίκοντο ἐς αὐτὴν καὶ ἐόντων τῆσι γυναιξὶ αὐτόθι θεσμοφορίων, ἐνθαῦτα δὴ οἱ Ἐφέσιοι, οὕτε προακηκοότες ως εἶχε περὶ τῶν Χίων, ιδόντες τε στρατὸν ἐς τὴν χώρην ἐσθεβληκότα, πάγχυ σφέας καταδόξαντες εἶναι κλῶπας καὶ ίέναι ἐπὶ τὰς γυναικας, ἐξεβώθεον πανδημεὶ καὶ ἔκτεινον τοὺς Χίους.
- 17 Οὕτοι μέν νυν τοιαύτησι περιέπιπτον τύχησι· Διονύσιος δὲ ὁ Φωκαιεὺς ἐπείτε ἔμαθε τῶν Ἰώνων τὰ πρήγματα διεφθαρμένα, νέας ἐλών τρεῖς τῶν πολεμίων ἀπέπλωε ἐς μὲν Φώκαιαν οὐκέτι, εὖ εἰδὼς ως ἀνδραποδιεῖται σὺν τῇ ἄλλῃ Ἰωνίῃ· ὁ δὲ ιθέως ως εἶχε ἐπλωε ἐς Φοινίκην, γαυλοὺς δὲ ἐνθαῦτα καταδύσας καὶ χρήματα λαβών πολλὰ ἐπλωε ἐς Σικελίην, ὅρμώμενος δὲ ἐνθεῦ-

τεν ληιστής κατεστήκεε Ἐλλήνων μὲν οὐδενός, Καρ-
χηδονίων δὲ καὶ Τυρσηνῶν.

"Αλωσις τῆς Μιλή-
του.494 π. X. τὴν Μίλητον πολιορκέοντες ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης, καὶ
ὑπορύσσοντες τὰ τείχεα καὶ παντοίας μηχανὰς προσ-
φέροντες, αἱρέουσι κατ' ἀκρηγούς ἔκτῳ ἐτεῇ ἀπὸ τῆς ἀπο-
στάσιος τῆς Ἀρισταγόρεω· καὶ ἡγδραποδίσαντο τὴν
πόλιν, ὥστε συμπεισεῖν τὸ πάθος τῷ χρηστηρίῳ τῷ ἐς
Μίλητον γενομένῳ. χρωμένοισι γάρ Ἀργείοισι ἐν Δελ-19
φοῖσι περὶ σωτηρίης τῆς πόλιος τῆς σφετέρης ἔχρησθη
ἐπίκοινον χρηστήριον, τὸ μὲν ἐς αὐτοὺς τοὺς Ἀργείους
φέρον, τὴν δὲ παρενθήκην ἔχρησε ἐς Μιλησίους. τὸ μέν
νυν ἐς τοὺς Ἀργείους ἔχον, ἐπεὰν κατὰ τοῦτο γένωμαι
τοῦ λόγου, τότε μνησθήσομαι· τὰ δὲ τοῖσι Μιλησίοισι
οὐ παρεοῦσι ἔχρησε, ἔχει ὁδε.

Καὶ τότε δὴ, Μίλητε κακῶν ἐπιμήχανε ἔργων,
πολλοῖσιν δεῖπνόν τε καὶ ἀγλαὰ δῶρα γενήσῃ,
σαὶ δ' ἄλοχοι πολλοῖσι πόδας νίψουσι κομήταις,
νηοῦ δ' ἡμετέρου Διδύμοις ἄλλοισι μελήσει.

τότε δὴ ταῦτα τοὺς Μιλησίους κατελάμβανε, δτε γε
ἀνδρες μὲν οἱ πλεῦνες ἔκτείνοντο ὑπὸ τῶν Περσέων
ἔόντων κερητέων, γυναικες δὲ καὶ τέκνα ἐν ἀνδραπόδων
λόγῳ ἐγίνοντο, ἵρὸν δὲ τὸ ἐν Διδύμοις καὶ ὁ νηὸς τε
καὶ τὸ χρηστήριον συληθέντα ἐνεπίμπρατο. τῶν δ' ἐν
τῷ ἵρῳ τούτῳ χρημάτων πολλάκις μνήμην ἐτέρωθι τοῦ
λόγου ἐποιησάμην. ἐνθεῦτεν οἱ ζωγρηθέντες τῶν Μιλη- 20
σίων ἤγοντο ἐς Σοῦσα. βασιλεὺς δέ σφεας Δαρεῖος κακὸν
οὐδὲν ἄλλο ποιήσας κατοίκισε ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ καλεο-
μένῃ θαλάσσῃ, ἐν Ἀμπη πόλι, παρ' ἦν Τίγρις ποτα-
μὸς παραρρέων ἐς θάλασσαν ἔξιει. τῆς δὲ Μιλησίης χώ-
ρης αὐτοὶ μὲν οἱ Πέρσαι εἶχον τὰ περὶ τὴν πόλιν καὶ

τὸ πεδίον, τὰ δὲ ὑπεράκρια ἔδοσαν Καρσὶ Πηδασεῦσι κεκτῆσθαι.

21 Παθοῦσι δὲ ταῦτα Μιλησίοις πρὸς Περσέων οὐκ ἀπέ- Πένθος
δοσαν τὴν ὄμοίην Συβαρῖται, οἱ Λάον τε καὶ Σκιδρον τῶν Ἀθη-
οίκεον τῆς πόλιος ἀπεστερημένοι· Συβάριος γάρ ἀλούσης τῇ ἀλώ-
ὑπὸ Κροτωνιητέων Μιλήσιοι πάντες ἡβδὸν ἀπεκείραντο τῇς
τὰς κεφαλὰς καὶ πένθος μέγα προσεθήκαντο· πόλιες
γάρ αὗται μάλιστα δὴ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν ἀλλήλῃσι ἔξει-
νώθησαν. οὐδὲν ἔμοιώς καὶ Ἀθηναῖοι· Ἀθηναῖοι μὲν τὸ δρᾶμα
γάρ δῆλον ἐποίησαν ὑπεραχθεσθέντες τῇ Μιλήτου ἀλώσι τοῦ Φρυ-
τῇ τε ἀλλῇ πολλαχῇ, καὶ δὴ καὶ ποιύσαντι Φρυνίχῳ
δρᾶμα Μιλήτου ἀλωσιν καὶ διδάξαντι ἐς δάκρυα τε
ἔπεσε τὸ θέρτρον, καὶ ἔζημιώσαν μιν ὡς ἀναμνήσαντα
οἰκήια κακὰ χιλίησι δραχμῆσι, καὶ ἐπέταξαν μηκέτι
μηδένα χρᾶσθαι τούτῳ τῷ δράματι.

3. Πρώτη τῶν Περσῶν ἐκστρατεία ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα
ὑπὸ τὸν Μαρδόνιον (VI 43—45) 492 π. X.

43 Ἄμα δὲ τῷ ἔαρι, τῶν ἀλλων καταλελυμένων στρα-
τηγῶν ἐκ βασιλέος, Μαρδόνιος ὁ Γωθρύεω κατέβαινε
ἐπὶ θάλασσαν, στρατὸν πολλὸν μὲν κάρτα πεζὸν ἀμα
ἀγόμενος πολλὸν δὲ ναυτικόν, ἡλικίην τε νέος ἐὼν καὶ
νεωστὶ γεγαμηκὼς βασιλέος Δαρείου θυγατέρα Ἀρτο-
ζώστρην. ἄγων δὲ τὸν στρατὸν τοῦτον ὁ Μαρδόνιος ἐπείτε
ἔγενετο ἐν τῇ Κιλικίῃ, αὐτὸς μὲν ἐπιβὰς ἐπὶ νεὸς
ἐκομίζετο ἀμα τῇσι ἀλλῃσι νηυσί, στρατιὴν δὲ τὴν
πεζὴν ἀλλοι ἡγεμόνες ἥγον ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. ὡς
δὲ παραπλῶν τὴν Ἀσίην ἀπίκετο ὁ Μαρδόνιος ἐς τὴν
Ἰωνίην, ἐνθαῦτα μέγιστον θαῦμα ἔρεω τοῖσι μὴ ἀποδε-
κομένοισι Ἑλλήνων Περσέων· τοῖσι ἐπτὰ Ὁτάνην γνώ-
μην ἀποδέξασθαι ὡς χρεὸν εἴη δημοκρατέεσθαι Πέρσας
τοὺς γὰρ τυράννους τῶν Ἰώνων καταπαύσας πάντας ὁ

Ο Μαρδόνιος δημοκρατίας κατίστη ἐς τὰς πόλις. ταῦτα δόνιος δια- πλέει τὸν δὲ ποιήσας ἡπείγετο ἐς τὸν Ἑλλήσποντον. ως δὲ συν- 'Ελλή- ελέχθη μὲν χρῆμα πολλὸν νεῶν, συνελέχθη δὲ καὶ πε- σποντον. ζὸς στρατὸς πολλός, διαβάντες τῇσι νηυσὶ τὸν Ἑλλήσ- ποντον ἐπορεύοντο διὰ τῆς Εὐρώπης, ἐπορεύοντο δὲ ἐπὶ τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας. αὗται μὲν ὡν σφι πρό- 44 σχημα ἥσαν τοῦ στόλου· ἀτὰρ ἐν νόῳ ἔχοντες δσας ἀν πλείστας δύναντο καταστρέφεσθαι τῶν Ἑλληνίδων πο- λίων, τοῦτο μὲν δὴ τῇσι νηυσὶ Θασίους οὐδὲ χεῖρας ἀνταειραμένους κατεστρέψαντο, τούτῳ δὲ τῷ πεζῷ Μα- κεδόνας πρὸς τοῖσι ὑπάρχουσι δούλους προσεκτήσαντο.

Υποτάσ- τὰ γὰρ ἐντὸς Μακεδόνων ἔθνεα πάντα σφι ἥδη ἦν ὑπο- σει τὴν Θάσον. χείρια γεγονότα. ἐκ μὲν δὴ Θάσου διαβαλόντες πέρην ὑπὸ τὴν ἡπειρον ἐκομίζοντο μέχρι Ἀκάνθου, ἐκ δὲ Ἀ- κάνθου ὁρμώμενοι τὸν Ἀθων περιέβαλλον. ἐπιπεσὼν δέ σφι περιπλώουσι βορέης ἄνεμος μέγας τε καὶ ἀπορος κάρτα τρηγέως περιέσπε πλήθει πολλὰς τῶν νεῶν ἐκ- Ναυάγιον βάλλων πρὸς τὸν Ἀθων. λέγεται γὰρ κατὰ τριηκοσίας παρὰ τὸ ἀκρωτή- μὲν τῶν νεῶν τὰς διαφθαρείσας εἶναι, ὑπὲρ δὲ δύο μυ- ριον Ἀθω. ριάδας ἀνθρώπων· ὥστε γὰρ θηριωδεστάτης ἐούσης τῆς θαλάσσης ταύτης τῆς περὶ τὸν Ἀθων, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων διεφθείροντο ἀρπαζόμενοι, οἱ δὲ πρὸς τὰς πέ- τρας ἀρασσόμενοι· οἱ δὲ αὐτῶν νέειν οὐκ ἥπιστέατο καὶ κατὰ τοῦτο διεφθείροντο, οἱ δὲ ῥίγει.

Ο μὲν δὴ ναυτικὸς στρατὸς οὕτω ἐπρησσε, Μαρδο- 45 νίψ δὲ καὶ τῷ πεζῷ στρατοπεδευομένῳ ἐν Μακε- δονίῃ νυκτὸς Βρύγοι Θρήικες ἐπεχείρησαν· καὶ σφεων πολλοὺς φονεύουσι οἱ Βρύγοι, Μαρδόνιον δὲ αὐτὸν τρωματίζουσι. οὐ μέντοι οὐδὲ αὐτοὶ δουλοσύνην διέφυ- γον πρὸς Περσέων· οὐ γὰρ δὴ πρότερον ἀπανέστη ἐκ τῶν χωρέων τούτων Μαρδόνιος πρὶν ἥ σφεας ὑποχειρί- ους ἐποιήσατο. τούτους μέντοι καταστρεψάμενος ἀπῆγε

τὴν στρατιὴν δπίσω, ἀτε τῷ πεζῷ τε προσπταῖσας πρὸς τοὺς Βρύγους καὶ τῷ ναυτικῷ μεγάλως περὶ Ἀθων. οὗτος μέν νυν ὁ στόλος αἰσχρῶς ἀγωνισάμενος ἀπαλλάχθη ἐς τὴν Ἀσίην.

4. Δευτέρα τῶν Περσῶν ἔκστρατεία ὑπὸ τὸν Δᾶτιν καὶ τὸν Ἀρταφέροντ. Ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη.

(VI 94—120) 490 π. X.

94 Ἄθηναίοισι μὲν δὴ πόλεμος συνῆπτο πρὸς Αἰγινῆτας· ὁ δὲ Πέρσης τὸ ἐωυτοῦ ἐποίεε, ωστε ἀναμιμνήσκοντός τε αἱὲ τοῦ θεράποντος μεμνῆσθαι μιν τῶν Ἀθηναίων καὶ Πεισιστρατιδέων προσκατημένων καὶ διαβαλλόντων Ἀθηναίους, ἀμα δὲ βουλόμενος ὁ Δαρεῖος ταύτης ἔχόμενος τῆς προφάσιος καταστρέφεσθαι τῆς Ἐλλάδος τοὺς μὴ δόντας αὐτῷ γῆν τε καὶ ὅδωρ. Μαρδόνιον μὲν δὴ φλαύρως πρήξαντα τῷ στόλῳ παραλύει τῆς στρατηγίης, ἀλλους δὲ στρατηγοὺς ἀποδέξας ἀπέστειλε ἐπὶ τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας, Δᾶτίν τε ἐόντα, Μῆδον γένος, καὶ Ἀρταφέρεντα τὸν Ἀρταφέργεος παῖδα, ἀδελφιδέον ἐωυτοῦ· ἐντειλάμενος δὲ ἀπέπεμπε ἔξανδρα ποδίσαντας Ἀθήνας καὶ Ἐρέτριαν ἀγαγεῖν ἐωυτῷ ἐς 95 ὅψιν τὰ ἀνδράποδα. ὡς δὲ οἱ στρατηγοὶ οὗτοι οἱ ἀποδεχθέντες πορευόμενοι παρὰ βασιλέος ἀπίκοντο τῆς Κιλικίης ἐς τὸ Ἀλήιον πεδίον, ἀμα ἀγόμενοι πεζὸν στρατὸν πολλὸν τε καὶ εὖ ἐσκευασμένον, ἐνθαῦτα στρατοπεδευομένοισι ἐπῆλθε μὲν ὁ ναυτικὸς πᾶς στρατὸς ὁ ἐπιταχθεὶς ἔκάστοισι, παρεγένοντο δὲ καὶ αἱ ἱππαγωγοὶ νέες, τὰς τῷ προτέρῳ ἔτει προεἴπε τοῖσι ἐωυτοῦ δασμοφόροισι Δαρεῖος ἔτοιμάζειν. ἐσβαλόμενοι δὲ τοὺς ἵππους ἐς ταύτας καὶ τὸν πεζὸν στρατὸν ἐσβιβάσαντες ἐς τὰς νέας, ἐπλωον ἔξακοσίησι τριήρεσι ἐς τὴν Ἰωνίην. ἐνθεῦτεν δὲ οὐ παρὰ τὴν ἥπειρον εἶχον τὰς νέας ἰθὺ τοῦ ΗΡΟΔΟΤΟΣ

τε Ἐλλησπόντου καὶ τῆς Θρηίκης, ἀλλ' ἐκ Σάμου δρ-
μώμενοι παράτε Ἰκαρὸν καὶ διὰ νήσων τὸν πλόον ἐποι-
εῦντο, ώς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, δείσαντες μάλιστα τὸν
περίπλοον τοῦ Ἀθω, διὰ τῷ προτέρῳ ἔτει ποιεύμενοι
ταύτη τὴν κομιδὴν μεγάλως προσέπταισαν· πρὸς δὲ
καὶ ἡ Νάξος σφέας ἡγάγκαζε, πρότερον οὐκ ἀλοῦσα.

Οἱ Πέρσαι ἐπεὶ δὲ ἐκ τοῦ Ἰκαρίου πελάγεος προσφερόμενοι προσέ- 96
εἰς Νάξον.

μιξαν τῇ Νάξῳ, (ἐπὶ ταύτην γὰρ δὴ πρώτην ἐπεῖχον
στρατεύεσθαι οἱ Πέρσαι), μεμνημένοι τῶν πρότερον οἱ
Νάξιοι πρὸς τὰ οὔρεα οἴχοντο φεύγοντες οὐδὲ ὑπέμειναν.
οἱ δὲ Πέρσαι ἀνδραποδισάμενοι τοὺς κατέλαθον αὐτῶν,
ἐνέπρησαν καὶ τὰ ἱρὰ καὶ τὴν πόλιν· ταῦτα δὲ ποιή-
σαντες ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους ἀνήγοντο.

* Ο Δᾶτις Ἐν φῷ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐποίευν, οἱ Δήλιοι ἐκλιπόν- 97
καὶ οἱ Δήλιοι τες καὶ αὐτοὶ τὴν Δῆλον οἴχοντο φεύγοντες ἐς Τῆνον.

τῆς δὲ στρατιῆς καταπλωούσης ὁ Δᾶτις προπλώσας οὐκ
ἔα τὰς νέας πρὸς τὴν νῆσον προσορμίζεσθαι, ἀλλὰ πέρην
ἐν τῇ Ρηναίῃ αὐτὸς δὲ πυθόμενος ἵνα ἦσαν οἱ Δήλιοι
πέμπων κήρυκα ἥγορευέ σφι τάδε· «ἄνδρες ἱροί, τί φεύ-
γοντες οἴχεσθε, οὐκ ἐπιτήδεα καταγνόντες κατ' ἐμεῦ;
ἔγὼ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοσοῦτό γε φρονέω καί μοι ἐκ
βασιλέος ὅδε ἐπέσταλται, ἐν τῇ χώρῃ οἱ δύο θεοὶ ἐγέ-
νοντο, ταύτην μηδὲν σίνεσθαι, μήτε αὐτὴν τὴν χώρην
μήτε τοὺς οἰκήτορας αὐτῆς. νῦν ὅν καὶ ἀπιτε ἐπὶ τὰ
ὑμέτερα αὐτῶν καὶ τὴν νῆσον νέμεσθε.» ταῦτα μὲν
ἐπεκηρυκεύσατο τοῖσι Δηλίοισι, μετὰ δὲ λιβανωτοῦ τρι-
ηκόσια τάλαντα κατανήσας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐθυμίσει.
Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ποιήσας ἐπλωε ἄμα τῷ στρατῷ ἐπὶ 98
τὴν Ἐρέτριαν πρῶτα, ἄμα ἀγόμενος καὶ Ἰωνας καὶ
Αἰολέας.

Οἱ Πέρσαι Ἐρετριέες δὲ πυνθανόμενοι τὴν στρατιὴν τὴν Περ- 100
κυριεύουσι σικήν ἐπὶ σφέας ἐπιπλώουσαν Ἀθηναίων ἐδεήθησαν

σφίσι βοηθούνς γενέσθαι. Ἀθηναῖοι δὲ οὐκ ἀπείπαντο τὴν τὴν Ἐρέ-
ἐπικουρίην, ἀλλὰ τοὺς τετρακισχιλίους τοὺς κληρουχέ-^{τριαν.}
οντας τῶν ἵπποιοι πόντοι τῶν Χαλκιδέων τὴν χώρην, τούτους
σφι διδοῦσι τιμωρούς. τῶν δὲ Ἐρετριέων ἦν ἄρα οὐδὲν
ὑγίεις βούλευμα, οἱ μετεπέμποντο μὲν Ἀθηναίους, ἐφό-
νεον δὲ διφασίας ἰδέας· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἔβουλεύοντο
ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν ἐς τὰ ἄκρα τῆς Εὔβοιῆς, ἀλλοὶ δὲ
αὐτῶν ἴδια προσδεκόμενοι παρὰ τοῦ Πέρσεω οἰστεσθαι,
προδοσίην ἐσκευάζοντο. μαθὼν δὲ τούτων ἐκάτερα ὡς
εἶχε Αἰσχίνης ὁ Νόθωνος, ἐών τῶν Ἐρετριέων τὰ πρῶτα,
φράζει τοῖσι ἥκουσι τῶν Ἀθηναίων πάντα τὰ παρεόντα
σφι πρήγματα, προσεδέετό τε ἀπαλλάσσεσθαι σφέας ἐς τὴν
σφετέρην, ἵνα μὴ προσαπόλωνται. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῦτα

101 Αἰσχίνη συμβουλεύσαντι πείθονται· καὶ οὗτοι μὲν διαβάν-
τες ἐς Ὡρωπὸν ἔσωζον σφέας αὐτούς· οἱ δὲ Πέρσαι πλών-
τες κατέσχον τὰς νέας τῆς Ἐρετρικῆς χώρης κατὰ Τα-
μύνας καὶ Χοιρέας καὶ Αἰγίλια, κατασχόντες δὲ ἐς ταῦτα
τὰ χωρία αὐτίκα ἵππους τε ἔξειδάλλοντο καὶ παρεσκευά-
ζοντο ὡς προσοισόμενοι τοῖσι ἐχθροῖσι. οἱ δὲ Ἐρετριέες
ἐπεξελθεῖν μὲν καὶ μαχέσασθαι οὐκ ἐποιεῦντο βουλήν, εἴ
χως δὲ διαφυλάξειαν τὰ τείχεα, τούτου σφι πέρι ἔμελε,
ἐπείτε ἐνίκα μὴ ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν. προσδολῆς δὲ γινο-
μένης καρτερῆς πρὸς τὸ τεῖχος ἐπιπτον ἐπὶ ἔξ ήμέρας
πολλοὶ μὲν ἀμφοτέρων. τῇ δὲ ἔδροι μητρόπολι τοῦ
Ἀλκιμάχου καὶ Φίλαγρος ὁ Κυνέω ἄνδρες τῶν ἀστῶν
δόκιμοι προδιδοῦσι τοῖσι Πέρσησι. οἱ δὲ ἐσελθόντες ἐς
τὴν πόλιν τοῦτο μὲν τὰ ἱρὰ συλήσαντες ἐνέπρησαν,
ἀποτινύμενοι τῶν ἐν Σάρδισι κατακαυθέντων ἱρῶν, τοῦτο
δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἡνδραποδίσαντο κατὰ τὰς Δαρείου
ἐντολάς.

102 Χειρωσάμενοι δὲ τὴν Ἐρέτριαν, καὶ ἐπισχόντες δλίγας ^{Απόδεσις}
ἡμέρας, ἐπλωον ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν ^{τῶν Περ-} κατέργοντές τε

σῶν εἰς πολλὸν καὶ δοκέοντες ταῦτα τοὺς Ἀθηναίους ποιήσειν τὴν Ἀττικὴν. τὰ καὶ τοὺς Ἐρετριέας ἐποίησαν. καὶ ἦν γὰρ ὁ Μαραθῶν ἐπιτηδεότατον χωρίον τῆς Ἀττικῆς ἐνιππεῦσαι καὶ ἀγχοτάτῳ τῆς Ἐρετρίης, ἐς τοῦτο σφι κατηγέετο Ἰππίης ὁ Πεισιστράτου. Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, **103** ἐβόθεον καὶ αὐτοὶ ἐς τὸν Μαραθῶνα. ἥγον δέ σφεας Οἱ Ἀθηναῖοι στρατηγοὶ δέκα, τῶν δέκατος ἦν Μιλτιάδης, τοῦ τὸν ὑπὸ τὸν Μιλτιάδην πατέρα Κίμωνα τὸν Στησαγόρεω κατέλαβε φυγεῖν ἐξ ἀντεπεργάτων τοῦ Αθηνέων Πεισίστρατον τὸν Ἰπποκράτεος. οὗτος δὴ ὧν **104** έρχονται κατ' αὐτὸν τότε ὁ Μιλτιάδης ἥκων ἐκ τῆς Χερσονήσου καὶ ἐκπετῶν. φευγώς διπλόν θάνατον ἐστρατήγεες Ἀθηναίων.

Οἱ Ἀθηναῖοι αὐτοῖς διπλόν θάνατον ἐστρατηγοὶ **105** παρὰ τῶν γαῖον μὲν ἀνδρα, ἀλλως δὲ ἡμεροδρόμον τε καὶ τοῦτο Σπαρτιατῶν βοήθειαν τῷ δή, ὡς αὐτός τε ἐλεγε Φειδιππίδης καὶ θειαν. Ἀθηναίοισι ἀπήγγελλε, περὶ τὸ Παρθένιον οὔρος τὸ ὑπέρ Τεγέης ὁ Πᾶν περιπίπτει. βώσαντα δὲ τούνομα τοῦ Φειδιππίδεω τὸν Πᾶνα Ἀθηναίοισι κελεῦσαι ἀπαγγεῖλαι, διότι ἔωστο οὐδεμίαν ἐπιμέλειαν ποιεῦνται ἐόντος εὐνόου Ἀθηναίοισι καὶ πολλαχῇ γενομένου ἥδη σφι χρησίμου, τὰ δὲ ἔτι καὶ ἐσομένου. καὶ ταῦτα μὲν Ἀθηναῖοι, καταστάντων σφι εὖ ἥδη τῶν πρηγμάτων, πιστεύσαντες εἶναι ἀληθέα ἴδρυσαντο ὑπὸ τῇ ἀκροπόλι Πανὸς ιρόν, καὶ αὐτὸν ἀπὸ ταύτης τῆς ἀγγελίης θυσίησι ἐπετέοισι καὶ λαμπάδι οἰλάσκονται. τότε δὲ πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ Φειδιππίδης οὗτος, (τε πέρ οἱ ἔφη καὶ τὸν Πᾶνα φανῆναι), δευτεραῖος ἐκ τοῦ Ἀθηναίων ἀστεος ἦν ἐν Σπάρτῃ, ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ τοὺς ἀρχοντας ἐλεγε «ὦ Λακεδαιμόνιοι, Ἀθηναῖοι ὑμέων δέονται σφίσι βωθῆσαι καὶ μὴ περιιδεῖν πόλιν ἀρχαιοτάτην ἐν τοῖσι Ἑλλησι δουλοσύνῃ περιπεσοῦσαν πρὸς ἀνδρῶν βαρβάρων. καὶ γὰρ νῦν Ἐρέτριά τε ἥνδα ραπόδισται καὶ πόλι λογίμῳ ἡ Ἐλ-

λὰς γέγονε ἀσθενεστέρη», ὁ μὲν δή σφι τὰ ἐντεταλμένα οἱ Σπαρ-
ἀπήγγελλε, τοῖσι δὲ ἔσδε μὲν βωθέειν Ἀθηναίοισι, ἀδύ-
νατα δέ σφι ἦν τὸ παραυτίκα ποιέειν ταῦτα, οὐ βου· σιν εὐθὺς
λομένοισι λύειν τὸν νόμον· ἦν γὰρ ἴσταμένου τοῦ μη-
νὸς εἰνάτη, εἰνάτη δὲ οὐκ ἔξελεύσεται ἔφασαν μὴ οὐ
πλήρεος ἔόντος τοῦ κύκλου.

Ἄδηναίοισι δι' Κιλικίην οἵτινες ἡ Κρητίς Κρητίδες ἵπποι
ἢν Βαρδούνιοι Τραλλοίς Πανδυροί· οὐκέτι οὐδὲν οὐδείς
εἶτα οὐδείς αὐτοῖς ιτίσι Αδηναίοισι οἱ Τραλλοίς, οὐδὲν οὐδείς
αὐτοῖς οἱ Αδηναίοισι ευχρονή ἥσηγε αἴναραιρίατο.

καλεομένην δὲ Ἀιγίλειαν, τοῦτο δὲ καταγομένας ἐς τὸν
Μαραθῶνα τὰς νέας ὥρμιζε οὔτος, ἐκβάντας τε ἐς γῆν
τοὺς βαρβάρους διέτασσε. καὶ οἱ ταῦτα διέποντι ἐπῆλθε
πταρεῖν τε καὶ βῆξαι μεζόνως ἢ ὡς ἐώθεε· οἷα δὲ οἱ
πρεσβυτέρῳ ἔόντι, τῶν δδόντων οἱ πλεῦνες ἐσείοντο.
τούτων ὅν ἔνα τῶν δδόντων ἐκβάλλει ὑπὸ βίης βῆξας·
ἐκπεσόντος δὲ ἐς τὴν ψάμμον αὐτοῦ ἐποιέετο πολλὴν
σπουδὴν ἔξευρσιν. ὡς δὲ οὐκ ἐφαίνετο οἱ ὁ δδῶν, ἀνα-
στενάξας εἴτε πρὸς τοὺς παραστάτας «ἡ γῆ ἦδε οὐκ
ἡμετέρη ἐστί, οὐδέ μιν δυνησόμεθα ὑποχειρίην ποιή-
σασθαι· ὀκόσον δέ τι μοι μέρος μετῆν, ὁ δδῶν μετέχει.»

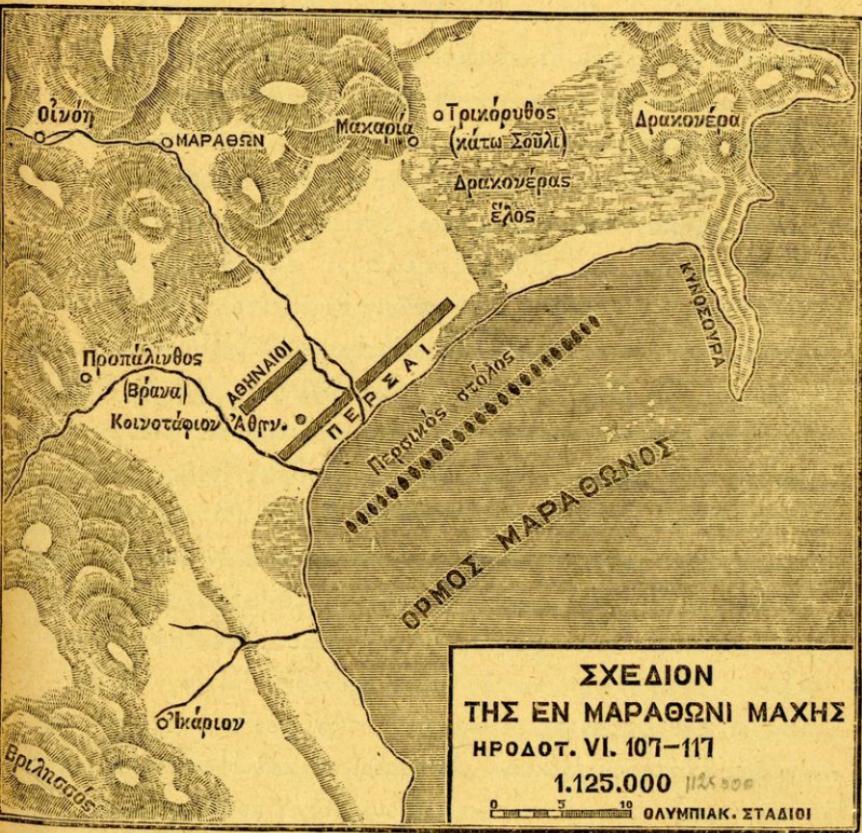
103 Τοῖσι δὲ Ἀθηναίοιν στρατηγοῖσι ἐγίνοντο δίχα αἱ Ἡ ἐν Μα-
ραθῶνι, τῶν μὲν οὐκ ἐώντων συμβαλεῖν, (οὐδίγους γαρ
εἶναι στρατηῇ τῇ Μήδων συμβαλεῖν), τῶν δὲ καὶ Μιλ-
τιάδεω κελευσότων. ὡς δὲ οἷα τε εγίνοντο καὶ ἐνίκα ἡ
χειρῶν τῶν γνωμέων, ἐνθυῆτα, ἦν γὰρ ἐνδέκατος φηφόρεος
δοφόρος ὁ τῷ κυάμῳ λαγων Ἀθηναίων, πολεμαρχέειν
(το παλαιὸν γαρ Λαγωνοὶ ομόψηφον τὸν πολεμαρχὸν πολεμαρχόν) πολεμαρχόν

ἐποιεῦντο τοῖσι στρατηγοῖσι), ἦν δὲ τότε πολέμαρχος
 Καλλίμαχος Ἀφιδναῖος, πρὸς τοῦτον ἐλθὼν Μιλτιάδης
 'Ο Μιλ- ἔλεγε τάδε· «ἐν σὸν γῦν, Καλλίμαχε, ἐσὶ ή καταδου-
 πιάδης καὶ λώσαι Ἀθῆνας, ἡ ἐλευθέρας ποιησάντα μνημότυνα λι-
 μαχος πεσθεὶς ἐς τὸν ἀπαντα ἀνθρώπων δίον οἰα οὐδὲ Ἀριό-
 διός τε καὶ Ἀριστογείτων (Λειπουσι.) γῦν γὰρ οὐ εἴσ οὐ
 ἐγένοντο. Ἀθηναῖοι ἐς κινουντον ἥκουτι μεγίστου, καὶ ἦν
 μὲν γε ὑποκύψωσι τοῖσι. Μήδουσι δέοδεκται τὰ πείσονται
 παραδεδόμενοι. Ιππίσκη, ἦν δὲ περιγένηται αὔτη ἡ πόλις,
 οἷη τε ἐστὶ πρώτη τῶν 'Ελληνίδων πολέων γενέσθαι.
 καὶ ὅν δὴ ταῦτα οἰατέ ἐστι γενέσθαι, καὶ κῶς ἐς σέ πι
 τούτων ἀνήκει τῶν πρηγμάτων τὸ κύρος ἔχειν, γῦν ἕρ-
 χομαι φράσων. ἡμέων τῶν στρατηγῶν ἐόντων δέκα δίχα
 γίνονται αἱ γνῶμαι, τῶν μὲν κελευσόντων συμβαλεῖν
 τῶν δὲ οὐ. ἦν μέν νυν μὴ συμβάλωμεν, ἔλπομαι τινα
 στάσιν μεγάλην διασείσειν ἐμπεσούσαν τὰ Ἀθηναίων
 φρονήματα ὥστε μηδίσαι. ἦν δὲ συμβάλωμεν πρίν τι
 καὶ σαθρὸν Ἀθηναίων μετεξετέροισι ἐγγενέσθαι, θεῶν
 τὰ ἵσα νεμόντων οἵσι τέ εἰμέν περιγενέσθαι τῇ συμβολῇ.
 ταῦτα δὲ πάντα ἐς σὲ νῦν τείνει καὶ ἐκ σέο προτηται. ἦν
 γὰρ σὺ γνώμῃ τῇ ἐμῇ προσθῇ, ἐστι τοι πατρίς τε ἐλευ-
 θέρη καὶ πόλις πρώτη τῶν ἐν τῇ 'Ελλάδι. ἦν δὲ τῶν
 ἀποσπευδόντων τὴν συμβολὴν Ἐλη, ὑπάρξει τοι τῶν
 ἐγὼ κατέλεξα ἀγαθῶν τὰ ἐναντία.»

Ταῦτα λέγων ὁ Μιλτιάδης προσκτᾶται τὸν Καλλί-
 μαχον. προσγενομένης δὲ τοῦ πολεμάρχου τῆς γνώμης
 ἐκεκύρωτο συμβάλλειν. μετὰ δὲ οἱ στρατηγοὶ τῶν ἡ
 γνώμη ἔφερε συμβάλλειν, ὡς ἐκάστου αὐτῶν ἐγίνετο
 πρυτανηίη τῆς ἡμέρης, Μιλτιάδη παρεδίδοσαν. ὁ δὲ
 δεκόμενος οὕτι κω συμβολὴν ἐποιέετο, πρίν γε δὴ αὐτοῦ

Παράταξις πρυτανηίη ἐγένετο. ως δὲ ἐς ἐκεῖνον περιῆλθε, ἐνθαῦτα
 τῶν 'Αθη- ναίων. δὴ ἐτάσσοντο ὡδε οἱ Ἀθηναῖοι ὡς συμβαλέοντες. τοῦ

μὲν δεξιοῦ κέρεος ἡγέετο ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος. ὁ γὰρ νόμος τότε εἶχε οὕτω τοῖσι Ἀθηναίοισι, τὸν πολέμαρχον ἔχειν κέρας τὸ δεξιόν. ἡγεομένου δὲ τούτου ἔξεδέκοντο ὡς ἡριθμέοντο, αἱ φυλαὶ ἔχόμεναι ἀλλήλων,

τελευταῖοι δὲ ἐτάσσοντο ἔχοντες τὸ εὐώνυμον κέρας Πλαταιέες· ἀπὸ ταύτης, ^{δε}σφι τῆς μάχης, θυσίας Ἀθηναίων ἀναγόντων ~~εἰς~~ πανηγύρις τὰς ἐν τῇσι πεντετηρίσι γινομένας, κατεύχεται ὁ κῆρυξ ὁ Ἀθηναῖος ἅμα τε Ἀθηναίοισι λέγων γίνεσθαι τὰ ἀγαθὰ καὶ Πλαταιεῦσι. τότε δὲ τασσομένων τῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ Μαραθῶνι ἐγίνετο τοιόνδε τι· τὸ στρατόπεδον ἐξισούμενον

τῷ Μηδικῷ στρατοπέδῳ, τὸ μὲν αὐτοῦ μέσον ἐγίνετο ἐπὶ τάξις δλίγας, καὶ ταύτη ἦν ἀσθενέστατον τὸ στρατόπεδον, τὸ δὲ κέρας ἑκάτερον ἕρρωτο πλήθεϊ.

Ως δέ σφι διετέτακτο καὶ τὰ σφάγια ἐγίνετο καλά, 112 ἐνθαῦτα ως ἀπείθησαν οἱ Ἀθηναῖοι, δρόμῳ ἵεντο ἐς τοὺς βαρβάρους. ἥσαν δὲ στάδιοι οὐκ ἐλάσσονες τὸ μεταίχμιον αὐτῶν ἢ δκτώ. οἱ δὲ Πέρσαι ὅρῶντες δρόμῳ ἐπιόντας παρεσκευάζοντο ως δεξόμενοι, μανίην τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπέφερον καὶ πάγχυ δλεθρίην, ὅρῶντες αὐτοὺς δλίγους, καὶ τούτους δρόμῳ ἐπειγομένους οὕτε ἵππου ὑπαρχούσης σφι οὕτε τοξευμάτων. ταῦτα μέν νυν οἱ βάρβαροι κατείκαζον· Ἀθηναῖοι δὲ ἐπείτε ἀθρόοι προσέμιξαν τοῖσι βαρβάροισι, ἐμάχοντο δέινως λόγου. πρῶτοι μὲν γάρ Ἐλλήνων πάντων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν δρόμῳ ἐς πολεμίους ἔχρήσαντο, πρῶτοι δὲ ἀνέσχοντο ἐσθῆτά τε Μηδικὴν ὅρῶντες καὶ ἄνδρας τοὺς ταύτην ἐσθημένους· τέως δὲ ἦν τοῖσι Ἐλλησι καὶ τὸ οὖνομα τὸ Μήδων φόβος ἀκοῦσαι. μαχομένων δὲ ἐν τῷ Μαρα- 113 θῶνι χρόνος ἐγίνετο πολλός. καὶ τὸ μὲν μέσον τοῦ στρατοπέδου ἐνίκων οἱ βάρβαροι, τῇ Πέρσαι τε αὐτοὶ καὶ Σάκαι ἐτετάχατο· κατὰ τοῦτο μὲν δὴ ἐνίκων οἱ βάρβαροι καὶ ῥήξαντες ἐδίωκον ἐς τὴν μεσόγαιαν, τὸ δὲ

Νίκη τῶν κέρας ἑκάτερον ἐνίκων Ἀθηναῖοι τε καὶ Πλαταιέες. νικῶν 114 ἀθηναῖοι τοῦτος δὲ τὸ μὲν τετραμένον τῶν βαρβάρων φεύγειν ἔων, τοῖσι δὲ τὸ μέσον ῥήξασι αὐτῶν συναγαγόντες τὰ κέρεα ἀμφότερα ἐμάχοντο καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. φεύγουσι δὲ τοῖσι Πέρσῃσι εἴποντο κόπτοντες, ἐς δὲπὶ τὴν θάλασσαν ἀπικόμενοι πῦρ τε αἴτεον καὶ ἐπελαμβάνοντο τῶν νεῶν. καὶ τοῦτο μὲν ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ δὲ πολέμος Καλλίμαχος διαφθείρεται, ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθός, ἀπὸ δὲ ἔθανε τῶν στρατηγῶν Στησίλεως ὁ Θρασύλεως· τοῦτο δὲ Κυνέγειρος ὁ Εὑφορίωνος ἐνθαῦτα ἐπι-

λαβόμενος τῶν ἀφλάστων νεός, τὴν χεῖρα ἀποκοπεὶς
πελέκει πίπτει, τοῦτο δὲ ἄλλοι Ἀθηναίων πολλοί τε
115 καὶ οὐνομαστοί, ἔπτὰ μὲν δὴ τῶν νεῶν ἐπεκράτησαν Τὸ κατὰ
τρόπῳ τοιούτῳ Ἀθηναῖοι· τῆσι δὲ λοιπῆσι οἱ βάρβαροι τῶν Ἀθη-
ἔξανακρουσάμενοι, καὶ ἀναλαβόντες ἐκ τῆς νήσου ἐν τῇ διον τῶν
ἔλιπον τὰ ἔξ Ἐρετρίης ἀνδράποδα, περιέπλων Σούνιον,
βολόμενοι φθῆναι τοὺς Ἀθηναίους ἀπικόμενοι ἐς τὸ Περσῶν
ἄστυ. αἵτινες δὲ ἔσχε ἐν Ἀθηναίοισι ἐξ Ἀλκμεωνιδέων
μηχανῆς αὐτοὺς ταῦτα ἐπινοιθῆναι· τούτους γάρ συν-
θεμένους τοῖσι Πέρσῃσι ἀναδέξαι ἀσπίδα ἔωστι ἥδη ἐν
τῇσι νηυσί.

116 Οὗτοι μὲν δὴ περιέπλων Σούνιον· Ἀθηναῖοι δὲ ὡς
ποδῶν εἶχον τάχιστα ἔβωθεον ἐς τὸ ἄστυ, καὶ ἔφιησάν
τε ἀπικόμενοι πρὶν ἢ τοὺς βαρβάρους ἤκειν, καὶ ἐστρα-
τοπεδεύσαντο ἀπιγμένοι ἐξ Ἡρακλείου τοῦ ἐν Μαραθῶνι
ἐν ἄλλῳ Ἡρακλείῳ τῷ ἐν Κυνοσάργεῃ. οἱ δὲ βάρβαροι Ο τῶν
τῇσι νηυσὶ ὑπεραιωρηθέντες Φαλήρου (τοῦτο γάρ ἦν
ἐπίνειον τότε τῶν Ἀθηναίων), ὑπὲρ τούτου ἀνακωχεύ-
σαντες τὰς νέας ἀπέπλων δπίσω ἐς τὴν Ασίην.
Περσῶν
στόλος
ἀποπλέει
εἰς τὴν
Ασίαν.

117 Ἐν ταύτῃ τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ ἀπέθανον τῶν βαρ-
βάρων κατὰ ἔξακισχιλίους καὶ τετρακοσίους ἀνδρας,
Ἀθηναίων δὲ ἐκ τὸν ἐνεγκόντα καὶ δύο. τοὺς δὲ τῶν

119 Ἐρετριέων ἡνδραποδισμένους Δᾶτίς τε καὶ Ἀρταφέρνης Οἱ αἰχμα-
ώς προσέσχον ἐς τὴν Ασίην πλώοντες, ἀνήγαγον ἐς λωτισθέν-
Σοῦσα. βασιλεὺς δὲ Δαρεῖος, πρὶν μὲν αἰχμαλώτους γε-
τες Ἐρε-
νέσθαι τοὺς Ἐρετριέας, ἐνεῖχέ σφι δεινὸν χόλον οἴα ἀρ-
ξάντων ἀδικίης προτέρων τῶν Ἐρετριέων· ἐπείτε δὲ τὰ ἐνδό-
εῖδέ σφεας ἀπαχθέντας παρ' ἐωστὸν καὶ ὑποχειρίους τερα τῆς
ἐωστῷ ἔόντας, ἐποίησε κακὸν ἄλλο οὐδέν, ἀλλά σφεας
τῆς Κισσίης χώρης κατοίκησε ἐν σταθμῷ ἐωστοῦ τῷ
οὖνομά ἔστι Ἀρδέρικκα, ἀπὸ μὲν Σούσων δέκα καὶ διη-
κοσίους σταδίους ἀπέχοντι. ἐνθαῦτα τοὺς Ἐρετριέας

κατοίκισε βασιλεὺς Δαρεῖος, οἱ καὶ μέχρι ἐμέω εἶχον τὴν χώρην ταύτην, φυλάσσοντες τὴν ἀρχαίνην γλώσσαν. τὰ μὲν δὴ περὶ Ἐρετρίες; ἔσχε οὔτω.

^{τῶν} **Αφιξεις** Λακκεδαιμονίων. δὲ ἦκον ἐς τὰς Ἀθήνας δισχίλιους **120**
Σπαρτια- μετὰ τὴν πανσέληνον, ἔχοντες σπουδὴν πολλὴν κατα-
 τῶν εἰς τὸ λαβεῖν, οὕτω ὥστε τριταῖοι ἐκ Σπάρτης ἐγένοντο ἐν τῇ
 πεδίον τῆς **Αττικῆς**. Οὐτεροὶ δὲ ἀπικόμενοι τῆς συμβολῆς ἴμειροντο
Μαρα- δῆμος θηήσασθαι τοὺς Μήδους· ἐλθόντες δὲ ἐς τὸν Μα-
 θῶνα. μετὰ δὲ αἰνέοντες Ἀθηναίους καὶ
 τὸ ἔργον αὐτῶν ἀπαλλάσσοντο ὅπισσοι.

Οἱ Μιλτιάδης μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Περσῶν προέτεινεν εἰς τὴν βουλὴν καὶ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου νὰ ἐπιτρέψωσιν αὐτῷ 70 πλοῖα καὶ ἀνάλογον στρατιὰν ύποσχόμενος ὅτι θέλει δι' αὐτῆς καταπλουτίσει τοὺς Ἀθηναίους. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔδωκαν αὐτῷ ἀνεξελέγκτως ὅσα ἀπήγησεν, ὃ δὲ ἐπλευσεν εὐθὺς ἐπὶ τὴν νῆσον Πάρον, ἐποιώρηκησε τὴν πόλιν καὶ ἐζήτησε διὰ κήρυκος τάλαντα ἑκατὸν ἥτοι δραχ. 600,000, ἀπειλῶν, ὅτι ἂν δὲν δοθῶσι θέλει καταστρέψει τοὺς κατοίκους. Καὶ ἐπραττε ταῦτα προφασιζόμενος ὅτι οἱ Πάριοι συνεξεστράτευσαν μετὰ τοῦ Πέρσου εἰς Μαραθῶνα διὰ μιᾶς τριήρους. Οἱ Πάριοι ἀπέρριψαν τὸ ζήτημα "Οθεν ὁ Μιλτιάδης ἐξηχολούθησεν ἐπὶ 26 ημέρας τὰς ἐχθροπραξίας, καὶ τὴν μὲν νῆσον ἐδήλωσεν, ἀλλὰ τῆς πόλεως δὲν ἡδυνήθη νὰ καταστῇ κύριος ἐπὶ τέλους δὲ πληγωθεὶς βαρέως εἰς τὸ σκέλος, ἡναγκάσθη νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν καὶ νὰ ἐπανέλθῃ ἀπρακτός εἰς Ἀθήνας. Ἔνταῦθα εἰσαχθεὶς εἰς δίκην κατεδικάσθη εἰς χρηματικὴν ποινὴν 50 ταλάντων, ἀτινα, ἀποθανόντος τοῦ Μιλτιάδου, ἐπλήρωσεν διείδης Κίμων.

Οἱ Δαρεῖος οὐδόλως ηγχαριστήθη διὰ τὴν ἔκβασιν τῆς ἐπὶ τὴν Ελλάδα στρατείας. Η μὲν Ἐρέτρια ἔκυριευθη ἤτι ἐξηνδραποδίσθη, ἀλλ' ὁ μέγας βασιλεὺς ἤσθάνετο ὅτι ὁ κύριος αὐτοῖς πολέμιος ἐνταῦθα ἥπτο ἡ τῶν Ἀθηνῶν πόλις, ἀντὶ δὲ νὰ κορέσῃ τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεως τὸ ὄποιον ἔτρεφε κατὰ τῆς πόλεως τχύτης, ἡναγκάσθη ἐξ ἐνατίας νὰ ἀκούσῃ τὴν διήγησιν ἥπτης ἐπονειδίστου. "Οθεν, εἰς ὅκρον παροξυνθεὶς, ἀπεφάσισε νὰ ἔκστρατεύσῃ αὐτὸς κατὰ τῆς Ἐλλάδος, συνεπαγόμενος ὅπασαν τοῦ ἀχανοῦς αὐτοῦ κράτους τὴν δύναμιν καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐπεχειρήσει παρασκευὰς τριετεῖς. Ἔν φ δῆμος ἥτο ἔτοιμος νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ ἀπείρου ἐκείνου στρατοῦ, ἀπεβίωσεν ἐν ἔτει 485 μετὰ 36 ἑτῶν βασιλείαν, καταλιπὼν τὴν ἀρχὴν εἰς τὸν ἀπὸ Ἀτόσσης υἱὸν αὐτοῦ Ξέρενην.

Τρίτη ἐκστρατεία ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα 480—479 π. Χ.

Ο Ξέρξης κατορθώσας νὰ καταβίῃ μεγάλην τινὰ στάσιν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐνιδρύσας ἐν αὐτῇ σατράπην τὸν ὕδιον ἀδελφὸν Ἀχαιμένην, καὶ ἀρχὰς δὲν ἔδειξε πολλὴν προθυμίαν εἰς τὸ νὰ ἐκτελέσῃ τὰ κατὰ τῆς Ἑλλάδος βουλεύματα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ἀπέτρεπε δὲ αὐτὸν τοῦ ἐπιχειρήματος καὶ ὁ ἐπὶ συνέσει καὶ ἐμπειρίᾳ διακρινόμενος θεῖος αὐτοῦ Ἀρτάβανος, δὲ τοῦ Δρείου ἀδελφός. Ἄφ' ἑτέρου δ' ὅμως ὑπεξέκαιε τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν πλεονεξίαν τοῦ βασιλέως ὁ Μαρδόνιος ἐκεῖνος, ὃς τις πρὸ τοῦ Δάξιδος καὶ τοῦ Ἀρταφέρνους εἶχε πεμψθῆ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ εἶχεν ἐπιστρέψει ἄπρακτος, ἔνεκα τῆς περὶ τὸν "Αθων καταστροφῆς τοῦ στόλου Συνηγόρουν δὲ ὑπὲρ τοῦ ἐπιχειρήματος καὶ οἱ Ἀλευάδαι τῆς Λαρίσης καὶ οἱ ἐξόριστοι Πεισιστρατίδαι, ποθοῦντες, διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν Περσῶν, οἱ μὲν νὰ ἐπεκτείνωσι καὶ νὰ ἀσφαλίσωσι τὴν ἐπὶ τῆς Θεσσαλίας ἀρχὴν αὐτῶν, οἱ δὲ νὰ ἀναλάβωσι τὸ ἐν Ἀθήναις ἀξιωμα. "Ωστε ἐπὶ τέλους ὁ Ξέρξης ἐπεισθῆ νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸ ἔργον, καὶ μικρὸν μετὰ τὴν ὑποδούλωσιν τῆς Αἰγύπτου, διέταξε γενικὴν καθ' ὅλον τὸ κράτος στρατολογίαν καὶ παρασκευὴν ἵππικοῦ καὶ πεζικοῦ, πλοίων πολεμικῶν καὶ φορτηγῶν, ζωτοροφιῶν καὶ πάσης ἄλλης πρόμηθείας. Ἡ προπαρασκευὴ αὗτη διήρκεσεν ἔτη τέσσαρα· ἐὰν δὲ εἰς ταῦτα προσθέσωμεν καὶ τὰς τριετεῖς ἐπὶ Δαρείου ὅμοίας προετοιμασίας, πειθόμεθα ὅτι τὸ περσικὸν κράτος συνέλεξε, κατὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν, τὴν μεγίστην στρατιωτικὴν δύναμιν ἔξι δσων ποτὲ συνεκρότησε.

Κατὰ τὸ φιλιόπωρον δὲ τοῦ 481 ἔτους πρὸ Χριστοῦ, ἅπας ἐκεῖνος ὁ στρατὸς τοῦ Ξέρξου συνῆλθεν ἀπανταχόθεν τοῦ κράτους εἰς τὰς δυτικωτέρας χώρας τῆς μικρᾶς Ἀσίας καὶ κατὰ μέγα μέρος περὶ τὰς Σάρδεις, ὅπου διεγείμασε καὶ ὁ μέγας βασιλεύς. Ὁ στόλος συγκείμενος ἐκ πλοίων πολεμικῶν 1207 καὶ πολυαρθρων ἄλλων φορτηγῶν, ἥθροισθη εἰς τὸν Ἑλλήσποντον. Ἄφ' οὐδὲ ἐπερατώθη ἡ ζεῦξις τοῦ Ἑλλήσποντου, δι' οὐδὲμελές νὰ περάσῃ εἰς τὴν Εὐρώπην, παρεσκευάσθησαν δὲ ἀποθῆκαι καθ' ὅλα τὰ ἐπίκαιαρα μέρη τῆς παραλίας ἀπὸ τοῦ Ἑλλήσποντου μέχρι τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου, ἀπεστάλησαν δὲ αὐτόδι, ἔξι Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου, μεγάλαι προμήθειαι ἀλεύρου καὶ ἄλλων παντὸς εἴδους τροφίμων, καὶ εἶχεν ἀπόπερατωθῆ ἡ γεφύρωσις τοῦ ποταμοῦ Στρυμόνος, ἐπέμψθησαν τότε εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος, πλὴν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Σπάρτης, κήρυκες ἵνα ἀπαιτήσωσι τὰ συνήθη τῆς ύποταγῆς σημεῖα, γῆν καὶ ὑδωρ, καὶ ἄμα ἀρξαμένου τοῦ ἔχαρος ὅρμήσασα ἐκ Σάρδεων ἡ μεγάλη στρατιά, καὶ διελθοῦσα τὴν Μυσίαν ἔφθασεν εἰς τὸ "Ιλιον καὶ τὸν εἰς τὰ δυμηρικὰ ἐπη περίφημον

ποταμὸν Σκάμανδρον, οὐτεινος τὸ սῦντορ ἀναταραχθὲν ὑπὸ τοῦ πλήθους, ἔκεινου ἀνθρώπων καὶ κτηγῶν κατέστη μὴ πότιμον. Ὁ δὲ Ξέρξης ἀναβὰς εἰς τὸ ιερὸν δῖος τοῦ Ἰλίου καὶ θύσας τῇ Ἀθηνῷ βοῦς χιλίας ἀπῆλθεν εἰς Ἀθύδον. Ἐνταῦθι δὲ μέγας βασιλεὺς ἡθέλησε νὰ ῥίψῃ ἐν βλέμμα ἐπὶ σύμπαντος τοῦ στρατοῦ ὅτε δὲ εἶδε τὸν Ἑλλήσποντον ὑπὸ τῶν πλοιῶν ἀποκεχρυμμένον, πάσας δὲ τὰς ἀκτὰς καὶ τὰ Ἀθύδηνῶν πεδία ἐπίπλεα ἀνθρώπων, ἐμακάρισεν ἑαυτόν· μετὰ δὲ τοῦτο ἐδάκρυσεν. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην δὲ θεῖος τοῦ βασιλέως Ἀρτάβανος ἐπεγείρησε νὰ ἀποτρέψῃ αὐτὸν αὐθίς τοῦ ἐπιχειρήματος, ἀλλ’ ἡ τελευταία αὔτη ἀπόπειρα ἦτο ἡδη ἄκαιρος· διότι δὲ Ξέρξης διέταξε νὰ παρασκευασθῶσι τὰ πάντα ἵνα τὴν ἐπιούσαν ἐνεργηθῇ ἡ διὰ τῆς γεφύρας διάβασις. "Αμα δὲ ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, δὲ Ξέρξης αὐτός, ῥαντίζων τὴν θύλασσαν ἐκ χρυσῆς φιάλης, προσηυχήθη πρὸς τὸν ἥλιον ὑπὲρ τῆς εὐδόκιας τοῦ ἐπιχειρήματος αὐτοῦ. Ἐκ τῶν δύο γεφύρων, ἡ πρὸς τὸν Εὔξεινον πλησιεστέρα, εἶχε προσδιορισθῆ διὰ τὴν διάβασιν τοῦ στρατοῦ, ἡ δὲ πρὸς τὸ Λίγανον διὰ τὴν διάβασιν τῆς θεραπείας καὶ τῶν ὑποζυγίων. Πρῶτοι διηλθον οἱ μύριοι Πέρσαι, οἱ ἀθάνατοι καλούμενοι, μετὰ δὲ τούτους δὲ Ξέρξης αὐτὸς καὶ ἄπας ὁ ἐπίλοιπος στρατός. Ὁ μονάρχης φύάστας εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν παραλίαν παρέμεινε θεωρῶν τὸν στρατὸν ὑπὸ μαστίγων διαβαίνοντα· ἐπτὰ ἥμέραι καὶ ἐπτὰ νύκτες μόλις ἤρχεσαν εἰς τὴν ὀλοσχερῆ αὐτοῦ διάβασιν. Ἐντεῦθεν δὲ Ξέρξης πορευθεὶς διὰ τῆς θρακικῆς Χερσονήσου ἔφθασεν εἰς Δορίσκον, αἰγιαλὸν καὶ πεδίον μέγα. Ἐνταῦθα δὲ καταπλεύσαντος καὶ τοῦ στόλου, ἀπεφάσισεν δὲ Ξέρξης νὰ ἐπιχειρήσῃ γενικὴν ἐπιθεώρησιν καὶ ἀριθμησιν τῆς κατὰ ἔηραν καὶ κατὰ θύλασσαν δυνάμεως αὐτοῦ. Γενομένης δὲ τῆς τοῦ στρατοῦ ἔξαρθμήσεως, παρετάχθησαν τὰ διάφορα σώματα, καὶ τότε δὲ Ξέρξης διεξήλασεν ἐπὶ ἄρματος ἐνώπιον ἐκάστου αὐτῶν, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπέβη εἰς Σιδονίαν τριήρη καὶ ἔπλευσε παρὰ τὰς πρώτας τοῦ ἀναριθμήτου αὐτοῦ στόλου. Τὸ θέαμα τοῦτο παρώντας τὴν ἀλαζονείαν αὐτοῦ, διὸ μετεπέμψατο τὸν Δημάρατον, τὸν ἔξδριστον τῆς Σπάρτης βασιλέα τὸν μετ’ αὐτοῦ συνεκστρατεύοντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἵνα ἐρωτήσῃ αὐτὸν ἂν φρονεῖ ὅτι οἱ "Ἐλλήνες οὐ ἀντισταθῶσιν εἰς τοσαύτην δύναμιν. Ὁ δὲ ἐβεβαίωσε τὸν μέγαν βασιλέα, ὅτι οἱ μὲν Σπαρτιᾶται ἀναμφιβόλως, πιθανώτατα δὲ καὶ οἱ ἄλλοι τῆς Πελοποννήσου Δωρεῖς οὐέλουσι ἀνταγωνισθῆ μέχρι θανάτου, δοσον δήποτε καὶ ἀν εἴναι τὸ ἐπ’ αὐτοὺς ἐπερχόμενον πλῆθος.

Μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν ταύτην, δὲ Ξέρξης ἐπανέλαβε τὴν πρὸς τὰ πρόσω πορείαν, διαιρέσας τὸν στρατὸν εἰς τρία μεγάλα τμήματα, καὶ κατῆλθε, διὰ τριῶν διαφόρων ὁδῶν, παρὰ τὴν παραλίαν τῆς

Θράκης καὶ Μακεδονίας, μέχρι Ὁλύμπου, ἐνῷ ὁ στόλος παρέπλεε παρὰ τὴν αὐτὴν παραλίαν. Μαθόντες δὲ οἱ Ἑλληνες ταῦτα ἐπεμψαν κατὰ θάλασσαν πεζὸν στρατὸν ἵνα διαφυλάξῃ τὴν διὰ τῶν Τεμπῶν εἰσόδον· ἀλλὰ τούτου ἀδυνάτου ὅντος ἐπανῆλθον εἰς τὸν Ἰσθμόν. Οἱ δὲ Θετταλοὶ ἐργημαθέντες συμμάχων ἐμήδισαν προθύμως.

6. Ἀμυντικὸν σχέδιον τῶν Ἑλλήνων. Θερμοπύλαι, 'Αρτεμίσιον (VII 175—177).

175 Οἱ δὲ Ἑλληνες ἐπείτε ἀπίκατο ἐς τὸν Ἰσθμόν, ἔδου-
λεύοντο πρὸς τὰ λεχθέντα ἐξ Ἀλεξάνδρου τῇ τε στή-
σονται τὸν πόλεμον καὶ ἐν οἷοισι χώροισι. ἡ νικῶσα δὲ
γνώμη ἐγίνετο τὴν ἐν Θερμοπύλῃσι ἐσβολὴν φυλάξαι·
στεινοτέρη γὰρ ἐφαίνετο ἑοῦσα τῆς ἐς Θεσσαλίην καὶ
ἄμα ἀγχοτέρη τῆς ἐωστῶν. ταύτην δὲν ἔδουλεύσαντο
φυλάσσοντες τὴν ἐσβολὴν μὴ παριέναι ἐς τὴν Ἑλλάδα
τὸν βάρβαρον, τὸν δὲ ναυτικὸν στρατὸν πλώειν γῆς τῆς
'Ιστιαιήτιδος ἐπ' Ἀρτεμίσιον. ταῦτα γὰρ ἀγχοῦ τε ἀλ-
λήλων ἐστὶ ὥστε πυνθάνεσθαι τὰ κατ' ἕκατέρους ἔοντα,

176 οἱ τε χῶροι οὕτω ἔχουσι. τοῦτο μέν, τὸ Ἀρτεμίσιον, Ἀρτεμί-
σιον. τοῦ πελάγεος τοῦ Θρηικίου ἐξ εὐρέος συνάγεται ἐς
στεινὸν ἔοντα τὸν πόρον τὸν μεταξὺ νήσου τε Σκιάθου
καὶ ἡπείρου Μαγνησίης· ἐκ δὲ τοῦ στεινοῦ τῆς Εὔβοίης
ἡδη τὸ Ἀρτεμίσιον δέκεται αἰγιαλός, ἐν δὲ Ἀρτέμιδος
ἴρον. ἡ δὲ αὖ διὰ Τρηχίνος ἐτοδος ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐστί,
τῇ στεινοτάτῃ, ἡμίπλεθρον. οὐ μέντοι κατὰ τοῦτο γ' Θερμοπύ-
λαι. ἐστὶ τὸ στεινότατον τῆς χώρης τῆς ἀλλῆς, ἀλλ' ἐμπρο-
σθέ τε Θερμοπυλέων καὶ ὅπισθε, κατά τε Ἀλπηγοὺς
ὅπισθε ἔοντας ἑοῦσα ἀμαξιτὸς μούνη, καὶ ἐμπροσθε κατὰ
Φοίνικα ποταμὸν ἀγχοῦ Ἀνθήλης πόλιος ἀμαξιτὸς
ἀλλη μούνη. τῶν δὲ Θερμοπυλέων τὸ μὲν πρὸς ἐσπέρης
οὔρος ἄβατόν τε καὶ ἀπόκρημνον, ὑψηλόν, ἀνατεῖνον ἐς
τὴν Οἴτην· τὸ δὲ πρὸς τὴν ἡῶ τῆς ὁδοῦ θάλασσα ὑπο-
δέκεται καὶ τεγάγει. ἐστι δὲ ἐν τῇ ἐσόδῳ ταύτη Θερμά

λουτρά, τὰ Χύτρους καλέουσι οἱ ἐπιχώριοι, καὶ βωμὸς ἕδρυται Ἡρακλέος ἐπ' αὐτοῖσι. ἐδέδμητο δὲ τεῖχος κατὰ ταύτας τὰς ἐσβολάς, καὶ τό γε παλαιὸν πύλαι ἐπῆσαν. ἔδειμαν δὲ Φωκέες τὸ τεῖχος δείσαντες, ἐπεὶ Θεσσαλοὶ ἥλθον ἐκ Θεσπρωτῶν οἰκήσαντες γῆν τὴν Αἰολίδα, τήνπερ νῦν κεκτέαται. ἄτε δὴ πειρωμένων τῶν Θεσσαλῶν καταστρέφεσθαι σφεας, τοῦτο προεψυλάζαντο οἱ Φωκέες, καὶ τὸ ὄνδρο τὸ θερμὸν τότε ἐπῆκαν ἐπὶ τὴν ἔσοδον, ώς ἀν χαραδρωθείη ὁ χῶρος, πᾶν μηχανώμενοι ὅκως μή σφι ἐσβάλοιεν οἱ Θεσσαλοὶ ἐς τὴν χώρην. τὸ μέν νυν τεῖχος τὸ ἀρχαῖον ἐκ παλαιοῦ τε ἐδέδμητο καὶ τὸ πλέον αὐτοῦ ἥδη ὑπὸ χρόνου ἐκέετο· τοῖσι δὲ αὖτις δρθώσασι ἔδοξε ταύτη ἀπαμύνειν ἀπὸ τῆς Ἐλλάδος τὸν βάρβαρον. κώμη δέ ἐστι ἀγγοτάτω τῆς ὄδοις, Ἀλπηνοὶ οὔνομα· ἐκ ταύτης δὲ ἐπισιτίεσθαι ἐλογίζοντο οἱ Ἑλληνες.

Οἱ μέν νυν χῶροι οὗτοι τοῖσι "Ἑλλησι εἶναι ἐφαίνοντο" 177 ἐπιτήδεοι· ἀπαντα γὰρ προσκεψάμενοι καὶ ἐπιλογισθέντες ὅτι οὕτε πλήθει ἔξουσι χρᾶσθαι οἱ βάρβαροι οὕτε ἵππῳ, ταύτη σφι ἔδοξε δέκεσθαι τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἐλλάδα. ώς δὲ ἐπύθοντο τὸν Πέρσην ἐόντα ἐν Πιερίῃ, διαλυθέντες ἐκ τοῦ Ἰσθμοῦ ἐστρατεύοντο αὐτῶν οἱ μὲν ἐς Θερμοπύλας πεζῇ, ἄλλοι δὲ κατὰ θάλασσαν ἐπ' Ἀρτεμίσιον.

Οἱ μὲν δὴ "Ἑλληνες κατὰ τάχος ἐβώθεον διαταχθέντες.

7. Ὁ Ξέρξης εἰσβάλλει διὰ Θεσσαλίας εἰς τὴν Μαλίδα χώραν. Στρατοπεδεύει ἐν τῇ Τραχινίᾳ
(VII 198—207).

Ξέρξης δὲ καὶ ὁ πεζὸς πορευθεὶς διὰ Θεσσαλίης καὶ 198 Ἀχαιίης ἐσβεβληκὼς ἦν καὶ δὴ τριταῖος ἐς Μηλιέας, ἐν Θεσσαλίῃ μὲν ἀμιλλαν ποιησάμενος ἵππων τῶν ἐω-

τοῦ, ἀποπειρώμενος καὶ τῆς Θεσσαλῆς ἵππου, πυθόμενος ως ἀρίστη εἶη τῶν ἐν "Ελλησι· ἔνθα δὴ αἱ Ἑλληνίδες ἵπποι ἐλείποντο πολλόν.

'Απὸ δὲ τούτων τῶν χώρων ἦιε ἐς τὴν Μηλίδα παρὰ Περιγράκόλπον θαλάσσης, ἐν τῷ ἀμπωτίς τε καὶ ῥηχίῃ ἀνὰ πῆταν ἡμέρην γίνεται. περὶ δὲ τὸν κόλπον τοῦτον ἔστι φη τῶν περιγράρων τῆς Τραχινίας.
χῶρος πεδινός, τῇ μὲν εὐρὺς τῇ δὲ καὶ κάρτα στεινός. περὶ δὲ τὸν χῶρον οὔρεα ὑψηλὰ καὶ ἄβατα περικλήσιε πᾶσαν τὴν Μηλίδα γῆν, Τρηχίνιαι πέτραι καλεόμεναι. πρώτη μὲν νυν πόλις ἔστι ἐν τῷ κόλπῳ ιόντι ἀπ' Ἀχαιίης Ἀντικύρη, παρ' ἧν ποταμὸς Σπερχείδες ρέων ἐξ Ἐνιήνων ἐς θάλασσαν ἐκδιδοῖ. ἀπὸ δὲ τούτου διὰ εἰκοσί καὶ σταδίων ἀλλος ποταμὸς τῷ οὖνομα κέεται Δύρας, τὸν βωθέοντα τῷ Ἡρακλέῃ καιομένῳ λόγος ἔστι ἀναφανῆναι. ἀπὸ δὲ τούτου δι' ἀλλων εἴκοσι σταδίων 199 ἀλλος ποταμός ἔστι δις καλέεται Μέλας. Τρηχίς δὲ πόλις ἀπὸ τοῦ Μέλανος τούτου ποταμοῦ πέντε στάδια ἀπέχει. ταύτη δὲ καὶ εὐρύτατόν ἔστι πάσης τῆς χώρης ταύτης ἐκ τῶν οὐρέων ἐς θάλασσαν, κατ' ἄ Τρηχίς πεπόλισται. δισχίλια τε γάρ καὶ δισμύρια πλέθρα τοῦ πεδίου ἔστι. τοῦ δὲ οὔρεος τὸ περικλήσιε τὴν γῆν τὴν Τρηχινίην ἔστι διασφάξ πρὸς μεσαμβρίην Τρηχίνος, διὰ δὲ τῆς διασφάγος Ἀσωπὸς ποταμὸς ρέει παρὰ τὴν ὑπωρέην τοῦ οὔρεος. 200 ἔστι δὲ ἀλλος Φοίνικς ποταμὸς οὐ μέγας πρὸς μεσαμβρίην τοῦ Ἀσωποῦ, δις ἐκ τῶν οὐρέων τούτων ρέων ἐς τὸν Ἀσωπὸν ἐκδιδοῖ. κατὰ δὲ τὸν Φοίνικα παταμὸν στεινότατόν ἔστι· ἀμάξιτὸς γάρ μούνη δέδμηται. ἀπὸ δὲ τοῦ Φοίνικος ποταμοῦ πεντεκαίδεκα στάδια ἔστι ἐς Θερμοπύλας. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Φοίνικος ποταμοῦ καὶ Θερμοπυλέων κώμη τε ἔστι τῇ οὖνομα Ἀνθήλη κέεται, παρ' ἧν δὴ παραρρέων δ' Ἀσωπὸς ἐς θάλασσαν ἐκδιδοῖ, καὶ χῶρος περὶ αὐτὴν εὐρὺς ἐν τῷ Δήμητρός

τε ἴρὸν Ἀμφικτυονίδος ἴδρυται καὶ ἔδραι εἰσὶ Ἀμφικτύοσι καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀμφικτύονος ἴρον.

Οἱ Πέρσαι Βασιλεὺς μὲν δὴ Ξέρξης ἐστρατοπεδεύετο τῆς Μηλί-
στρατοπε-
δεύουσιν δος ἐν τῇ Τραχινίῃ, οἱ δὲ "Ἐλληνες ἐν τῇ διόδῳ" κα-
ὶ ἐν τῇ λέεται δὲ ὁ χῶρος οὗτος ὑπὸ μὲν τῶν πλεόνων Ἐλλή-
Τραχινίᾳ,
οἱ δέ "Ἐλ- νων Θερμοπύλαι, ὑπὸ δὲ τῶν ἐπιχωρίων καὶ περιοίκων
ληγενες ἐν Πύλαι. ἐστρατοπεδεύοντο μέν νυν ἕκάτεροι ἐν τούτοισι
τῇ διόδῳ
τῶν Θερ- τοῖσι χωρίοισι, ἐπεκράτεε δὲ ὁ μὲν τῶν πρὸς βορέην
μοπυλῶν. ἀνεμον ἔχόντων πάντων μέχρι Τραχινος, οἱ δὲ τῶν
πρὸς νότον καὶ μεσαμβρίην φερόντων τὸ ἐπὶ ταύτης
τῆς ἥπειρου.

'Απαριθ- "Ησαν δὲ οἵδε Ἐλλήνων οἱ ὑπομένοντες τὸν Πέρσην 202
μησις τῆς ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ, Σπαρτιητέων τε τριηκόσιοι ὀπλῖ-
ἐλληνικῆς δυνάμεως. ταὶ καὶ Τεγεητέων καὶ Μαντινέων χίλιοι, ἡμίσεes ἑκα-
τέρων, ἐξ Ὀρχομενοῦ τε τῆς Ἀρκαδίης εἴκοσι καὶ ἑκα-
τόν, καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Ἀρκαδίης χίλιοι· τοσοῦτοι μὲν
Ἀρκάδων, ἀπὸ δὲ Κορίνθου τετρακόσιοι καὶ ἀπὸ Φλι-
οῦντος διηκόσιοι καὶ Μυκηναίων διγδώκοντα. οὗτοι μὲν
ἀπὸ Πελοποννήσου παρῆσαν, ἀπὸ δὲ Βοιωτῶν Θεσπιέων
τε ἐπτακόσιοι καὶ Θηβαίων τετρακόσιοι. πρὸς τούτοισι 203
ἐπίκλητοι ἐγένοντο Λοκροί τε οἱ Ὀπούντιοι πανστρατιῆ
καὶ Φωκέων χίλιοι. αὐτοὶ γάρ σφεας οἱ "Ἐλληνες ἐπε-
καλέσαντο, λέγοντες δι' ἀγγέλων ὡς αὐτοὶ μὲν ἥκοιεν
πρόδρομοι τῶν ἀλλῶν, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν συμμάχων
προσδόκιμοι πᾶσαν εἶεν ἡμέρην, ἡ θάλασσά τέ σφι εἴη
ἐν φυλακῇ ὑπ' Ἀθηναίων τε φρουρεομένη καὶ Αἰγινη-
τέων καὶ τῶν ἐξ τὸν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντων, καὶ
σφι εἴη δεινὸν οὐδέν" οὐ γάρ θεὸν εἴηται τὸν ἐπιόντα ἐπὶ^{τὴν} Ἐλλάδα ἀλλ' ἀνθρωπον, εἴναι δὲ θητὸν οὐδένα
οὐδὲ ἔσεσθαι τῷ κακὸν ἐξ ἀρχῆς γινομένῳ οὐ συνε-
μίχθη, τοῖσι δὲ μεγίστοισι αὐτῶν μέγιστα· δφείλειν ὅν
καὶ τὸν ἐπελαύνοντα, ὡς ἔόντα θητόν, ἀπὸ τῆς δόξης

πεσεῖν. οἱ δὲ ταῦτα πυνθανόμενοι ἔβωθεον ἐς τὴν Τρη-
χῖνα.

204 Τούτοισι ἦσαν μέν νυν καὶ ἄλλοι στρατηγοὶ κατὰ 'Ο Λεω-
πόλις ἑκάστων, ὁ δὲ θωυμαζόμενος μάλιστα καὶ παντὸς τοῦ στρατεύματος ἡγεόμενος Λακεδαιμόνιος ἦν Λεωνί-
δης ὁ Ἀναξανδρίδεω τοῦ Λέοντος τοῦ Εὐρυκρατίδεω τοῦ "Υλλου τοῦ Ἡρακλέος, κτησάμενος τὴν βασιλήν

205 ἐν Σπάρτῃ. οὗτος ὁ Λεωνίδης τότε ἦτε ἐς Θερμοπύλας ^{νίδας} Αναγωρεῖται
ἐπιλεξάμενος ἀνδρας τε τοὺς κατεστεῶτας τριηκοσίους παντὸς τοῦ στρα-
καὶ τοῖσι ἐτύγχανον παῖδες ἔοντες παραλαβών δὲ ἀπί-
κετο καὶ Θῆραίων τοὺς ἐς τὸν ἀριθμὸν λογισάμενος εἰ-
πον, τῶν ἐστρατήγες Λεοντιάδης ὁ Εὐρυμάχου. τούδε
δὲ εἶνεκεν τούτους σπουδὴν ἐποιήσατο Λεωνίδης μού-
νους Ἐλλήνων παραλαβεῖν, δτι σφέων μεγάλως κατη-
γόρητο μηδίζειν παρεκάλεε ὥν ἐς τὸν πόλεμον ἔθέλων
εἰδέναι εἴτε συμπέμψουσι εἴτε καὶ ἀπερέουσι ἐκ τοῦ
ἔμφανέος τὴν Ἐλλήνων συμμαχίην. οἱ δὲ ἄλλοι φρονέον-
τες ἔπειμπον.

206 Τούτους μὲν τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδην πρώτους ἀπέπεμ-
ψαν Σπαρτιῆται, ἵνα τούτους ὁρῶντες οἱ ἄλλοι σύμμα-
χοι στρατεύωνται μηδὲ καὶ οὗτοι μηδίσωσι, ἢν αὐτοὺς πυνθάνωνται ὑπερβαλλομένους μετὰ δέ, Κάρνεια γάρ σφι ἦν ἐμποδών, ἐμελλον ὅρτάσαντες καὶ φυλακὰς λι-
πόντες ἐν τῇ Σπάρτῃ κατὰ τάχος βωθήσειν πανδημεῖ.
ῶς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων ἐνένωντο καὶ αὐ-
τοὶ ἔτερα τοιαῦτα ποιήσειν ἢν γάρ κατὰ τωύτῳ Ὁλυμ-
πιὰς τούτοισι τοῖσι πρήγμασι συμπεισοῦσα· οὐκ ὥν δο-
κέοντες κατὰ τάχος οὕτω διακριθήσεθαι τὸν ἐν Θερμο-

207 πύλησι πόλεμον ἔπειμπον τοὺς πρεδρόμους. οὗτοι μὲν ^{Συμβού-}
ἢ οὕτω διενένωντο ποιήσειν οἱ δὲ ἐν Θερμοπύλησι ^{λιον τῶν} Ἐλλήνων
Ἐλληνες, ἐπειδὴ πέλας ἐγένετο τῆς ἐσβολῆς ὁ Πέρσης, ^{ἐν Θερμο-}
καταρρωδέοντες ἔβουλεύοντο περὶ ἀπαλλαγῆς. τοῖσι μέν διὰ τὴν

προσπέλα-νυν ἄλλοισι Πελοποννησίοισι ἐδόκεε ἐλθοῦσι ἐς Πελο-
σιν τῶν πόννησον τὸν Ἰσθμὸν ἔχειν ἐν φυλακῇ. Λεωνίδης δέ,
Περσῶν. Φωκέων καὶ Λοκρῶν περισπερχθέντων τῇ γνώμῃ ταύτῃ,
αὐτοῦ τε μένειν ἐψηφίζετο πέμπειν τε ἀγγέλους ἐς τὰς
πόλις κελεύοντάς σφι ἐπιβωθέειν, ως ἐόντων αὐτῶν δλί-
γων στρατὸν τὸν Μήδων ἀλέξασθαι.

8. Αἱ περὶ Θερμοπύλας μάχαι (VII 208—238).

Κατάσκο- Ταῦτα βουλευομένων σφέων, ἔπειμπε Ξέρξης κατά- 208
πος σκοπὸν ἵππεα ἰδέσθαι ὁκόσοι τέ εἰσι καὶ δὲ τι ποιέοιεν,
Πέρσης. ἀκηκόεε δὲ ἔτι ἐών ἐν Θεσσαλίῃ ως ἀλισμένη εἴη ταύτη
στρατιὴ δλίγη, καὶ τοὺς ἡγεμόνας ως εἴησαν Λακεδαι-
μόνιοι τε καὶ Λεωνίδης ἐών γένος Ἡρακλείδης. ως δὲ
προσήλασε δὲ ἵππευς πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἐθηέετο τε
καὶ κατώρα πᾶν μὲν οὐ τὸ στρατόπεδον· τοὺς γὰρ ἐσω
τεταγμένους τοῦ τείχεος, τὸ ἀνορθώσαντες εἶχον ἐν φυ-
λακῇ, οὐκ οἷά τε ἦν κατιδέσθαι· δὲ τοὺς ἔξω ἐμάν-
θανε, τοῖσι πρὸ τοῦ τείχεος τὰ δπλα ἐκέετο. ἔτυχον δὲ
τοῦτον τὸν χρόνον Λακεδαιμόνιοι ἔξω τεταγμένοι. τοὺς
μὲν δὴ ὥρα γυμναζομένους τῶν ἀνδρῶν, τοὺς δὲ τὰς
κόμας κτενιζομένους. ταῦτα δὴ θηγεύμενος ἐθωύμαζε καὶ
τὸ πλῆθος ἐμάνθανε. μαθὼν δὲ πάντα ἀτρεκέως ἀπή-
λαυνε δπίσω κατ' ἡσυχίην· οὕτε γάρ τις ἐδίωκε ἀλογίης
τε ἐκύρησε πολλῆς· ἀπελθών τε ἐλεγε πρὸς Ξέρξην τά
Διάλογος περ δπώπεε πάντα, ἀκούων δὲ Ξέρξης οὐκ εἶχε συμ- 209
τοῦ Ξέρ- Βαλέσθαι τὸ ἔον, δτι παρασκευάζοιντο ως ἀπολεόμενοί
ξου πρὸς τὸν Δη- τε καὶ ἀπολέοντες κατὰ δύναμιν· ἀλλ' αὐτῷ γελοῖα γὰρ
μάρατον. ἐφαίνοντο ποιέειν, μετεπέμψατο Δημάρητον τὸν Ἀρί-
στωνος ἐόντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἀπικόμενον δέ μιν εἰ-
ρώτα Ξέρξης ἔκαστα τούτων, ἐθέλων μαθεῖν τὸ ποι-
εύμενον πρὸς τῶν Λακεδαιμονίων. δὲ εἶπε «ἡκουσας
μέν μεν καὶ πρότερον, εὗτε ὥρμωμεν ἐπὶ τὴν Ἐλλάδα

περὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων· ἀκούσας δὲ γέλωτά με ἔθει
λέγοντα· τῇ περ ὡρῶν ἐκβησόμενα πρήγματα ταῦτα·
ἔμοι γὰρ τὴν ἀλήθειαν ἀσκέειν ἀντία σεῦ, ὃ βα-
σιλεῦ, ἀγῶν μέγιστος ἐστι. ἀκουσον δὲ καὶ νῦν. οἱ
ἀνδρες οὗτοι ἀπίκαται μαχεσόμενοι ἡμῖν περὶ τῆς ἐσό-
δου, καὶ ταῦτα παρασκευάζονται. νόμος γάρ σφι οὐτώ
ἔχων ἐστι· ἐπεὰν μέλλωσι κινδυνεύειν τῇ ψυχῇ, τότε
τὰς κεφαλὰς κοσμέονται. ἐπίστασο δὲ, εἰ τούτους τε καὶ
τὸ ὑπομένον ἐν Σπάρτῃ καταστρέψεαι, ἐστι οὐδὲν ἄλλο
ἔθνος ἀνθρώπων, τό σε, βασιλεῦ, ὑπομενέει χεῖρας ἀντα-
ειρόμενον· νῦν γὰρ πρὸς βασιληίην τε καὶ πόλιν καλλί-
στην τῶν ἐν "Ελλησι προσφέρεαι καὶ ἀνδρας ἀρίστους".
κάρτα τε δὴ ἀπιστα Ξέρξη ἐφαίνετο τὰ λεγόμενα εἶναι,
καὶ δεύτερα ἐπειρώτα δοντινα τρόπον τοσοῦτοι ἔόντες τῇ
ἔωστοι στρατιῇ μαχέσονται. ὁ δὲ εἶπε· «ὦ βασιλεῦ,
ἔμοι χρᾶσθαι ως ἀνδρὶ φεύστη, ἦν μὴ ταῦτα τοι ταύτη
ἐκβῇ τῇ ἐγὼ λέγω.»

- 210 Ταῦτα λέγων οὐκ ἐπειθε τὸν Ξέρξην. τέσσερας μὲν Ἄγωφε-
δὴ παρεξῆκε ἡμέρας, ἐλπίζων αἰεὶ σφεας ἀποδρήσεσθαι. λὴς ἐπίθε-
πέμπτη δέ, ως οὐκ ἀπαλλάσσοντο ἄλλὰ οἱ ἐφαίνοντο Μήδων
ἀναιδείη τε καὶ ἀβουλίη διαχρώμενοι μένειν, πέμπτη
ἐπ' αὐτοὺς Μήδους τε καὶ Κισσίους θυμωθείς, ἐντειλά-
μενός σφεας ζωγρήσαντας ἄγειν ἐς ὅψιν τὴν ἔωστοι.
ώς δ' ἐσέπεσον φερόμενοι ἐς τοὺς "Ελληνας οἱ Μῆδοι,
ἐπιπτον πολλοί, ἄλλοι δ' ἐπεσήσαν, καὶ οὐκ ἀπήλαυ-
νον, καίπερ μεγάλως προσπταίοντες. δῆλον δ' ἐποίευν
παντὶ τεφ καὶ οὐκ ἥκιστα αὐτῷ βασιλέϊ, ὅτι πολλοὶ
211 μὲν ἄνθρωποι εἶεν, δλίγοι δὲ ἄνδρες. ἐγίνετο δὲ ἡ συμ-
βολὴ δι' ἡμέρης. ἐπείτε δὲ οἱ Μῆδοι τρηχέως περιεί-
ποντο, ἐνθαῦτα οὗτοι μὲν ὑπεξήσαν, οἱ δὲ Πέρσαι ἐκ-
δεξάμενοι ἐπήσαν, τοὺς ἀθανάτους ἐκάλεε βασιλεύς,
τῶν ἥρχε "Γδάρνης, ως δὴ οὗτοί γε εὐπετέως κατεργα-
σόμενοι. ως δὲ καὶ οὗτοι συνέμισγον τοῖσι "Ελλησι,
ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

οὐδὲν πλέον ἔφέροντο τῆς στρατιῆς τῆς Μηδικῆς ἀλλὰ τὰ αὐτά, ἅτε ἐν στεινοπόρῳ τε χώρῳ μαχόμενοι καὶ δούρασι βραχυτέροισι χρώμενοι, ἢ περ οἱ Ἕλληνες, καὶ οὐκ ἔχοντες πλήθεϊ χρήσασθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐμάχοντο ἀξίως λόγου, ἀλλα τε ἀποδεικνύμενοι ἐν οὐκ ἐπισταμένοισι μάχεσθαι ἔξεπιστάμενοι, καὶ ὅκως ἐντρέψειαν τὰ νῶτα, ἀλλές φεύγεσκον δῆθεν, οἱ δὲ βάρβαροι ὁρῶντες φεύγοντας βοῇ τε καὶ πατάγῳ ἐπήισαν, οἱ δ' ἀν καταλαμβανόμενοι ὑπέστρεφον ἀντίοι εἶναι τοῖσι βαρβάροισι, μεταστρεφόμενοι δὲ κατέβαλλον πλήθεϊ ἀναριθμήτους τῶν Περσέων ἐπιπτον δὲ καὶ αὐτῶν τῶν Σπαρτιητέων ἐνθαῦτα δλίγοι. ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἐδυνέατο παραλαβεῖν οἱ Πέρσαι τῆς ἐσόδου πειρώμενοι καὶ κατέλεα καὶ παντοίως προσβάλλοντες, ἀπήλαυνον δπίσω. ἐν ταύτῃσι τῆσι προσόδοισι ^{τὴν καταστάσιν} λέγεται βασιλέα θηέύμε- 212 νον τρὶς ἀναδραμεῖν ἐκ τοῦ θρόνου, δείσαντα περὶ τῇ στρατιῇ. τότε μὲν οὕτω ἡγωνίσαντο, τῇ δὲ ὑστεραίῃ οἱ βάρβαροι οὐδὲν ἀμεινον δέθλεον. ἅτε γὰρ δλίγων ἐόντων, ἐλπίσαντές σφεας κατατετρωματίσθαι τε καὶ οὐκ οἶους τε ἔσεσθαι ἔτι χεῖρας ἀνταείρασθαι συνέβαλλον. οἱ δὲ Ἕλληνες κατὰ τάξις τε καὶ κατὰ ἔθνεα κεκοσμημένοι ἦσαν, καὶ ἐν μέρεϊ ἔκαστοι ἐμάχοντο, πλὴν Φωκέων οὗτοι δὲ ἐς τὸ οὔρος ἐτάχθησαν φυλάξοντες τὴν ἀτραπόν. ὡς δὲ οὐδὲν ^{τὸν τρόπον} ἄλλοιότερον οἱ Πέρσαι ἢ τῇ προτεραιή ἐνώρων, ἀπήλαυνον.

^{Αμηκα-} ^{νία τοῦ} ^{Εέρους.} ^{Ἐφιάλτης} Απορέοντος δὲ βασιλέος δ τι χρήσηται τῷ παρεόντι 213 πρήγματι, Ἐπιάλτης δὲ Εύρυδήμου ἀνὴρ Μηλιεὺς ἥλθε ἐς λόγους ὡς μέγα τι παρὰ βασιλέος δοκέων οἰσεσθαι, ἔφρασέ τε τὴν ἀτραπὸν τὴν διὰ τοῦ οὔρεος φέρουσαν ἐς Θερμοπύλας, καὶ διέφθειρε τοὺς ταύτης ὑπομείναντας Ἑλλήνων. ὑστερον δὲ δείσας Λακεδαιμονίους ἔφυγε ἐς Θεσσαλίην, καὶ οἱ φυγόντι οὐπὸ τῶν Πυλαγόρων [τῶν

Αμφικτυόνων ἐς τὴν Πυλαίην συλλεγομένων] ἀργύριον ἐπεκηρύχθη. χρόνῳ δὲ ὑστερον, κατῆλθε γὰρ ἐς Ἀντικύρην, ἀπέθανε ὑπ' Ἀθηνάδεω, ἀνδρὸς Τρηχινίου.

215 (Εέρξης δέ, ἐπεί οἱ ἥρεσε τὰ ὑπέσχετο ὁ Ἐπιάλτης 'Ο γδίρχατεργάσεσθαι, αὐτίκα περιχαρής γενόμενος ἐπεμπε 'Υ- νης διά τινος ἀτραδάρνεα καὶ τῶν ἐστρατήγες 'Υδάρνης' ώρμέατο δὲ περὶ ποὺ ὑπερλύχνων ἄφας ἐκ τοῦ στρατοπέδου. τὴν δὲ ἀτραπὸν ταύ- βαίνει τὸ δρός.

την ἔξευρον μὲν οἱ ἐπιχώριοι Μηλιέες, ἔξευρόντες δὲ Θεσσαλοῖσι κατηγήσαντο ἐπὶ Φωκέας, τότε δὲ οἱ Φωκέες φράζαντες τείχεϊ τὴν ἐσβολὴν ἥσαν ἐν σκέπῃ τοῦ πολέμου· ἐκ τόσου δὴ κατεδέδεκτο ἔοῦσα οὐδὲν χρηστή

216 Μηλιεῦσι. ἔχει δὲ ὥδε ἡ ἀτραπὸς αὔτη. ἀρχεται μὲν Ποιότης ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ ποταμοῦ τοῦ διὰ τῆς διασφάγος ῥέον- τῆς ἀτραποῦς, οὔνομα δὲ τῷ οὔρεϊ τούτῳ καὶ τῇ ἀτραπῷ τωύτῳ κέεται, Ἀνόπαια τείνει δὲ ἡ Ἀνόπαια αὔτη κατὰ ῥάχιν τοῦ οὔρεος, λήγει δὲ κατά τε Ἀλπηνὸν πόλιν, πρώτην ἔοῦσαν τῶν Λοκρίδων πρὸς τῶν Μηλιέων, καὶ κατὰ Μελάμπυγόν τε καλεόμενον λίθον καὶ κατὰ Κερκώπων ἔδρας, τῇ καὶ τὸ στεινότατόν ἐστι. κατὰ ταύτην δὴ τὴν ἀτραπὸν καὶ

217 οὕτω ἔχουσαν οἱ Πέρσαι, τὸν Ἀσωπὸν διαβάντες, ἐπορεύοντο πᾶσαν τὴν νύκτα, ἐν δεξιῇ μὲν ἔχοντες οὔρεα τὰ Οιταίων, ἐν ἀριστερῇ δὲ τὰ Τρηχινίων. ἥώς τε δὴ διέφαινε καὶ ἐγένοντο ἐπ' ἀκρωτηρίψ τοῦ οὔρεος. κατὰ δὲ τοῦτο τοῦ οὔρεος ἐφύλασσον, ως καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, Φωκέων χίλιοι ὀπλῖται, διούμενοί τε τὴν σφετέρην χώρην καὶ φρουρέοντες τὴν ἀτραπόν. ἡ μὲν γὰρ κάτω ἐσβολὴ ἐφύλασσετο ὑπὸ τῶν εἰρηται· τὴν δὲ διὰ τοῦ οὔρεος ἀτραπὸν ἐθελονταί Φωκέες ὑποδεξάμενοι

218 Λεωνίδη ἐφύλασσον· ἔμαθεν δέ σφεας οἱ Φωκέες ὥδε Οἱ Φωκεῖς ἀναβεβηκότας. ἀναβαίνοντες γὰρ ἐλάνθανον οἱ Πέρσαι τὸ καταβάλλονται. οὔρος πᾶν ἐὸν δρυῶν ἐπίπλεον. ἦν μὲν δὴ νηνεμίη, ψόφου δὲ γινομένου πολλοῦ, ως εἰκὸς ἦν φύλλων ὑπο-

κεχυμένων ὑπὸ τοῖσι ποσί, ἀνά τε ἔδραμον οἱ Φωκέες καὶ ἐνέδυνον τὰ δπλα, καὶ αὐτίκα οἱ βάρβαροι παρῆσαν, ὡς δὲ εἶδον ἀνδρας ἐνδυομένους δπλα, ἐν θωματιὶ ἐγένοντο. ἐλπόμενοι γάρ οὐδέν σφι φανήσεσθαι ἀντίξοον ἐνεκύρησαν στρατῷ. ἐνθαῦτα Ὑδάρνης καταρρωδήσας μὴ οἱ Φωκέες ἔωσι Λακεδαιμόνιοι, εἴρετο τὸν Ἐπιάλτην ὁκοδαπὸς εἰη ὁ στρατός, πυθόμενος δὲ ἀτρεκέως διέτασσε τοὺς Πέρσας ὡς ἐς μάχην. οἱ δὲ Φωκέες ὡς ἐβάλλοντο τοῖσι τοξεύμασι πολλοῖσι τε καὶ πυκνοῖσι, οἰχοντο φεύγοντες ἐπὶ τοῦ οὔρεος τὸν κόρυμβον, ἐπιστάμενοι ὡς ἐπὶ σφέας ωρμήθησαν ἀρχήν, καὶ παρεσκευάσατο ὡς ἀπολέόμενοι. οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα ἐφρόνεον, οἱ δὲ ἀμφὶ Ἐπιάλτην καὶ Ὑδάρνεα Πέρσαι Φωκέων μὲν οὐδένα λόγον ἐποιεῦντο, οἱ δὲ κατέβαινον τὸ οὔρος κατὰ τάχος.

218. Τοῖσι δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι ἐοῦσι Ἐλλήνων πρῶτον *129* λιον τῶν μὲν δι μάντις Μεγιστίης, ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱρά, ἐφραστέ τὸν Ἐλλήνων μέλλοντα ἔσεσθαι ἄμα ἥρι σφι θάνατον.* ἐπὶ δὲ καὶ Ἀποχώρησις τῶν αὐτόμολοι ἥσαν οἱ ἔξαγγείλαντες τῶν Περσέων τὴν πλειόνων. περίοδον. οὗτοι μὲν ἔτι νυκτὸς ἐσήμηναν, τρίτοι δὲ οἱ ἡμεροσκόποι καταδραμόντες ἀπὸ τῶν ἄκρων ἥδη διαφαινούστης ἡμέρης. ἐνθαῦτα ἐβουλεύοντο οἱ Ἐλληνες, καὶ σφευν ἐσχίζοντο αἱ γνῶμαι· οἱ μὲν γάρ οὐκ ἔων τὴν τάξιν ἐκλιπεῖν, οἱ δὲ ἀντέτεινον. μετὰ δὲ τοῦτο διακριθέντες οἱ μὲν ἀπαλλάσσοντο καὶ διασκεδασθέντες κατὰ πόλις ἔκαστοι ἐτράποντο, οἱ δὲ αὐτῶν ἄμα Λεωνίδη μέ-

219. Ο Λεωνίδας μέστις σφεκς ἀπέπεμψε Λεωνίδης, μὴ ἀπόλωνται, κηδόμενος· νεις μετὰ αὐτῷ δὲ καὶ Σπαρτιητέων τοῖσι παρεοῦσι οὐκ ἔχειν τιατῶν. εὐπρεπέως ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν, ἐς τὴν ἥλθον φυλάξοντες ἀρχήν. ταύτη καὶ μᾶλλον τὴν γνώμην πλεῖστος εἰμι, Λεωνίδην, ἐπείτε ἥσθετο τοὺς συμμάχους ἔοντας ἀπροθύμους καὶ οὐκ ἐθέλοντας συνδιακινδυνεύειν, κελεῦσαι

σφεας ἀπαλλάσσεσθαι, αὐτῷ δὲ ἀπιέναι οὐ καλῶς ἔχειν.
 μένοντι δὲ αὐτοῦ κλέος μέγα ἐπείπετο, καὶ ἡ Σπάρτης
 εὐδαιμονίη οὐκ ἔξηλείφετο. ἔχερηστο γὰρ ὑπὸ τῆς Πυ-
 θίης τοῖσι Σπαρτιήτησι χρωμένοισι περὶ τοῦ πολέμου
 τούτου αὐτίκα κατ' ἀρχὰς ἐγειρομένου, ἡ Λακεδαίμονα
 ἀνάστατον γενέσθαι ὑπὸ τῶν βαρβάρων, ἡ τὸν βασιλέα
 σφέων ἀπολέσθαι.²²⁰ ταῦτα δέ σφι ἐν ἔπεσι ἔξαμέτροισι
 χρᾶ ἔχοντα ὥδε.

ὑμῖν δ', ὅ Σπάρτης οἰκήτορες εὐρυχόροιο,
 ἡ μέγα ἀστυ ἐρικυδές ὑπ' ἀνδράσι Περσεῖδησι
 πέρθεται, ἡ τὸ μὲν οὐκί, ἀφ' Ἡρακλέος δὲ γενέθλης
 πενθήσει βασιλῆ φθίμενον Λακεδαίμονος οὔρος.

οὐ γὰρ τῶν ταύρων σχήσει μέλος οὐδέ λεόντων
 ἀντιβίην. Ζηνὸς γὰρ ἔχει μένος· οὐδέ ἔ φημι
 σχήσεσθαι, πρὶν τῶνδ' ἔτερον διὰ πάντα δάσηται.

ταῦτά τε δὴ ἐπιλεγόμενον Λεωνίδην, καὶ βουλόμενον
 κλέος καταθέσθαι μούνων Σπαρτιητέων, ἀποπέμψαι
 τοὺς συμμάχους ^{δούκες} μᾶλλον ἡ γνώμη διενειχθέντας οὕτω
 221 ἀκόσμως οἰχεσθαι τοὺς οἰχομένους. μαρτύριον δέ μοι
 καὶ τόδε οὐκ ἐλάχιστον τούτου πέρι γέγονε, δτὶ καὶ
 τὸν μάντιν ὃς εἴπετο τῇ στρατιῇ ταύτῃ, Μεγιστίην τὸν
 Ἀκαρνᾶνα, λεγόμενον εἶναι τὰ ἀνέκαθεν ἀπὸ Μελάμ-
 ποδος, τοῦτον τὸν εἴπαντα ἐκ τῶν ἱρῶν τὰ μέλλοντά
 σφι ἐκβαίνειν, φανερός ἐστι Λεωνίδης ἀποπέμπων, οὐα
 μὴ συναπόληται σφι. ὁ δὲ ἀποπεμπόμενος αὐτὸς μὲν
 οὐκ ἀπέλιπε, τὸν δὲ παῖδα συστρατευόμενον, ἔοντα οἱ
 μουνογενέα, ἀπέπεμψε.

222 Οἱ μέν νυν σύμμαχοι οἱ ἀποπεμπόμενοι οἰχοντό τε οἰσαύτως
 ἀπιόντες καὶ ἐπείθοντο Λεωνίδη, Θεσπιέες δὲ καὶ Θη-
 βαῖοι κατέμειναν μοῦνοι παρὰ Λακεδαιμονίοισι. τούτων δὲ οἱ Θεσπι-
 θηβαῖοι μὲν δέκοντες ἔμενον καὶ οὐ βουλόμενοι (κατεῖχε ^{κατέ-}
 μεναν

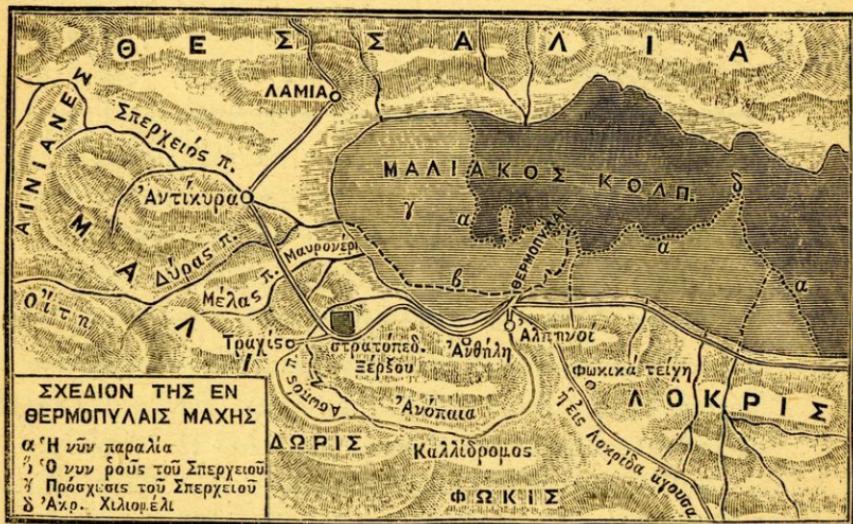
εῖς καὶ οἱ Θηβαῖοι.

γάρ σφεας Λεωνίδης ἐν ὁμήρων λόγῳ ποιεύμενος), Θε-

σπιέες δὲ ἔκόντες μάλιστα, οἵ οὐκ ἔφασαν ἀπολιπόντες Λεωνίδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ἀπαλλάξεσθαι, ἀλλὰ καταμείναντες συναπέθανον. ἐστρατήγες δὲ αὐτῶν Δημόφιλος ὁ Διαδρόμεω.

^{*Επίθεσις τοῦ Εέρ-} Εέρξης δὲ ἐπεὶ ἥλιου ἀνατείλαντος σπονδὰς ἐποιή-
²²³ στατο, ἐπισχὼν χρόνον ἐς ἀγορῆς κου μάλιστα πληθώρην πρόσοδον ἐποιέετο· καὶ γάρ ἐπέσταλτο ἐξ Ἐπιάλτεω οὗτω· ἀπὸ γὰρ τοῦ οὔρεος ἡ κατάβασις συντομωτέρη τέ ἐστι καὶ βραχύτερος ὁ χῶρος πολλὸν ἢ περ ἡ περιοδός τε καὶ ἀνάβασις. οἵ τε δὴ βάρβαροι οἱ ἀμφὶ Εέρξην προσήισαν, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεωνίδην Ἐλληνες, ὡς τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἔξοδον ποιεύμενοι, ἥδη πολλῷ μᾶλλον ἡ κατ' ἀρχὰς ἐπεξήισαν ἐς τὸ εὔρυτερον τοῦ αὐχένος.^{*} τὸ μὲν γὰρ ἔρυμα τοῦ τείχεος ἐφυλάσσετο, οἱ δὲ ἀνὰ τὰς προτέρας ἡμέρας ὑπεξιόντες ἐς τὰ στεινόπορα ἐμάχοντο.^{*} τότε δὲ συμμίσγοντες ἔξω τῶν στεινῶν ἐπιπτον πλήθεϊ πολλοὶ τῶν βαρβάρων· ὅπισθε γὰρ οἱ ἡγεμόνες τῶν τελέων ἔχοντες μάστιγας ἐρράπιζον πάντα ἀνδρα, αἰεὶ ἐς τὸ πρόσω ἐποτρύνοντες. πολλοὶ μὲν δὴ ἐσέπιπτον αὐτῶν ἐς τὴν θάλασσαν καὶ διεφθίεροντο, πολλῷ δ' ἐτὶ πλεῦνες κατεπατέοντο ζωὶς ὑπ' ἀλλήλων· ἦν δὲ λόγος οὐδεὶς τοῦ ἀπολλυμένου. ἀτε γὰρ ἐπιστάμενοι τὸν μέλλοντά σφι ἔσεσθαι θάνατον ἐκ τῶν περιιόντων τὸ οὔρος, ἀπεδείκνυντο ῥώμης ὅσον εἶχον μέγιστον ἐς τοὺς βαρβάρους, παραχρώμενοί τε καὶ ἀτέοντες. δούρατα μέν νυν τοῖσι πλέ-
²²⁴ οσι αὐτῶν τηνικαῦτα ἐτύγχανε κατεηγότα ἥδη, οἱ δὲ
^{*Ο Λεω-} τοῖσι ξίφεσι διεργάζοντο τοὺς Πέρσας. καὶ Λεωνίδης τε
^{νίδας}
^{πίπτει} ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ πίπτει ἀνὴρ γενόμενος ἀριστος, καὶ
^{μετὰ τῶν} ἔτεροι μετ' αὐτοῦ ούνομαστοὶ Σπαρτιητέων, τῶν ἐγώ
^{Σπαρτια-} ως ἀνδρῶν ἀξίων γενομένων ἐπιθόμην τὰ ούνόματα,
^{τῶν.} ἐπιθόμην δὲ καὶ ἀπάντων τῶν τριηκοσίων. καὶ δὴ καὶ
^{Περσέων} πίπτουσι ἐνθαῦτα ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ οὐνο-

μαστοί, ἐν δὲ δὴ καὶ Δαρείου δύο παῖδες Ἀβροκόμης τε καὶ Ὑπεράνθης, ἐκ τῆς Ἀρτάνεω θυγατρὸς Φραταγούνης γεγονότες Δαρείῳ. ὁ δὲ Ἀρτάνης Δαρείου μὲν, τοῦ βασιλέος, ἦν ἀδελφεός, Ὑσιάσπεος δὲ τοῦ Ἀρσάμεος παῖς· ὃς καὶ ἔκδιδοὺς τὴν θυγατέρα Δαρείῳ τὸν οἶκον πάντα τὸν ἔωυτοῦ ἐπέδωκε ως μούνης οἱ ἑουσῆς

225 ταύτης τέκνου. Ξέρξεώ τε δὴ δύο ἀδελφοὶ ἐνθαῦτα πίπτουσι μαχόμενοι, ^{νων} ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ τοῦ Λεωνίδεω, Περσέων τε καὶ Λακεδαιμονίων ώθισμὸς ἐγένετο πολλός, ἐς δὲ τοῦτον τε ἀρετῇ οἱ Ἑλληνες ὑπεξέιρυσαν καὶ ἐτρέψαντο τοὺς ἐναντίους τετράκις. τοῦτο δὲ συνεστήκεε μέχρι οὖν οἱ σὺν Ἐπιάλτῃ παρεγένοντο. ὡς δὲ τούτους ἥκειν ἐπύθοντο οἱ Ἑλληνες, ἐνθεῦτεν ἥδη ἐτεροισῦτο τὸ νεῖκος· ἐς τε γὰρ τὸ στεινὸν τῆς Περόδοιο ἀνεγώρεον δύσιστος, καὶ παραμειψάμενοι τὸ τεῖχος ἐλθόντες ἵζοντο ἐπὶ τὸν κολωνὸν πάντες ἀλέες οἱ ἄλλοι

Ἄγων περὶ τὸ πτῶμα τοῦ Λεωνίδου.

"Αφιξις τῶν ὑπὸ τοῦ Ἐφεύρωνος ἀλτου δηγούμενων Περόδοιον."

πλὴν Θηβαίων. ὁ δὲ κολωνὸς ἔστι ἐν τῇ ἐσόδῳ, ὅκου νῦν ὁ λίθινος λέων ἔστηκε ἐπὶ Λεωνίδῃ. ἐν τούτῳ σφέας τῷ χώρῳ ἀλεξομένους μαχαίρησι, τοῖσι αὐτῶν ἐτύγχανον ἔτι περιεοῦσαι, καὶ χερσὶ καὶ στόμασι κατέχωσαν οἱ βάρβαροι βάλλοντες, οἱ μὲν ἐξ ἐναντίης ἐπισπόμενοι καὶ τὸ ἔρυμα τοῦ τείχεος συγχώσαντες, οἱ δὲ περιελθόντες πάντοθεν περισταδόν.

Ο Σπαρτιάτης Διηγένεχης. Λοκεδαιμονίων δὲ καὶ Θεσπιέων τοιούτων γενομένων 226 σφέας τοῖσι Μήδοισι, πυθόμενον πρός τεν τῶν Τρηχίνιων ὡς ἐπεὰν οἱ βάρβαροι ἀπίστοι τὰ τοξεύματα, τὸν ἥλιον ὑπὸ τοῦ πλήθεος τῶν διστῶν ἀποκρύπτουσι· τοσοῦτό τι πλήθος αὐτῶν εἶναι· τὸν δὲ οὐκ ἐκπλαγέντα τούταισι εἴπαι, ἐν ἀλογίῃ ποιεύμενον τὸ Μῆδων πλῆθος, ὡς πάντα σρι ἀγαθὰ ὁ Τρηχίνιος ξεῖνος ἀγγέλλοι, εἰ ἀποκρυπτόντων τῶν Μῆδων τὸν ἥλιον ὑπὸ σκιῇ ἐσοιτο πρὸς αὐτοὺς ἡ μάχη καὶ οὐκ ἐν ἥλιῳ. ταῦτα μὲν καὶ 227 ἄλλα τοιουτότροπα ἐπεά φασι Διηγένεα τὸν Λακεδαιμόνιον λιπέσθαι μνημόσυνα· μετὰ δὲ τοῦτον ἀριστεῦσαι λέγονται Λακεδαιμόνιοι δύο ἀδελφοί, Ἀλφεός τε καὶ Μάρων Ὁρσιφάντου παῖδες. Θεσπιέων δὲ εὐδοκίμεε μάλιστα τῷ οὖνομα ἦν Διθύραμβος Ἀρματίδω.

Ταφὴ τῶν Θαρθεῖσι δέ σρι αὐτοῦ ταύτη τῇ περ ἐπεσον, καὶ τοῖσι 228 πεσόντων πρότερον τελευτήσασι ἡ ὑπὸ Λεωνίδεω ἀποπεμφθέντας οἰχεσθαι, ἐπιγέγραπται γράμματα λέγοντα τάδε.

Τιμητικὰ μυριάσιν ποτὲ τάδε τριακοσίαις ἐμάχοντο ἐπιγράμματα. ἐκ Πελοποννάσου χιλιάδες τέτορες. ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι πᾶσι ἐπιγέγραπται, τοῖσι δὲ Σπαρτιήτησι ἴδιη γράμματα λέγειν, ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις δι τῇδε κείμεθα τοῖς κείνων ὥρμασι πειθόμενοι.

Λακεδαιμονίοισι μὲν δὴ τοῦτο, τῷ δὲ μάντι τόδε.

μνῆμα τόδε κλεινοῖ Μεγιστία, ὃν ποτε Μῆδοι

Σπερχειὸν ποταμὸν κτεῖναν ἀμειψάμενοι,

μάντιος, ὃς τότε Κῆρας ἐπερχομένας σάφα εἰδὼς

οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἡγεμόνας προλιπεῖν.

ἐπιγράμμασι μέν νυν καὶ στήλῃσι, ἔξω ἢ τὸ τοῦ μάντιος ἐπίγραμμα, Ἀμφικτύονες εἰσὶ σφεας οἱ ἐπικοσμήσαντες· τὸ δὲ τοῦ μάντιος Μεγιστίεω Σιμωνίδης ὁ Λεωπρέπεος ἐστι κατὰ ξεινίην ὁ ἐπιγράφας. Τίχη Η-2-8ατ

229 Δύο δὲ τούτων τῶν τριηκοσίων λέγεται Εὔρυτόν τε Εὔρυτος καὶ Ἀριστόδημον, παρεὸν αὐτοῖσι ἀμφοτέροις κοινῷ ^{καὶ} _{στόδημος.} λόγῳ χρησαμένοισι ἢ ἀποσωθῆναι ὅμοι ἐς Σπάρτην, ὡς μεμετιμένοι τε ἦσαν ἐκ τοῦ στρατοπέδου ὑπὸ Λεωνίδεω καὶ κατεκέατο ἐν Ἀλπηνοῖσι ὀρθαλμιῶντες ἐς τὸ ἔσχατον, ἢ εἴ γε μὴ ἔδουλοντο νοστῆσαι, ἀποθανεῖν ἀματοῖσι ἄλλοισι, παρεόν σφι τούτων τὰ ἔτερα ποιέειν οὐκ ἔθελησαι δμοφρονέειν, ἀλλὰ γνώμῃ διενειχθέντας Εὔρυτον μὲν πυθόμενον τῶν Περσέων τὴν περίοδον, αἰτήσαντά τε τὰ ὅπλα καὶ ἐνδύντα, ἄγειν αὐτὸν κελεῦσαι τὸν εἰλωτα ἐς τοὺς μαχομένους, δκως δὲ αὐτὸν ἥγαγε, τὸν μὲν ἀγαγόντα οἰχεσθαι φεύγοντα, τὸν δὲ ἐσπεσόντα ἐς τὸν ὅμιλον διαφθαρῆναι, Ἀριστόδημον δὲ λιπούχέοντα λειφθῆναι. εἰ μέν νυν ἦν μοῦνον Ἀριστόδημον ἀλγήσαντα ἀπονοστῆσαι ἐς Σπάρτην, ἢ καὶ ὅμοι σφεων ἀμφοτέρων τὴν κομιδὴν γενέσθαι, δοκέειν ἐμοὶ οὐκ ἂν σφι Σπαρτιήτας μῆνιν οὐδεμίαν προσθέσθαι· νυνὶ δὲ τοῦ μὲν αὐτῶν ἀπολομένου, τοῦ δὲ τῆς μὲν αὐτῆς ἔχομένου προφάσιος οὐκ ἔθελήσαντος δὲ ἀποθνήσκειν, ἀναγκαίως

230 σφι ἔχειν μηνῖσαι μεγάλως Ἀριστοδήμῳ. οἱ μέν νυν οὕτω σωθῆναι λέγουσι Ἀριστόδημον ἐς Σπάρτην καὶ διὰ πρόρασιν τοιήνδε, οἱ δὲ ἄγγελον πεμφέντα ἐκ τοῦ στρατοπέδου, ἔξεὸν αὐτῷ καταλαβεῖν τὴν μάχην γινο-

μένην οὐκ ἔθελῆσαι, ἀλλ᾽ ὑπομείναντα ἐν τῇ ὁδῷ περιγενέσθαι, τὸν δὲ συνάγγελον αὐτοῦ ἀπικόμενον ἐς τὴν μάχην ἀποθανεῖν. ἀπονοστήσας δὲ ἐς Λακεδαιμονα ὁ 231 Ἀριστόδημος ὅνειδός τε εἶχε καὶ ἀτιμίην. πάσχων δὲ τοιάδε ἡτίμωτο· οὔτε οἱ πῦρ οὐδεὶς ἔναυε Σπαρτιητέων οὔτε διελέγετο, ὅνειδός τε εἶχε ὁ τρέσας Ἀριστόδημος καλεόμενος. ἀλλ᾽ ὁ μὲν ἐν τῇ ἐν Πλαταιῇσι μάχῃ ἀνέλαβε πᾶσαν τὴν ἐπενειχθεῖσαν αἰτίην. λέγεται δὲ καὶ 232 ἀλλον ἀποπεμφθέντα ἄγγελον ἐς Θεσσαλίην τῶν τριηκοσίων τούτων περιγενέσθαι, τῷ οὖν μα εἰναὶ Παντίτην· νοστήσαντα δὲ τοῦτον ἐς Σπάρτην, ως ἡτίμωτο, ἀπάγξασθαι.

Οἱ Θηβαῖ· Οἱ δὲ Θηβαῖς τῶν ὁ Λεοντιάδης ἐστρατήγεε, τέως 233 ^{οἱ παραδίδονται} μὲν μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἔοντες ἐμάχοντο, ὑπ' ἀναγείς τοὺς καίης ἔχόμενοι, πρὸς τὴν βασιλέας στρατιήν· ως δὲ εἴτε πέρσας. δον κατυπέρτερα τῶν Περσέων γινόμενα τὰ πρήγματα, οὔτω δή, τῶν σὺν Λεωνίδῃ Ἑλλήνων ἐπειγομένων ἐπὶ τὸν κολωνόν, ἀποσχισθέντες τούτων χειράς τε προέτεινον καὶ ἤισαν ἀσσον τῶν βαρβάρων, λέγοντες τὸν ἀληθέστατον τῶν λόγων, ως καὶ μηδίζουσι καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ ἐν πρώτοισι ἔδοσαν βασιλέϊ, ὑπὸ δὲ ἀναγκαίης ἔχόμενοι ἐς Θερμοπύλας ἀπικοίατο καὶ ἀναίτιοι εἴεν τοῦ τρώματος τοῦ γεγονότος βασιλέϊ. ὥστε ταῦτα λέγοντες περιεγίνοντο· εἶχον γὰρ καὶ Θεσσαλοὺς τῶν λόγων τούτων μάρτυρας. οὐ μέντοι τά γε πάντα εὐτύχησαν· ως γὰρ αὐτοὺς ἔλαβον οἱ βάρβαροι ἐλθόντας, τοὺς μέν τινας καὶ ἀπέκτειναν προσιόντας, τοὺς δὲ πλεῦνας αὐτῶν κελεύσαντος Ξέρξεω ἔστιζον στίγματα βασιλήια, ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ Λεοντιάδεω, τοῦ τὸν παῖδα Εὐρύμαχον χρόνῳ μετέπειτεν ἐφόνευσαν Πλαταιέες στρατηγήσαντα ἀνδρῶν Θηβαίων τετρακοσίων καὶ σχόντα τὸ ἀστυ τὸ Πλαταιέων.

- 234 Οἱ μὲν δὴ περὶ Θερμοπύλας Ἔλληνες οὕτω ἡγωνί- Εέρξου
 σαντο, Ξέρξης δὲ καλέσας Δημάρητον εἰρώτα ἀρξάμε- διάλογος
 νος ἐνθένδε· «Δημάρητε, ἀνὴρ εἰς ἀγαθός. τεκμοσίρομαι πρὸς Δη-
 δὲ τῇ ἀληθείῃ· ὅσα γὰρ εἴπας, ἀπαντα ἀπέβη οὕτω. Αχαιμέ-
 νην δέ μοι εἰπέ, κέσοι τινές εἰσι οἱ λοιποὶ Λακεδαιμό- καὶ νην.
 νιι, καὶ τούτων ὁκόσοι τοιοῦτοι τὰ πολέμια, εἴτε καὶ
 ἀπαντεῖς.» ὁ δ' εἶπε· «ὦ βασιλεῦ, πλῆθος μὲν πολλὸν
 πάντων τῶν Λακεδαιμονίων καὶ πόλιες πολλαί. τὸ δὲ
 ἔθέλεις ἔκμαθεῖν, εἰδήσεις. ἔστι ἐν τῇ Λακεδαιμονί
 Σπάρτη πόλις ἀνδρῶν δκτακισχιλίων μάλιστά κη, καὶ
 οὗτοι πάντες εἰσὶ ὄμοιοι τοῖσι ἐνθάδε μαχεσαμένοισι· οἱ
 γε μὲν ἄλλοι Λακεδαιμόνιοι τούτοισι μὲν οὐκ ὄμοιοι,
 ἀγαθοὶ δέ.» εἶπε πρὸς ταῦτα Ξέρξης· «Δημάρητε, τέφ
 τρόπῳ ἀπονητότατα τῶν ἀνδρῶν τούτων ἐπικρατήσουμεν;
 ίθι ἔξηγέο· σὺ γὰρ ἔχεις αὐτῶν τὰς διεξόδους τῶν βου-
- 235 λευμάτων οἵα βασιλεὺς γενόμενος.» ὁ δ' ἀμείβετο· «ὦ Συμβουλὴ
 βασιλεῦ, εἰ μὲν δὴ συμβουλεύεαί μοι προθύμως δίκαιον τοῦ Δη-
 μέ σοι ἔστι φράζειν τὸ ἀριστον. εἰ τῆς ναυτικῆς στρα-
 τιῆς νέας τριηκοσίας ἀποστείλειας ἐπὶ τὴν Λάκαιναν
 χώρην. ἔστι δὲ ἐπ' αὐτῇ νῆσος ἐπικειμένη τῇ οὔνομά
 ἔστι Κύθηρα, τὴν Χίλων ἀνὴρ παρ' ἡμῖν σοφώτατος γε-
 νόμενος κέρδος μέζον ἔφη εἶναι Σπαρτιήτησι κατὰ τῆς
 θαλάσσης καταδευκέναι μᾶλλον ἢ ὑπερέχειν, αἰεί τι
 προσδοκῶν ἀπ' αὐτῆς τοιοῦτο ἔσεσθαι οἴον τι ἐγὼ ἔξη-
 γέομαι, οὕτι τὸν σὸν στόλον προειδώς, ἀλλὰ πάντα
 ὄμοιώς φοβεόμενος ἀνδρῶν στόλον. ἐκ ταύτης ὦν τῆς
 νήσου ἐρμώμενοι φοβεόντων τοὺς Λακεδαιμονίους. παροί-
 κου δὲ πολέμου σφι ἔόντος οἰκήιου, οὐδὲν δεινοὶ ἔσον-
 ται τοι μὴ τῆς ἄλλης Ἐλλάδος ἀλισκομένης ὑπὸ^{τοῦ}
 πεζοῦ βωθέωσι ταύτη. καταδουλωθείσης δὲ τῆς ἄλ-
 λης Ἐλλάδος ἀσθενὲς ἥδη τὸ Λακωνικὸν μοῦνον λει-
 πεται. ἦν δὲ ταῦτα μὴ ποιέγις, τάδε τι προσδόκα ἔσε-

οὐαί. ἔστι τῆς Πελοποννήσου ισθμὸς στειγός· ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ πάντων Πελοποννησίων συνομοσάντων ἐπὶ σοὶ μάχας ισχυροτέρας ἀλλας τῶν γενομένων προσδέκεο ἔσεσθαι τοι. ἐκεῖνο δὲ ποιήσαντι ἀμαχητὶ ὁ τε ισθμὸς οὗτος καὶ αἱ πόλιες προσχωρήσουσι.»

²³⁶ **Ἀντίρρη-** Λέγει μετὰ τοῦτον Ἀχαιμένης ἀδελφεός τε ἐὼν Ξέρ-

Ἀχαιμέ- ξεω καὶ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ στρατηγός, παρατυχών νους.

τε τῷ λόγῳ καὶ δείσας μὴ ἀναγνωσθῇ Ξέρξης ποιέειν ταῦτα, «ὦ βασιλεῦ, ὅρῶ σε ἀνδρὸς ἐνδεκόμενον λόγους δις φθονέει τοι εὖ πρήσσειντι ἥ καὶ προδιδοῖ πρήγματα τὰ σά. καὶ γὰρ δὴ καὶ τρόποισι τοιούτοισι χρώμενοι Ἐλληνες χαίρουσι· τοῦ τε εύτυχείν φθονέουσι καὶ τὸ κρέσσον στυγέουσι. εἰ δὲ ἐπὶ τῇσι παρεούσῃσι τύχησι, τῶν νέες νεναυηγήκασι τετρακόσιαι, ἀλλας ἐκ τοῦ στρατοπέδου τριακοσίας ἀποπέμψεις περιπλώειν Πελοπόννησον, ἀξιόμαχοί τοι γίνονται εἰ ἀντίπαλοι· ἀλήσ δὲ ἐὼν ὁ ναυτικὸς στρατὸς δυσμεταχείριστός τε αὐτοῖσι γίνεται, καὶ ἀρχὴν οὐκ ἀξιόμαχοί τε ἔσονται, καὶ πᾶς ὁ ναυτικὸς τῷ πεζῷ ἀρήσει καὶ ὁ πεζὸς τῷ ναυτικῷ, ὅμοιος πορευόμενος· εἰ δὲ διασπάσεις, οὕτε σὺ ἔσεαι ἐκείνοισι χρήσιμος οὔτε ἐκεῖνοι σοί. τὰ σεωυτοῦ δὲ τιθέμενος εὖ γνώμην ἔχε τὰ τῶν ἀντιπολέμων μὴ ἐπιλέγεσθαι πρήγματα, τῇ τε στήσονται τὸν πόλεμον, τά τε ποιήσουσι, δοσοι τε πλῆθός εἰσι. ίκανοι γὰρ ἐκεῖνοι γε αὐτοὶ ἐωυτῶν πέρι φροντίζειν εἰσί, ἡμεῖς δὲ ἡμέων ὡσαύτως. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἦν ἦωσι ἀντία Πέρσησι ἐς μάχην, οὐδὲν τὸ

²³⁷ **Ο Ξέρξης παρεὸν τρῶμα ἀκέσονται.**» ἀμείβεται Ξέρξης τοισίδε· συμφωνεῖ **Ἀχαιμένες**, εὖ τέ μοι δοκέεις λέγειν καὶ ποιήσω ταῦτα.

τῷ Ἀχαι- μένει. Δημάρητος δὲ λέγει μὲν τὰ ἀριστα ἐλπεται εἶναι ἐμοί, γνώμη μέντοι ἔστοιται ὑπὸ σεῦ. οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνό γε ἐνδέξομαι, ὅκως οὐκ εύνοέει τοῖσι ἐμοῖσι πρήγμασι, τοῖσι τε λεγομένοισι πρότερον ἐκ τούτου σταθμούμενος, καὶ

καὶ τῷ ἔόντι, δτὶ πολιήτης μὲν πολιήτη εὗ πρήσσοντι φθονέει καὶ ἔστι δυσμενῆς τῇ σιγῇ, οὐδ' ἀν συμβουλευομένου τοῦ ἀστοῦ πολιήτης ἀνὴρ τὰ ἄριστά οἱ δοκέοντα εἶναι ὑποθέοιτο, εἰ μὴ πρόσω ἀρετῆς ἀνήκοι· σπάνιοι δ' εἰσὶ οἱ τοιοῦτοι· ξεῖνος δὲ ξείνῳ εὗ πρήσσοντί ἔστι εὔμεν' στατον πάντων, συμβουλευομένου τε ἀν συμβουλεύσεις τὰ ἄριστα. οὕτω ὅν κακολογίης πέρι τῆς ἐς Δημάρητον, ἔόντος ἐμοὶ ξείνου, ἔχεσθαι τινα τοῦ λοιποῦ κελεύω.»

238 Ταῦτα εἴπας Ξέρξης διεξήιε διὰ τῶν νεκρῶν, καὶ Ὁ Ξέρξης Λεωνίδεω, ἀκηροώς δτὶ βασιλεύς τε ἦν καὶ στρατηγὸς ^{κακοποιεῖ} _{τὸ πτῶμα} Λακεδαιμονίων, ἔκέλευσε ἀποταμόντας τὴν κεραλὴν τοῦ Λεω- ἀνασταυρώσαι. δῆλα μοι πολλοῖσι μὲν καὶ ἄλλοισι τε- κμηρίοισι, ἐν δὲ καὶ τῷδε οὐκ ἥκιστα γέγονε, δτὶ βασι- λεύς Ξέρξης πάντων δὴ μάλιστα ἀνδρῶν ἐθυμώθη ζώοντι Λεωνίδῃ· οὐ γάρ ἂν κοτε ἐς τὸν νεκρὸν ταῦτα παρενόμησε, ἐπεὶ τιμᾶν μιλιστα νομίζουσι τῶν ἐγώ οἵδια ἀνθρώπων Πέρσαι ἀνδρας ἀγαθοὺς τὰ πολέμια. οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἐποίευν, τοῖσι ἐπετέτακτο ποιέειν.

9. Αἱ περὶ Ἀρτεμίσιον ναυμαχίαι (VIII 1—26).

I Οἱ δὲ Ἐλλήνων ἐς τὸν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντες Ἀπαρίθ- ἴσσαν οἵδε· Ἀθηναῖοι μὲν νέας παρεχόμενοι ἐκατὸν καὶ εἴ- ^{μησις τοῦ} _{ἐλληνικοῦ} κοσι καὶ ἐπτά· ὑπὸ δὲ ἀρετῆς τε καὶ προθυμίης Πλαταιέες, στόλου. ἄπειροι τῆς ναυτικῆς ἔόντες, συνεπλήρουν τοῖσι Ἀθη- ναῖοις τὰς νέας· Κορίνθιοι δὲ τεσσεράκοντα νέας πα- ρείχοντο, Μεγαρέες δὲ εἴκοσι. καὶ Χαλκιδέες ἐπλήρουν εἴκοσι Ἀθηναίων σφι παρεχόντων τὰς νέας, Αἰγινῆται δὲ δκτωκαίδεκα, Σικυώνιοι δὲ δυοκαίδεκα, Λακεδαι- μόνιοι δὲ δέκα, Ἐπιδαύριοι δὲ δκτώ, Ἐρετρίες δὲ ἐπτά, Τροιζήνιοι δὲ πέντε, Στυρέες δὲ δύο καὶ Κήιοι δύο τε νέας καὶ πεντηκοντέρους δύο. Λοκροὶ δέ σφι

οἱ ὄπουντιοι ἐπειθώθεον πεντηκοντέρους ἔχοντες ἐπτά. 2
ἥσαν μὲν ὅν οὗτοι οἱ στρατεύμενοι ἐπ' Ἀρτεμίσιον, εἰρη-
ται δέ μι τοι καὶ δόσον πλῆθος ἔκαστοι τῶν νεῶν παρείχοντο.
ἀριθμὸς δὲ τῶν συλλεγθεισέων νεῶν ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἦν,
πάρεξ τῶν πεντηκοντέρων, διηγόσιαι καὶ ἔδομήκοντα
καὶ μία.

Οὐ Εὔρυ- Τὸν δὲ στρατηγὸν τὸν τὸ μέγιστον κράτος ἔχοντα
βιάδης ἀρχεῖ τοῦ παρείχοντο Σπαρτιῆται Εὔρυθιάδην τὸν Εὔρυχλείδεω.
στόλου. οἱ γὰρ σύμμαχοι οὐκ ἔφασαν, ἦν μὴ ὁ Λάκων ἡγεμο-
νεύη, Ἀθηναίοισι ἔψεσθαι ἡγεμονέοισι, ἀλλὰ λύσειν τὸ
μέλλον ἔσεσθαι στράτευμα. ἐγένετο γὰρ κατ' ἀρχὰς 3
λόγος, πρὶν ἦ καὶ ἐξ Σικελίην πέμπειν ἐπὶ συμμαχίην,
ώς τὸ ναυτικὸν Ἀθηναίοισι χρεὸν εἴη ἐπιτράπειν. ἀντι-
βάντων δὲ τῶν συμμάχων εἶκον οἱ Ἀθηναῖοι, μέγα πε-
ποιημένοι περιεῖναι τὴν Ἑλλάδα, καὶ γνόντες, εἰ στα-
σιάσουσι περὶ τῆς ἡγεμονίης, ως ἀπολέεται ἡ Ἑλλάς,
δρῦλα νοεῦντες· στάσις γὰρ ἔμφυλος πολέμου ὅμοφρονέ-
οντος τοσούτῳ κάκιόν ἐστι, δσω πόλεμος εἰρήνης. ἐπι-
στάμενοι ὅν αὐτὸ τοῦτο οὐκ ἀντέτεινον, ἀλλ' εἶκον,
μέχρι ἐσου κάρτα ἐδέοντο αὐτῶν, ως διέδεξαν. ως γὰρ
διωσάμενοι τὸν Πέρσην περὶ τῆς ἐκείνου ἥδη τὸν
ἀγῶνα ἐποιεῦντο, πρόφασιν τὴν Παυσανίω θύριν προϊ-
σχόμενοι ἀπείλοντο τὴν ἡγεμονίην τοὺς Λακεδαιμονίους.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑστερὸν ἐγένετο· τότε δὲ οὗτοι οἱ καὶ 4

Οἱ Ἐλ- ἐπ' Ἀρτεμίσιον Ἑλλήνων ἀπικόμενοι ως εἶδον νέας
ληνες δια- τε πολλὰς καταγθείσας ἐς τὰς Ἀφετὰς καὶ στρατιῆς
νοοῦνται· νὰ ἀπο- ἀπαντα πλέα, ἐπεὶ αὐτοῖσι παρὰ δόξαν τὰ πρήγματα
πλεύσω- τῶν βαρβάρων ἀπέβαινε ἦ ως αὐτοὶ κατεδόκεον, καταρ-
σιν. ρωδήσαντες δρησμὸν ἐβούλευσον ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου ἐσω

Τοῦτο ματαιοῦ- ἐς τὴν Ἑλλάδα. γνόντες δέ σφεας οἱ Εὐθοέες ταῦτα
σιν οἱ Εὐ- βουλευομένους ἐδέοντο Εὔρυθιάδεω προσμεῖναι χρόνον
βοεῖς. διλίγον, ἔστ' ἀν αὐτοὶ τέκνα τε καὶ τοὺς οἰκέτας ὑπεκ-

θέωνται. ὡς δὲ οὐκ ἔπειθον, μεταβάντες τὸν Ἀθηναίων στρατηγὸν πείθουσι Θεμιστοκλέα ἐπὶ μισθῷ τριήκοντα ταλάντοισι, ἐπ' ᾧ τε καταμείναντες πρὸ τῆς Εύβοίης ποιήσονται τὴν ναυμαχίην.

5 Ὁ δὲ Θεμιστοκλέης τοὺς Ἑλληνας ἐπισχεῖν ὥδε ποιέει· Εύρυνθιάδῃ τούτων τῶν χρημάτων μεταδιδοῖ πέντε τάλαντα ὡς παρ' ἑώστου δῆθεν διδοῦς. ὡς δέ οἱ οὗτος ἀνεπέπειστο, Ἀδείμαντος γάρ ὁ Ὦκυτου ὁ Κορίνθιος στρατηγὸς τῶν λοιπῶν ἡσπαίρε μοῦνος, φάμενος ἀποπλώσεσθαί τε ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου καὶ οὐ παραμενέειν, πρὸς δὴ τοῦτον εἴπε ὁ Θεμιστοκλέης ἐπομόσας «οὐ σύ γε ἡμέας ἀπολείψεις, ἐπεὶ τοι ἐγὼ μέζω δῶρα δώσω, ἢ βασιλεὺς ἄν τοι ὁ Μήδων πέμψει ἀπολιπόντι τοὺς συμμάχους». ταῦτά τε ἄμα ἡγόρευε καὶ πέμπει ἐπὶ τὴν νέα τὴν Ἀδειμάντου τάλαντα ἀργυρίου τρία. οὗτοί τε δὴ πληγέντες δώροισι ἀναπεπεισμένοι ἦσαν, καὶ τοῖσι Εύβοεῦσι ἐκεχάριστο, αὐτός τε ὁ Θεμιστοκλέης ἐκέρδηνε, ἐλάνθανε δὲ τὰ λοιπὰ ἔχων, ἀλλ' ἡπιστέατο οἱ μεταλαβόντες τούτων τῶν χρημάτων, ἐκ τῶν Ἀθηνέων ἐλθεῖν ἐπὶ τῷ λόγῳ τούτῳ τὰ χρήματα.

6 Οὕτω δὴ κατέμεινάν τε ἐν τῇ Εύβοίῃ καὶ ἐναυμά- Πρώτη χησαν. ἐγένετο δὲ ὥδε· ἐπείτε δὴ ἐς τὰς Ἀφετὰς περὶ ναυμαχία πείλην πρωτίην γινομένην ἀπίκατο οἱ βάρβαροι, πυθό- παρὰ τὸ Ἀρτεμί- μενοι μὲν ἔτι καὶ πρότερον περὶ τὸ Ἀρτεμίσιον ναυλο- σιον. γέειν νέας Ἐλληνίδας δλίγας, τότε δὲ αὐτοὶ ιδόντες, πρόθυμοι ἦσαν ἐπιχειρέειν, εἰ κως ἔλοιεν αὐτάς. ἐκ μὲν δὴ τῆς ἀντίης προσπλώειν οὐ κώσφι ἐδόκεε τῶνδε εἰ- νεκεν, μή κως ιδόντες οἱ Ἐλληνες προσπλώντας ἐς φυγὴν δρμήσειαν, φεύγοντάς τε εὑφρόνη καταλαμβάνη· καὶ ἐμελλον δῆθεν ἐκφεύξεσθαι, ἐδεε δὲ μηδὲ πυρφόρον 7 τῷ ἐκείνων λόγῳ ἐκφυγόντα περιγενέσθαι. πρὸς ταῦτα Μέρος τοῦ ὃν τάδε ἐμηχανῶντο· τῶν νεῶν ἀπασέων ἀποκρίναντες στόλου

περιπλέει διηκοσίας περιέπεμπον ἔξωθεν Σκιάθου, ώς ἀν μὴ ὅρθε-
τὴν Εύ- ωσι ὑπὸ τῶν πολεμίων περιπλώουσαι Εὔβοιαν κατά τε
βοιαν, ἵνα περικυ- Καφηρέα καὶ περὶ Γεραιστὸν ἐς τὸν Εὔριπον, ἵνα δὴ
χλωστή περιλάβοιεν, οἱ μὲν ταύτη ἀπικόμενοι καὶ φράξαντες
τοὺς Ἐλ- ληνας ἐν αὐτῶν τὴν ὁπίσω φέρουσαν ὁδόν, σφεῖς δὲ ἐπισπόμενοι
τῷ Εύ- ἐξ ἐναντίης. ταῦτα βουλευσάμενοι ἀπέπεμπον τῶν νεῶν
ρίπῳ.

τὰς ταχθείσας, αὐτοὶ οὐκ ἐν νόῳ ἔχοντες ταύτης τῆς ἡμέ-
ρης τοῖσι Ἐλληνοῖς ἐπιθήσεσθαι, οὐδὲ πρότερον ἢ τὸ
σύνθημα σφι ἔμελλε φανήσεσθαι παρὰ τῶν περιπλωόν-
των ώς ἡκόντων. ταύτας μὲν δὴ περιέπεμπον, τῶν δὲ
λοιπέων νεῶν ἐν τῇσι Ἀφετῆσι ἐποιεῦντο ἀριθμόν.

Οἱ δύτης Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἐν τῷ οὗτοι ἀριθμὸν ἐποι- 8
Σκυλλίας. εῦντο τῶν νεῶν (ἥν γάρ ἐν τῷ στρατοπέδῳ τούτῳ Σκυλ-
λίης Σκιωναῖος δύτης τῶν τότε ἀνθρώπων ἄριστος, δις
καὶ ἐν τῇ ναυηγίῃ τῇ κατὰ τὸ Πήλιον γενομένη πολλὰ
μὲν ἔσωσε τῶν χρημάτων τοῖσι Πέρσησι, πολλὰ δὲ καὶ
αὐτὸς περιεβάλετο), οὗτος ὁ Σκυλλίης ἐν νόῳ μὲν εἶχε
ἄρα καὶ πρότερον αὐτομολήσειν ἐς τοὺς Ἐλληνας, ἀλλ’
οὐ γάρ οἱ παρέσχε ώς τότε. δτεψ μὲν δὴ τρόπῳ τὸ ἐν-
θεῦτεν ἔτι ἀπίκετο ἐς τοὺς Ἐλληνας, οὐκ ἔχω εἴπαι
ἀτρεκέως, θωυμάζω δέ, εἰ τὰ λεγόμενά ἔστι ἀληθέα.
λέγεται γάρ, ώς ἐξ Ἀφετέων δὺς ἐς τὴν θάλασσαν οὐ
πρότερον ἀνέσχε, πρὶν ἢ ἀπίκετο ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον,
σταδίους μάλιστά κη τούτους ἐς δγδώκοντα διὰ τῆς θα-
λάσσης διεξελθών. λέγεται μέν νυν καὶ ἀλλα φευδέσι
ἴκελα περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, τὰ δὲ μετεξέπερα ἀλη-
θέα. περὶ μέντοι τούτου γνώμη μοι ἀποδεδέχθω πλοίω
μιν ἀπικέσθαι ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον. ώς δὲ ἀπίκετο, αὐ-
τίκα ἐσήμηνε τοῖσι στρατηγοῖσι τὴν τε ναυηγίην ώς
γένοιτο, καὶ τὰς περιπεμφθείσας τῶν νεῶν περὶ Εὔβοιαν.

Οἱ Ἐλ- Τοῦτο δὲ ἀκούσαντες οἱ Ἐλληνες λόγον σφίσι αὐ- 9
ληνες τοῖσι ἐδίδοσαν. πολλῶν δὲ λεχθέντων ἐνίκα τὴν ἡμέρην

ἐκείνην αὐτοῦ μείγαντάς τε καὶ αὐλισθέντας, μετέπει- ἀποπλέ-
τεν νύκτα μέσην παρέντας πορεύεθαι καὶ ἀπαντᾶν τῆσι ουσιν εἰς
περιπλωούσῃσι τῶν νεῶν μετὰ δὲ τοῦτο, ὡς οὐδείς σφι συνάντη-
ἐπέπλωε, δεῖλην δύψιν γινομένην τῆς ἡμέρης φυλάξαν- σιν
τες αὐτοὶ ἐπανέπλωον ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, ἀπόπειραν
αὐτῶν ποιήσασθαι βουλόμενοι τῆς τε μάχης καὶ τοῦ
10 διεκπλόου. ὅρῶντες δέ σφεας οἱ τε ἄλλοι στρατιῶται οἱ
Ἐέρξεω καὶ οἱ στρατηγοὶ ἐπιπλώοντας νησὸι δλίγγησι,
πάγχυ σφι μανίην ἐπενέκαντες ἀνῆγον καὶ αὐτοὶ τὰς
νέας, ἐλπίσαντές σφεας εὐπετέως αἱρήσειν, οἰκότα κάρτα
ἐλπίσαντες· τὰς μέν γε τῶν Ἐλλήνων ὁρῶντες δλίγας
νέας, τὰς δὲ ἔωστῶν πλήθεί τε πολλαπλησίας καὶ ἄμει-
νον πλωούσας, καταφρονήσαντες ταῦτα ἔχυκλοςύντο αὐ-
τοὺς ἐς μέσον. ὅσοι μέν νυν τῶν Ἰώνων ἦσαν εὔνοοι
τοῖσι "Ἐλλησι, ἀέκοντές τε ἐστρατεύοντο, συμφορήν τε
ἐποιεῦντο μεγάλην, ὅρῶντες περιεχομένους αὐτοὺς καὶ
ἐπιστάμενοι ὡς οὐδείς αὐτῶν ἀπονοστήσει· οὕτω ἀσθε-
νέα σφι ἐφαίνετο εἶναι τὰ τῶν Ἐλλήνων πρήγματα.
ὅσοισι δὲ καὶ ἥδε μένοισι ἦν τὸ γινόμενον, ἄμιλλαν ἐποι-
εῦντο, ὅκως αὐτὸς ἔκαστος πρῶτος νέα Ἀττικὴν ἐλών
δῷρα παρὰ βασιλέος λάμψεται. Ἀθηναίων γάρ αὐτοῖσι
11 λόγος ἦν πλεῖστος ἀνὸ τὰ στρατόπεδα. τοῖσι δὲ "Ἐλ- Ὁ ἄγων
λησι ὡς ἐσήμηνε, πρῶτα μὲν ἀντίπρωροι τοῖσι βαρβά- καθίστα-
ροισι γενόμενοι ἐς τὸ μέσον τὰς πρύμνας συνήγαγον, ται ἀμφίρ-
δεύτερα δὲ σημήναντος ἔργου εἰχοντο, ἐν δλίγῳ περ
ἀπολαμφέντες καὶ κατὰ στόμα. ἐνθαῦτα τριήκοντα νέας
αἱρέουσι τῶν βαρβάρων. καὶ τὸν Γόργου τοῦ Σαλαμηνίων
βασιλέος ἀδελφεὸν Φιλάσνατὸν Χέρσιος, λόγιμον ἐόντα ἐν
τῷ στρατοπέδῳ ἀνδρα. πρῶτος δὲ Ἐλλήνων νέα τῶν πο-
λεμίων εἶλε ἀνὴρ Ἀθηναῖος Λυκομήδης Αἰσχραίου, καὶ
τὸ ἀριστήν ἔλαβε οὗτος. τοὺς δ' ἐν τῇ ναυμαχίῃ
ταύτῃ ἐτεραλκέως ἀγωνιζομένους νῦξ ἐπελθοῦσα διέλυσε.

οἱ μὲν δὴ Ἑλληνες ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον ἀπέπλωον. οἱ δὲ βάρβαροι ἐς τὰς Ἀφετάς, πολλὸν παρὰ δόξαν ἀγωνισάμενοι. ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ Ἀντίδωρος Λήμυνιος μοῦνος τῶν σὺν βασιλέῃ Ἑλλήνων ἔστων αὐτομολέει ἐς τοὺς Ἑλληνας, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τοῦτο τὸ ἔργον ἔδοσαν αὐτῷ χῶρον ἐν Σαλαμῖνι.

‘Ως δὲ εὐφρόνη ἐγεγόνεε, ἦν μὲν τῆς ὥρης μέσον θέρους, ἐγίνετο δὲ ὅδωρ τε ἀπλετον διὰ πάσης τῆς νυκτὸς καὶ σκληραὶ βρενταὶ ἀπὸ τοῦ Πηλίου· οἱ δὲ νεκροὶ καὶ τὰ ναυίγια ἔξεφορέοντο εἰς τὰς Ἀφετάς, καὶ περὶ τε τὰς πρώτας τῶν νεῶν εἰλέοντο καὶ ἐτάρασσον τοὺς ταρσοὺς τῶν κοπέων. οἱ δὲ στρατιῶται οἱ ταύτη ἀκούοντες ταῦτα ἐς φόβον κατιστέατον, ἐλπίζοντες πάγχυ ἀπολέεσθαι ἐς οἷα κακὰ ἥκον· πρὶν γὰρ ἦ καὶ ἀναπνεῦσαι σφεας ἔκ τε τῆς ναυηγίης καὶ τοῦ χειμῶνος τοῦ γενομένου κατὰ Πήλιον ὑπέλαθε ναυμαχίη καρτερή, ἐκ δὲ τῆς ναυμαχίης ὅμβρος τε λάθρος καὶ ρεύματα ἰσχυρὰ

Τρικυμία ἐς θάλασσαν ὡρμημένα βρονταὶ τε σκληραὶ. καὶ τούτοις τοισι μὲν τοιαύτη νῦν ἐγίνετο, τοῖσι δὲ ταχθεῖσι αὐτῶν φει τὴν πρός πε- περιπλώειν Εὔβοιαν ἡ αὐτή περ ἐοῦσα νῦν πολλὸν ἦν ρίπλουν τῆς Εὔ- ἔτι ἀγριωτέρη, τοσούτῳ ὅσῳ ἐν πελάγει φερομένοισι δοίας πεμ. ἐπέπιπτε, καὶ τὸ τέλος σφι ἐγένετο ἄχαρι. ὡς γὰρ δὴ φθείσαν πλώουσι αὐτοῖσι χειμῶν τε καὶ τὸ ὅδωρ ἐπεγίνετο ἐοῦσι μοῖραν τοῦ στόλου.

κατὰ τὰ Κοῖλα τῆς Εύβοίης, φερόμενοι τῷ πνεύματι καὶ οὐκ εἰδότες τῇ ἐφέροντο, ἐξέπιπτον πρὸς τὰς πέτρας. ἐποιέετό τε πᾶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὅκως ἀν ἐξισωθείη τῷ Ἑλληνικῷ τὸ Περσικὸν μηδὲ πολλῷ πλέον εἴη. οὗτοι μέν νυν περὶ τὰ Κοῖλα τῆς Εύβοίης διεφθείροντο, οἱ δὲ ἐν Ἀφετῆσι βάρβαροι, ὡς σφι ἀσμένοισι ἡμέρη ἐπέλαμψε, ἀτρέμας τε εἶχον τὰς νέας, καὶ σφι ἀπεχράτο κακῶς πρήσσουσι ἡσυχίῃ γάγειν ἐν τῷ παρεόντι. τοῖσι δὲ Ἑλλησι ἐπεβαθεον νέες τρεῖς καὶ πεντήκοντα Ἄτ-

τικαί. αὗταί τε δή σφεας ἐπέρρωσαν ἀπικόμεναι, καὶ ἄμα ἀγγελίη ἐλθοῦσα ὡς τῶν βαρβάρων οἱ περιπλώοντες τὴν Εὔβοιαν πάντες εἴησαν διεφθαρμένοι ὑπὸ τοῦ γενομένου χειμῶνος. φυλάξαντες δὲ τὴν αὐτὴν ὥρην πλώοντες ἐπέπεσον νησὸν Κιλίσσησι, ταύτας δὲ διαφείραντες, ὡς εὑφρόνη ἐγένετο, ἀπέπλωον ὁπίσω ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον.

- 15 Τρίτη δὲ ἡμέρη δεινόν τι ποιησάμενοι οἱ στρατηγοὶ Οἱ Πέρσαι τῶν βαρβάρων νέας οὕτω σφι δλίγας λυμαίνεσθαι καὶ τὸ ἔκπλέουσε πρὸς ναυ ἀπὸ Ξέρξεω δειμαίνοντες οὐκ ἀνέμειναν ἔτι τοὺς Ἐλ- μαχίαν. ληνας μάχης ἀρξαὶ, ἀλλὰ παρακελευσάμενοι κατὰ μέσον ἡμέρης ἀνῆγον τὰς νέας. συνέπιπτε δὲ ὥστε τῇσι αὐτῇσι ἡμέρῃσι τὰς ναυμαχίας γίνεσθαι ταύτας καὶ τὰς πεζομαχίας τὰς ἐν Θερμοπύλησι. ἦν δὲ πᾶς ὁ ἀγών τοῖσι κατὰ θάλασσαν περὶ τοῦ Εύριπου, ὥσπερ τοῖσι ἀμφὶ Λεωνίδην τὴν ἐσβολὴν φυλάσσειν. οἱ μὲν δὴ παρεκελεύοντο ὅκως μὴ παρήσουσι ἐς τὴν Ἐλλάδα τοὺς βαρβάρους, οἱ δ' ὅκως τὸ Ἐλληνικὸν στράτευμα διαφείραντες τοῦ πόρου κρατήσουσι. ὡς δὲ ταξάμενοι οἱ Ξέρξεω ἐπέπλωον, οἱ Ἐλληνες ἀτρέμας εἶχον πρὸς τῷ Ἀρτεμίσιῳ. οἱ δὲ βάρβαροι μηνοειδὲς ποιήσαντες τῶν νεῶν ἐκυκλοῦντο, ὡς περιλάβοιεν αὐτούς. ἐνθεῦτεν οἱ Ἐλληνες ἐπανέπλωόν τε καὶ συνέμισγον. ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίᾳ παραπλήσιοι ἀλλήλοισι ἐγένοντο. ὁ γὰρ Ξέρξεω στρατὸς ὑπὸ μεγάθεος τε καὶ πλήθεος αὐτὸς ὑπ' ἐωυτοῦ ἐπιπτε, ταρασσομένων τε τῶν νεῶν καὶ περιπιπτουσέων περὶ ἀλλήλας· ὅμως μέντοι ἀντεῖχε καὶ οὐκ εἶκε· δεινὸν γὰρ χρῆμα ἐποιεῦντο ὑπὸ νεῶν δλίγων ἐς φυγὴν τράπεσθαι. πολλαὶ μὲν δὴ τῶν Ἐλλήνων νέες διεφθεῖ-· Ή ἔκβροντο, πολλοὶ δὲ ἀνδρες, πολλῷ δ' ἔτι πλεῦνες νέες τε σις τῆς ναυμαχίας τῶν βαρβάρων καὶ ἀνδρες. οὕτω δὲ ἀγωνιζόμενοι διέ-πάλιν ἀμστησαν χωρὶς ἔκάτεροι.

Ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ Αἰγύπτιοι μὲν τῶν Ξέρξεω 17 στρατιωτέων ἡρίστευσαν, οἱ ἄλλα τε ἕργα μεγάλα ἀπεδέξαντο καὶ νέας αὐτοῖσι ἀνδράσι εἷλον Ἐλληνίδας πέντε. τῶν δὲ Ἐλλήνων κατὰ ταύτην τὴν ἡμέρην ἡρίπλουσίου στευσαν Ἀθηναῖοι, καὶ Ἀθηναίων Κλεινίης ὁ Ἀλκιπαρίζει-
γμα φιλο-βιάδεω, δις δαπάνην οἰκητήν παρεχόμενος ἐστρατεύετο πατρίν. ἀνδράσι τε διηκοσίοισι καὶ οἰκητήν νῆ.

Ως δὲ διέστησαν ἀσμενοὶ ἔκάτεροι, ἐς δρυμὸν ἡπεί- 18 γοντο. οἱ δὲ Ἐλληνες ὡς διακριθέντες ἐκ τῆς ναυμαχίης ἀπηλλάχθησαν, τῶν μὲν νεκρῶν καὶ τῶν ναυηγίων ἐπεχράτεον, τρηχέως δὲ περιεφθέντες καὶ οὐκ ἥκιστα Ἀθηναῖοι, τῶν αἱ ἡμίσεαι τῶν νεῶν τετρωμέναι ἦσαν, δρησμὸν δὴ ἐδούλευον ἔσω ἐς τὴν Ἐλλάδα. νόῳ δὲ λαβὼν 19 ὁ Θεμιστοκλέης, ὡς εἰ ἀπορραγείη ἀπὸ τοῦ βαρβάρου τό τε Ἰωνικὸν φῦλον καὶ τὸ Καρικόν, οἵοι τε εἴησαν ἀν τῶν λοιπῶν κατύπερθε γενέσθαι, ἐλαυνόντων τῶν Εὐ-
βοέων πρόβατα ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ταύτη συλλέξας τοὺς στρατηγὸνς ἔλεγέ σφι, ὡς δοκεῖοι ἔχειν τινὰ παλάμην, τῇ ἐλπίζοι τῶν βασιλέος συμμάχων ἀποστήσειν τοὺς ἀρίστους. ταῦτα μέν νυν ἐς τοσοῦτο παρεγύμνου, ἐπὶ δὲ τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι τάδε ποιητέα εἶναι σφι ἔλεγε, τῶν τε προβάτων τῶν Εὐβοϊκῶν ὅσα τις ἔθέλοι καταθύειν (χρέσσον γὰρ εἶναι τὴν στρατιὴν ἔχειν ἢ τοὺς πολεμίους), παραίνετε προειπεῖν τοῖσι ἐώστων ἔκάστους πῦρ ἀνακαίειν· κομιδῆς δὲ πέρι τὴν ὥρην αὐτῷ μελήσειν ὥστε ἀσινέας ἀπικέσθαι ἐς τὴν Ἐλλάδα· ταῦτα ἥρεσέ σφι ποιέειν καὶ αὐτίκα πῦρ ἀνακαυσάμενοι ἐτράποντο πρὸς τὰ πρόβατα. οἱ γὰρ Εὐβοέες παραχρησάμε- 20 νοι τὸν Βάκιδος χρησμὸν ὡς οὐδὲν λέγοντα, οὔτε τι ἐξεκομίσαντο οὐδὲν οὔτε προεσάξαντο ὡς παρεσομένου σφι πολέμου, περιπετέα τε ἐποιήσαντο σφίσι αὐτοῖσι

τὰ πρήγματα. Βάκιδι γάρ ὅδε ἔχει περὶ τούτων ὁ χρησμός·

Φράζεο, βαρβαρόφωνος ὅταν ζυγὸν εἰς ἀλα βάλλῃ

Βύθινον, Εὔρωΐης ἀτέχειν πολυμηχάνας αἴγας.

τούτοισι δὲ οὐδὲν τοῖσι ἔπεσι χρησαμένοισι ἐν τοῖσι τότε παρεοῦσί τε καὶ προσδοκίμοισι κακοῖσι παρῆν σφι συμφορῇ χρᾶσθαι πρὸς τὰ μέγιστα.

21 Οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἔπρησσον, παρῆν δὲ ὁ ἐκ Τρηχῦνος κατάσκοπος. ἦν μὲν γὰρ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ κατάσκοπος Πολύας, γένος Ἀντικυρεύς, τῷ προσετέτακτο, καὶ εἶχε πλοῖον κατῆρες ἔτοιμον, εἰ παλήσειε ὁ ναυτικὸς στρατός, σημαίνειν τοῖσι ἐν Θερμοπύλῃσι ἑοῦσι· ὡς δ' αὗτως ἦν Ἀβρώνιχος ὁ Λυσικλέος Ἀθηναῖος καὶ παρὰ Λεωνίδῃ ἔτοιμος τοῖσι ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἑοῦσι ἀγγέλλειν τριηκοντέρῳ, ἦν τι καταλαμβάνη νεώτερον τὸ πεζόν. οὗτος ὃν δὲ Ἀβρώνιχος ἀπικόμενός σφι ἐσήμαινε τὰ γεγονότα περὶ Λεωνίδην καὶ τὸν στρατὸν αὐτοῦ. οἱ δὲ ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, οὐκέτι ἐς ἀναβολὰς ἐποιεῦντο τὴν ἀποχώρησιν, ἐκομίζοντο δὲ ὡς ἔκαστοι ἐτάχθησαν, Κορίνθιοι

22 πρῶτοι, ὅσταται δὲ Ἀθηναῖοι. Ἀθηναίων δὲ νέας τὰς ἄριστα πλωούσας ἐπιλεξάμενος Θεμιστοκλέης ἐπορεύετο περὶ τὰ πότιμα ὅδατα, ἐντάμνων ἐν τοῖσι λίθοισι γράμματα, τὰ "Ιωνες ἐπελθόντες τῇ ὑστεραίῃ ἡμέρῃ ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον ἐπελέξαντο. τὰ δὲ γράμματα τάδε ἔλεγε· «Ἄνδρες Ιωνες, οὐ ποιέετε δίκαια ἐπὶ τοὺς πατέρας στρατεύομενοι καὶ τὴν Ἑλλάδα καταδουλούμενοι. ἀλλὰ μάλιστα μὲν πρὸς ἡμέων γίνεσθε· εἰ δὲ ὑμῖν ἐστὶ τοῦτο μὴ δυνατὸν ποιῆσαι, ὑμεῖς δὲ ἔτι καὶ νῦν ἐκ τοῦ μέσου ἡμῖν ἴζεσθε καὶ αὐτοί, καὶ τῶν Καρῶν δέεσθε τὰ αὐτὰ ὑμῖν ποιέειν· εἰ δὲ μηδέτερον τούτων οἷόν τε γίνεσθαι, ἀλλ' ὑπ' ἀναγκαίης μέζονος κατέζευχθε ἢ ὥστε ἀπίστασθαι, ὑμεῖς γε ἐν τῷ ἔργῳ, ἐπεὰν συμμίσγωμεν, ἐθελοκακέετε, μεμνημένοι ὅτι ἀπ' ἡμέων γεγό-

ληνικὸς
στόλος
ἀποπλέει
ἐκ τοῦ
Ἀρτεμι-
σίου.

Ο Θεμι-
στοκλῆς
πειρᾶται
νὰ ἀπο-
στατήσῃ
τοὺς Ιω-
νας ἀπὸ
τῶν Περ-
σῶν.

νατε καὶ ὅτι ἀρχῆθεν ἡ ἔχθρη πρὸς τὸν βάρβαρον ἀπ' ἡμέων ἡμῖν γέγονε». Θεμιστοκλέης δὲ ταῦτα ἔγραψε, δοκέειν ἐμοί, ἐπ' ἀμφότερα νοέων, ἵνα ἦ λαθόντα τὰ γράμματα βασιλέα "Ιωνας ποιήσῃ μεταβαλεῖν καὶ γενέσθαι πρὸς ἑωυτῶν, ἢ ἐπείτε ἀνενειχθῇ καὶ διαβληθῇ πρὸς Ξέρξην, ἀπίστους ποιήσῃ τοὺς" Ιωνας καὶ τῶν ναυμαχιέων αὐτοὺς ἀπόσχῃ.

Οἱ Περσι- Θεμιστοκλέης μὲν ταῦτα ἐνέγραψε, τοῖσι δὲ βαρβά- 23
χὸς στόλος πλέει εἰς ροισι αὐτίκα μετὰ ταῦτα πλοίῳ ἥλθε ἀνὴρ Ιστιαιεὺς
Ἀρτεμί- ἀγγέλλων τὸν δρησμὸν τὸν ἀπ' Ἀρτεμίσιου τῶν Ἔλ-
στον.

λήγων. οἱ δ' ὑπ' ἀπιστίης τὸν μὲν ἀγγέλλοντα εἶχον ἐν φυλακῇ, νέας δὲ ταχέας ἀπέστειλαν προκατοφομένας. ἀπαγγειλάντων δὲ τούτων τὰ ἦν, οὕτω δὴ ἄμα ἥλιῳ σκιδναμένῳ πᾶσα ἡ στρατιὴ ἐπλωε ἀλήσ οὐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον. ἐπισχόντες δὲ ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ μέχρι μέσου Οἱ Πέρ- ἡμέρης, τὸ ἀπὸ τούτου ἐπλωον ἐς Ιστιαιαν. ἀπικόμε-
σαι εἰς τὴν Εὐ- νοι δὲ τὴν πόλιν ἔσχον τῶν Ιστιαιέων, καὶ τῆς Ἐλλο-
βοιαν. πίνης μοίρης, γῆς δὲ τῆς Ιστιαιήτιδος τὰς παραβαλασ-

τίας κώμας πάσας ἐπέδραμον. ἐνθαῦτα δὲ τούτων ἐόν- 24
χὸς τῶν Περσῶν των Ξέρξης ἐτοιμασάμενος τὰ περὶ τοὺς νεκροὺς ἐπειμπε-
στρατὸς ἐς τὸν ναυτικὸν στρατὸν κήρυκα· προετοιμάσατο δὲ
ἐπιθεωρεῖ τὸ πεδίον τάδε· ὅσοι τοῦ στρατοῦ τοῦ ἑωυτοῦ ἦσαν νεκροὶ ἐν
τῆς μάχης Θερμοπύλησι (ἦσαν δὲ καὶ δύο μυριάδες), ὑπολιπόμε-
νος τούτων ὡς χιλίους, τοὺς λοιποὺς τάφρους δρυξάμε-
νος ἐθαψε, φυλλάδα τε ἐπιβαλὼν καὶ γῆν ἐπαμησάμενος,

ἵνα μὴ δρθείησαν ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ. ὡς δὲ διέβη ἐς τὴν Ιστιαιαν ὁ κήρυξ, σύλλογον ποιησάμενος παντὸς τοῦ στρατοπέδου ἔλεγε τάδε· «Ἄνδρες σύμμαχοι, βασιλεὺς Ξέρξης τῷ βουλομένῳ ὑμέων παραδίδοι ἐκλι-
πόντα τὴν τάξιν καὶ ἐλθόντα θηήσασθαι, ὅκως μάχεται πρὸς τοὺς ἀνοήτους τῶν ἀνθρώπων, οἱ ἥλπισαν τὴν βα-
σιλέος δύναμιν ὑπερβαλέεσθαι». ταῦτα ἐπαγγειλαμένου, 25

μετὰ ταῦτα οὐδὲν ἔγίνετο πλοίων σπανιώτερον. οὕτω πολλοὶ ἥθελον θηῆσασθαι. διαπεραιωθέντες δὲ ἐθεῦντο διειόντες τοὺς νεκρούς· πάντες δὲ ἡπιστέατο τοὺς κειμένους εἶναι πάντας Λακεδαιμονίους καὶ Θεσπιέας, δρῶντες καὶ τοὺς εἰλωτας. οὐ μὲν οὐδὲν ἐλάνθανε τοὺς διαβειηκότας Ξέρξης ταῦτα πρήξας περὶ τοὺς νεκρούς τοὺς ἔωστο· καὶ γάρ δὴ καὶ γελοῖον ἦν· τῶν μὲν χίλιοι ἐφαίνοντο νεκροὶ κείμενοι, οἱ δὲ πάντες ἐκέατο ἀλλες συγκεκομισμένοι ἐς τωύτῳ χωρίον, τέσσερες χιλιάδες. ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην πρὸς θέην ἐτράποντο, τῇ δὲ ὑστεραίη οἱ μὲν ἀπέπλωον ἐς Ἰστίαιαν ἐπὶ τὰς νέας, οἱ δὲ ἀμφὶ Ξέρξην ἐς ὁδὸν ὠρμέατο.

26 Ἡκον δέ σφι αὐτόμολοι ἄνδρες ἀπ' Ἀρχαδίης ὅλι· Κατὰ τὸν γοι τινές, βίου τε δεόμενοι καὶ ἐνεργοὶ βουλόμενοι εἶναι. χρόνον τοῦτον οἱ ἄγοντες δὲ τούτους ἐς ὄψιν τὴν βασιλέος ἐπυνθάνοντο "Ἐλλήνες οἱ Πέρσαι περὶ τῶν Ἐλλήνων τί ποιέσιεν" εἰς δέ τις Ὁλυμπίᾳ πρὸ πάντων ἦν ὁ εἰρωτῶν αὐτοὺς ταῦτα. οἱ δέ σφι ἐλε- ἀγῶνας. γον, ὡς Ὁλύμπια ἄγουσι καὶ θεωρέοιεν ἀγῶνα γυμνικὸν καὶ ἱππικόν. ὁ δὲ ἐπείρετο, ὁ τι τὸ ἀεθλὸν εἴη σφι κείμενον περὶ ὅτευ ἀγωνίζονται· οἱ δὲ εἰπον τῆς ἐλαίης τὸν διδόμενον στέφανον. ἐνθαῦτα εἴπας γνώμην γενναιοτάτην Τριτανταίχμης ὁ Ἀρταβάνου δειλίαν ὥφλε πρὸς βασιλέος. πυνθανόμενος γάρ τὸ ἀεθλὸν ἐὸν στέφανον, ἀλλ' οὐ χρήματα, οὕτι ἡνέσχετο σιγῷν εἴπε τε ἐς πάντας τάδε· «παπαέ, Μαρδόνιε, κοίους ἐπ' ἄνδρας ἡγαγεῖς μαχεσομένους ἡμέας, οὐ περὶ χρημάτων τὸν ἀγῶνα ποιεῦντας, ἀλλὰ περὶ ἀρετῆς».

Μετὰ τὴν ἐν Θερμοπύλαις μάχην ὁ Ξέρξης ἡγούμενος τοῦ περσικοῦ στρατεύματος ἀφικνεῖται διὰ τῆς Φωκίδος, Δωρίδος, Βοιωτίας εἰς Ἀθήνας. Οἱ Ἀθηναῖοι καταλιπόντες τὴν πόλιν αὐτῶν κατέψυγον εἰς Λίγιναν καὶ εἰς Σαλαμίνα, ἔνθα κατέπλευσεν ὁ στόλος αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου.

10. "Αλωσις" Αθηνῶν. Ἡ πυρπόλησις τῆς
Ἀκροπόλεως (VIII 40—55).

‘Ο ἐλλη- ‘Ο δὲ Ἐλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου 40
νικός στό- λος εἰς ’Αθηναίων δεηθέντων ἐς Σαλαμῖνα κατίσχει τὰς νέας.
Σαλαμῖνα τῶνδε δὲ εἴνεκεν προσεδεήθησαν αὐτῶν σχεῖν πρὸς Σα-
λαμῖνα ’Αθηναῖοι, ἵνα αὐτοὶ παῖδάς τε καὶ γυναῖκας
ὑπεξαγάγωνται ἐκ τῆς Ἀττικῆς, πρὸς δὲ καὶ βουλεύ-
σωνται τὸ ποιητέον αὐτοῖσι ἔσται. ἐπὶ γάρ τοῖσι κατή-
κουσι πρήγματι βουλὴν ἔμελλον ποιήσεσθαι ως ἐψευ-
σμένοι γνώμης. δοκέοντες γάρ εὑρήσειν Πελοποννησίους
πανδημὲ ἐν τῇ Βοιωτίῃ ὑποκατημένους τὸν βάρβαρον
τῶν μὲν εὔρον οὐδὲν ἔον, οἱ δὲ ἐπυνθάνοντο τὸν Ἰσθμὸν
αὐτοὺς τειχέοντας, τὴν Πελοπόννησαν περὶ πλείστου τε
ποιευμένους περιεῖναι καὶ ταύτην ἔχοντας ἐν φυλακῇ
τὰ δὲ ἄλλα ἀπιέναι. ταῦτα πυνθανόμενοι οὕτω δὴ προσ-
Οἱ ’Αθη-εδεήθησάν σφεων σχεῖν πρὸς τὴν Σαλαμῖνα. οἱ μὲν δὴ 41
ναῖοι ἄλλοι κατέσχον ἐς τὴν Σαλαμῖνα, ’Αθηναῖοι δὲ ἐς τὴν
καταλει- πουσι τὴν ἐωυτῶν. μετὰ δὲ τὴν ἀπιξιν κήρυγμα ἐποιήσαντο, ’Αθη-
πόλιν αὐ- ναίων τῇ τις δύναται σώζειν τὰ τέκνα τε καὶ τοὺς οἰκέ-
τῶν,
τας. ἐνθαῦτα οἱ μὲν πλεῖστοι ἐς Τροιζῆνα ἀπέστειλαν,
οἱ δὲ ἐς Αἴγιναν, οἱ δὲ ἐς Σαλαμῖνα. ἐσπευσαν δὲ ταῦτα
ὑπεκθέσθαι, τῷ χρηστηρίῳ τε βουλόμενοι ὑπηρετέειν
καὶ δὴ καὶ τοῦδε εἴνεκεν οὐκ ἥκιστα λέγουσι ’Αθηναῖοι
ὅφιν μέγαν φύλακα τῆς ἀκροπόλιος ἐνδιαιτᾶσθαι ἐν τῷ
ἱρῷ. λέγουσί τε ταῦτα καὶ δὴ καὶ ως ἔοντι ἐπιμήνια
ἐπιτελέουσι προτιθέντες· τὰ δ' ἐπιμήνια μελιτέεσσά ἔστι.
αὗτη δ' ἡ μελιτέεσσα ἐν τῷ πρόσθε αἰεὶ χρόνῳ ἀναισι-
μουμένη τότε ἦν ἀψιαστος. σημηνάσης δὲ ταῦτα τῆς
ἱερίης μᾶλλόν τι οἱ ’Αθηναῖοι καὶ προθυμότερον ἔξελι-
πον τὴν πόλιν ως καὶ τῆς θεοῦ ἀπολελοιπούίς τὴν ἀκρό-

πολιν· ως δέ σφι πάντα ὑπεξεκέετο, ἐπλωσιν ἐς τὸ στρατόπεδον.

42 Ἐπεὶ δὲ οἱ ἀπὸ Ἀρτεμισίου ἐς Σαλαμῖνα κατέσχον ὁ Εύρυτὰς νέας, συνέρρεε καὶ ὁ λοιπὸς πυνθανόμενος ὁ τῶν ἔλιδης ἄναλαμψίας στρατὸς ἐκ Τροιζῆνος· ἐς γὰρ Πώναντας πάγωνα τὸν Τροιζηνίων λιμένα προείρητο συλλέγεσθαι. διν τὴν ἀρχηγίαν συνελέχθησάν τε δὴ πολλῷ πλεῦνες νέες ἢ ἐπὸν Ἀρτεμισίῳ ἐναυμάχεον, καὶ ἀπὸ πολίων πλεύνων. ναύαρχος τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου. μέν νυν ἐπῆν ωὗτὸς ὅσπερ ἐπὸν Ἀρτεμισίῳ, Εύρυτον δέ τοῦ Εύρυκλείδεω ἀνήρ Σπαρτιήτης, οὐ μέντοι γένεος τοῦ βασιληίου ἐών. νέας δὲ πολλῷ πλείστας τε καὶ ἀριστα-

43 πλωούσας παρείχοντο Ἀθηναῖοι. ἐστρατεύοντο δὲ οἵδε· Τὸ σύνολον τῶν πλοίων.
ἐκ μὲν Πελοποννήσου Λακεδαιμόνιοι ἔκκαιίδεκα νέας παρεχόμενοι, Κορίνθιοι δὲ τὸ αὐτὸ πλήρωμα παρεχόμενοι τὸ καὶ ἐπὸν Ἀρτεμισίῳ, Σικυώνιοι δὲ πεντεκαίδεκα παρείχοντο νέας, Ἐπιδαύριοι δὲ δέκα, Τροιζήνιοι δὲ

44 πέντε, Ἐρμιονέες δὲ τρεῖς. οὗτοι μέν νυν Πελοποννησίων ἐστρατεύοντο, οἱ δὲ ἐκ τῆς ἔξω ἡπείρου, Ἀθηναῖοι μὲν πρὸς πάντας τοὺς ἀλλούς παρεχόμενοι νέας διγδώκοντα καὶ ἑκατόν, μοῦνοι· ἐν Σαλαμῖνι γὰρ οὐ συνεναυμάχεσταν Πλαταιέες Ἀθηναῖοισι διὰ τοιόνδε τι πρῆγμα. ἀπαλλασσομένων τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου, ως ἐγίνοντο κατὰ Χαλκίδα, οἱ Πλαταιέες ἀποβάντες ἐς τὴν περαίην τῆς Βοιωτίης χώρης πρὸς ἔκκομιδὴν ἐτράποντο τῶν οἰκετέων. οὗτοι μέν νῦν τούτους σώζοντες ἐλείφθησαν. Ἀθηναῖοι δὲ ἐπὶ μὲν Πελασγῶν ἔχόντων τὴν νῦν Ἑλλάδα καλεσμένην ἥσαν Πελασγοί, οὐνομαζόμενοι Κραναοί, επὶ δὲ Κέροπος βασιλέος ἐκλήθησαν Κέροπίδαι, ἐκδεξαμένου δὲ Ἐρεχθέος τὴν ἀρχὴν Ἀθηναῖοι μετουνομάσθησαν, Ἰωνος δὲ τοῦ Ξεύθου στρατάρχεω γενομένου Ἀθηναῖοισι ἐκλήθησαν ἀπὸ τούτου 45 Ἰωνες. Μεγαρέες τωύτῳ πλήρωμα παρείχοντο καὶ ἐπὸν

'Αρτεμισίῳ, Ἀμπρακιῆται δὲ ἐπτὰ νέας ἔχοντες ἐπεβώθησαν, Λευκάδιοι δὲ τρεῖς, ἔθνος ἔόντες οὗτοι Δωρικὸν ἀπὸ Κορίνθου. νησιωτέων δὲ Αἰγινῆται τριήκοντα 46 παρείχοντο. ἦσαν μέν σφι καὶ ἄλλαι πεπληρωμέναι νέες, ἄλλὰ τῇσι μὲν τὴν ἐωστῶν ἐφύλασσον, τριήκοντα δὲ τῇσι ἄριστα πλωούσησι ἐν Σαλαμῖνι ἐναυμάχησαν. Αἰγινῆται δὲ εἰσι Δωριέες ἀπὸ Ἐπιδαύρου· τῇ δὲ νήσῳ πρότερον οὔνομα ἦν Οἰνώνη· μετὰ δὲ Αἰγινήτας Χαλκιδέες τὰς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ εἴκοσι παρεχόμενοι καὶ Ἐρετριέες τὰς ἐπτά. οὗτοι δὲ Ιωνές εἰσι. μετὰ δὲ Κήριοι τὰς αὐτὰς παρεχόμενοι, ἔθνος ἐδὲ Ιωνικὸν ἀπὸ Ἀθηνέων. Νάξιοι δέ παρείχοντο τέσσερας, ἀποπεμφθέντες μὲν ἐς τοὺς Μήδους ὑπὸ τῶν πολιητέων, κατάπερ ὅλοι νησιῶται, ἀλογήσαντες δὲ τῶν ἐντολέων ἀπίκατο ἐς τοὺς Ἐληνας Δημοκρίτου σπεύσαντος, ἀνδρὸς τῶν ἀστῶν δοκίμου καὶ τότε τριηραρχέοντος· Νάξιοι δέ εἰσι Ιωνες ἀπ' Αθηνέων γεγονότες. Στυρέες δὲ τὰς αὐτὰς παρείχοντο νέας τάσπερ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, Κύθνιοι δὲ μίαν καὶ πεντηκόντερον, ἔόντες συναμφότεροι οὗτοι Δρύοπες, καὶ Σερίφιοι τε καὶ Σίφνιοι καὶ Μήλιοι ἐστρατεύοντο· οὗτοι γάρ οὐκ ἔδοσαν μοῦνοι νησιωτέων τῷ βαρβάρῳ γῆν τε καὶ ὅδωρ. οὗτοι μὲν ἀπαντες ἐντὸς 47 οἰκημένοι Θεσπρωτῶν καὶ Ἀχέροντος ποταμοῦ ἐστρατεύοντο· Θεσπρωτοὶ γάρ εἰσι οἱ ὁμοιούρεοντες Ἀμπρακιῆτησι καὶ Λευκαδίοισι, οἱ ἔξι ἐσχατέων χωρέων ἐστρατεύοντο. τῶν δὲ ἔκτὸς τούτων οἰκημένων Κροτωνιῆται μοῦνοι ἦσαν, οἱ ἐβώθησαν τῇ Ἐλλάδι κινδυνευούσῃ τῇ μιῇ, τῇσι ἥρχε ἀρήρ τρίς πυθιορίκης Φάσιλλος· Κροτωνιῆται δὲ γένος εἰσὶ Ἀχαιοί. οἱ μέν νυν ἄλλοι τριή-48 ρεας παρεχόμενοι ἐστρατεύοντο, Μήλιοι δὲ καὶ Σίφνιοι καὶ Σερίφιοι πεντηκοντέρους. Μήλιοι μὲν γένος ἔόντες ἀπὸ Λακεδαιμονος δύο παρείχοντο, Σίφνιοι δὲ καὶ Σε-

ρίφιοι Ἰωνες ἔόντες ἀπ' Ἀθηνέων μίαν ἑκάτεροι. ἀριθ.
μὸς δὲ ἐγένετο ὁ πᾶς τῶν νεῶν, πάρεξ τῶν πεντηκοντέ-
ρων, τριηκόσιαι καὶ ἑβδομήκοντα καὶ δκτώ.

49 Ὡς δὲ εἰς τὴν Σαλαμῖνα συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ ἀπὸ τῶν εἰργμένων πολίων, ἔσουλεύοντο προθέντος Εὐρυ-
βιάδεω γνώμην ἀποφαίνεσθαι τὸν βουλόμενον, ὃκου δο-
κεῖοι ἐπιτηδεότατον εἶναι ναυμαχίην ποιέεσθαι τῶν αὐ-
τοὶ χωρέων ἐγκρατέες εἰσί· ἡ γὰρ Ἀττικὴ ἀπεῖτο ἥδη,
τῶν δὲ λοιπέων πέρι προετίθεε. αἱ γνῶμαι δὲ τῶν λε-
γόντων αἱ πλεῖσται συνεξέπιπτον πρὸς τὸν Ἰσθμὸν πλώ-
σαντας ναυμαχίειν πρὸ τῆς Πελοποννήσου, ἐπιλέγοντες
τὸν λόγον τόνδε, ὡς ἦν νικηθέωσι τῇ ναυμαχίῃ, ἐν Σα-
λαμῖνι μὲν ἔόντες πολιορκήσονται ἐν νήσῳ, ἵνα σφι τι-
μωρίη οὐδεμίᾳ ἐπιφανήσεται, πρὸς δὲ τῷ Ἰσθμῷ ἐς
τοὺς ἑωυτῶν ἔξοισονται.

50 Ταῦτα τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου στρατηγῶν ἐπιλεγο-
μένων ἐληλύθεε ἀνὴρ Ἀθηναῖος ἀγγέλλων ἥκειν τὸν ^{τῶν} Περ-
βάρβαρον ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ πᾶσαν αὐτὴν πυρπολέε-
σθαι. ὁ γὰρ διὰ Βοιωτῶν τραπόμενος στρατὸς ἀμα Ἐρέξη,
ἐμπρήσας Θεσπιέων τὴν πόλιν αὐτῶν ἐκλελοιπότων ἐς
Πελοπόννησον καὶ τὴν Πλαταιέων ὡσαύτως, ἥκε τε ἐς
τὰς Ἀθήνας καὶ πάντα ἔκεινα ἐδηίου. ἐνέπρησε δὲ Θέ-
σπειάν τε καὶ Πλάταιαν πυθόμενος Θηραίων, ὅτι οὐκ

51 ἐμρίδιζον. ἀπὸ δὲ τῆς διαβάσιος τοῦ Ἑλλησπόντου, "Αλωσις
ἔνθεν πορεύεσθαι ἥρξαντο οἱ βάρβαροι, ἐνα αὐτοῦ δια-
τρίψαντες μῆνα, ἐν τῷ διέβαινον ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐν
τρισὶ ἑτέροισι μησὶ ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ, Καλ-
λιάδεω ἀρχοντος Ἀθηναίοισι. καὶ αἱρέουσι ἔρημον τὸ
ἄστυ, καὶ τινας δλίγους εὑρίσκουσι τῶν Ἀθηναίων
ἐν τῷ ἱρῷ ἔόντας, ταμίας τε τοῦ ἱροῦ καὶ πένητας
ἀνθρώπους, οἱ φραξάμενοι τὴν ἀκρόπολιν θύρῃσι τε
καὶ ξύλοισι ἡμύνοντο τοὺς ἐπιόντας, ἀμα μὲν ὑπ'

ἀσθενείης βίου οὐκ ἔχωρήσαντες ἐς Σαλαμῖνα, πρὸς δὲ αὐτοὶ δοκέοντες ἔξευρηκέναι τὸ μαντήϊον, τὸ ἡ Πυθίη σφι ἔχρησε, τὸ ξύλινον τείχος ἀνάλωτον ἔσεσθαι, καὶ αὐτὸ δὴ τοῦτο εἶναι τὸ κρησφύγετον κατὰ τὸ μαντήϊον, καὶ οὐ τὰς νέας.

Πυρπόλη- Οἱ δὲ Πέρσαι ιζόμενοι ἐπὶ τὸν καταντίον τῆς ἀκρο- 52
σις τῆς πόλιος ὅχθον, τὸν Ἀθηναῖοι καλέουσι Ἀρήϊον πάγον,
Ἀκροπόλεως. ἐποιιόρκεον τρόπον τοιόνδε ὅκως στυππεῖον περὶ τοὺς διστοὺς περιθέντες ἄψειαν, ἐτόξευον ἐς τὸ φράγμα. ἐνθαῦτα Ἀθηναίων οἱ πολιορκεόμενοι δύμως ἥμινοντο, καί περ ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ ἀπιγμένοι καὶ τοῦ φράγματος προδεδωκότος. οὐδὲ λόγους τῶν Πεισιστρατιδέων προσφερόντων περὶ δύμολογίης ἐνεδέκοντο, ἀμυνόμενοι δὲ ἄλλα τε ἀντεμηχανώντο καὶ δὴ καὶ προσιόντων τῶν βαρβάρων πρὸς τὰς πύλας δλοιτρόχους ἀπίεσαν ὥστε Εέρειν ἐπὶ χρόνον συγνὸν ἀπορίησι ἐνέχεσθαι οὐ δυνάμενόν σφεας ἐλεῖν. χρόνῳ δὲ ἐκ τῶν ἀπόρων ἐφάνη δή 53
 τις ἔξοδος τοῖσι βαρβάροισι. ἔδεε γὰρ κατὰ τὸ θεοπόριπιον πᾶσαν τὴν Ἀττικὴν τὴν ἐν τῇ ἡπείρῳ γενέσθαι ὑπὸ Πέρσησι. ἔμπροσθε ὡν πρὸ τῆς ἀκροπόλιος, ὅπισθε δὲ τῶν πυλέων καὶ τῆς ἀνόδου, τῇ δὴ οὔτε τις ἐφύλασσε οὔτ' ἀν ἥλπισε μὴ κοτέ τις κατὰ ταῦτα ἀναβαίη ἀνθρώπων, ταύτῃ ἀνέβησάν τινες κατὰ τὸ ἴρὸν τῆς Κέκροπος θυγατρὸς Ἀγραύλου, καίτοι περ ἀποκρήμνου ἔόντος τοῦ χώρου. ὡς δὲ εἶδον αὐτοὺς ἀναβεβηκότας οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν, οἱ μὲν ἐρρίπτεον ἐωστοὺς κατὰ τοῦ τείχεος κάτω καὶ διεφθείροντο, οἱ δὲ ἐς τὸ μέγαρον κατέφευγον. τῶν δὲ Περσέων οἱ ἀναβεβηκότες πρῶτον μὲν ἐτράποντο πρὸς τὰς πύλας, ταύτας δὲ ἀνοίξαντες τοὺς ἵκέτας ἐφόνευον ἐπεὶ δὲ σφι πάντες κατέστρωντο, τὸ ἴρὸν συλήσαντες ἐνέπρησαν πᾶσαν τὴν ἀκρόπολιν. σχὼν δὲ παντελέως τὰς Ἀθήνας Εέρεις ἀπέπεμ- 54

ψε ἐς Σοῦσα ἄγγελον ἵππεα Ἀρταβάνῳ ἀγγελέοντα τὴν παρεοῦσάν σφι εὐπρηξίην. ἀπὸ δὲ τῆς πέμψεως τοῦ κήρυκος δευτέρῃ ἡμέρῃ συγκαλέσας Ἀθηναίων τοὺς φυγάδας, ἔωστῷ δὲ ἐπομένους, ἔκλευε τρόπῳ τῷ σφετέρῳ θύσαι τὰ ἱρὰ ἀναβάντας ἐς τὴν ἀκρόπολιν, εἴτε δὴ ὅν δψιν τινὰ ἰδὼν ἐνυπνίου ἐνετέλετο ταῦτα, εἴτε καὶ ἐνύμιόν οἱ ἐγένετο ἐμπρήσαντι τὸ ἱρόν. οἱ δὲ φυγάδες 55 τῶν Ἀθηναίων ἐποίησαν τὰ ἐντεταλμένα. τοῦ δὲ εἰνενεκεν τούτων ἐπεμνήσθην, φράσω. ἔστι ἐν τῇ ἀκροπόλι ταύτη Ἐρεχθίος τοῦ γηγενέος λεγομένου εἶναι νηός, ἐν τῷ ἐλαίη τε καὶ θάλασσα ἔνι, τὰ λόγος παρ' Ἀθηναίων Ποσειδέωνά τε καὶ Ἀθηναίην ἐρίσαντας περὶ τῆς χώρης μαρτύρια θέσθαι. ταύτην ὅν τὴν ἐλαίην ἀμα τῷ ἀλλῷ ἱρῷ κατέλαβε ἐμπρησθῆναι ὑπὸ τῶν βαρβάρων. δευτέρῃ δὲ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς ἐμπρήσιος Ἀθηναίων οἱ θύειν ὑπὸ βασιλέος κελευσμένοι ὡς ἀνέβησαν ἐς τὸ ἱρόν, ὥρων βλαστὸν ἐκ τοῦ στελέχεος δσον τε πηγυαῖον ἀναδεδραμηκότα. οὗτοι μέν νυν ταῦτα ἔφρασαν.

11. Πολεμικὸν συμβούλιον τῶν Ἐλλήνων (VIII 56—64.).

56. Οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἐλληνες, ὡς σφι ἐξηγγέλθη, ὡς ἔσχε τὰ περὶ τὴν Ἀθηνέων ἀκρόπολιν, ἐς τοσοῦτον θόρυβον ἀπίκωντο, ὥστε ἔνιοι τῶν στρατηγῶν οὐδὲ κυρωθῆναι ἐμενον τὸ προκείμενον πρῆγμα, ἀλλ' ἐς τε τὰς νέας ἐσέπιπτον καὶ ιστία ἀείροντο ὡς ἀποθευσόμενοι. τοῖσι τε ὑπολειπομένοισι αὐτῶν ἐκυρώθη πρὸ τοῦ Ἰσθμοῦ ναυμαχέειν. νύξ τε ἐγίνετο, καὶ οἱ διαλυθέντες ἐκ 57 τοῦ συνεδρίου ἐσέβαινον ἐς τὰς νέας. ἐνθαῦτα δὴ Θεμιστοκλέα ἀπικόμενον ἐπὶ τὴν νέα εἴρετο Μηνσίφιλος ἀνὴρ Ἀθηναῖος, δτι σφι εἴη θείου λευμένον. πυθόμενος δὲ

Ἐέρξη
ἀκολου-
θοῦντες
φυγάδες
τῶν Ἀθη-
ναίων
θύουσιν
ἐν τῇ
ἀκροπό-
λει.

* Ή ἵερα
ἐλαία.

Οἱ (Ἐλ-στρατηγοί ληνες) λαγυρί^{τον}
ἀποφασί-
ζουσι νὰ
ἀποπλεύ-
σωσιν εἰς
τὸν Ἰσθ-
μόν.

πρὸς αὐτοῦ, ὡς εἴη δεδογμένον ἀνάγειν τὰς νέας πρὸς τὸν Ἰσθμὸν καὶ πρὸ τῆς Πελοποννήσου ναυμαχέειν, εἴ-

Τί δὲ θε-πει «οὐ τοι ἄρα, οὐ γάρ απαείρωσι τὰς νέας ἀπὸ Σαλαμῖνος, μιστοκλῆς περὶ οὐδεμιῆς ἔτι πατρίδος ναυμαχήσεις. κατὰ γάρ πό- ματαιο. λις ἔκαστοι τρέψονται, καὶ οὕτε σφέας Εὔρυβιάδης κα- τέχειν δυνήσεται οὕτε τις ἀνθρώπων ἄλλος ὥστε μὴ οὐ διασκεδασθῇναι τὴν στρατιήν, ἀπολέεται τε ἡ Ἑλλὰς ἀθουλίῃσι. ἀλλ' εἴτις ἔστι μηχανή, οὐδὲ καὶ πειρῶ δια- χέαι τὰ βεβουλευμένα, οὐ κως δύνη ἀναγνῶσαι Εὔρυ- βιάδην μεταβουλεύσασθαι ὥστε αὐτοῦ μένειν.» κάρτα δὴ 58 τῷ Θεμιστοκλέι τίτρος ἡ ὑποθήκη, καὶ οὐδὲν πρὸς ταῦ- τα ἀμειψάμενος ἦγε ἐπὶ τὴν νέα τὴν Εὔρυβιάδεω. ἀπι- χόμενος δὲ ἐφη ἐθέλειν οἱ κοινόν τι πρῆγμα συμμίξαι. δὸς δὲ αὐτὸν ἐς τὴν νέα ἐκέλευε ἐσβάντα λέγειν, εἴ τι ἐθέ- λει. ἐνθαῦτα δὲ Θεμιστοκλέης παριζόμενός οἱ καταλέγειται ἐκεῖνά τε πάντα, τὰ ἤχουσε Μνησιφίλου, ἐωτοῦ ποιεύ- μενος, καὶ ἄλλα πολλὰ προστιθείσι, ἐς δὲ ἀνέγνωσε χρη- τίζων ἔχ τε τῆς νεός ἐκβῆναι συλλέξαι τε τοὺς στρατη-

“Ερις θε-γοὺς ἐς τὸ συνέδριον. ὡς δὲ ἄρα συνελέχθησαν, πρὶν ἡ 59 μιστο- τὸν Εὔρυβιάδην προθεῖναι τὸν λόγον τῶν εἰνεκεν συνή- κλέους πρὸς Ἀ-γαγε τοὺς στρατηγούς, πολλὸς οὖν ὁ Θεμιστοκλέης ἐν πρὸς τὸν πρόστιλον. τοῖσι λόγοισι οἷα κάρτα δεόμενος. λέγοντος δὲ αὐτοῦ δείμαντον. Κορίνθιος στρατηγὸς Ἀδείμαντος δὲ Ὁχύτου εἶπε· ὡς Θεμιστόκλεες, ἐν τοῖσι ἀγῶσι οἱ προεξαριστάμενοι ῥα- πίζονται.» δὲ ἀπολυόμενος ἐφη· «οἱ δέ γε ἐγκαταλει- πόμενοι οὐ στεφαροῦνται.» *

‘Ο Θεμι-^{τό}κλέης τότε μὲν ἡπίως πρὸς τὸν Κορίνθιον ἀμείψατο, πρὸς 60 στοκλῆς δὲ τὸν Εὔρυβιάδην ἐλεγε ἐκείνων μὲν οὐκέτι οὐδὲν τῶν πειρᾶται νὰ πεισῃ πρότερον λεγθέντων, ὡς ἐπεὰν απαείρωσι ἀπὸ Σαλαμῖ- τὸν Εύρυ- βιάδην οὐκον, διαδρήσονται παρεόντων γάρ τῶν συμμάχων οὐκ παραμείνη ἐφερέ οἱ κόσμον οὐδένα κατηγορέειν. δὲ ἀλλου λόγου εὐ Σαλα- μῖνι. εἴχετο, λέγων τάδε· «ἐν σοὶ νῦν ἐστὶ σῶσαι τὴν Ἑλ-

λάδα, ἦν ἐμοὶ πείθη ναυμαχίην αὐτοῦ μένων ποιέεσθαι, μηδὲ πειθόμενος τούτων τοῖσι λόγοισι ἀναζεύξῃς πρὸς τὸν Ἰσθμὸν τὰς νέας. ἀντίθες γὰρ ἔκάτερον ἀκούσας.. πρὸς μὲν τῷ Ἰσθμῷ συμβάλλων ἐν πελάγεϊ ἀναπεπταμένῳ ναυμαχήσεις, ἐς τὸ ἥκιστα ἡμῖν σύμφορον ἐστι νέας ἔχουσι βαρυτέρας καὶ ἀριθμὸν ἐλάσσονας, τοῦτο δὲ ἀπολέεις Σαλαμῖνά τε καὶ Μέγαρα καὶ Αἴγιναν, ἦνπερ καὶ τὰ ἄλλα εὐτυχήσωμεν. ἅμα γὰρ τῷ ναυτικῷ αὐτῶν ἐψεται καὶ διπέζος στρατός, καὶ οὕτω σφέας αὐτὸς ἀξεῖς ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον, κινδυνεύσεις τε ἀπάση τῇ Ἐλλάδι.. ἦν δὲ τὰ ἔγω λέγω πιστήσῃς, τοσάδε ἐν αὐτοῖσι χρηστὰ εὑρήσεις· πρῶτα μὲν ἐν στεινῷ συμβάλλοντες νησὶ διλίγησι πρὸς πολλάς, ἦν τὰ οἰκότα. ἐκ τοῦ πολέμου ἐκβαίνη, πολλὸν χρατήσομεν. τὸ γὰρ ἐν στεινῷ ναυμαχέειν πρὸς ἡμέων ἐστί, ἐν εὔρυχωρίῃ δὲ πρὸς ἐκείνων. αὗτις δὲ Σαλαμῖς περιγίνεται, ἐς τὴν ἡμῖν ὑπεκκέεται τέκνα τε καὶ γυναικες. καὶ μὲν καὶ τόδε ἐν αὐτοῖσι ἔνεστι, τοῦ καὶ περιέχεσθε μάλιστα ὁμοίως αὐτοῦ τε μένων προναυμαχήσεις Πελοποννήσου καὶ πρὸς τῷ Ἰσθμῷ, οὐδέ σφεας, εἴπερ εὖ φρονέεις, ἀξεῖς ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον. ἦν δέ γε καὶ τὰ ἔγω ἐλπίζω γένηται καὶ νικήσωμεν τῇσι νησί, οὕτε ὑμῖν εἰς τὸν Ἰσθμὸν παρέσονται οἱ βάρβαροι οὕτε προβήσονται ἐκαστέρω τῆς Ἀττικῆς, ἀπίστα τε οὐδενὶ κόσμῳ, Μεγάροισί τε κερδανέομεν περιεοῦσι καὶ Αἴγινη καὶ Σαλαμῖνι, ἐν τῇ ἡμῖν καὶ λόγιόν ἐστι τῶν ἔχθρῶν κατύπερθε γενέσθαι. οἰκότα μέν γοισσον κογινε νυν βουλευομένοισι ἀνθρώποισι ως τὸ ἐπίπαν ἔθέλει γίνεσθαι, μὴ δὲ οἰκότα βουλευομένοισι οὐκ ἔθέλει οὐδὲ διθεὸς προσχωρέειν πρὸς τὰς ἀνθρωπηίας γνώμας».

61 Ταῦτα λέγοντος Θεμιστοκλέος αὗτις ὁ Κορίνθιος Ἐπανα-
'Αδείμαντος ἐπεφέρετο, σιγᾶν τε κελεύων τῷ μή ἐστι λαμβάνε-
πατρίς, καὶ Εὐρυβιάδην οὐκ ἔων ἐπιψηφίζειν ἀπόλι ταὶ ἡ ἔρις
ΗΡΟΔΟΤΟΣ

στοκλέους δρί· πόλιν γὰρ τὸν Θεμιστοκλέα παρεχόμενον οὕτω ἔκε-
πρὸς τὸν
Αδείμαν-
τον. λευε γνώμας συμβάλλεσθαι. ταῦτα δέ οἱ προέφερε, δτὶ
ἡλώκεσάν τε καὶ κατείχοντο αἱ Ἀθῆναι. τότε δὴ ὁ Θε-
μιστοκλέης ἔκεινόν τε καὶ τοὺς Κορινθίους πολλά τε
καὶ κακὰ ἐλεγε, ἐώντοις τε ἐδήλου λόγῳ ὡς εἴη καὶ
πόλις καὶ γῇ μέζων ἥπερ ἔκεινοισι, ἔστ' ἀν διηκόσιαι
νέες σφι ἔωσι πεπληρωμέναι· οὐδαμοὺς γὰρ Ἐλλήνων
αὐτοὺς ἐπίόντας ἀποκρούσεσθαι. σημαίνων δὲ ταῦτα τῷ
λόγῳ διέβαινε ἐς Εὔρυθιάδην, λέγων μᾶλλον ἐπεστραμ-
μένα· «σὺ εἰ μενέεις αὐτοῦ καὶ μένων ἔσεαι ἀνήρ ἀγα-
θός· εἰ δὲ μή, ἀνατρέψεις τὴν Ἐλλάδα. τὸ πᾶν γὰρ
ἥμιν τοῦ πολέμου φέρουσι αἱ νέες. ἀλλ' ἐμοὶ πείθεο. εἰ
δὲ ταῦτα μὴ ποιήσεις, ἡμεῖς μέν, ὡς ἔχομεν ἀναλαβόν-
τες τοὺς οἰκέτας κόμιεύμεθα ἐς Σῆριν τὴν ἐν Ἰταλίῃ,
ἥπερ ἡμετέρη τέ ἔστι ἐκ παλαιοῦ ἔτι, καὶ τὰ λόγια
λέγει οὐπ' ἡμέων αὐτὴν δεῖν κτισθῆναι· ὑμεῖς δὲ συμ-
μάχων τοιῶνδε μουνωθέντες μεμνήσεσθε τῶν ἐμῶν λό-

·Ο Εὔρυ-
γων». ταῦτα δὲ Θεμιστοκλέος λέγοντος ἀνεδιδάσκετο
βιάδης
ἀποφασί-
ζει νὰ ναυ-
μαχήσῃ
ἐν Σαλα-
μῖνι. τοιῶν δέ
αἰρέεται τὴν γνώμην αὐτοῦ μένοντας διαναυμαχέειν.
οὕτω μὲν οἱ περὶ Σαλαμῖνα ἐπεσι ἀκροβολισάμενοι,
ἐπείτε Εὔρυθιάδη ἔδοξε, αὐτοῦ παρεσκευάζοντο ὡς ναυ-
μαχήσοντες. ἡμέρη τε ἐγίνετο καὶ ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνιόντι
σεισμὸς ἐγένετο ἐν τε τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ. ἔδοξε δέ
σφισι εὔξασθαι τοῖσι θεοῖσι καὶ ἐπικαλέσασθαι τοὺς Αἰα-
χίδας συμμάχους. ὡς δέ σφι ἔδοξε, καὶ ἐποίευν ταῦτα. εὐ-
ξάμενοι γὰρ πᾶτι τοῖσι θεοῖσι αὐτόθεν μὲν ἐκ Σαλαμῖ-
νος Αἴαντά τε καὶ Τελαμῶνα ἐπεκαλέοντο, ἐπὶ δὲ Αἰα-

χὸν καὶ τοὺς ἄλλους Αἰαχίδας νέα ἀπέστελλον ἐς Αἴ-
γιναν.

12. Πολεμικὸν συμβούλιον τοῦ Ξέρξου
(VIII 66—70).

66 Οἱ δὲ ἐς τὸν Ξέρξεω ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντες, Κατά-
ἐπειδὴ ἐκ Τρηχῖνος θηγησάμενοι τὸ τρῶμα τὸ Λακωνι- πλους τοῦ
κὸν διέβησαν ἐς τὴν Ἰστίαιαν, ἐπισχόντες ἡμέρας τρεῖς στόλου εἰς
ἔπλωον δι' Εὐρίπου, καὶ ἐν ἑτέρησι τρισὶ ἡμέρησι ἐγέ- Περσικοῦ
νοντο ἐν Φαλήρῳ. ὡς μὲν ἔμοι δοκέειν, οὐκ ἐλάσσονες
ἐόντες ἀριθμὸν ἐσέναλον ἐς τὰς Ἀθήνας, κατά τε
ἡπειρον καὶ τῆσι νηυσί, ἥ ἐπί τε Σηπιάδα ἀπίκοντο καὶ
ἐς Θερμοπύλας. ἀντιθήσω γὰρ τοῖσι τε ὑπὸ τοῦ χειμῶ- Φάληρον.
νος αὐτῶν ἀπολομένοισι καὶ τοῖσι ἐν Θερμοπύλῃσι καὶ
τῆσι ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ναυμαχίῃσι τούσδε τοὺς τότε οὐκω
ἐπομένους βασιλέϊ, Μηλιέας τε καὶ Δωριέας καὶ Λο-
κροὺς καὶ Βοιωτοὺς πανστρατιῇ ἐπομένους πλὴν Θε-
σπιέων τε καὶ Πλαταιέων καὶ μάλα Καρυστίους τε καὶ
Ἀνδρίους καὶ Τηνίους τε καὶ τοὺς λοιποὺς νησιώτας
πάντας πλὴν τῶν πέντε πολίων, τῶν ἐπέμνήσθην πρό-
τερον τὰ οὐνόματα. δσφ γὰρ δὴ προέβαινε ἐσωτέρω τῆς
Ἐλλάδος δὲ Πέρσης, τοσούτῳ πλέω ἔθνεά οἱ εἴπετο.

67 Ἐπεὶ δὲ ἀπίκατο ἐς τὰς Ἀθήνας πάντες οὗτοι πλὴν Συμβού-
λιον τοῦ
Παρίων (Πάριοι δὲ ὑπολειφθέντες ἐν Κύθνῳ ἐκαραδό- Ξέρξου
κεον τὸν πόλεμον καὶ ἀποβήσεται), οἱ δὲ λαῖποι ὡς ἀπί- μετά τῶν
κοντο ἐς τὸ Φάληρον, ἐνθαῦτα κατέβη αὐτὸς Ξέρξης ναυάρχων
ἐπὶ τὰς νέας, ἐθέλων σφι συμμιχάι τε καὶ πυθέσθαι τῶν τοῦ στό-
ἐπιπλωόντων τὰς γνώμας. ἐπεὶ δὲ ἀπικόμενος προΐζετο
παρῆσαν μετάπεμπτοι οἱ τῶν ἔθνέων τῶν σφετέρων
τύραννοι καὶ ταξίαρχοι ἀπὸ τῶν νεῶν, καὶ ἵζοντο ὡς
σφι βασιλεὺς ἐκάστῳ τιμὴν ἐδεδώκεε, πρῶτος μὲν δ

Σιδώνιος βασιλεύς, μετὰ δὲ ὁ Τύριος, ἐπὶ δὲ ὥλλοι. ὡς δὲ κόσμῳ ἐπεξῆς ἵζοντο, πέμψας Ξέρξης Μαρδόνιον εἰρώτα, ἀποπειρωμένος ἔκάστου, εἰ ναυμαχίην ποιέοιτο.

Προταθέντος δὲ τοῦ ζητήματος, ἃν θέλωσι ναυμαχήσει εὐθὺς ἡ οὐχί, πρῶτοι οἱ βασιλεῖς τῆς Σιδῶνος καὶ τῆς Τύρου ἀπήντησαν ναὶ, καὶ κατόπιν πολλοὶ ἄλλοι, δύοντες ἐσχηματίσθη πλειονοψήφια ὑπὲρ τῆς ἀμέσου ναυμαχίας. Ἀλλ' ὑπῆρχον καὶ μειονοψήφοῦντες, ὧν τὴν γνώμην ἐδήλωσε θαρρεύντως ἡ βασιλὶς τῆς Ἀλιχαρνασσοῦ Ἀρτεμισία. Αὕτη εἶπεν ὅτι ἡ ἔκβασις τῆς ναυμαχίας ἦτο ἄδηλος καὶ ὅτι μικρά τις ἀναβολὴ συνέφερε, διότι οἱ Ἑλληνες δέν ἦτο δυνατὸν νὰ ἔχωσιν ἀρκετὰς τροφὰς ἐν Σαλαμῖνι, πιθανώτατον δὲ ἦτο νὰ διαλυθῶσι τὴν διάλυσιν δὲ ταύτην ἡδύνατο νὰ ἐπισπεύσῃ ὁ πεζικὸς στρατός, ὅρμῶν εὐθὺς κατὰ τοῦ ἴσθμου.

Ἐπεὶ δὲ παρήγγελλον ἀναπλώειν, ἀνῆγον τὰς νέας⁷⁰ ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα, καὶ παρεκρίθησαν διαταχθέντες κατ' ἡσυχίην. τότε μέν νυν οὐκ ἐξέχρησέ σφι ἡ ἡμέρη ναυμαχίην ποιήσασθαι, νῦν γάρ ἐπεγένετο, οἱ δὲ παρεκευάζοντο ἐς τὴν ὑστεραίην. τοὺς δὲ Ἑλληνας εἶχε δέος τε καὶ ἀρρωδίη, οὐκ ἡκίστα δὲ τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου. ἀρρώδεον δέ, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἐν Σαλαμῖνι κατήμενοι ὑπὲρ γῆς τῆς Ἀθηναίων ναυμαχέειν μέλλοιεν, νικηθέντες τε ἐν νήσῳ ἀπολαμφθέντες πολιορκήσονται, ἀπέντες τὴν ἔωστῶν ἀφύλακτον.

13. Οἱ Ἑλληνες ἐξαναγκασθέντες ναυμαχοῦσιν ἐν Σαλαμῖνι. (VIII 71.72.74—76.78—82).

Ἐκκινη- Τῶν δὲ βαρβάρων ὁ πεζὸς ὑπὸ τὴν παρεοῦσαν νύκτα⁷¹
σις τοῦ πε- ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον· καίτοι τὰ δυνατὰ
ζικοῦ πάντα ἐμεμηγάνητο, ὅκως κατ' ἡπειρον μὴ ἐσθάλοιεν
τῶν Περο-οι βάρβαροι. ὡς γάρ ἐπύθοντο τάχιστα Πελοποννήσιοι
τὴν Πελο- τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδην ἐν Θερμοπύλῃσι τετελευτέσσι,
πόνησον συνδραμόντες ἐκ τῶν πολίων ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἵζοντο, καὶ
σφι ἐπῆν στρατηγὸς Κλεόμβροτος ὁ Ἀναξανδρίδεω,

Λεωνίδεω δὲ ἀδελφεός. οἵζεμενοι δὲ ἐν τῷ Ἰσθμῷ καὶ συγχώσαντες τὴν Σκιρωγίδα ὁδὸν, μετὰ τοῦτο ὡς σφι ἔδοξε βουλευομένοις, οἰκοδόμεον διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ τεῖχος. ἄτε δὴ ἑουσέων μυριάδων πολλέων καὶ παντὸς ἀνδρὸς ἐργαζομένου ἦνετο τὸ ἔργον· καὶ γὰρ λίθοι καὶ Ὁχύρωσις τοῦ Ἰσθμοῦ.

72 Ζόμενοι, οὕτε νυκτὸς οὕτε ἡμέρης. οἱ δὲ βωθήσαντες ἐς τὸν Ἰσθμὸν πανδημεὶ σίδε ἥσαν Ἐλλήνων, Λακεδαιμόνιοι τε καὶ Ἀρκάδες πάντες καὶ Ἡλεῖοι καὶ Κορίνθιοι καὶ Σικυώνιοι καὶ Ἐπιδαύριοι καὶ Φλιάσιοι καὶ Τροιζήνιοι καὶ Ἐρμιονέες. οὗτοι μὲν ἥσαν οἱ βωθήσαντες καὶ ὑπεραρρωδέοντες τῇ Ἐλλάδι κινδυνευούσῃ, τοῖσι δὲ ἄλλοισι Πελοποννησίοισι ἔμελλε οὐδέν. Ὁλύμπια δὲ καὶ Κάρνεια παροιχώκεε ἥδη.

74 Οἱ μὲν δὴ ἐν τῷ Ἰσθμῷ τοιούτῳ πόνῳ συνέστασαν, Διχόνοια ἄτε περὶ τοῦ παντὸς ἥδη δρόμον θέοντες καὶ τῆσι νησὶ τῶν Ἐλλήνων οὐκ ἐλπίζοντες ἐλλάμψεσθαι· οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι ὅμως ναυάρχων. ταῦτα πυνθανόμενοι ἀρρώδεον, οὐκ οὕτω περὶ σφίσι αὐτοῖσι δειμαίνοντες, ὡς περὶ τῇ Πελοποννήσῳ. τέως μὲν δὴ αὐτῶν ἀνὴρ ἀνδρὶ παραστὰς σιγῇ λόγον ἐποιέετο, θωῦμα ποιεύμενοι τὴν Εὔρυθιάδεω ἀδουλίην, τέλος δὲ ἐξερράγη ἐς τὸ μέσον. σύλλογός τε δὴ ἐγίνετο, καὶ πολλὰ ἐλέγετο περὶ τῶν αὐτῶν, οἱ μέν, ὡς ἐς τὴν Πελοπόννησον χρεὸν εἴη ἀποπλώειν καὶ περὶ ἐκείνης κινδυνεύειν, μηδὲ πρὸ χώρης δοριαλώτου μένοντας μάχεσθαι, Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Αἰγινῆται καὶ Μεγαρέες αὐτοῦ μένοντας ἀμύνεσθαι.

75 Ἐνθαῦτα Θεμιστοκλέης ὡς ἐσσοῦτο τῇ γνώμῃ ὑπὸ Τέχνασμα τῶν Πελοποννησίων, λαθὼν ἐξέρχεται ἐκ τοῦ συνεδρίου, τοῦ Θεμιτοκλέους. ἐξελθὼν δὲ πέμπει ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ Μήδων ἄνδρα πλοιώ, ἐντειλάμενος τὰ λέγειν χρέον, τῷ οὖνομα

μὲν ἦν Σίκιννος, οἰκέτης δὲ καὶ παιδαγωγὸς ἦν τῶν Θεμιστοκλέος παιδῶν, τὸν δὴ ὑστερὸν τούτων τῶν πρηγμάτων Θεμιστοκλέης Θεσπιέα τε ἐποίησε, ως ἐπεδέκοντο οἱ Θεσπιέες πολιήτας, καὶ χρήμασι δλειον. ὅς τότε πλοίῳ ἀπικόμενος ἔλεγε πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν βαρθάρων τάδε· «ἔπειμψέ με στρατηγὸς ὁ Ἀθηναίων λάθρη τῶν ἄλλων Ἑλλήνων (τυγχάνει γὰρ φρονέων τὰ βασιλέος καὶ βουλόμενος μᾶλλον τὰ ὑμέτερα κατύπερθε γίνεσθαι ἢ τὰ τῶν Ἑλλήνων πρήγματα) φράσοντα, ὅτι οἱ "Ελληνες δρησμὸν βουλεύονται καταρρωδηκότες, καὶ νῦν παρέχει κάλλιστον ὑμέας ἔργον ἀπάντων ἔξεργάσασθαι, ἦν μὴ περιίδητε διαδράντας αὐτούς. οὕτε γὰρ ἀλλήλοισι δμοφρονέουσι οὔτ' ἔτι ἀντιστήσονται ὑμῖν, πρὸς ἐωυτούς τε σφέας ὁψεσθε ναυμαχέοντας τοὺς τὰ

Οι Πέρσαι ὑμέτερα φρονέο τας καὶ τοὺς μή». ὁ μὲν ταῦτα σφι 76
 καταλαμβάνουσι, σημήνας ἐκποδὼν ἀπαλλάσσετο, τοῖσι δὲ ως πιστὰ τὴν νητάλειαν σῆδα Ψυττάλειαν, μεταξὺ Σαλαμῖνός τε κειμένην καὶ περικαλλίστης τῆς ἡπείρου, πολλοὺς τῶν Περσέων ἀπεβίβακυλοῦσι, τὴν Σασαν, τοῦτο δέ, ἐπειδὴ ἐγίνοντο μέσαι νύκτες, ἀνηλαμῖνα. γον μὲν τὸ ἀπ' ἐσπέρης κέρας κυκλούμενοι πρὸς τὴν Σαλαμῖνα, ἀνῆγον δὲ οἱ ἀμφὶ τὴν Κέον τε καὶ τὴν Κυνόσουραν τεταγμένοι, κατεῖχόν τε μέχρι Μουνιχίης πάντα τὸν πορθμὸν τῆσι νησί. τῶνδε δὲ εἴνεκεν ἀνῆγον τὰς νέας, ἵνα δὴ τοῖσι "Ελληνοι μηδὲ φυγεῖν ἔξῃ, ἀλλ' ἀπολαμφθέντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι δοῖεν τίσιν τῶν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἀγωνισμάτων. ἐς δὲ τὴν νησῖδα Ψυττάλειαν καλεομένην ἀπεβίβαζον τῶν Περσέων τῶνδε εἴνεκεν, ως ἐπεὰν γένηται ναυμαχίη, ἐνθαῦτα μάλιστα ἔξιστομένων τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν ναυηγίων (ἐν γὰρ δὴ πόρῳ τῆς ναυμαχίης τῆς μελλούσης ἔσεσθαι ἔκεετο ἡ νῆσος), ἵνα τοὺς μὲν περιποιέωσι, τοὺς δὲ διαφεύρωσι. ἐποίευν

δὲ σιγῇ ταῦτα, ὡς μὴ πυνθανοίατο οἱ ἐναντίοι. οἱ μὲν δὴ ταῦτα τῆς νυκτὸς οὐδὲν ἀποκοιμηθέντες παραρτέοντο.

78 Τῶν δὲ ἐν Σαλαμῖνι στρατηγῶν ἐγίνετο ὥθισμὸς λό- "Ερις τῶν
γων πολλός. ἥδεσαν δὲ οὐκω, ὅτι σφέας περιεκυλοῦντο
τῆσι νηυσὶ οἱ βάρβαροι, ἀλλ' ὥσπερ τῆς ἡμέρης ὥρων
στρατη-
γῶν.
Ἐλλήνων

79 αὐτοὺς τεταγμένους, ἐδόκεον κατὰ χώρην εἶναι· συνε- "Η ἀγγε-
στηκότων δὲ τῶν στρατηγῶν ἔξ Αἰγίνης διέβη Ἀριστεί-
δης ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Ἀθηναῖος μέν, ἐξωστραχισμέ-
νος δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου, τὸν ἐγὼ νενόμικα, πυνθανόμενος
αὐτοῦ τὸν τρόπον, ἀριστον ἀνδρα γενέσθαι ἐν Ἀθήνησι
καὶ δικαιότατον. οὗτος ὧντὸς στὰς ἐπὶ τὸ συνέδριον ἐκε-
καλέετο Θεμιστοκλέα, ἐόντα μὲν ἐωστῷ οὐ φίλον, ἐχ-
θρὸν δὲ τὰ μάλιστα· ὑπὸ δὲ μεγάθεος τῶν παρεόντων
κακῶν λήθην ἔκείνων ποιεύμενος ἐξεκαλέετο, ἐθέλων
αὐτῷ συμμίξαι. προσκηκόες δέ, ὅτι σπεύδοιεν οἱ ἀπὸ
Πελοποννήσου ἀνάγειν τὰς νέας πρὸς τὸν Ἰσθμόν. ὡς
δὲ ἐξῆλθε οἱ Θεμιστοκλέης, ἔλεγε Ἀριστείδης τάδε·
«ἡμέας στασιάζειν χρεόν ἔστι ἐν τε τῷ ἀλλῷ καὶ ρῷ καὶ
δὴ καὶ ἐν τῷδε περὶ τοῦ ὄκτερος ἡμέων πλέω ἀγαθὰ
τὴν πατρίδα ἔργασται. λέγω δέ τοι, ὅτι ἵσον ἔστι
πολλά τε καὶ δλίγα λέγειν περὶ ἀποπλόου τοῦ ἐν-
θεῦτεν Πελοποννησίοισι. ἐγὼ γάρ αὐτόπτης τοι λέγω
γενόμενος, ὅτι νῦν οὐδὲ ἦν ἐθέλωσι Κορίνθιοί τε καὶ αὐ-
τὸς Εὔρυνιάδης οἷοί τε ἔσονται ἐκπλῶσαι· περιεχόμεθα
γάρ ὑπὸ τῶν πολεμίων κύκλῳ. ἀλλ' ἐσελθών σφι ταῦτα
σήμηνον». ὁ δὲ ἀμείβετο τοισίδε. «κάρτα τε χρηστὰ δια-
κελεύεαι καὶ εὖ ἥγγειλας. τὰ γάρ ἐγὼ ἐδεόμην γενέσθαι,
αὐτὸς αὐτόπτης γενόμενος ἥκεις. ἵσθι γάρ ἐξ ἐμέο τὰ
ποιεύμενα ὑπὸ Μήδων. ἔδει γάρ, ὅτε οὐκ ἔκόντες ἥθε-
λον ἐς μάχην κατίστασθαι οἱ Ἑλληνες, ἀέκοντας παρα-
στήσασθαι. σὺ δὲ ἐπείπερ ἥκεις χρηστὰ ἀπαγγέλλων,
αὐτός σφι ἀγγειλον. ἦν γάρ ἐγὼ αὐτὰ λέγω, δόξω πλά-

80 σήμηνον». ὁ δὲ ἀμείβετο τοισίδε. «κάρτα τε χρηστὰ δια-
κελεύεαι καὶ εὖ ἥγγειλας. τὰ γάρ ἐγὼ ἐδεόμην γενέσθαι,
αὐτὸς αὐτόπτης γενόμενος ἥκεις. ἵσθι γάρ ἐξ ἐμέο τὰ
ποιεύμενα ὑπὸ Μήδων. ἔδει γάρ, ὅτε οὐκ ἔκόντες ἥθε-
λον ἐς μάχην κατίστασθαι οἱ Ἑλληνες, ἀέκοντας παρα-
στήσασθαι. σὺ δὲ ἐπείπερ ἥκεις χρηστὰ ἀπαγγέλλων,
αὐτός σφι ἀγγειλον. ἦν γάρ ἐγὼ αὐτὰ λέγω, δόξω πλά-

σας λέγειν καὶ οὐ πείσω ώς οὐ ποιεύντων τῶν βαρβάρων ταῦτα. ἀλλά σφι σήμηνον αὐτὸς παρελθών, ώς ἔχει. ἐπεὰν δὲ σημήνης, ἦν μὲν πείθωνται, ταῦτα δὴ τὰ κάλλιστα, ἦν δὲ αὐτοῖσι μὴ πιστὰ γένηται, δημοιον ἥμιν ἔσται. οὐ γὰρ ἔτι διαδρήσονται, εἰπερ περιεγόμεθα πανταχόθεν, ώς σὺ λέγεις.» ταῦτα ἔλεγε παρελ-81
 θῶν ὁ Ἀριστείδης, φάμενος ἐξ Αἰγίνης τε ἥκειν καὶ μόγις ἐκπλώσαι λαθῶν τοὺς ἐπορμέοντας περιέχεσθαι γὰρ πᾶν τὸ στρατόπεδον τὸ Ἑλληνικὸν ὑπὸ τῶν νεῶν τῶν Ξέρξεω παραρτέεσθαι τε συνεβούλευε ώς ἀλεξησομένους. καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἴπας μετεστήκεε, τῶν δὲ αὗτις ἐγίνετο λόγων ἀμφισβατίη· οἱ γὰρ πλεῦνες τῶν στρατηγῶν Τριήρης οὐκ ἐπείθουντο τὰ ἐσαγγελθέντα. ἀπιστεόντων δὲ τούτων 82
 ἀνδρῶν ἥκε τριήρης ἀνδρῶν Τηνίων αὐτομολέουσα, τῆς ἥρχες ἐπικυροῦ ἀνὴρ Παναίτιος ὁ Σωσιμένος, ἥπερ δὴ ἔφερε τὴν ἀλήτην ἄγγελον τοῦ Αριστείδην Δελφοῖσι ἐς τὸν τρίποδα ἐν τοῖσι τὸν βάρβαρον καδου. τελοῦσι. σὺν δὲ ᾧν ταύτῃ τῇ νηὶ τῇ αὐτομολησάσῃ ἐς Σαλαμῖνα καὶ τῇ πρότερον ἐπ' Ἀρτεμίσιον τῇ Λημνίῃ ἐξεπληροῦτο τὸ ναυτικὸν τοῖσι Ἑλλησι ἐς τὰς δγδώκοντα καὶ τριηκοσίας νέας· δύο γὰρ δὴ νεῶν τότε κατέδεε ἐς τὸν ἀριθμόν.

14. Ναυμαχία ἐν Σαλαμῖνι. (VIII 83—96).

Οἱ Ἑλλη- Τοῖσι δὲ Ἑλλησι ώς πιστὰ δὴ τὰ λεγόμενα ἦν τῶν 83
 νες παρα- Τηνίων ῥήματα, παρεσκευάζοντο ώς ναυμαχήσοντες.
 σκευάζον- ται εἰς ἥώς τε δὴ διέφαινε, καὶ οἱ σύλλογον τῶν ἐπιβατέων
 ναυμα- ποιησάμενοι, προηγόρευε εὖ ἔχοντα μὲν ἐκ πάντων Θε-
 χιαν. μιστοκλέης. τὰ δὲ ἐπεα ἦν πάντα κρέσσω τοῖσι ἔσσοσι
 ἀντιτιθέμενα, ὅσα δὲ ἐν ἀνθρώπου φύσι καὶ καταστάσι
 ἐγγίνεται. παραινέσας δὴ τούτων τὰ κρέσσω αἰρέεσθαι,

καὶ καταπλέξας τὴν ῥῆσιν, ἐσβαίνειν ἔκέλευε ἐς τὰς νέας. καὶ οὗτοι μὲν δὴ ἐσέβαινον, καὶ ἦκε ἡ ἀπ' Αἰγί-νης τριήρης, ἡ κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀπεδήμησε. ἐνθαῦτα ἀνῆγον τὰς νέας ἀπάσας οἱ "Ελληνες.

- 84 'Αναγομένοισι δέ σφι αὐτίκα ἐπεκέστο οἱ βάρβαροι. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι "Ελληνες πρύμνην ἀνεκρούοντο καὶ ὥκελλον τὰς νέας, 'Αμεινίης δὲ Παλληνεὺς ἀνήρ 'Αθη-ναῖος ἔξαναχθεὶς νηὶ ἐμβάλλει. συμπλακείστης δὲ τῆς νεὸς καὶ οὐ δυναμένων ἀπαλλαγῆναι, οὕτω δὴ οἱ ἄλ-λοι 'Αμεινίη βωθέοντες συνέμισγον. 'Αθηναῖοι μὲν οὕτω λέγουσι τῆς ναυμαχίης γενέσθαι τὴν ἀρχήν, Αἰγινῆται δὲ τὴν κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀποδημήσασαν ἐς Αἴγιναν, ταύτην εἶναι τὴν ἄρξασαν. λέγεται δὲ καὶ τάδε, ὡς φά-σμα σφι γυναικὸς ἐφάνη, φανεῖσαν δὲ διακελεύσασθαι ὥστε καὶ ἀπαν ἀκοῦσαι τὸ τῶν "Ελλήνων στρατόπεδον διειδίσασαν πρότερον τάδε. «ὦ δαιμόνιοι, μέχρι κόσου ἔτι πρύμνην ἀνακρούσετε;» κατὰ μὲν δὴ 'Αθηναῖος ἐτετάχατο Φοίνικες (οὗτοι γὰρ εἶχον τὸ πρὸς 'Ελευσῖνός τε καὶ ἐσπέρης κέρας), κατὰ δὲ Λακεδαιμονίους "Ιωνες· οὗτοι δ' εἶχον τὸ πρὸς τὴν ἡῶ τε καὶ τὸν Πειραιέα. ἐθελοκάχεον μέντοι αὐτῶν κατὰ τὰς Θεμιστοκλέος ἐν-τολὰς δλίγοι, οἱ δὲ πλεῦνες οὐ. ἔχω μέν νυν συχνῶν οὐ-νόματα τριηράρχων καταλέξαι τῶν νέας 'Ελληνίδας ἐλόντων, χρήσομαι δὲ αὐτοῖσι οὐδὲν πλὴν Θεομήστορός τε τοῦ 'Ανδροδάμαντος καὶ Φυλάκου τοῦ 'Ιστιαίου, Σα-μίων ἀμφοτέρων. τοῦδε δὲ εἴνεκεν μέμνημαι τούτων μούνων, δτι Θεομήστωρ μὲν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον Σάμου ἐτυράννευσε καταστρέψαντων τῶν Περσέων, Φύλακος δὲ εὔεργέτης βασιλέος ἀνεγράφη καὶ χώρη οἱ ἐδωρήθη πολλή. οἱ δ' εὔεργέται βασιλέος ὁροσάγγαι καλέονται Περσιστί.
- Αρχὴ
τῆς ναυ-
μαχίας.

Ητταὶ Περὶ μέν νυν τούτους οὕτω εἶχε, τὸ δὲ πλῆθος τῶν 86 τῶν Περγεῶν ἐν τῇ Σαλαμῖνι ἔκεραΐζετο, αἱ μὲν ὑπ' Ἀθηναίων σῶν. διαφθειρόμεναι, αἱ δὲ ὑπὸ Αἰγινητέων. ἀτε γὰρ τῶν μὲν Ἐλλήνων σύν κόσμῳ ναυμαχεόντων κατὰ τάξιν, τῶν δὲ βαρβάρων οὔτε τεταγμένων ἔτι οὔτε σὺν νόῳ ποιεύντων οὐδέν, ἔμελλε τοιοῦτό σφι συνοίσεσθαι, οἴόνπερ

ἀπέβη. καίτοι ἦσάν γε καὶ ἐγένοντο ταύτην τὴν ἡμέρην μακρῷ ἀμείνονες αὐτοὶ ἐώστων ἢ πρὸς Εύβοίην, πᾶς τις προθυμεόμενος καὶ δειμαίνων Ξέρξην, ἐδόκεε τε ἔκαστος Ἀρτεμι- ἐώστὸν θηῆσεσθαι βασιλέα. κατὰ μὲν δὴ τοὺς ἄλλους 87 σία. οὐκ ἔχω μετεξετέρους εἰπεῖν ἀτρεκέως ὡς ἔκαστοι τῶν βαρβάρων ἢ τῶν Ἐλλήνων ἥγων ζόντο, κατὰ δὲ Ἀρ-

τεμισίην τάδε ἐγένετο, ἀπ' ὧν εὐδοκίμησε μᾶλλον ἔτι παρὰ βασιλέϊ ἐπειδὴ γὰρ ἐς θόρυβον πολλὸν ἀπίκετο τὰ βασιλέος πρήγματα, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ή Ἀρτεμισίης ἐδιώκετο ὑπὸ νεὸς Ἀττικῆς· καὶ η̄ οὐκ ἔχουσα διαφυγεῖν, ἔμπροσθε γὰρ αὐτῆς ἡσαν ἀλλαι νέες φίλιαι, η̄ δὲ αὐτῆς πρὸς τῶν πολεμίων μάλιστα ἐτύγχανε ἐοῦσα, ἐδοξέ οἱ τόδε ποιῆσαι, τὸ καὶ συνήνεικε ποιησάσῃ· διωκομένη γὰρ ὑπὸ τῆς Ἀττικῆς φέρουσα ἐνέβαλε νηὶ φιλίη ἀνδρῶν τε Καλυνδέων καὶ αὐτοῦ ἐπιπλώοντος τοῦ Καλυνδέων βασιλέος Δαμασιθύμου. εἰ μὲν καὶ τι νεῖκος πρὸς αὐτὸν ἐγεγόνεε ἔτι περὶ Ἐλλήσποντον ἐόντων, οὐ μέντοι ἔγωγε ἔχω εἰπεῖν, οὔτε εἰ ἐκ προνοίης αὐτὰ ἐποίησε, οὔτε εἰ συνεκύρησε η̄ τῶν Καλυνδέων κατὰ τύχην παραπεσοῦσα νηῦς. ὡς δὲ ἐνέβαλέ τε καὶ κατέδυσε, εὐτυχίη χρησαμένη διπλόα ἐωστὴν ἀγαθὰ ἐργάσατο· δ τε γὰρ τῆς Ἀττικῆς νεὸς τριήραρχος ὡς εἶδε μιν ἐμβάλλουσαν νηὶ ἀνδρῶν βαρβάρων, νομίσας τὴν νέα τὴν Ἀρτεμισίης η̄ Ἐλληνίδα εἴναι η̄ αὐτομολέειν ἐκ τῶν βαρβάρων καὶ αὐτοῖσι ἀμύνειν, ἀποστρέψας πρὸς ἄλλας 88 ἐτράπετο. τοῦτο μὲν τοιοῦτο αὐτῇ συνήνεικε γενέσθαι διαφυγεῖν τε καὶ μὴ ἀπολέσθαι. τοῦτο δὲ συνέβη ὥστε κακὸν ἐργασαμένην ἀπὸ τούτων αὐτὴν μάλιστα εὐδοκιμῆσαι παρὰ Ξέρξη. λέγεται γὰρ βασιλέα θηεύμενον μαθεῖν τὴν νέα ἐμβαλοῦσαν καὶ δή τινα εἴπαι τῶν παρεόντων· «δέσποτα, δρᾶς Ἀρτεμισίην, ὡς εὖ ἀγωνίζεται καὶ νέα τῶν πολεμίων κατέδυσε;» καὶ τὸν ἐπειρέσθαι, εἰ ἀληθέως ἐστὶ Ἀρτεμισίης τὸ ἔργον, καὶ τοὺς φάναι, σαφέως τὸ ἐπίστημον τῆς νεὸς ἐπισταμένους· τὴν δὲ διαφθαρεῖσαν ἡπιστέατο εἴναι πολεμίην. τά τε γὰρ ἄλλα, ὡς εἴρηται, αὐτῇ συνήνεικε ἐς εὐτυχίην γενόμενα καὶ τὸ τῶν ἐκ τῆς Καλυνδικῆς νεὸς μηδένα ἀποσωθέντα κατήγορον γενέσθαι. Ξέρξην δὲ εἴπαι λέγεται πρὸς τὰ

φραζόμενα· «οἱ μὲν ἄνδρες γεγόνασί μοι γυναῖκες, αἱ δὲ γυναῖκες ἄνδρες». ταῦτα μὲν Ξέρξην φασὶ εἰπαι.

Απώλειαι τῶν Περσῶν. Ἐν δὲ τῷ πόνῳ τούτῳ ἀπὸ μὲν ἔθανε ὁ στρατηγὸς Ἀριαβίγνης ὁ Δαρείου, Ξέρξεω ἐών ἀδελφεός, ἀπὸ δὲ ἄλλοι πολλοί τε καὶ οὐνομαστοί Περσέων καὶ Μήδων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων, δλίγοι δέ τινες καὶ Ἑλλήνων. ἀτε γὰρ νέειν ἐπιστάμενοι, τοῖσι αἱ νέες διεφθείροντο, οἱ μὴ ἐν χειρῶν νέμων ἀπολλύμενοι ἐς τὴν Σαλαμῖνα διένεον. τῶν δὲ βαρβάρων οἱ πολλοὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ διεφθάρησαν, νέειν οὐκ ἐπιστάμενοι. ἐπεὶ δὲ αἱ πρῶται ἐς φυγὴν ἐτράποντο, ἐνθαῦτα αἱ πλεῖσται διεφθείροντο. οἱ γὰρ ὅπισθε τεταγμένοι, ἐς τὸ πρόσθε τῆσι νησὶ παριέναι πειρώμενοι ὡς ἀποδεξόμενοί τι καὶ αὐτοὶ ἔργον βασιλέϊ, τῆσι σφετέραις.

Οἱ Φοίνικες διαβάλλουσι ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ τῶν τινες Φοινίκων, τῶν αἱ νέες τοὺς Ἰω-διεφθάρατο, ἐλθόντες παρὰ βασιλέα διέβαλλον τοὺς Ἰω-

νας. νας, ὡς δι' ἑκείνους ἀπολοίατο αἱ νέες, ὡς προδόντων. συνήνεικε ὡν οὕτω ὥστε Ἰώνων τε τοὺς στρατηγοὺς μὴ ἀπολέσθαι, Φοινίκων τε τοὺς διαβάλλοντας λαβεῖν τοιόνδε μισθόν· ἔτι τούτων ταῦτα λεγόντων ἐνέβαλε νησὶ Ἀττικῇ Σαμοθρηκίᾳ νηῦς. ἢ τε δὴ Ἀττικὴ κατεδύετο, καὶ ἐπιφερομένη Αἰγιναίη νηῦς κατέδυσε τῶν Σαμοθρηκῶν τὴν νέα. ἀτε δὴ ἐόντες ἀκοντισταὶ οἱ Σαμοθρηκεῖς τοὺς ἐπιβάτας ἀπὸ τῆς καταδυσάσης νεὸς βάλλοντες ἀπήραξαν καὶ ἐπέβησάν τε καὶ ἔσχον αὐτήν. ταῦτα γενόμενα τοὺς Ἰωνας ἔρρυσατο· ὡς γάρ εἰδέ σφεας Ξέρξης ἔργον μέγα ἔργασαμένους, ἐτράπετο πρὸς τοὺς Φοίνικας οἷα ὑπερλυπεόμενός τε καὶ πάντας αἰτιώμενος, καὶ σφεων ἐκέλευσε τὰς κεφαλὰς ἀποταμεῖν, ίνα μὴ αὐτοὶ κακοὶ γενόμενοι τοὺς ἀμείνονας διαβάλλωσι. ὅκως γάρ τινα ίδοι Ξέρξης τῶν ἐωυτοῦ ἔργον τι ἀποδεικνύ-

μενον ἐν τῇ ναυμαχίῃ, κατήμενος ὑπὸ τῷ οὔρεῳ τῷ ἀντίον Σαλαμῖνος, τὸ καλέεται Αἰγάλεως, ἀνεπυνθάνετο τὸν ποιήσαντα, καὶ οἱ γραμματισταὶ ἀνέγραφον πατρόθεν τὸν τριήραρχον καὶ τὴν πόλιν. πρὸς δέ τι καὶ προσεβάλετο φίλος ἐών Ἀριαράμνης ἀνὴρ Πέρσης παρεὼν τούτου τοῦ Φοίνικηίου πάθεος.

91 Οἱ μὲν δὴ πρὸς τοὺς Φοίνικας ἐτράποντο, τῶν δὲ βαρ-^{Ανδραγα-}
βάρων ἐς φυγὴν τραπομένων καὶ ἐκπλωόντων πρὸς τὸ
Φάληρον Αἰγινῆται ὑποστάντες ἐν τῷ πορθμῷ ἔργα
ἀπεδέξαντο λόγου ἄξια. οἱ μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι ἐν τῷ θο-
ρύβῳ ἐκεράϊζον τάς τε ἀντισταμένας καὶ τὰς φευγούσας
τῶν νεῶν, οἱ δὲ Αἰγινῆται τὰς ἐκπλωούσας· δικαῖοι δέ
τινες τοὺς Ἀθηναίους διαφύγοιεν, φερόμενοι ἐσέπιπτον

92 ἐς τοὺς Αἰγινήτας. ἐνθαῦτα συνεκύρεον νέες ἥ τε Θε-
μιστοκλέος διώκουσα νέα, καὶ ἥ Πολυκρίτου τοῦ Κρίου
ἀνδρὸς Αἰγινήτεω νηὶ ἐμβαλοῦσα Σιδωνίη, ἥπερ εἶλε
τὴν προφυλάσσουσαν ἐπὶ Σκιάθῳ τὴν Αἰγιναίην, ἐπ' ἧς
ἐπλωε Πυθέης ὁ Ἰσχενός, τὸν οἱ Πέρσαι κατακοπέν-
τα ἀρετῆς εἴνεκεν εἶχον ἐν τῇ νηὶ ἐκπαγλεόμενοι. τὸν
δὴ περιάγουσα ἀμα τοῖσι Πέρσησι ἥλω νηῦς ἥ Σιδωνίη
ώστε Πυθέην οὕτω σωθῆναι ἐς Αἰγιναν. ως δὲ ἐσεῖδε τὴν
νέα τὴν Ἀττικὴν ὁ Πολύκριτος, ἔγνω τὸ σημήιον ἴδων τῆς
στρατηγίδος, καὶ βώσας τὸν Θεμιστοκλέα ἐπεκερτόμησε ἐς
τῶν Αἰγινητέων τὸν μηδισμὸν δινειδίζων. ταῦτα μέν νυν νηὶ
ἐμβαλὼν ὁ Πολύκριτος ἀπέρριψε ἐς Θεμιστοκλέα, οἱ δὲ
βάρβαροι, τῶν αἱ νέες περιεγένοντο, φεύγοντες ἀπίκοντο ἐς
Φάληρον ὑπὸ τὸν πεζὸν στρατόν. ἐν δὲ τῇ ναυμαχίῃ ταύτη

93 ἥκουσαν Ἐλλήνων ἄριστα Αἰγινῆται, ἐπὶ δὲ Ἀθηναῖοι, οἱ Αἰγι-
ἀνδρῶν δὲ Πολύκριτος τε ὁ Αἰγινήτης καὶ Ἀθηναῖοι Εὐμέ-
νης τε ὁ Ἀναγυράσιος καὶ Ἀμεινίης Παλληνεύς, δις καὶ νηταὶ^{νηταὶ} λαμβά-
'Αρτεμισίην ἐπεδίωξε. εἰ μέν νυν ἐμαθε, διτὶ ἐν ταύτῃ πλώοι νουσι τὸ
'Αρτεμισίη, σύν ἀνέπαυσατο πρότερον ἥ εἴλε μιν ἥ καὶ αὐτὸς τῆς ἀν-
δρείας.

τὸς ἥλω. τοῖσι γάρ Ἀθηναίων τριηράρχοισι παρεκεκέλευστο, πρὸς δὲ καὶ ἀεθλὸν ἔκεετο μύριαι δραχμαί, ὃς ἂν μιν ζωὴν ἔλη. δεινὸν γάρ τι ἐποιεῦντο γυναικαὶ ἐπὶ τὰς Ἀθήνας στρατεύεσθαι. αὕτη μὲν δή, ὡς πρότερον εἴρηται, διέφυγε, ἥσαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι, τῶν αἱ νέες περιεγεγόνεσαν, ἐν τῷ Φαλήρῳ.

Οἱ Κορίνθιοι καὶ ὁ ναύαρχος αὐτῶν Ἀδείμαντος.
 Ἀδείμαντος. Ἀδείμαντον δὲ τὸν Κορινθίων στρατηγὸν λέγουσι 94
 Αὐτίκα κατ' ἀρχάς, ὡς συνέμισγον αἱ νέες,
 ἐκπλαγέντα τε καὶ ὑπερδείσαντα, τὰ ίστια ἀειράμενον
 οἰχεσθαι φεύγοντα, ιδόντας δὲ τοὺς Κορινθίους τὴν
 στρατηγίδα φεύγουσαν ωσαύτως οἰχεσθαι. ὡς δὲ ἄρα
 φεύγοντας γίνεσθαι τῆς Σαλαμινίης κατὰ τὸ ἱρὸν Ἀθη-
 ναίης Σκιράδος, περιπίπτειν σφι κέλητα θείη πομπῇ,
 τὸν οὔτε πέμψαντα φανῆναι οὐδένα, οὔτε τι τῶν ἀπὸ
 τῆς στρατιῆς εἰδόσι προσφέρεσθαι τοῖσι Κορινθίοισι.
 τῇδε δὲ συμβάλλονται εἶναι θεῖον τὸ πρῆγμα· ὡς γάρ
 ἀγχοῦ γενέσθαι τῶν νεῶν, τοὺς ἀπὸ τοῦ κέλητος λέ-
 γειν τάδε· «Ἀδείμαντε, σὺ μὲν ἀποστρέψας τὰς νέας ἐς
 φυγὴν ὥρμησαι καταπροδοὺς τοὺς Ἐλληνας· οἱ δὲ καὶ
 δὴ νικῶσι, δσον αὐτοὶ ἡρῶντο ἐπικρατῆσαι τῶν ἔχθρῶν».
 ταῦτα λεγόντων, ἀπιστέειν γάρ τὸν Ἀδείμαντον, αὐτὶς
 τάδε λέγειν, ὡς αὐτοὶ οἵοι τε εἰεν ἀγόμενοι δμηροὶ ἀπο-
 θνήσκειν, ἦν μὴ νικῶντες φαίνωνται οἱ «Ἐλληνες. οὕτω
 δὴ ἀποστρέψαντα τὴν νέα αὐτὸν τε καὶ τοὺς ἄλλους
 ἐπ᾽ ἔξεργασμένοισι ἐλθεῖν ἐς τὸ στρατόπεδον. τούτους
 μὲν τοιαύτη φάτις ἔχει ὑπὸ Ἀθηναίων, οὐ μέντοι αὐτοὶ
 γε Κορίνθιοι δμολογέουσι, ἀλλ᾽ ἐν πρώτοισι σφέας αὐ-
 τοὺς τῆς ναυμαχίης νομίζουσι γενέσθαι, μαρτυρέει δέ

Οἱ Αριστείδης φονεὺς τοὺς ἐν Ψυττα- σφι καὶ ἡ ἄλλη Ἐλλάς. Ἀριστείδης δὲ ὁ Λυσιμάχου 95
 ἀνὴρ Ἀθηναῖος, τοῦ καὶ δλίγω τι πρότερον τούτων ἐπε-
 μνήσθην ὡς ἀνδρὸς ἀρίστου, οὔτος ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ
 τῷ περὶ Σαλαμῖνα γενομένῳ τάδε ἐποίεε· παραλαβὼν

πολλοὺς τῶν ὀπλιτέων, οἱ παρετεάχατο παρὰ τὴν λείφ Πέρ-
ἀκτὴν τῆς Σαλαμινίης χώρης, γένος ἔόντες Ἀθηναῖοι ἐς σας.
τὴν Ψυττάλειαν νῆσον ἀπέβησε ἄγων, οἱ τοὺς Πέρσας
τοὺς ἐν τῇ νησὶ δι ταύτῃ κατεφόνευσαν πάντας.

96 Ὡς δὲ ἡ ναυμαχία διελέλυτο, κατειρύσταντες ἐς τὴν
Σαλαμῖνα οἱ Ἐλληνες τῶν ναυηγίων ὅσα ταύτῃ ἐτύγ-
χανε ἔτι ἔόντα, ἔτοιμοι ἦσαν ἐς ἄλλην ναυμαχίην, ἐλ-
πίζοντες τῇσι περιεούσῃσι νηυσὶ ἔτι χρήσεσθαι βασιλέα.

Ο δὲ Εέρεης δλίγας μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι μάχην ἡμέρας ἀπῆλ-
θεν ἐκ τῆς Ἀττικῆς μεθ' ὅλου αὐτοῦ τοῦ στρατοῦ διὰ τῆς Βοιωτίας
εἰς Θεσσαλίαν. Ἐν Θεσσαλίᾳ ὁ Μαρδόνιος ἐξελέξατο τοὺς ἀνδρας μεθ'
ῶν προέκειτο νὰ ἔξακολουθήσῃ τὸν ἀγῶνα, ἐν ὅλοις 300,000 πεζῶν
καὶ ἵππεων. Ἐπειδὴ δ' ὅμως ὥρισθη νὰ συνοδεύσωσι τὸν Εέρεην μέγρις
Ἐλλήσποντου 60,000 ἀνδρῶν ἐκ τοῦ στρατοῦ τούτου, ὑπὸ τὸν Ἀρ-
τάβαζον, ὁ Μαρδόνιος ἀπεφάσισε νὰ διαχειμάσῃ εἰς Θεσσαλίαν, καὶ
νὰ ἀναβάλῃ εἰς τὸ ἐπίδον ἔωρ τὰ περαιτέρω αὐτοῦ ἐπιχειρήματα.
Παρ' αὐτῷ ἔμειναν καὶ οἱ Πεισιστρατίδαι καὶ ὁ Δημάρατος, ὁ δὲ
Εέρεης συνεπαγόμενος τὸν ὑπόλοιπον στρατὸν καὶ τὴν ὑπὸ τὸν Ἀρ-
τάβαζον μοῖραν, ἀπῆλθε πρὸς τὸν Ἐλλήσποντον, ὅπου ἔφθασε μετὰ
45 ἡμέρας, ἀφ' ἧς ἀνεγώρησεν ἐκ τῆς Ἀττικῆς. Τὰ περὶ αὐτὸν πλήθη
ἔπαθον τὰ πάνδεινα κατὰ τὴν διὰ τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης
ταύτην πορείαν, ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως τροφῶν καὶ τῶν ἐκ τούτου ἐπει-
θότων νοσημάτων. Αἱ ἐπὶ τοῦ Ἐλλήσποντου γέφυραι εἶχον δια-
λυθῆ ἐξ ἐπισυμβάσης τρικυμίας· ὥστε τὰ λείψανα τοῦ στρατοῦ
ἐδέησε νὰ μετακομισθῶσιν εἰς τὴν Ἀσίαν ὑπὸ τοῦ στόλου. Ἐντεῦ-
θεν τεταπεινωμένος καὶ ὑπὸ ἐλεισινῶν τινῶν λειψίνων τοῦ στρατοῦ
συνοδευόμενος, ἐπέστρεψε τελευταῖον ὁ μέγας βασιλεὺς εἰς Σάρδεις
δικτύῳ μῆνας ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθ' ἧν λαμπρὸς μὲν καὶ ἀγέ-
ρωχος, ὑπὸ ἀκμαίων δὲ καὶ ἀναριθμήτων ταχυμάτων περιστοιχίζομενος
εἶχεν ὄρμήσει ἐκ τῆς πόλεως ταύτης ἐπὶ τὴν κατάκτησιν τῆς
Ἐλλάδος.

Ἄλλ' ἔμελλον ἦδη νὰ δώσωσιν οἱ Ἀθηναῖοι δείγματα τῆς ἀρετῆς
αὐτῶν ἔτι λαμπρόσερα. Ὁ Μαρδόνιος πρὶν εἰσβάλῃ εἰς τὴν Ἀττικήν,
ἐπεχείρησε νὰ ἀποσπάσῃ ἐκ παντὸς τρόπου τὴν πόλιν ἐκείνων ἀπὸ τῆς
τῶν ἄλλων Ἐλλήνων συμμαχίας. Ἐπὶ τούτῳ διεβίβασεν εἰς τὰς Ἀθή-
νας, διὰ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Ἀλεξάνδρου προτάσεις συμφο-
ρωτάτας, ὑποσχόμενος ἀποζημίαν, δι' ὅλην τὴν προσγενομένην τῇ
Ἀττικῇ ζημίαν, ἥρκει νὰ συμμαχήσωσι μετὰ τοῦ μεγάλου βασιλέως.

Οἱ Σπαρτῖται μαθόντες τὰ τῆς πρεσβείας ταύτης, κατελήφθησαν ὑπὸ φόβου δεινοῦ· διὸ ἔσπευσαν νὰ πέμψωσιν εἰς Ἀθήνας πρέσβεις ἐπιτετραμμένους· νὰ προλάβωσι τὴν συμφορὰν ταύτην, ἵτις ἔμελλε νὰ ἐπιφέρῃ ἀναμφιβόλως τὴν ὑποδούλωσιν ὅλης τῆς Ἑλλάδος, ὑποσχόμενοι ἴδιας ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ σύμμαχοι ἀναλαμβάνουσι νὰ θρέψωσι τὰς οἰκογενείας τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ παρούσῃ αὐτῶν ἀμηχανίᾳ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀνέμενον τὴν ἄφιξιν τῶν πρέσβεων τῆς Σπάρτης, ἵνα ἐνώπιον αὐτῶν ἀποκριθῶσιν εἰς τὸν ἀπεσταλμένον τοῦ Μαρδονίου. Καὶ τότε ἀκούσαντες ἀμφοτέρων τοὺς λόγους, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἀριστείδου ἀπήντησαν.

15. 'Απόκρισις 'Αθηναίων πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ πρὸς τοὺς ἀπὸ Σπάρτης ἀγγέλους.
(VIII 143—144).

'Απόκρισις τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. 143
 Ἀθηναῖοι δὲ πρὸς Ἀλέξανδρον ἀπεκρίναντο τάδε· «καὶ αὐτοὶ τοῦτο γε ἐπιστάμεθα, ὅτι πολλαπλησίη ἔστι τῷ Μήδῳ δύναμις ἥπερ ἡμῖν, ὥστε οὐδὲν δεῖ τοῦτο γε δνειδίζειν ἀλλ᾽ δμως ελευθερίης γλιχόμενοι ἀμυνεόμεθα οὕτω, δκως ἀν καὶ δυνώμεθα. δμολογήσαι δὲ τῷ βαρβάρῳ μήτε σὺ ἡμέας πειρῶ ἀναπείθειν οὔτε ἡμεῖς πεισόμεθα. νῦν δὲ ἀπάγγελε Μαρδονίω, ως Ἀθηναῖοι λέγουσι, ἔστ' ἀν ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἵν τῇπερ καὶ νῦν ἔρχεται, μήκοτε δμολογήσειν ἡμέας Ξέρξῃ· ἀλλὰ θεοῖσι τε συμμάχοισι πίσυνοί μιν ἐπέξιμεν ἀμυνόμενοι καὶ τοῖσι ἥρωσι, τῶν ἐκεῖνος οὐδεμίαν δπιν ἔχων ἐνέπρησε τοὺς τε οἰκους καὶ τὰ ἀγάλματα. σύτε τοῦ λοιποῦ λόγους ἔχων τοιούσδε μὴ ἐπιφαίνεο Ἀθηναίοισι, μηδὲ δοκέων χρηστὰ ὑπουργέειν ἀθέμιτα ἔρδειν παραίνεε. οὐ γάρ σε βουλόμεθα οὐδὲν ἄχαρι πρὸς Ἀθηναίων παθεῖν ἔοντα πρόξεινόν τε καὶ φίλον».

Πρὸς τοὺς ἀπὸ Σπάρτης ἀγγέλους. 144
 Πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ταῦτα ὑπεκρίναντο, πρὸς δὲ της ἀγγελίας κεδαιμονίους μὴ δμολογήσωμεν τῷ βαρβάρῳ κάρτα ἀν-

‘Απόκρ. Αθην. πρὸς τοὺς ἀπὸ Σπάρτης ἀγγέλους (VIII 143—144). 81

θρωπήιον ἦν. ἀτὰρ αἰσχρῶς γε οἴκατε ἔξεπιστάμενοι τὸ
‘Αθηναίων φρόνημα ἀρρωδῆσαι, δτὶ οὔτε χρυσός ἐστι
γῆς οὐδαμόθι τοσοῦτας οὔτε χώρη κάλλει καὶ ἀρετῇ
μέγα ὑπερφέρουσα, τὰ ἡμεῖς δεξάμενοι ἐθέλοιμεν ἀν
μηδίσαντες καταδουλῶσαι τὴν Ἑλλάδα. πολλά τε γὰρ
καὶ μεγάλα ἐστὶ τὰ διακωλύοντα ταῦτα μὴ ποιέειν,
μηδ’ ἦν ἐθέλωμεν· πρῶτα μὲν καὶ μέγιστα τῶν θεῶν
τὰ ἀγάλματα καὶ τὰ οἰκήματα ἐμπεπρησμένα τε καὶ
συγκεχωσμένα, τοῖσι ἡμέας ἀναγκαίως ἔχει τιμωρέειν
ἐς τὰ μέγιστα μᾶλλον ἥπερ ὄμολογέειν τῷ ταῦτα ἐρ-
γασαμένῳ, αὗτις δὲ τὸ ‘Ἐλληνικὸν ἐὸν ὅμαιμόν τε καὶ
ὅμογλωσσον, καὶ θεῶν ἰδρύματά τε κοινὰ καὶ θυσίαι
ἥθεά τε ὁμότροπα, τῶν προδότας γενέσθαι ‘Αθηναίους
οὐκ ἀν εὖ ἔχοι. ἐπίστασθε τε οὕτω, εἰ μὴ πρότερον
ἔτυγχάνετε ἐπιστάμενοι, ἐστ’ ἀν καὶ εἰς περιῆ ‘Αθη-
ναίων, μηδημὰ ὄμολογήσοντας ἡμέας Ξέρῃ. ὑμέων
μέντοι ἀγάμεθα τὴν πρόνοιαν τὴν πρὸς ἡμέας ἐοῦσαν,
δτὶ προείδετε ἡμέων οἰκοφθορημένων οὕτω ὥστε ἐπιθρέ-
ψαι ἐθέλειν ἡμέων τοὺς οἰκέτας. καὶ ὑμῖν μὲν ἡ χάρις
ἐκπεπλήρωται, ἡμεῖς μέντοι λιπαρήσομεν οὕτω, δκως
ἀν ἔχωμεν, οὐδὲν λυπέοντες ὑμέας. νῦν δέ, ὡς οὕτω
ἔχόντων, στρατιὴν ὡς τάχιστα ἐκπέμπετε. ὡς γὰρ ἡμεῖς
εἰκάζομεν, οὐκ ἔκὰς χρόνου παρέσται ὁ βάρβαρος ἐσβα-
λὼν ἐς τὴν ἡμετέρην, ἀλλ’ ἐπεὰν τάχιστα πύθηται τὴν
ἀγγελίην δτὶ οὐδὲν ποιήσουμεν τῶν ἐκεῖνος ἡμέων προσε-
δέετο. πρὶν δὲ παρεῖναι ἐκεῖνον ἐς τὴν Ἀττικήν, ἡμέας
καιρός ἐστι προσβωθῆσαι ἐς τὴν Βοιωτίην». οἱ μὲν ταῦτα
ὑποκριναμένων ‘Αθηναίων ἀπαλλάσσοντο ἐς Σπάρτην.

Οἱ Σπαρτιᾶται ἀντὶ νὰ ἐκστρατεύσωσιν εἰς Βοιωτίαν, ὡς ὑπέσχοντο,
παντάπασι δὲν ἔξηλθον τῆς Πελοποννήσου, ἀλλ’ ἡσχολοῦντο εἰς τὸ
νὰ ἐορτάζωσι τὰ ‘Τακτινθία. ‘Ο δὲ Μαρδόνιος ὄρμήσας ἥδη ἐκ Θεσ-
σαλίας, προέβη ἀκωλύτως μέχρι τῆς Ἀττικῆς· οἱ δ’ ‘Αθηναῖοι ἀδυ-
νατοῦντες μόνοι ν’ ἀντιταχθῶσιν εἰς τὴν ὑπέροχον ἐκείνην δύναμιν,

ΗΡΟΔΟΤΟΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινοτιπούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κατέφυγον πάλιν σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις εἰς Σχλαμῆνα. Ἐνταῦθα δὲ ὅντων αὐτῶν, ὁ Μαρδόνιος πέμπει ἐξ Ἀθηνῶν Ἑλλησπόντιον τινα Ἑλληνα, τὸν Μουρυχίδην, ἐπαναλαμβάνων τὰς προτέρχεις προτάσεις. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, εἰ καὶ ἡ νέα τῶν Σπαρτιατῶν ἀπιστία εἶχε παροξύνει τὴν ἀγανάκτησιν αὐτῶν, ὅμως, ἀνακοινώσαντος τοῦ Μουρυχίδου τὴν ἐντολὴν αὐτοῦ εἰς τὴν βουλήν, οἱ βουλευταὶ ἀπαντες πλὴν ἑνός, οὐδὲ ἐπὶ στιγμὴν ἐδίστασαν νὰ ἀποκρούσωσι τὰς προτάσεις τοῦ στρατηγοῦ τῶν Περσῶν τοσοῦτον δὲ ἀπαίσιον ἐνόμισαν οἱ Ἀθηναῖοι ὅτι εὐρέθη καὶ εἰς βουλευτὴς ὁ γνωμοδοτήσας ὅτι συμφέρει νὰ δεχθῶσι τὰς προτάσεις ταύτας, ὥστε, ἐν τῇ ψύστῃ αὐτῶν φιλοπατρίᾳ, οὐ μόνον αὐτὸν τὸν βουλευτήν, ὄνοματι Λυκίδην, ἐλιθοβόλησαν, ἀλλὰ καὶ τὴν γυναικαν καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ.

Συγχρόνως δὲ ὅμως ἔπειρψαν μετὰ τῶν Μεγαρέων, καὶ τῶν Πλαταιέων πρέσβεις εἰς τὴν Σπάρτην, ἐπιτετραμένους νὰ ἀπαιτήσωσιν ὁριστικῶς τὴν ἄμεσον ἀποστολὴν τοῦ στρατοῦ εἰς τὸ Θριάσιον πεδίον τῆς Ἀττικῆς. Οἱ δὲ ἔφοροι ψυχρότατα εἴπον ὅτι θέλουσι σκεφθῆ· καὶ ἐπὶ δέκα ὥλας ἡμέρας παρέπεμπον εἰς τὴν ὑστεραίαν τὴν ἀπάντησιν αὐτῶν. Ὁθεν οἱ πρέσβεις δυσανασχετήσαντες ἐπὶ τέλους ἀπήτησαν διὰ τὴν ἐπιοῦσαν ὑστάτην ἔντευξιν, μεθ' ἧν ἔμελλον νὰ ἀποχωρήσωσι. Τότε τελευταῖον ἐνόγκαν οἱ ἔφοροι ὅτι δὲν πρέπει νὰ φέρωσιν εἰς ἀπελπισίαν τοὺς Ἀθηναῖους καὶ διέταξαν τὸν Παυσανίαν, τὸν ἐπιτροπεύοντα τὸν ἀντίλικον βασιλέα Πλείσταρχον, υἱὸν καὶ διάδοχον τοῦ ἐν Θερμοπύλαις πεσόντος Λεωνίδου, νὰ ἔκκινήσῃ μετὰ στρατοῦ.

Οἱ Ἀργεῖοι τότε ἔσπευσαν νὰ ἀναγγείλωσι τὸ γεγονός εἰς τὸν Μαρδόνιον, ὃστις ὑπεχώρησεν εἰς Βοιωτίαν διὰ τῆς Δεκελείας. Ἐν Βοιωτίᾳ δὲ ἀπῆλθεν ἀπὸ Τανάγρας εἰς Σκῶλον καὶ παρετάχθη εἰς τὸ πεδίον, παρὰ τὴν βόρειον τοῦ Ἀσωποῦ σχηθῆν, ἔχων τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα ἀντικρὺ τῶν Ἐρυθρῶν, τὸ κέντρον ἀντικρὺ τῶν Ὑδῶν καὶ τὴν δεξιὰν εἰς τὴν Πλαταιέων χώραν. Οἱ Ἑλληνικὸς στρατὸς ἀναγκασθεὶς νὰ περιμείνῃ εἰς τὸν Ἰσθμὸν τοὺς ἄλλους Πελοποννησίους ἔφθασε βραδέως εἰς Ἐλευσίνα. Ἀπὸ Ἐλευσίνος ὁ Παυσανίας ἀνέβη εἰς Βοιωτία, διὰ τοῦ Κιθαιρῶνος, καὶ ἴδων τοὺς Πέρσας παρὰ τὸν Ἀσωπὸν ποταμὸν τεταγμένους ἐσκήνωσε παρὰ τὰς Ἐρυθρὰς μὴ τολμῶν νὰ κατέλθῃ εἰς τὸ πεδίον. Τότε ὁ Μαρδόνιος ἔπραξε τὸ λάθος νὰ προσβάλῃ ἐνταῦθα τοὺς Ἑλλήνας διὰ τοῦ ἵππικοῦ αὐτοῦ. Τὸ ἵππικὸν τοῦτο ἦτο πολυάριθμον καὶ ἀριστον, ἥγετο δὲ ὑπὸ ἐπιφανεστάτου ἀξιωματικοῦ τοῦ στρατοῦ, ὑπὸ τοῦ Μαρσιστίου: ἀλλὰ τὸ χωρίον ἀνώμαλον ὅν, ἦτο ἀνεπιτήδειον εἰς ἵππικὴν ἔφοδον. Ὅθεν οἱ Μεγαρεῖς, οἵτινες, ὡς ἐλ τῆς θέσεως αὐτῶν, εὑρέθησαν μᾶλλον τῶν λοιπῶν ἐκτεθειμένοι εἰς τὴν ἔφοδον ταύτην, ἐπιέσθησαν μὲν κατ' ἀρχὰς δεινῶς

έπειτα δ' θυμώς, λαβόντες ἐπικουρίαν 300 λογάδων ^{την} Αθηναίων ύπό τὸν Ὀλυμπιόδωρον, ἀπέκρουσαν τοὺς πολεμίους ἐν δὲ τῷ ἄγωνι τούτῳ ἔπειτα καὶ αὐτὸς ὁ γενναῖος Μασίστιος, οὗτινος ὁ νεκρὸς ἔμεινεν εἰς χειράς τῶν Ἑλλήνων καὶ περιήχθη ἐφ' ἀμάξης καθ' ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον, τὸ διόπειτον ἐνεπλήσθη, ώς ἐκ τούτου, πλειστῆς προσθυμίας.

²⁸ Ἀπὸ τῆς προθυμίας ταύτης ὡφελούμενος δὲ Παυσανίας κατήλθεν
ἥδη ἐκ τῆς ὁρεινῆς αὐτοῦ θέσεως εἰς τό πεδίον. Ἰδίως δὲ οὗτοι
προελάσαντες ἐξ Ἐρυθρῶν, ἐπορεύθησαν πρὸς δυσμὰς καὶ ἐστρα-
τοπέδευσαν ἐν τῇ Πλαταιᾷδι γῆς εἰς τὴν μετημβρινὴν τοῦ Ἀσω-
ποῦ ὅχθην· ἐνταῦθα πρὸς δεξιὰν μὲν εἶχον τὴν Γαργαφίην λεγο-
μένην κρήνην, πρὸς ἀριστερὰ δὲ τὸ τέμενος τοῦ Πλαταιέως ἥρως
Ἀνδροκράτους. Ἐνταῦθα δὲ κατὰ τὴν παράταξιν ἐγέρεται ἔρις με- Οἱ Σπαρ-
ταῖς Τεγεατῶν καὶ Ἀθηναίων περὶ τοῦ τίνες θὰ κατεῖχον τὸ ἔτερον τιὰται
κέρας· ἀντιλεγόντων δὲ ἀμφοτέρων· Λακεδαιμονίων ἀρέβωσε ἀπαρ τὸ
στρατόπεδον Ἀθηναίονς ἀξιοκιστέρους εἶται ἔχει τὸ κέρας ἥπερ νονται
κάδας· οὕτω δὴ ἔσχος οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ὑπερεβάλλοντο τοὺς Τεγεήτας. Ἀθη-
γείων.

16. Παράταξις δημοφιλέστερων τῶν στρατευμάτων
ἐν Πλαταιαῖς. (IX 28—32).

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐτάσσοντο ὥδε οἱ ἐπιφοιτῶντες τε
καὶ οἱ ἀρχὴν ἐλθόντες 'Ελλήνων· τὸ μὲν δεξιὸν κέρας,
εἰχον Λακεδαιμονίων μύριοι· τούτων δὲ τοὺς πεντακισ- 479 π. X.
χιλίους ἔόντας Σπαρτιήτας ἐφύλασσον ψιλοὶ τῶν εἰλω-
τέων πεντακισχίλιοι καὶ τρισμύριοι, περὶ ἀνδραῖς ἔκαστον
ἐπτὰ τεταγμένοι. προσεχέας δέ σφι εἴλοντο ἔστάναι οἱ
Σπαρτιήται τοὺς Τεγεήτας καὶ τιμῆς εἰνεκεν καὶ ἀρε-
τῆς. τούτων δ' ἦσαν ὁπλῖται χίλιοι καὶ πεντακόσιοι.
μετὰ δὲ τούτους ἴσταντο Κορινθίων πεντακισχίλιοι,
παρὰ δέ σφι εὔροντο παρὰ Παυσανίεω ἔστάναι Ποτιδαιη-
τέων τῶν ἐκ Παλλήνης τοὺς παρεόντας τριηκοσίους.
τούτων δὲ ἔχόμενοι ἴσταντο 'Αρχάδες, Ὁρχομένιοι ἔξ-
κόσιοι, τούτων δὲ Σικυώνιοι τρισχίλιοι. τούτων δὲ εἴ-
χοντο 'Επιδαυρίων ὀκτακόσιοι. παρὰ δὲ τούτους Τροι-
ζηνίων ἐτάσσοντο χίλιοι. Τροιζηνίων δὲ ἔχόμενοι Λε-

πρεητέων διηκόσιοι, τούτων δὲ Μυκηναίων καὶ Τιρυνθίων τετρακόσιοι, τούτων δὲ ἔχόμενοι Φλιάσιοι χίλιοι· παρὰ δὲ τούτους ἔστησαν Ἐρμιονέες τριηκόσιοι. Ἐρμιονέων δὲ ἔχόμενοι ἵσταντο Ἐρετριέων τε καὶ Στυρέων ἑξακόσιοι, τούτων δὲ Χαλκιδέες τετρακόσιοι, τούτων δὲ Ἀμπρακιητέων πεντακόσιοι. μετὰ δὲ τούτους Λευκαδίων καὶ Ἀνακτορίων δικτακόσιοι ἔστησαν, τούτων δὲ ἔχόμενοι Παλέες οἱ ἐκ Καφαλληνίς διηκόσιοι. μετὰ δὲ τούτους Αἰγινητέων πεντακόσιοι ἐτάχθησαν. παρὰ δὲ τούτων Επάσσοντο Μεγαρέων τρισχίλιοι. εἶχοντο δὲ τούτων Πλαταιέες ἑξακόσιοι. τελευταῖοι δὲ καὶ πρῶτοι Ἀθηναῖοι ἐτάσσοντο κέρας ἔχοντες τὸ εὐώνυμον δικτακισχίλιοι, ἔστρατήγες δ' αὐτῶν Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχος χοῦ. οὗτοι, πλὴν τῶν ἐπτὰ περὶ ἔκαστον τεταγμένων τοῦ Ἐλληνικοῦ στρατεύματος. Σπαρτιήτησι, ἥσαν διπλῖται, συνάπαντες ἔόντες ἀριθμὸν τρεῖς τε μυριάδες καὶ δικτὼ χιλιάδες καὶ ἔκατον τάδες ἐπτά. διπλῖται μὲν οἱ πάντες συλλεγέντες ἐπὶ τὸν βάρβαρον ἥσαν τοσοῦτοι, ψιλῶν δὲ πλῆθος ἦν τόδε· τῆς μὲν Σπαρτιητικῆς τάξιος πεντακισχίλιοι καὶ τρισμύριοι ἄνδρες ὡς ἔόντων ἐπτὰ περὶ ἔκαστον ἄνδρα, καὶ τούτων πᾶς τις παρήρτητο ὡς ἐς πόλεμον, οἱ δὲ τῶν λοιπῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἑλλήνων ψιλοί, ὡς εἰς περὶ ἔκαστον ἐών ἄνδρα, πεντακόσιοι καὶ τετρακισχίλιοι καὶ τρισμύριοι ἥσαν. ψιλῶν μὲν δὴ τῶν ἀπάντων μαχίμων ἦν τὸ πλῆθος ἔξι τε μυριάδες καὶ ἑννέα χιλιάδες καὶ ἔκατον τάδες πέντε, τοῦ δὲ σύμπαντος Ἑλληνικοῦ τοῦ συνελθόντος ἐς Πλαταιάς σύν τε διπλίτησι καὶ ψιλοῖσι τοῖσι μαχίμοισι ἔνδεκα μυριάδες ἥσαν, μιῆς χιλιάδος, πρὸς δὲ δικτακοσίων ἄνδρῶν καταδέουσαι. σύν δὲ Θεσπιέων τοῖσι παρεοῦσι ἔξεπληροῦντο αἱ ἔνδεκα μυριάδες. παρῆσαν γὰρ καὶ Θεσπιέων ἐν τῷ στρατοπέδῳ οἱ περιεόντες

τες, ἀριθμὸν ἐς δικτακοσίους καὶ χιλίους· ὅπλα δὲ οὐδὲ οὕτοι εἶχον.

31 Οὗτοι μέν νυν ταχθέντες ἐπὶ τῷ Ἀσωπῷ ἐστρατοπε-Παράταξις
δεύοντο, οἱ δὲ ἀμφὶ Μαρδόνιον βάρβαροι ὡς ἀπεκήδευ-τοῦ Περ-
σαν Μασίστιον, παρῆσαν, πυθόμενοι τοὺς Ἐλληνας εἰ-στρατεύ-
ναι ἐν Πλαταιῇσι, καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τὸν Ἀσωπὸν τὸν ταύτη ματος.
ρέοντα. ἀπικόμενοι δὲ ἀντετάσσοντο ὥδε ὑπὸ Μαρδονίου·
κατὰ μὲν Λακεδαιμονίους ἔστησε Πέρσαι, καὶ δὴ πολ-
λὸν γὰρ περιῆσαν πλήθεϊ οἱ Πέρσαι, ἐπὶ τε τάξις πλευ-
νας ἔκεκοσμέατο καὶ ἐπεῖχον τοὺς Τεγεήτας. ἔταξε δὲ
οὕτω· ὃ τι μὲν ἦν αὐτῶν δυνατώτατον πᾶν ἀπολέξας
ἔστησε ἀντίον Λακεδαιμονίων, τὸ δὲ ἀσθενέστερον παρέ-
ταξε κατὰ τοὺς Τεγεήτας. ταῦτα δὲ ἐποίεε φραζόντων
τε καὶ διδασκόντων Θηβαίων. Περσέων δὲ ἔχομένους
ἔταξε Μήδους· οὗτοι δὲ ἐπέσχον Κορινθίους τε καὶ Πο-
τιδαιήτας καὶ Ὁρχομενίους τε καὶ Σικυωνίους. Μήδων
δὲ ἔχομένους ἔταξε Βακτρίους· οὗτοι δὲ ἐπέσχον Ἐπι-
δαυρίους τε καὶ Τροιζηνίους καὶ Λεπρεήτας τε καὶ Τι-
ρυνθίους καὶ Μυκηναίους τε καὶ Φλιασίους. μετὰ δὲ Βα-
κτρίους ἔστησε Ἰνδούς· οὗτοι δὲ ἐπέσχον Ἐρμιονέας τε
καὶ Ἐρετρίεας καὶ Στυρέας τε καὶ Χαλκιδέας. Ἰνδῶν
δὲ ἔχομένους Σάκας ἔταξε, οἱ ἐπέσχον Ἀμπρακίήτας
τε καὶ Ἀνακτορίους καὶ Λευκαδίους καὶ Παλέας καὶ
Αἰγινήτας. Σακέων δὲ ἔχομένους ἔταξε ἀντία Ἀθη-
ναίων τε καὶ Πλαταιέων καὶ Μεγαρέων Βοιωτούς τε καὶ
Λοκρούς καὶ Μηλιέας καὶ Θεσσαλούς καὶ Φωκέων τοὺς
χιλίους. οὐ γὰρ ὅν ἀπαντες οἱ Φωκέες ἐμήδισαν, ἀλλὰ
τινες αὐτῶν καὶ τὰ Ἐλλήνων ηὔξον περὶ τὸν Παρνησ-
σὸν κατειλημμένοι, καὶ ἐνθεῦτεν ὄρμώμενοι ἔφερόν τε
καὶ ἤγον τὴν τε Μαρδονίου στρατιὴν καὶ τοὺς μετ' αὐ-
τοῦ ἐόντας Ἐλλήνων. ἔταξε δὲ καὶ Μακεδόνας τε καὶ
τοὺς περὶ Θεσσαλίην οἰκημένους κατὰ τοὺς Ἀθη-

ναίους· ταῦτα μὲν τῶν ἔθνεων τὰ μέγιστα σύνομασται 32 τῶν ὑπὸ Μαρδονίου ταχθέντων, τάπερ ἐπιφανέστατά τε ἦν καὶ λόγου πλείστου. ἐνῆσαν δὲ καὶ ἄλλων ἔθνεων ὄνδρες ἀνομεμιγμένοι, Φρυγῶν τε καὶ Μυσῶν καὶ Θρηίκων τε καὶ Παιόνων καὶ τῶν ἄλλων, ἐν δὲ καὶ Αἰθιόπων τε καὶ Αἰγυπτίων οἱ τε Ἐρμοτύβιες καὶ οἱ Καλασίριες καλεόμενοι μαχαιροφόροι, οἵπερ εἰσὶ Αἰγυπτίων μοῦνοι μάχιμοι. τούτους δὲ ἔτι ἐών ἐν Φαλήρῳ ἀπὸ τῶν νεῶν ἀπεβιβάσατο ἐόντας ἐπιβάτας· οὐ γὰρ ἐτάχθησαν ἐς τὸν πεζὸν τὸν ἄμα Ξέρξῃ ἀπικόμενον ἐς τὰς Ἀθήνας Αἰγύπτιοι. τῶν μὲν δὴ βαρεάρων ἦσαν τριήκοντα μυριάδες, ώς καὶ πρότερον δεδήλωται, τῶν δὲ Ἑλλήνων τῶν Μαρδονίου συμμάχων οἵδε μὲν οὐδεὶς ἀριθμὸν (οὐ γὰρ ἡριθμήθησαν), ώς δὲ ἐπεικάσαι, ἐς πέντε μυριάδας συλλεγῆναι εἰκάζω. οὗτοι οἱ παραταχθέντες πεζοὶ ἦσαν, ή δὲ ἵππος χωρὶς ἐτέταχτο.

Οἱ Μαρδόνιοι δυσανασχετήσας ἐπὶ τῇ ἀναβολῇ τῆς ἐπιθέσεως (διότι, οἵ τε Ἕλληνες καὶ οἱ πολέμιοι συμβουλευθέντες τοὺς παρ' αὐτοῖς προφήτας, ἔλαχον ἀμφότεροι δυοίσιν ἀπάντησιν· δῆτι δὴλ τὰ ιερὰ ἐκατέρωθεν ἀπέβησαν αἵσια, ἐὰν ηθελον διατελέσει ἀμυνόμενοι) τῇ δεκάτῃ ἡμέρᾳ διέταξε νὰ παρατευασθῇ ὁ στρατὸς ἵνα τὴν ἐπιούσταν ἀπὸ πρωΐας ἐπιτεθῇ κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Οἱ Ἕλληνες ἔμαθον τὴν ἀπόφασιν ταύτην διὰ νυκτός, παρὰ Ἀλεξάνδρου, τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας.

17. Ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Ἀλέξανδρος γνωρίζει τοῖς Ἀθηναίοις τὴν ἀπόφασιν.

Ἄλλαγὴ τῆς θέσεως (IX 44—48).

Ως δὲ πρόσω τῆς νυκτὸς προελήλατο καὶ ἡσυχίη 44 ἐδόκεε εἶναι ἀνὰ τὰ στρατόπεδα καὶ μάλιστα οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐν ὑπνῷ, τηνικαῦτα προσελάσας ἵππῳ πρὸς τὰς φυλακὰς τὰς Ἀθηναίων Ἀλέξανδρος ὁ Ἀμύντεω, στρατηγός τε ἐών καὶ βασιλεὺς Μακεδόνων, ἐδίζητο

τοῖσι στρατηγοῖσι ἐς λόγους ἐλθεῖν. τῶν δὲ φυλάκων οἱ μὲν πλεῦνες παρέμενον, οἱ δ' ἔθεον ἐπὶ τοὺς στρατηγούς, ἐλθόντες δ' ἔλεγον, ως ἄνθρωπος ἦκοι ἐπ' ἵππου ἔχ τοῦ στρατοπέδου τῶν Μήδων, δις ὅλοι μὲν οὐδὲν παραγυμνοῦ ἔπος, στρατηγοὺς δὲ οὐνομάζων ἐθέλειν
45 φησὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν. οἱ δὲ ἐπεὶ ταῦτα ἤκουσαν, αὐτίκα εἶποντο ἐς τὰς φυλακάς. ἀπικομένοισι δὲ ἔλεγε *Αλέξανδρος τάδε· «ἄνδρες *Αθηναῖοι παραθήκην ὑμῖν τὰ ἔπεια τάδε τίθεμαι, ἀπόρρητα ποιεύμενος πρὸς μηδένα λέγειν ὑμέας ὅλον ἡ Παυσανίην, μή με καὶ διαφθείρητε· οὐ γὰρ ἀν ἔλεγον, εἰ μὴ μεράλως ἐκηδόμητο συναπάσης τῆς *Ελλάδος. αὐτός τε γὰρ *Ελλην γένος εἰμὲ τώρχαξον, καὶ ἀρτ' ἐλευθέρης δεδουλευμένην οὐκ ἀν ἐθέλοιμι ὁρᾶν τὴν *Ελλάδα, λέγω δὲ ὃν δτι Μαρδονίῳ τε καὶ τῇ στρατιῇ τὰ σφάγια σύ δύναται καταθύμια γενέσθαι· πάλαι γάρ ἀν ἐμάχεσθε· νῦν δέ οἱ δέδοκται τὰ μὲν σφάγια ἔαν χαίρειν, ἅμα ἡμέρῃ δὲ διαφωτικούσῃ συμβολὴν ποιέεσθαι. καταρρώδηκε γάρ μὴ πλεῦνες συλλεχθῆτε, ως ἐγὼ εἰκάζω· πρὸς ταῦτα ἐτοιμάζεσθε. ἦν δὲ ἄρα ὑπερβάληται τὴν συμβολὴν Μαρδόνιος καὶ μὴ ποιέηται, λιπαρέετε μένοντες· δλίγων γάρ σφι ἡμερέων λείπεται σιτία. ἦν δὲ ὑμῖν ὁ πόλεμος δόδε κατὰ νόον τελευτήσῃ, μνησθῆναι τινα χρὴ καὶ ἐμεῦ ἐλευθερώσιος πέρι δις *Ελλήνων εἴνεκεν οὕτω ἔργον παράδολον ἔργασμαι ὑπὸ προθυμίης, ἐθέλων ὑμῖν δηλῶσαι τὴν διάνοιαν τὴν Μαρδονίου, ἵνα μὴ ἐπιπέσωσι ὑμῖν οἱ βάρεαροι μὴ προσδεκομένοισί κω. εἰμὶ δὲ *Αλέξανδρος ὁ Μακεδών».

46 Ο μὲν ταῦτα εἴπας ἀπήλαυνε ὁπίσω ἐς τὸ στρατό- ·Επὶ τῇ πεδον καὶ τὴν ἐωυτοῦ τάξιν, οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν *Αθη- ἀγγελιᾳ τοῦ *Αλε ναίων ἐλθόντες ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας ἔλεγον Παυσανίγχανδρου ὁ τάπερ ἤκουσαν *Αλεξάνδρου. ὁ δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ κα- Παυσα-

νίας μετα-ταρρωδήσας τοὺς Πέρσας ἔλεγε τάδε· «ἔπει τοίνυν ἐς ἡῶ
βάλλειτὴν ἡ συμβολὴ γίνεται», ὑμέας μὲν χρεόν ἔστι τοὺς Ἀθη-
παράτα-
ξιν. ναίους στῆναι κατὰ τοὺς Πέρσας. ἡμέας δὲ κατὰ τοὺς
Βοιωτούς τε καὶ τοὺς κατ' ὑμέας τεταγμένους Ἐλλή-
νων, τῶνδε εἴνεκεν ὑμεῖς ἐπίστασθε τοὺς Μήδους καὶ
τὴν μάχην αὐτῶν ἐν Μαραθῶνι μαχεσάμενοι, ἡμεῖς δὲ
ἀπειροί τέ εἰλευ καὶ ἀδαέες τεύτων τῶν ἀνδρῶν· Σπαρ-
τιητέων γὰρ οὐδεὶς πεπείρη-αι Μήδων. ἡμεῖς δὲ Βοιω-
τῶν καὶ Θεσσαλῶν ἔμπειροί είμεν. ἀλλ' ἀναλαβόντας τὰ
ὅπλα χρεόν ἔστι λέναι ὑμέας μὲν ἐς τόδε τὸ κέρας,
ἡμέας δὲ ἐς τὸ εὐώνυμον». πρὸς δὲ ταῦτα εἴπαν οἱ
'Αθηναῖοι τάδε· «καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πάλαι ἀπ' ἀρχῆς,
ἐπείτε εἰδομεν κατ' ὑμέας τασσομένους τοὺς Πέρσας,
ἐν νῷ ἐγένετο εἰπεῖν ταῦτα, τάπερ ὑμεῖς φθάντες προ-
φέρετε· ἀλλὰ γὰρ ἀρρωδόμεν μὴ ὑμῖν οὐκ ἡδέες γένωνται
οἱ λόγοι. ἔπει δ' ὅν αὐτοὶ ἐμνήσθητε, καὶ ἡδομένοισι
ἡμῖν οἱ λόγοι γεγόνασι καὶ ἔτοιμοί είμεν ποιέειν ταῦτα».

'Ος δ' ἤρεσκε ἀμφοτέροισι ταῦτα, ἡώς τε διέφαινε 47
καὶ διαλλάσσοντο τὰς τάξις. γνόντες δὲ οἱ Βοιωτοὶ τὸ
ποιεύμενον ἔξαγορεύουσι Μαρδόνιψ. ὁ δ' ἐπείτε ἤκουσε,
αὐτίκα μετιστάναι καὶ αὐτὸς ἐπειρᾶτο παράγων τοὺς
Πέρσας κατὰ τοὺς Λακεδαιμονίους. ὡς δὲ ἔμαθε τοῦτο
τοιοῦτο γενόμενον ὁ Παυσανίης, γνοὺς ὅτι οὐ λανθάνει,
διπίσω ἦγε τοὺς Σπαρτιήτας ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας· ὡς δ'
αὐτῶς καὶ ὁ Μαρδόνιος ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου.

'Ο Μαρ-
δόνιος δονίος
σκώπτει τοὺς
Σπαρτιά-
τοις «ὦ Λακεδαιμόνιοι, ὑμεῖς δὴ λέγεσθε εἴναι ἄνδρες ἄρι-
στοι οὐδὲ τῶν τῆδε ἀνθρώπων, ἐκπαγλεομένων ὡς οὔτε
τας. φεύγετε ἐκ πολέμου οὔτε τάξιν ἐκλείπετε, μένοντές τε
ἢ ἀπόλλυτε τοὺς ἐναντίους ἢ αὐτοὶ ἀπόλλυσθε. τῶν
δ' ἄρ' ἦν οὐδὲν ἀληθές. πρὶν γὰρ ἡ συμμιξαι ἡμέας ἐς

χειρῶν τε νόμον ἀπικέσθαι, καὶ δὴ φεύγοντας καὶ τάξιν ἔκλείποντας ὑμέας εἰδόμεν, ἐν Ἀθηναίοισι τε τὴν πρό- πειραν ποιευμένους αὐτούς τε ἀντία δούλων τῶν ἡμε- τέρων τασσομένους. ταῦτα σύδαιμῶς ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργα. ἀλλὰ πλεῖστον δὴ ἐν ὑμῖν ἐψεύσθημεν. προσδε- κόμενοι γάρ κατὰ κλέος ὡς δὴ πέμψετε ἐς ἡμέας κή- ρυκα προκαλεόμενοι καὶ βουλόμενοι μούνοισι Πέρσησι μάχεσθαι, ἄρτιοι ἔόντες ποιέειν ταῦτα οὐδὲν τοιοῦτο λέ- γοντας ὑμέας εὔρομεν, ἀλλὰ πτώσσοντας μᾶλλον. νῦν ὅν ἐπειδὴ οὐκ ὑμεῖς ἥρξατε τούτου τοῦ λόγου, ἀλλ’ ἡμεῖς ἀρχομεν. τί δὴ οὐ πρὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων ὑμεῖς, ἐπεί τε δεδόξωσθε εἴναι ἄριστοι, πρὸ δὲ τῶν βαρβάρων ἡμεῖς, ἵσοι πρὸς ἴσους ἀριθμὸν ἐμαχεσάμεθα; καὶ τὴν μὲν δικέην καὶ τοὺς ἄλλους μάχεσθαι, οἱ δὲ ὅν μετέπει- τεν μαχέσθων ὕστεροι· εἰ δὲ καὶ μὴ δοκέοι, ἀλλ’ ἡμέας μούνους ἀποχρᾶν, ἡμεῖς δὲ διαμαχεσόμεθα· δικότεροι δ’ ἀν ἡμέων νικήσωσι, τούτους τῷ ἀπαντι στρατοπέδῳ

49 νικᾶν». ὁ μὲν ταῦτα εἴπας τε καὶ ἐπισχὼν χρόνον, ὡς Τὸ ἱππι- οὶ οὐδεὶς οὐδὲν ὑπεκρίνετο, ἀπαλλάσσετο δπίσω, ἀπελ- θών δὲ ἐσῆμαινε Μαρδονίω τὰ καταλαβόντα. ὁ δὲ περι- κὸν τῶν Περσῶν χαρής γενόμενος καὶ ἐπαερθεὶς ψυχρῇ νίκῃ ἐπῆκε τὴν ἐπὶ τοὺς ἱππον ἐπὶ τοὺς "Ἐλληνας. ὡς δὲ ἐπήλασαν οἱ ἱππόται, ἐσίνοντο πᾶσαν τὴν στρατιὴν τὴν Ἐλληνικὴν ἐσακον- τίζοντές τε καὶ ἐστοξεύοντες ὥστε ἱπποτοξόται τε ἔόντες καὶ προσφέρεσθαι ἄποροι. τὴν τε κρήνην τὴν Γαργα- φίην, ἀπ’ ἣς ὑδρεύετο πᾶν τὸ στράτευμα τὸ Ἐλληνι- κόν, συνετάραξαν καὶ συνέχωσαν.

"Ο δὲ Παυσανίας βλέπων ἦδη τὸ στρατόπεδον παντάπασιν ἀπεστε- ρημένον ὕδατος καὶ πρὸς τούτους πάσχων ἔνδειάν τροφῶν διὰ τὸν ἀπο- κλεισμὸν τοῦ Κιθαιρῶνος, ἐνόργεν ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἔξαχολου- θήσῃ περιμένων ἐνταῦθα τὴν γενικὴν μάχην. Ἐκάλεσε λοιπὸν εὐθὺς ὅλους τοὺς στρατηγοὺς εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ ἐνταῦθα μετὰ σφο- δρὰν συζήτησιν ἀπεφασίσθη νὰ πραχθῶσι τὰ ἔξης κατὰ τὴν ἀκό-

λουθον νύκτα. Ἐν διαστήματι δέκα περίπου σταδίων, πρὸς δυσμὰς τῆς παρὰ τὸν Ἀσωπὸν καὶ τὴν Γαργαφίην κρήνην θέσεως ὅπου ἦσαν ἐστρατόπεδευμένοι· εἰς "Ελληνες, πρὸς ἄρχοντον δὲ τῆς τῶν Πλαταιῶν πόλεως, ὑπῆρχε γῷρος τις καλούμενος νῆσος, διότι περιεκλείετο ὑπὸ δύο βραχιόνων τοῦ ποταμοῦ τῆς Ὡρέόης. Εἰς ταύτην λοιπὸν τὴν λεγομένην νῆσον ἀπεφασίσθη νὰ ὑποχωρήσωπι κατὰ τὴν ἐπερχομένην νύκτα οἱ "Ελληνες, διότι ἐνταῦθα οὐ μόνον ἔμελλον ἀσφαλῶς νὰ ὑδρεύωνται ἀπὸ τοῦ ὅπισθεν αὐτῶν βραχίονος τοῦ ποταμοῦ, ἀλλ' ἦθελον ἔχει μέτωπον ὀλιγώτερον εὐρὺ καὶ τούτου ἔνεκα ὀλιγώτερον ἔκτενειμένον· εἰς τὰ βέλη καὶ τὰ ἀκόντια τοῦ ἵππικοῦ. Πρὸς τούτοις δὲ ἀπεφασίσθη, ἂμα καταλαβόντος τοῦ στρατοῦ τὴν νῆσον, τὸ ἥμισυ αὐτοῦ νὰ βαδίσῃ πρὸς τὸν Κιθαιρῶνα ἵνα ἀνακτήσῃ αὐτὸν, καὶ διανοῆται οὕτω τὴν ὁδὸν δι'. ἡς τὸ στρατόπεδον ἡδύνατο νὰ λαμβάνῃ τὰς τροφὰς αὐτοῦ.

Καὶ ταῦτα μὲν καλῶς ἀπεφασίσθησαν, ἀλλὰ περὶ τὴν ἔκτελεσιν συνέβησαν ἀτάξιαι, αἵτινες παρ' ὀλίγον πάλιν νὰ φέρωσι τὸν ὄλεθρον τῶν Ἑλλήνων. Ἐπελθούσης τῆς νυκτός, ἐκλινησαν πρῶτοι, κατὰ τὰ διαταχθέντα, οἱ ἐν τῷ μέσῳ ἴσταμενοι, οἱ Κορίνθιοι, οἱ Μεγαρεῖς καὶ λοιποί, αἵτινες δύμας ἀντὶ νὰ βαδίσωσι πρὸς τὴν νῆσον, ὅπως παρηγγέλθησαν, ἐπορεύθησαν πρὸς αὐτὴν τῶν Πλαταιέων τὴν πόλιν, περὶ ἣν καὶ ἐστρατόπεδευσαν. Τοῦτο δὲ δὲν ἤρκεσεν. "Οτε δὲ Παυσανίας, μαθὼν τὴν ἀναχώρησιν τοῦ κέντρου καὶ ὑποθέτων τοῦτο πρὸς τὴν νῆσον διευθυνόμενον, διέταξε τὴν δεξιὰν πτέρυγα, ἤτοι τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν τεταγμένους Τεγεάτας, νὰ ἐτοιμασθῶσιν ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὸν αὐτὸν χῶρον κατὰ τὰ συμφωνηθέντα, πάντες μὲν οἱ ἄλλοι ἀξιωματικοὶ ἐφάνησαν πρόθυμοι νὰ ὑπακούσωσιν, ὁ δὲ "Δαμοφάρετος, ὁ Σπαρτιάτης λοχαγὸς τοῦ λεγομένου Πιτανάτου λόχου, διτὶς δὲν εἶχε παρευρεθῆ εἰς τὴν συνέλευσιν ἐν ᾧ ἐγένετο ἡ περὶ ὑποχωρήσεως ἀπόφασις καὶ κατὰ πρῶτον ἤκουσε μὲ ἀπορίαν του περὶ τίνος πρόκειται, εἴπεν ὅτι δὲν ὑποχωρεῖ, διότι δὲν θέλει νὰ καταισχύνῃ τὴν Σπάρτην φεύγων τοὺς πολεμίους. Μάτην ὁ Παυσανίας καὶ ὁ μετ' αὐτὸν δεύτερος τῶν Λακεδαιμονίων ἡγεμὼν Εύρυζας ἡγανίσθησαν διὰ μυρίων λόγων νὰ μεταπείσωσι τὸν ἀπειθῆ λοχαγὸν μάτην ἡπειλησαν ὅτι θέλουσιν ἐγκαταλείψει αὐτὸν μόνον ἵνα ἀντιταχθῇ, ἐὰν ἐπιθυμῇ, εἰς τοὺς Πέρσας· ὁ "Δαμοφάρετος εἴπεν ὅτι ἀδιαφορεῖ· καὶ ὅτε ἐπὶ τέλους παρετηρήθη αὐτῷ ὅτι ἡ ἀπόφασις ἦν παραβαίνει ἐγένετο διὰ κοινῆς ὅλων τῶν ἀξιωματικῶν ψήφου, αὐτός, ἀρπάσας δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν λίθον μέγχαν καὶ ῥίψας αὐτὸν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Παυσανίου, «ταύτη τῇ γῆρᾳ ψηφίζεσθαι ἔφη μὴ φρέστεριν τοὺς Παυσανίους, ταύτης τῆς ψήφου ψηφίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ φύξετον», ἤτοι διὰ ταύτης τῆς ψήφου ψηφίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ φύγωμεν τοὺς πολεμίους. Ἡ ἔρις ἐξηκολούθει, μέχρις οὐ δὲ Παυσα-

νίας; ίδων δτι ἥρισαν τὰ χαράγματα, ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸν δύστροπον λοχαγὸν εἰς τὴν τύχην του καὶ ἔδωκε τὸ σύνθημα τῆς ὑποχωρήσεως· φθάσας δὲ διὰ τῶν λόφων, οἵτινες ἔχώριζον αὐτὸν ἀπὸ τῆς νήσου, εἰς χῶρόν τινα καλούμενον 'Αργιόπιον, ἔστη ἐκεῖ ἵνα δώσῃ καὶ ρὸν μετανοίας εἰς τὸν 'Αμορφάρετον, δστις, ίδων ἔσαυτὸν ἐγκαταλειφθέντα, ἀπεφάσισε τελευταῖον νὰ παρακολουθήσῃ τὸν ἄλλον στρατὸν καὶ κατέφθασεν αὐτὸν εἰς 'Αργιόπιον.

18. 'Η ἐν Πλαταιαῖς μάχη (IX 58—75).

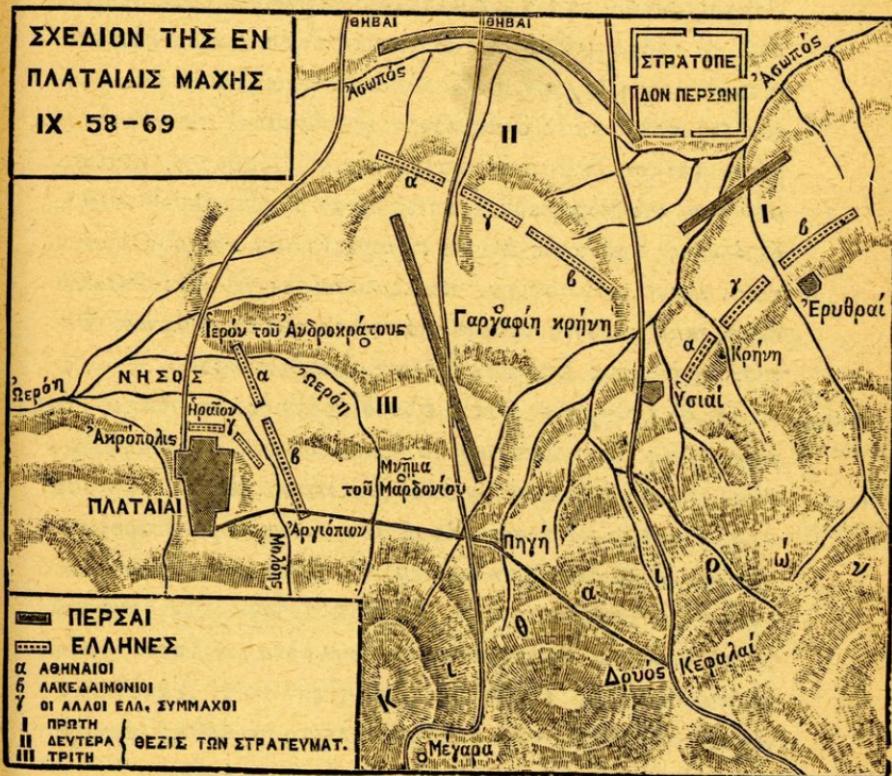
- 58 Μαρδόνιος δὲ ὡς ἐπύθετο τοὺς "Ἐλληνας ἀποιχομέ- *Ο Μαρδό- νους ὑπὸ νύκτα εἴδε τε τὸν χῶρον ἔρημον, καλέσας τὸν Ληρισταῖον Θώρηκα καὶ τοὺς ἀδελφεούς αὐτοῦ Εύρυπυ- λον καὶ Θρασυδήϊον ἔλεγε· «ὦ παῖδες Ἀλεύεω, ἔτι τί λέξετε τάδε δρῶντες ἔρημα; ὑμεῖς γάρ οἱ πλησιόχωροι ἐλέγετε Λακεδαιμονίους οὐ φεύγειν ἐκ μάχης, ἀλλὰ ἀν- δρας εἶναι τὰ πολέμια πρώτους, τοὺς πρότερόν τε με- τισταμένους ἐκ τῆς τάξιος εἴδετε, νῦν τε ὑπὸ τὴν πα- ροιχομένην νύκτα καὶ οἱ πάντες δρῶμεν διαδράντας· διέδεξάν τε, ἐπεὶ σφεας ἔδεε πρὸς τοὺς ἀψευδέως ἀρί- στους ἀνθρώπων μάχη διαχριθῆναι, δτι οὐδένες ἄρα ἐόν- τες ἐν οὐδαμοῖσι ἐσῦσι "Ἐλλησι ἐναπεδεικνύατο. καὶ ὑμῖν μὲν ἐσῦσι Περσέων ἀπείροισι πολλὴ ἐκ γε ἐμεῦ ἐγίνετο συγγνώμη, ἐπαινεόντων τούτους, τοῖσι τι καὶ συνηδέατε· 'Αρταβάζου δὲ θωῦμα καὶ μᾶλλον ἐποιεύμην τὸ καὶ καταρρωδῆσαι Λακεδαιμονίους, καταρρωδή- σαντά τε ἀποδέξασθαι γνώμην δειλοτάτην, ὡς χρεὸν εἴη ἀναζεύξαντες τὸ στρατόπεδον ιέναι ἐς τὸ Θηραίων ἀστυ πολιορκησομένους. τὴν ἔτι πρὸς ἐμεῦ βασιλεὺς πεύσε- ται. καὶ τούτων μὲν ἑτέρῳθι ἔσται λόγος, νῦν δὲ ἐκεί- νοισι ταῦτα ποιεῦσι οὐκ ἐπιτρεπτέα ἐστί, ἀλλὰ διωκτέοις εἰσὶ ἐς ὁ καταλαμφθέντες δώσουσι ήμιν τῶν δὴ ἐποίη- 59 σαν Πέρσας πάντων δίκας». ταῦτα εἴπας ἦγε τοὺς Πέρ- Οι Πέρ- σας δρόμῳ διαδάντας τὸν 'Ασωπὸν κατὰ στίθιον τῶν σας δια-

ταίνουσι τὸν Ἀσωπόν. Ἐλλήνων ὡς δὴ ἀποδιδρησκόντων, ἐπεῖχέ τε ἐπὶ Λακεδαιμονίους τε καὶ Τεγεήτας μούνους· Ἀθηναίους γὰρ τραπομένους ἐς τὸ πεδίον ὑπὸ τῶν ὅχθων σὺ κατώρα. Πέρσας δὲ ὁρῶντες ὡρμημένους διώκειν τοὺς Ἐλληνας οἱ λοιποὶ τῶν βαρβαρικῶν τελέων ἀρχοντες αὐτίκα πάντες ἥειραν τὰ σημῆια, καὶ ἐδίωκον ὡς ποδῶν ἔκαστος εἶχον, οὔτε κόσμῳ οὐδενὶ κοσμηθέντες οὔτε τάξι. καὶ οὗτοι μὲν βοῇ τε καὶ ὅμιλῷ ἐπήξαν ὡς ἀναρπασόμενοι τοὺς Ἐλληνας.

Οἱ Παυσανίης δέ, ὡς προσεκέετο ἡ ἵππος, πέμψας πρὸς 60 τοὺς Ἀθηναίους ἱππέα λέγει τάδε· «Ἀνδρες Ἀθηναῖοι, ταὶ τὴν ἀγῶνος μεγίστου προκειμένου, ἐλευθέρην εἴναι τὴν δεδουλωμένην τὴν Ἐλλάδα, προδεδόμεθα ὑπὸ τῶν συμμάχων. χων ἡμεῖς τε οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ὑμεῖς οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τὴν παρειχομένην νύκτα διαδράντων. νῦν δὲ δοκται τὸ ἐνθεῦτεν τὸ ποιητέον ἡμῖν, ἀμυνομένους γὰρ τῇ δυνάμεθα ἀριστα περιστέλλειν ἀλλήλους. εἰ μέν νυν ἐς ἡμέας ὡρμησε ἀρχὴν ἡ ἵππος, χρῆν δὴ ἡμέας τε καὶ τοὺς μετ' ἡμέων τὴν Ἐλλάδα οὐ προδιδόντας Τεγεήτας βωθέειν ὑμῖν· νῦν δέ, ἐς ἡμέας γὰρ ἀπασα κεχώρηκε, δίκαιοι ἐστε ὑμεῖς πρὸς τὴν πιεζομένην μάλιστα τῶν μοιρέων ἀμυνέοντες οἱναι. εἰ δ' ἄρα αὐτοὺς ἡμέας καταλελάθηκε ἀδύνατόν τι βωθέειν, ὑμεῖς δ' ἡμῖν τοὺς τοξότας ἀποπέμψαντες χάριν θέσθε. συνοίδαμεν δὲ ὑμῖν ὑπὸ τὸν παρέόντα τόνδε πόλεμον ἐοῦσι πολλὸν προθυμοτάτοισι, ὥστε καὶ ταῦτα ἔσακούειν».

Οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τὰ μάλιστα ἐπαμύνειν. καὶ σφι ἥδη στείχουσι ἐπιτιάται· Οἱ Σπαρτιάται οἱ ἀντιταχθέντες Ἐλλήνων τῶν μετὰ βασιλίστων ἀπωλεῖας πολλαῖς προσκείμενόν σφεας ἐλύπεε. οὕτω δὴ μουνωθέντες Λαλάς. κεδαιμόνιοι καὶ Τεγεῆται, ἔόντες σὺν φιλοῖσι ἀριθμὸν

οἱ μὲν πεντακισμύριοι, Τεγεῆται δὲ τρισχίλιοι (οὗτοι γάρ οὐδαμὰ ἀπεσχίζοντο ἀπὸ Λακεδαιμονίων), ἐσφαγιάζοντο ώς συμβαλέοντες Μαρδονίων καὶ τῇ στρατιῇ τῇ παρεούσῃ, καὶ οὐ γάρ σφι ἐγίνετο τὰ σφάγια χρηστά, ἐπιπτον δὲ αὐτῶν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ πολλοὶ καὶ πολλῷ

πλεῦνες ἐτρωματίζοντο· φράξαντες γάρ τὰ γέρρα οἱ Πέρσαι ἀπίεσαν τῶν τοξευμάτων πολλὰ ἀφειδέως, οὕτω ὥστε πιεζομένων τῶν Σπαρτιητέων καὶ τῶν σφαγίων οὐ γινομένων ἀποβλέφαντα τὸν Παυσανίην πρὸς τὸ "Ηραιον τὸ Πλαταιέων ἐπικαλέσασθαι τὴν θεόν, χρηζοντα μη-

Εὖνοϊκὴ δαμῶς σφεας ψευσθῆναι τῆς ἐλπίδος. ταῦτα δ' ἔτι 62 τροπὴ τοῦ τούτου ἐπικαλεομένου προεξαναστάντες πρότεροι οἱ Τε-
ἀγῶνος. γεῖται ἔχώρεον ἐς τοὺς βαρβάρους, καὶ τοῖσι Λακεδαι-
μονίοισι αὐτίκα μετὰ τὴν εὐχὴν τὴν Παυσανίεω ἐγί-
νετο θυομένοισι τὰ σφάγια χρηστά. ὡς δὲ χρόνῳ κοτὲ
ἐγένετο, ἔχώρεον καὶ οὗτοι ἐπὶ τοὺς Πέρσας, καὶ οἱ
Πέρσαι ἀντίοι τὰ τόξα μετέντες. ἐγίνετο δὲ πρῶτον
περὶ τὰ γέρρα μάχη. ὡς δὲ ταῦτα ἐπεπτώκεε, ἥδη ἐγί-
νετο ἡ μάχη ἴσχυρὴ παρ' αὐτὸ τὸ Δημήτριον καὶ χρό-
νον ἐπὶ πολλόν, ἐς δὲ ἀπίκοντο ἐς ὡθισμόν· τὰ γάρ δού-
ρατα ἐπιλαμβανόμενοι κατέκλων οἱ βάρβαροι. λήματι
μέν νυν καὶ ῥώμῃ οὐκ ἔσσονες ἦσαν οἱ Πέρσαι, ἀνοπλοι
δὲ ἔόντες καὶ πρὸς ἀνεπιστήμονες ἦσαν καὶ οὐκ ὅμοιοι
τοῖσι ἐναντίοισι σοφίην. προεξάισσοντες δὲ κατ' ἔνα καὶ
δέκα, καὶ πλεῦνές τε καὶ ἐλάσσονες συστρεφόμενοι, ἐσέ-
πιπτον ἐς τοὺς Σπαρτιήτας καὶ διεφθείροντο.

*Ο Μαρ- Τῇ δὲ ἐτύγχανε αὐτὸς ἐών Μαρδόνιος ἀπ' ἵππου τε 63
δόνιος πλι- μαχόμενος λευκοῦ ἔχων τε περὶ ἐωυτὸν λογάδας Περ-
πτει, οἱ Πέρσαι σέων τοὺς ἀρίστους χιλίους, ταύτη δὲ καὶ μάλιστα
φεύγουσι· τοὺς ἐναντίους ἐπίεσαν. δσον μέν νυν χρόνον Μαρδόνιος
περιῆν, οἱ δὲ ἀντεῖχον καὶ ὀμυνόμενοι κατέβαλλον πολ-
λοὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ὡς δὲ Μαρδόνιος ἀπέθανε καὶ
τὸ περὶ ἐκεῖνον τεταγμένον ἐὸν ἴσχυρότατον ἐπεσε, οὕτω
δὴ καὶ οἱ ἄλλοι ἐτράποντο καὶ εἶχαν τοῖσι Λακεδαιμο-
νίοισι. πλεῖστον γάρ σφεας ἐδηλέετο ἡ ἐσθῆς ἔρημος
ἐοῦσα δπλων· πρὸς γάρ δπλίτας ἔόντες γυμνῆτες ἀγῶνα
Καλλίστη ἐποιεῦντο. ἐνθαῦτα ἡ τε δίκη τοῦ φόνου τοῦ Λεωνίδεω 64
νίκη τοῦ Παυσα- κατὰ τὸ χρηστήριον τοῖσι Σπαρτιήτησι ἐκ Μαρδονίου
νίου. ἐπετελέετο, καὶ νίκην ἀναιρέεται καλλίστην ἀπασέων
τῶν ἡμεῖς ἴδμεν Παυσανίης ὁ Κλεομβρότου τοῦ Ἀνα-
ξανδρίδεω. τῶν δὲ κατύπερθέ οἱ προγόνων τὰ οὐνόματα
εἰρηται ἐς Λεωνίδην· ωὗτοι γάρ σφι τυγχάνουσι ἔον-

ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τες. ἀποθνήσκει δὲ Μαρδόνιος ὑπὸ Ἀριμνήστου ἀνδρὸς
ἐν Σπάρτη λογίμου, δις χρόνῳ ὕστερον μετὰ τὰ μηδικὰ
ἔχων ἄνδρας τριηκοσίους συνέβαλε ἐν Στενυκλήρῳ πο-
λέμου ἔοντος Μεσσηνίοισι πᾶσι καὶ αὐτός τε ἀπέθανε
65 καὶ οἱ τριηκόσιοι. ἐν δὲ Πλαταιῇσι οἱ Πέρσαι ὡς
ἐτράποντο ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, ἔφευγον οὐδένα κό-
σμον ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ ἐωστῶν καὶ ἐς τὸ τεῖχος τὸ
ξύλινον, τὸ ἐποιήσαντο ἐν μοίρῃ τῇ Θηβαΐδι. θωῦμα δέ μοι
ὅκως παρὰ τῆς Δήμητρος τὸ ἄλσος μαχομένων οὐδὲ εἰς
ἔφάνη τῷ Περσέων οὔτε ἐσελθὼν ἐς τὸ τέμενος οὔτε
ἐναποθανών, περὶ τε τὸ ἱρὸν οἱ πλεῖστοι ἐν τῷ βεβήλῳ
ἔπεσον. δοκέω δέ, εἴ τι περὶ τῶν θείων πρηγγυμάτων δο-
κέειν δεῖ, ή θεὸς αὐτῇ σφεας οὐκ ἐδέκετο ἐμπρήσαντας
τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Ἐλευσίνι.

66 Αὕτη μέν νυν ἡ μάχη ἐπὶ τοσοῦτο ἐγένετο, Ἀρτά-
6 θαζος δὲ ὁ Φαρνάκεος αὐτίκα τε οὐκ ἡρέσκετο κατ' ἀρ-
χὰς λειπομένου Μαρδονίου ἀπὸ βασιλέος, καὶ τότε φεύγει.
πολλὰ ἀπαγορεύων οὐδὲν ἤγειρε συμβάλλειν οὐκ ἐῶν.
ἐποίησέ τε αὐτὸς τοιάδε ὡς οὐκ ἀρεσκόμενος τοῖσι πρήγ-
μασι τοῖσι ἐκ Μαρδονίου ποιευμένοισι. τῶν ἐστρατήγες
ὁ Ἀρτάθαζος (εἶχε δὲ δύναμιν οὐκ δλίγην, ἀλλὰ καὶ ἐς
τέσσερας μυριάδας ἀνθρώπων περὶ ἐωστόν), τούτους,
ὅκως ἡ συμβολὴ ἐγίνετο, εὗ ἐξεπιστάμενος τὰ ἐμελλε
ἀποδήσεσθαι ἀπὸ τῆς μάχης, ἥγε κατηρτημένως,
παραγγείλας κατὰ τωύτο ιέναι πάντας τῇ ἀν αὐτὸς
ἔξηγέται, ὅκως ἀν αὐτὸν ὡρῶσι σπουδῆς ἔχοντα.
ταῦτα παραγγείλας ὡς ἐς μάχην ἥγε δῆθεν τὸν στρατόν.
προτερέων δὲ τῆς ὁδοῦ ὥρα καὶ δὴ φεύγοντας τοὺς Πέρ-
σας· οὕτω δὴ οὐκέτι τὸν αὐτὸν κόσμον κατηγέετο, ἀλλὰ
τὴν ταχίστην ἐτρόχαξε φεύγων οὔτε ἐς τὸ ξύλινον τεῖ-
χος οὔτε ἐς τὸ Θηβαίων τεῖχος, ἀλλ' ἐς Φωκέας, ἐθέ-
67 λων ὡς τάχιστα ἐπὶ τὸν Ἐλλήσποντον ἀπικέσθαι. καὶ

Τύχη τῶν δὴ οὗτοι μὲν ταύτη ἐτράποντο, τῶν δὲ ἄλλων Ἐλλήνων τῶν μετὰ βασιλέος ἔθελοκακεόντων Βοιωτοὶ Ἀθηναίοισι ἐμαχέσαντο χρόνον ἐπὶ συχνόν. οἱ γάρ μηδίζοντες τῶν Θηβαίων, οὗτοι εἶχον προθυμίην οὐκ ὀλίγην μαχόμενοί τε καὶ οὐκ ἔθελοκακέοντες, οὕτω ὥστε τριηκόσιοι αὐτῶν οἱ πρῶτοι καὶ ἄριστοι ἐνθαῦτα ἐπεσον ὑπὸ Ἀθηναίων ὡς δὲ ἐτράποντο καὶ οὗτοι, ἔφευγον ἐς τὰς Θήβας, οὐ τῇ περ οἱ Πέρσαι. καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων δὲ πᾶς ὅμιλος οὔτε διαμαχεσάμενος οὐδενὶ οὔτε τι ἀποδεξάμενος ἔφευγον. δηλοῦ τέ μοι, ὅτι πάντα τὰ πρήγματα τῶν βαρβάρων ἥρτητο ἐκ Περσέων, εἰ καὶ τότε οὗτοι πρὸν ἦν καὶ συμμίξαι τοῖσι πολεμίοισι ἔφευγον, δτι καὶ τοὺς Πέρσας ὥρων. οὕτω τε πάντες ἔφευγον πλὴν τῆς ἵππου τῆς τε ἄλλης καὶ Βοιωτίης. αὕτη δὲ τοσαῦτα προσωφέλεε τοὺς φεύγοντας, αἱεί τε πρὸς τῶν πολεμίων ἄγχιστα ἕοισα, ἀπέργουσά τε τοὺς φιλίους φεύγοντας ἀπὸ τῶν Ἐλλήνων.

Τὸ ἱπποκόν τῶν Θηβαίων καὶ φονεύοντες, ἐν δὲ τούτῳ τῷ γινομένῳ φόβῳ ἀγγέλκαταστρέλεται τοῖσι ἄλλοισι Ἐλλησι τοῖσι τεταγμένοισι περὶ τὸ φει τοὺς Μεγαρεῖς Ἡραιον καὶ ἀπογενομένοισι τῆς μάχης, ὅτι μάχη τε καὶ τοὺς γέγονε καὶ νικῶν οἱ μετὰ Παυσανίεω. οἱ δὲ ἀκούσαντες ταῦτα οὐδένα κόσμον ταχθέντες οἱ μὲν ἀμφὶ Κορινθίους ἐτράποντο διὰ τῆς ὑπωρέης καὶ τῶν κολωνῶν τὴν φέρουσαν ἀνω ἰθὺ τοῦ ἱροῦ τῆς Δήμητρος, οἱ δὲ ἀμφὶ Μεγαρέας τε καὶ Φλιασίους διὰ τοῦ πεδίου τὴν λειτοτάτην τῶν δόῶν. ἐπείτε δὲ ἀγγοῦ τῶν πολεμίων ἐγίνοντο οἱ Μεγαρέες καὶ Φλιάσιοι, ἀποδιδόντες σφέας οἱ τῶν Θηβαίων ἱππόται ἐπειγομένους οὐδένα κόσμον ἥλαυνον ἐπ' αὐτοὺς τοὺς ἵππους, τῶν ἱππάρχεες Ἀσωπόδωρος δὲ Τιμάνδρου. ἐσπεσόντες δὲ κατεστόρεσαν αὐτῶν ἔξακοσίους, τοὺς δὲ λοιποὺς κατήραξαν διώκοντες ἐς τὸν Κιθαιρῶνα.

70 οὗτοι μὲν δὴ ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἀπώλοντο, οἱ δὲ Πέρσαι "Αλωσις καὶ ὁ ἄλλος ὅμιλος ὡς κατέφυγον ἐς τὸ ξύλινον τεῖχος, τοῦ στρατοπέδου ἔφθησαν ἐπὶ τοὺς πύργους ἀγαθάντες πρὶν ἢ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπικέσθαι. ἀναβάντες δὲ ἐφράξαντο ὡς ἐδυνέτο ἀριστα τὸ τεῖχος. προσελθόντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων κατεστήκεε σφι τειχομαχίη ἐρρωμενεστέρη. ἔως τοῦ περιστρατοῦ. μὲν γὰρ ἀπῆσαν οἱ 'Αθηναῖοι, οἱ δ' ἡμύνοντο καὶ πολλῷ πλέον εἶχον τῶν Λακεδαιμονίων ὥστε οὐκ ἐπισταμένων τειχομαχέειν, ὡς δέ σφι οἱ 'Αθηναῖοι προσῆλθον, οὕτω δὴ ισχυρὴ ἐγίνετο τειχομαχίη καὶ χρόνον ἐπὶ πολλόν. τέλος δὲ ἀρετῇ τε καὶ λιπαρίῃ ἐπέβησαν 'Αθηναῖοι τοῦ τείχεος καὶ ἥρειπον, τῇ δὴ ἐσεχέοντο οἱ 'Ελληνες. πρῶτοι δὲ ἐσῆλθον Τεγεῆται ἐς τὸ τεῖχος, καὶ τὴν σκηνὴν τὴν Μαρδονίου οὗτοι ἦσαν οἱ διαρπάσαντες, τά τε ἄλλα ἐξ αὐτῆς καὶ τὴν φάτνην τῶν ἵππων ἐοῦσαν χαλκέην πᾶσαν καὶ θέης ἀξίην. τὴν μέν νυν φάτνην ταύτην τὴν Μαρδονίου ἀνέθεσαν ἐς τὸν νηὸν τῆς 'Αλένης 'Αθηναίης Τεγεῆται, τὰ δὲ ἄλλα ἐς τωύτο, ὅσαπερ ἔλαθον, ἐσήνεικαν τοῖσι 'Ελλησι. οἱ δὲ βάρβαροι οὐδὲν ἔτι στῖφος ἐποιήσαντο πεσόντος τοῦ τείχεος οὔτε τις αὐτῶν ἀλχῆς ἐμέμνητο, ἀλύκταζόν τε οἷα ἐν δλίγῳ χώρῳ πεφοβημένοι τε καὶ πολλαὶ μυριάδες κατειλημέναι ἀνθρώπων. παρῆν τε τοῖσι 'Ελλησι φονεύειν οὕτω ὥστε τριήκοντα μυριάδων στρατοῦ, καταδεουσέων τεσσέρων, τὰς ἔχων 'Αρτάβαζος ἔφευγε, τῶν λοιπέων μηδὲ τρεῖς χιλιάδας περιγενέσθαι. Λακεδαιμονίων δὲ τῶν ἐκ Σπάρτης ἀπεθανον οἱ πάντες ἐν τῇ συμβολῇ εἰς καὶ ἐνενήκοντα, Τεγεητέων δὲ ἑκκαίδεκα, 'Αθηναίων δὲ δύο καὶ πεντήκοντα.

71 Ἡρίστευσε δὲ τῶν βαρβάρων πεζὸς μὲν ὁ Περσέων, Οἱ ἀριστεύσαντες δὲ ἡ Σακέων, ἀνὴρ δὲ λέγεται Μαρδόνιος· Ἐλτες τῶν λήνων δέ, ἀγαθῶν γενομένων καὶ Τεγεητέων καὶ 'Αθηναίων, Ἀγωνισθέντων, ΙΡΟΔΟΤΟΣ

ναίων, ὑπερεβάλοντο ἀρετῇ Λακεδαιμόνιοι. ἄλλω μὲν οὐδενὶ ἔχω ἀποσημήνασθαι (ἀπαντες γὰρ οὗτοι τοὺς κατ' ἑωυτοὺς ἐνίκων), ὅτι δὲ κατὰ τὸ ἴσχυρότατον προσηνείχθησαν καὶ τούτων ἐκράτησαν. καὶ ἀριστος ἐγένετο μακρῷ Ἀριστόδημος κατὰ γνώμας τὰς ἡμετέρας, δις ἐκ Θερμοπυλέων μοῦνος τῶν τριηκοσίων σωθεὶς εἶγε ὅνειδος καὶ ἀτιμίην. μετὰ δὲ τοῦτον ἡρίστευσαν Ποσειδώνιός τε καὶ Φιλοχύνων καὶ Ἀμομφάρετος ὁ Σπαρτιήτης. καίτοι γενομένης λέσχης δις γένοιτο αὐτῶν ἀριστος, ἔγνωσαν οἱ παραγενόμενοι Σπαρτιητέων Ἀριστόδημον μὲν βουλόμενον φανερῶς ἀποθανεῖν ἐκ τῆς παρεούσης οἱ αἰτίης, λυσσῶντά τε καὶ ἐκλιπόντα τὴν τάξιν ἔργα ἀποδέξασθαι μεγάλα, Ποσειδώνιον δὲ οὐ βουλόμενον ἀποθνήσκειν ἄνδρα γενέσθαι ἀγαθόν· τοσούτῳ τοῦτον εἶναι ἀμείνω. ἄλλὰ ταῦτα μὲν καὶ φθόνῳ ἀν εἴποιεν, οὗτοι δὲ τοὺς κατέλεξα πάντες, πλὴν Ἀριστόδημου, τῶν ἀποθανόντων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ, τίμιοι ἐγένοντο, Ἀριστόδημος δὲ βουλόμενος ἀποθανεῖν διὰ τὴν προειρημένην αἰτίην οὐκ ἐτιμήθη.

Οὗτοι μὲν τῶν ἐν Πλαταιῇσι οὐνομαστότατοι ἐγένοντο. Καλλικράτης γὰρ ἔξω τῆς μάχης ἀπέθανε, ἐλθὼν ἀνὴρ καλλιστος ἐς τὸ στρατόπεδον τῶν τότε Ἑλλήνων, οὐ μοῦνον αὐτῶν Λακεδαιμονίων ἄλλὰ καὶ τῶν ὄλλων Ἑλλήνων δις, ἐπειδὴ ἐσφαγιάζετο Παυσανίης, κατήμενος ἐν τῇ τάξι ἐτρωματίσθη τοξεύματι τὰ πλευρά. καὶ δὴ οἱ μὲν μάχοντο, ὁ δ' ἔξενηνειγμένος ἐδυσθανάτεε τε καὶ ἔλεγε πρὸς Ἀρίμνηστον ἄνδρα Πλαταιέα οὐ μέλειν οἱ δτι πρὸ τῆς Ἑλλάδος ἀποθνήσκει, ἀλλ' δτι οὐκ ἐγρήσατο τῇ χειρὶ καὶ δτι οὐδέν ἐστί οἱ ἀποδεεγμένον ἔργον ἑωυτοῦ ἀξίων προθυμεομένου ἀποδέξασθαι.

Οὕτως ὁ τελευταῖος στρατὸς τῆς μεγάλης τοῦ Ξέρξου παρασκευῆς διελήθη, ἡ δ' ἐλευθερία τῆς Ἑλλάδος ἡσφαλίσθη ἐπι πολὺν χρόνον. Οἱ δὲ Ἔλληνες, λησμονήσαντες τὰ ἀμαρτήματα καὶ τοὺς κινδύνους τῶν

προηγουμένων ἡμερῶν, ἡσχολήθησαν νὰ θάψωσι τοὺς νεκροὺς καὶ νὰ ἀθροίσωσι καὶ διανείμωσι τὴν λείαν, διατρίψαντες ἐπὶ τούτῳ εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης δέκα ὅλας ἡμέρας. Οἱ πεσόντες ἐκηδεύθησαν παρὰ τὰς πύλας τῶν Πλαταιῶν, εἰς χωριστούς, καθ' ἐκάστην ‘Ἐλληνικὴν πόλιν, τάφους’ μόνοι οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐποίησαν τρεῖς διὰ τοὺς νεκροὺς αὐτῶν θήκας, μίαν διὰ τοὺς προμάχους, μίαν διὰ τοὺς ἄλλους Σπαρτιάτας καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ μίαν διὰ τοὺς εἶλωτας. Καὶ πρὸς τὸν νεκρὸν τοῦ Μαρδονίου προσηνέχθη εὐλαβῶς ὁ Παυσανίας, μετ' ἀγανακτήσεως ἀποκρούσας τὴν ἀσεβῆ τοῦ Αἰγινήτου Λάμπωνος πρότασιν, νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸν στρατηγὸν τῶν Περσῶν ἡ γενομένη πρὸς τὸν Λεωνίδαν ὕδρις, τοῦ ὅποιου ὁ νεκρὸς ἀποκεφαλισθεὶς ἀνεσταυρώθη ὑπὸ τοῦ Ξέρξου. «Τὰ πρέπει μᾶλλον βαρβάροις ποιέειν ἥπερ “Ἐλλησι,”» εἶπεν ὁ Παυσανίας πρὸς τὸν Λάμπωνα· «Λεωνίδην δὲ τῷ με κελεύεις τιμωρῆσαι, φημὶ μεγάλως τετιμωρῆσθαι, ψυχῆσοι τε τῇσι τῷρδε ἀγριθμήτουις τετίμηται αὐτός τε καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἐρμοπόλιησι τελευτήσαντες».

Κατ' ἔκεινην δὲ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἔπιπτε μὲν ἐν Πλαταιαῖς ὁ Μαρδόνιος, ἐτρέποντο δὲ εἰς φυγὴν οἱ Πέρσαι καὶ ἐκυρίευον οἱ περὶ τὸν Παυσανίαν τὸ ὡχυρωμένον αὐτῶν στρατόπεδον, ἡ ναυτικὴ δύναμις τῶν Ἐλλήνων, ὑπὸ τὸν τῆς Σπάρτης βασιλέα Λεωτυχίδην καὶ ὑπὸ τὸν Ἀθηναϊὸν στρατηγὸν Σάνθιππον, κατετρόπου κατὰ κράτες τοὺς πολεμίους ἐν Μικάλῃ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

ΤΠΟΜΝΗΜΑΤΑ

A'.

Ἄρισταγόρας.

(V 35—38. 99—103. 105—107).

35 **35.** Ἀρισταγόρης· ἡγεμών τῆς Μιλήτου, γαμβρὸς δὲ τοῦ Ἰστιαίου.—Ἀρταφέρει· ἵτο υἱὸς τοῦ Ὑστάσπου, ἀδελφὸς τοῦ Δαρείου καὶ ἄρχων τῶν Σάρδεων.—μιρ=τῷ ἀττ. αὐτόν.—ἡ δαπάνη—ἀπαιτεομένη.
Ἡ κυρία ἔννοια κεῖται ἐν τῇ μετοχῇ.—ἀρρώδεες ἀττ. ὁρώδεες=ἐφοβεῖτο.—τοῦ στρατοῦ πρήξαντος καὶ — διαβεβλημένος. Δύο διάφοροι μετοχαὶ συνδέονται διὰ τοῦ καὶ.—διαβεβλημένος Μεγαβάτη· παρακ. ἔχει παθ. σημασίαν = μεμισημένος, μισητός. — Μιλήτου· ἡ Μίλητος ἵτο Ἰωνικὴ ἀποικία ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Καρίας. — συνέπιπτε — ἀπῆχθαι, συμπίπτειν = ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ λαμβίνειν χώραν, συμβαίνειν· τὸ ἄναρθρον ἀπαρέμψι. ἀπῆχθαι κεῖται ὡς συμπληρωματικὸν ἀντικείμενον. — τὸ τὸ ἄρθρον διακρίνει τὸ ἀμέσως ἐπόμενον ὡς γνωστὸν καὶ ὠρισμένον. — ἐστιγμένον τὴν κεφαλὴν, κεφαλὴν αἰτιατικὴ τῆς ἀναφορᾶς. — σημαίροντα ἀπίστασθαι. Ἐν τῷ σημαίροντα ἐνυπάρχει ἡ ἔννοια τῆς προτροπῆς, ὅτι ὁφεῖται δῆλον. νὰ ἀποστατήσῃ. Τὴν αὐτὴν ἔννοιαν δηλοῖ καὶ τὸ ἐν τοῖς ἐπομένοις τὰ δὲ στίγματα ἐσήμαιντε ἀπόστασιν. — ὥστε φυλασσομένων τῷ διδῶν. Τὸ ὥστε (= ἀτε) μετὰ μετοχῆς αἰτιολογικῆς προσδιορίζει ἀκριβέστερον τὴν σ.-έσιν ταύτης πρὸς τὴν κυρίαν πρότασιν· ἡ δὲ αἰτιολογία εἶναι πραγματικὴ (ἔξ ἀντικειμένου). — δὲ = ἀλλά. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις "Ελλησι πλειστάκις γίνεται χρῆσις τοῦ δὲ ὡς ἐναντιωματικοῦ· γίνεται δὲ τοῦτο δῆλον ἐκ τῆς περιπτώσεως, καθ' ᾧν κεῖται δὲ μετὰ πρότασιν ἀρρητικὴν ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου ἀλλά. — τὸ πιστότατον συνδετέον τῷ ἀποδυρήσας(συμπλ. τὰς τρίχας ἴδ. κατωτέων), τὴν κεφαλὴν ἀναφέρεται εἰς τὸ ἔστικε (ἴδ. ἀνωτ. ἐστιγμένορ τὴν κεφαλὴν. — ἀρέμειρε, ἀραμέιρει, συντάσ. ἀπαρεμφάτῳ καὶ αἰτιατ. ὡς τάχιστα = εὐθὺς ὡς (ευτ. primum). — συμφορὴν ποιέεσθαι τι = θεωρῶ, νομίζω τι ὡς συμφοράν, ὡς δυστύχημα. — τὴν ἑωυτοῦ κατοχὴν = τὴν κράτησιν του. — γερομένης — ποιεύσης, μετοχαὶ ὑποθετικ. — μετήσεσθαι, ἀττ. μεθήσεθαι, μέσ. μέλλων μετὰ παθητικῆς σημασίας.—μετιέραι = ἀποπέμπειν, ἀπο-

λόνειν. — μὴ δὲ — Μιλήτου = ἀλλ' ἔάν ή Μίλητος δὲν ἐπανεστάτει· — τεώτερόν τι ποιεύσεις. τεώτερα ποιέειν ή πρήσσειν εἶναι ή στερεότυπος ἔχφρασις ἀντί τῆς ἐπαναστάσεως. Παρὰ Λατίνοις εἶναι novis rebus studere. — οὐδαμά, οὐδέτερον πληθ. ἐκ τοῦ οὐδαμὸς = (οὐδεὶς) ἐν ἐπιρρηματικῇ σημασίᾳ = (οὐδαμῷς). — ἔτι, συνδετέον τῷ οὐδαμά. — **36.** ουνέπιπτε τοῦ αὐτοῦ χρόνον πάρτα ταῦτα συνελθόρτα, 36 συμπίπτειν ἐνταῦθα συνδετέοις μετογῇ. — τοῦ αὐτοῦ χρόνου, ή γενικῇ δηλοῖ τὸν χρόνον = ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ. — ἐκφήνας=φανερώσας, δηλώσας. — γνώμην εἰςεφέροτο, γνώμην ἐκφέρεσθαι μέσον. = λέγω τὴν γνώμην μου· συνηθέστερον ἀπαντᾷ γνώμην ἀποδείχνυσθαι ή ἀποφαίρεσθαι. — Ἐκαταῖος ὁ λογοποιός. 'Ο δονομαστότατος τῶν λογογράφων Ἐκαταῖος ὁ Μιλήσιος ἔζη ἐν τοῖς χρόνοις τῶν Μηδικῶν (550—470 π. Χ.) καὶ κατέλαβεν ἔζοχον θέσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος. — οὐκ ἔτι (ἀττ. εἴτα) = ἀπέτρεπε. — βασιλέα. 'Η δοτικῇ εἰς τὸ πόλεμορ ἀραιέσθαι, διότι σημαίνει διάθεσιν ἐχθρικὴν ὡς τὸ ἐρατιοῦσθαι, ἀγωρίεσθαι, πολεμεῖν κ. ἄ. — καταλέγω = ἀπαριθμῶ. — τῷρ = ὥρ. — ἐπείτε = ἐπει = ἐπειδή. — δεντέρα = ἐπειτα. — ὅκως — ἔσορται. Πλαγία ἔρωτημ. πρότασις μετὰ τοῦ ὅκως (= ὅπως) κατὰ μέλλοντα δριστικῆς. — ὅκως = πῶς, τίνι τρόπῳ. — ταυκρατέεις, ναυκρατῆς μόνον ἐνταῦθα, ἀντὶ τοῦ ταυκράτωρ = ὁ τοῖς ναυτὶν κρατῶν καὶ γενόμενος οὕτω κύριος τῆς θαλάσσης. — ἔφη λέγωρ, πλεονασμός, = λέγων δισχυρίζετο. — ἐνορᾶται συμπληρωτοῖς, ἐνορῶ τινί τι = παρατηρῶ τι εἰς τινα. — εἰ τὰ χ. καταιρεθείη = ἔάν.... ηθελον ἀφαιρεθῆ. — τοῦ ἐρ Βραγχίδησι. Οἱ Βραγχίδαι ήσαν παλαιοτάτη γενεὰ ιερέων ἐπιμέλουμένων τοῦ ἐν Μιλήτῳ χρηστηρίου τοῦ Διδυμαίου Ἀπόλλωνος. 'Ο γενάρχης αὐτῶν Βράγχος τὴν μαντικὴν δύναμιν λαβὼν παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, εἶχεν ἔλθει ἐκ Δελφῶν. Ἐπὶ τῶν Περσικῶν πολέμων ἡναγκάσθησαν νὰ δῶσωσιν εἰς τὸν Εέρδην τὸν θησαυρὸν τοῦ ναοῦ αὐτῶν. — ἐλπίδας εἴχε = ἡλπίες. — ἔξειρ, ἔχειν μετ' ἀπαρεμφ. ὡς ἐν § 35. — ἐρ τῷ πρώτῳ τῷρ λόγωρ. "Ιδε I, 50, 92. — ἐς Μνοῦρτα, μικρὰν τῆς Καρίας πόλιν παρὰ τὰς μεσημβρινὰς τοῦ Μαιάνδρου ὅχθας καὶ πρὸς ΒΑ τῆς Μιλήτου. — τὸ στρατόπεδον λέγεται περὶ τοῦ στρατοπέδου καὶ περὶ τοῦ στόλου. — ἐκ τοῦ ἐμφαρέος = ἐμφανῶς = φανερά. — ἐπὶ μετὰ δοτικῆς δηλοῖ τὸ κατά τινος (ἐχθρικῶς). — **37.** μηχαράμερος = ἐπινοῶν. — λόγω μέρ, τῷ λόγῳ = (προφάσει) ἀντιτίθεται ὡς ἐπὶ τῷ πολὺ τῷ ἔργῳ. Πολλάκις δ' ὅμως, ὡς ἐνταῦθα, παραλείπεται ή τοιαύτῃ ἀντίθεσις, εὐκόλως ἐκ τῶν συμφραζομένων ἐννοούμενη. — μετεῖς = μεθεῖς = κατὰ μέρος θέσας, καταλιπών. — ισορομή = δημοκρατικὸν πολιτευμα. — ως ἄρ = ὅκως ἢν· δ' ἢν ἐν ταῖς μετὰ τοῦ ως καὶ ὅκως = (ὅπως) τελικαῖς προτάσετιν εἶναι συνηθέστερος ή παρὰ τοῖς Ἀττι-

κοῖς. — μετὰ δὲ = ἔπειτα, κατόπιν τὴν ἀρχικὴν ἐπιρρηματικὴν σημασίαν παρ' Ἡροδότῳ διερύλαξαν πολλαὶ προθέσεις. — τοὸ δ', εἶναι ἀντωνυμ. ἀναφορικὴ ητοὶ ἐπαναλαμβάνεται διὰ τὸ τούτους δέ. — φίλα ποιέονται = (χαρίζεσθαι). — ἐξεδίδον, ἐκδίδωμι = ἀποδίδω, παρα-
 38 δίδω. Μετάβασις ἀπὸ μετοχῆς εἰς παρεμφατικὸν ῥῆμα. — **38.** ἔπειτε τάχιστα = ὡς τάχιστα = εὐθὺς ὡς. — κατέλευσαρ, καταλεύω = θανατώνω τινὰ διὰ λιθοβολήσεως. — Κυμαῖοι, οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Κύμης, ἀποικίας αἰολικῆς κειμένης εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τῆς μικρᾶς Ἀσίας. — σορέτεροι, τύραννον. — ὡς = οὗτως. — ἀρά· δηλοῦ ἡ πρόθεσις ἔκτασιν τοπικήν. — κατέπανουσε, συμπληρ. τῆς ἀρχῆς. — δεύτερα = ἔπειτα, μετὰ ταῦτα. — ἀπόστολος ἐγίνετο = ἀπεστέλλετο. ἔδει γάρ δὴ συμμαχίης — ἐξενρεθῆραι. Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐξενρεθῆραι ὑπηρετεῖ πρότερον εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν ὡς ἀντικείμενον. Τὸ κανονικὸν θὰ ἔτοι: ἔδει γάρ συμμαχίην τινά οἱ μερά-
 99 ληρ ἐξενρεθῆραι. — δή· εἶναι βεβαιωτικόν. — οἱ = αὐτῷ. — **99.** ἀπέ-
 100 δεῖξε (ἀπὸ ἀπέδειξε) = κατέστησε. — **100.** τῷ στόλῳ τούτῳ, στόλος = πολεμικὴ δύναμις. — Κορησσός, λιμὴν παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ δμωνύμου ὅρους καὶ πλησίον τῆς Ἐφέσου. — τῆς Ἐφεσίης, δῆλ. γῆς εἶναι δὲ γενικὴ τοῦ δλου. — αὐτοὶ ἀρέβαιοι, ἀντιτίθεται εἰς τὸ τὰ πλοῖα κατέλιπον. — χειρὶ πολλῇ, χεὶρ = (manus) ἐν περιληπτικῇ ἔννοιᾳ = μὲ πολλὴν στρατιωτικὴν δύναμιν. — ποιεύμενοι, μέσ. διαθέσεως. — Καθστριος· ὁ ποταμὸς οὗτος πηγάζει ἐκ τοῦ ὅρους Τμώλου καὶ διαρρέων τὴν διώνυμον πεδιάδα (Καθστρον πεδίον) ἐκβάλλει παρὰ τὴν Ἐφεσον. — ἀπίκορτο, πρὸ τῶν Σάρδεων. — ἀρτιωθέντος, ἀντιοῦσθαι = τῷ ἀττ. ἐναντιοῦσθαι. — αἱρέονται δὲ — αἱρέονται, ἐπανχλαμβάνεται τὸ ῥῆμα ἐν τῇ δευτέρᾳ προτάσει ἐμφάσεως ἔνεκα — χωρὶς = πλήν. — ἐρρένετο· ῥύμοιαι ἀποθ. = φυλάττω, ὑπερασπίζω,
 101 σφίζω τινὰ ἀπὸ κινδύνου. — **101.** τὸ δὲ μὴ λεηλατῆσαι — ἔσχε τόδε. Ἡ σύνταξις: τόδε ἔσχε (= ἐκώλυσε = λατ. cohibusit) ἐλόντας σφέας τὴν πόλιν τὸ μὴ λεηλατῆσαι (αὐτήν). — Σάρδιες (= Σάρδεις) πρωτεύουσα τῆς Λυδίας παρὰ τὸν Παχτωλόν. — καλάμον, γενικ. τῆς ὅλης. — τῷ τις. Συνήγης παρ' Ἡροδότῳ ἡ μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ θέσις τῆς ἀօρίστου ἀντωνυμίας. — ἐπερέμετο = διειδήσετο, ἐξηπλοῦτο. — ἀπολαμφθέτει, ἀττ. ἀποληφθέντεις = ἀποκλεισθέντεις. — ὕστε (= ἀτε, οἷα) μετὰ μετοχῆς (ἴδ. § 35). — τὰ περιέχατα = σχεδὸν τὰ ἔσχατα. — ἐξήλυσις = ἔξοδος· ἀπεντῷ μόνον παρ' Ἡροδότῳ. — γῆγημα χρυσοῦ = κόνις, ςμμος χρυσοῦ. — δὲ ἐς θάλασσαν, δῆλ. ἐκδίδοι. — προσφερομένους, προσφέρεσθαι μέσ. = ἐπιπίπτειν, ἐφοριμῶν. — τὸ Τμῶλον καλεόμενον, τὸ ἄρθρο. συνδ. τῷ καλεόμενον. — ὑπὸ τόντα = ἐν καιρῷ νυκτός· ἡ πρόθ. δηλοὶ τὸν χρόνον. — ἀπαλλάσσοντο, ἀπαλλάσσομαι μέσ. = ἀπομα-

χρύνομαι, ἀναχωρῶ. — **102.** τὸ σκηνητόμενοι, σκήπτεσθαι τι = 102 προφασίζεσθαι τι. — τὸ δῆλον πυρπόλησιν τῶν Σάρδεων. — ἀρτε- νεπίμπρανος. Ὡδ. VI 101· VIII 53. — "Ἄλνις (νῦν Κισίλ-Ιρμάκ), πο- ταμὸς διαχωρίζων τὸ τῶν Λυδῶν κράτος ἀπὸ τοῦ τῶν Περσῶν. — τομοὺς ἔχοντας, νομὸς = διωρισμένη κατοικία, περιοχή, ἐπικράτεια. — συνηλίζοντο = συνήρχοντο, συνηθροίζοντο. — καὶ κως, συνήθης σύνδεσις· ἡ τοῦ κως ἀττ. πως (= ὡς νομίζω) χρῆσις εἶναι δμοίᾳ τῇ τοῦ κων (= που) παρίσταται δῆλ. καὶ διὰ τοῦ κως δὲ ισχυρισμὸς μετά τινος ἀμφιβολίας. — οὐκέτι, ἀναφέρεται εἰς τὸ εὐρίσκοντο. — κατὰ στίθον, στίθος = ἔχονς, βῆμα. — συμβάλλω ἀμεταβ. = συγ- κρούομαι, συμπλέκομαι. — πολλόν τὸ οὐδέτερον ἔχει σημασίαν ἐπιρ- ρήματος. — ἑσσώθησαρ, ἢ. ἑσσοῦσθαι (ἑσσων) ἀττ. ἡττᾶσθαι. — ἐρ δὲ δὴ = ἐν τῷ μεταξύ, πρὸς τούτους· Ὡδ. § 37 μετὰ δέ. — (1) ἀραιρέειν ἡ ἀραιρέσθαι (πόλεμον, πόνους) = ἀναλαμβάνειν· (2) ἀραιρέσθαι (ἄγωνας, νίκην, Ὄλυμπιάδα) = ςρω νίκην, νικῶ· (3) ἀρελεῖρ (ἀνείλε) = ἀποκρίνεσθαι· — στεγανηρόφορον ἀγῶνας. Οἱ π. "Ελληνες κατὰ τοὺς ἀρχαιοτέρους χρόνους σπανίως ἔδιδον στεφάνους εἰς ἀμοιβὴν ἀν- δρείας, ἀλλὰ μετεγειρίζοντο μᾶλλον αὐτοὺς εἰς βράβευσιν τῶν νικη- τῶν ἐν τοῖς ἀθλητικοῖς ἀγῶνιν" — ἀραιρέσθαι παρακ. τοῦ ἀναιρέω. — Σιμωνίδης δὲ Κεῖος (550—469 π. Χ.), ἦτο λυρικὸς ποιητὴς ἔξο- χος καὶ σύγχρονος τοῦ Πιενδάρου· πλὴν τῶν ὕδῶν ἐποίησεν οὗτος ἐλε- γείας καὶ ἐπιγράμματα. — πολλὰ αἰνεθέντα (ἀττ. ἐπαινεθέντα), πολλὰ μετὰ σημασίας ἐπιρρηματικῆς. — ἐσκεδάσθησαρ = διεσκορπίσθησαν. — ἀρά· δηλοῖ τοπικὴν ἔκτασιν. — **103.** μετὰ δέ, Ὡδ. § 37. — τὸ 103 παράπατο = παντελῶς, ἔξ δλοκήρου. — οὐκ ἔρασαρ, οὐ φημι = ἀρνεύ- μαι. — τιμωρήσειν, τιμωρέειν τινὶ = βοηθεῖν, ὑποστηρίζειν τινά. — οὕτω γάρ σφι ἡρ πεποιημέρα ἐς Δαρεῖον, οὕτω δηλ. οὕτως, ὥστε δὲν ἐπετρέπετο νὰ ἐλπίζωσιν οἱ Ἰωνες συγχωρησιν ἐκ μέρους τοῦ Δα- ρείου. — γάρ· προτάσσεται μετὰ τοῦ γάρ αἰτιολογικὴ ἡ ἐπεξηγημα- τικὴ πρότασις τῆς αἰτιολογουμένης ἡ ἐπεξηγουμένης οὐδὲρ δὴ ἑσσορ — ἐσκενάζοτο· ἡ χρῆσις αὕτη τοῦ γάρ εἶναι συχνὴ παρ' Ἡροδότῳ. "Ο νοῦς τοῦ χωρίου ἔχει οὕτω: Οἱ Ἰωνες καὶ μετὰ τὴν ἀναχωρησιν τῶν Ἀθηναίων ἤσαν ἡγαγκασμένοι νὰ παρασκευάζωνται πρὸς πόλεμον κατὰ τοῦ βασιλέως διότι διὰ τὰ μέχρι τοῦδε ὑπ' αὐτῶν πραχθέντα οὐδεμία ἐλπὶς συγγνώμης παρὰ τοῦ βασιλέως ἦτο δυνατή." Η σωτηρία λοιπὸν αὐτῶν ἔξηρτάτο μόνον ἐκ τῆς ἡττῆς τῶν περσικῶν στρατευ- μάτων. — ἑσσορ = ἡττον. — ἀλόσσας, μετοχ. τι εἶναι; — **105.** 105 ὅπο τε βλέπε τὴν θέσιν τοῦ τε (σχῆμα ὑπερβατόν). — τὸν δὲ ἡγε- μόρα, εἶναι ὑποκείμ. τοῦ ἀπαρεμφ. — γενέσθαι τῆς συλλογῆς = γε- νέσθαι συλλογέα· συλλογὴ δὲ = συνάθροισις τῶν στρατευμάτων. — συνυφαρθῆται, ἢ. συνυφαίνω = δμοῦ ὑφαίνω, φέρω εἰς κατάστασιν,

δολίως μηχανῶμαι. — Μιλήσιος, κάτοικος τῆς Μιλήτου, Ἰωνικῆς ἀποκόλατης καὶ κειμένης ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Καρίας. — οὐδέτερα λόγοι ποιέεσθαι τιρος = οὐδόλως λαμβάνειν ὑπ' ὅψιν τινά. — οὐ καταπροΐζονται = δὲν θὰ μείνωσιν ἀτιμώρητοι· καταπροΐζομαι μέλλ. τοῦ (καταπροΐκνεόμαι) = ἀπέρχομαι χωρὶς βλάβην, χωρὶς τιμωρίαν. Εὑρηταὶ ὁ μέλλ. οὗτος συ νδεδεμένος ἀείποτε μετὰ τοῦ οὐ καὶ μετοχῆς. — μετὰ δὲ ίδ. § 37. — ἀπεῖναι ἀττ. ἀφείναι· τὰ ἀπαρέμφ. εἰρέσθαι... αἰτησαι... ἀπεῖναι... εἰπεῖν πόθεν ἔξαρτονται; ; — Ζεῦ. 'Ο Ήρόδοτος ὑπὸ τὸν (περσικὸν) Δία νοεῖ τὴν ὑψίστην τοῦ φωτὸς Θεότητα, τὸν 'Αχουραμάσδαν, δῆλ. τὸν δημιουργὸν τοῦ σύμπαντος. — ἐκγενέσθαι μοι· τὸ ἀπαρέμφατον ἄνευ κυρίας προτάσεως, παρασιωπηθεῖσης ἐκ τοῦ πάθους ὡς περιττῆς δηλοῖ δὲ εὐχήν· ἐκγίγνεσθαι = δυνατόν, ἐπιτετραμένον εἶναι. (Παρβλ. 'Ομήρ. 'Οδύσσ. Σ. 354) Ζεῦ ἄνα, Τηλέμαχόν μοι ἐν ἀνδράσιν ὅλιον εἴναι || καὶ οἱ γέροιθ' ὅσα φρεσὶν ἥσιν μενονᾶ. — τίσθαι = νὰ πληρώσω, νὰ ἀποδώσω τὰ ίσα, νὰ ἐκδικήθω. — προστάξαι, ἔξαρτάται ἐκ τοῦ λέγεται. — προκειμένου = προτεθειμένου. — μέμρεο, προσταχτ. τοῦ μέμνημαι = ἐνθυμῆμαι. — **106.** Ιστιαῖος, ἡγεμὼν τῆς Μιλήτου ζήσας ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Δαρείου ἐν Σούσοις. Τούτου γαμβρὸς ἦν δὲ 'Αρισταγόρας. — Δαρεῖος, οὐδὲς τοῦ 'Υστάσπου καὶ βασιλεὺς τῶν Περσῶν. — τεώτερα ποιέειν ἔς τιρα = νεωτερίζειν εἰς τινα=κακῶς ποιεῖν τινα, ἀδικεῖν, βλάπτειν τινά. — δίκηρη δίδωμι τιρι παθ. = τιμωρῶμαι. — ἀραγγώνας = ἄναπεισας. — ἄμα ἐκείνουι = σὺν ἐκείνοις. — ἀποστερέω τιρά τιρος = ἀφαιρῶ διὰ βίας ἢ ἀπάτης τι ἀπό τινος. — εἰς ὑστέρης = ὑστερον. — μὴ σεωντὸν ἐρ αἰτηὶ ἔχῃς = μὴ εἶσαι ἔνοχος καὶ κατ' ἀκολουθίαν μήπως μετανοήσῃς, μεταμεληθῆσαι ἔνεκα τούτου. — κοῦορ ἐφθέγκαο ἔπος· ἄναμμινήσκει ἡμᾶς τὸ ὄμηρικὸν ποιόν σε ἔπος φύγεν ἔρχος δδόντων. — ἐμὲ βουλεῦσαι, ἐπὶ ἀναφωνήσεων θαυματιμοῦ καὶ ἀγανακτήσεως τίθεται ἀπαρέμφ. ἄνευ κυρίας προτάσεως παρασιωπηθείσης ἐκ τοῦ πάθους ὡς περιττῆς, ἔχον τὸ ὑποκείμενον κατ' αἵτιατ. — λυτηρόρ, οὐδέτερον ἐπιθετον μετὰ σημασ. οὐσιαστικοῦ = κακόν, δεινόν. — ἀρασχήσειν ἀνέχω ἀμετ. ἐπὶ συμβάντων = συμβαίνω, γίνομαι. — ἐπιδιζήμερος· ἡ πρόθεσις προσθήκην δηλοῖ. τὸ δὲ δίζημαι μέσ. ἀποθ. = ἀναζητῶ, προσπαθῶ νὰ ἀπολαύσω τι. — πάρα κεῖται ἀντὶ τοῦ πάρεστι. — πρὸς σέο συνδετ. μετὰ τοῦ ἀξιοῦμαι. ἡ πρὸς μετὰ παθητ. δῆμ. τίθεται ὡς ἡ ὑπό, παρά, ἐκ. — ἀξιοῦμαι = θεωρεῦμαι ἄξιος. — ἐπ' ἑωντοῦ βάλλεσθαι τι = ἀναλαμβάνειν τι ἀφ' ἔμυτοῦ (χωρὶς νὰ ζητῶ τὴν γνώμην οὐδενός). — ἀρχὴν οὐδὲ = παντάπασι, παντελῶς, τὴν σημασίαν ταύτην ἔχει, δταν παρακολουθήται ὑπὸ ἀρνητικοῦ μορίου (παραβλ. ἀρχὴν μηδὲ λαβῶν). — ἐγδέκομαι = παραδέχομαι. — δκως πολλάκις παρ' Ἡρο-

δότω = τῷ ως. — εἰ δ' ἄρα = ἐὰν δ' ἵσως, ἐὰν δὲ παρὰ προσδοκίαν. — τὸ ἔορ, τὴν ἀλήθειαν. — ἀράσπαστος = ὁ ἀνασυρθεὶς, ὁ πρὸς τὰ ὅντα ἀχθεῖς· ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ ὁ μετοικιζόμενος (διὰ τῆς βίας) ἐκ τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος εἰς ἄλλην χώραν. — οἴκαστος = ἐοίκαστος. — ἀνέρτος, μετοχή ἀπόλυτη. ὑποθετική. — ἄρ συνδετ. μετὰ τοῦ ὑπεκίνηστος ὑποκινεῖται ἐνταῦθα ἀμετάβατον = ἐξεγείρομαι. — ως τάχος = (ώς τάχιστα), ἀντ' αὐτοῦ λέγεται τάχος, κατὰ τάχος. — καταρτίζειται = διευθετῶ, φέρω εἰς τάξιν, ἀποκαθιστῶ. — ἐς τωντό. = εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ως πρότερον. — ἐγχειρίθετο παραδίδωμι τινι = παραδίδωμι τινα εἰς χειράς τινος. — ἐπόμενυμι = ὁρκίζομαι. — μὴ μὲν (ἀττ. μὴν) μετ' ἀπαρεμφ. = δτι ἀληθῶς, τῷ δύντι δέν. — Ἰωρία, χώρα τῆς μικρᾶς Ἀσίας κειμένη πρὸς τὰ δυτικὰ παράλια αὐτῆς. — κιθῶρα = χιτῶνα. — Σαρδὼ, ἡ παρὰ τὴν Σικελίαν νῆσος Σαρδινία, ἦν ὁ Ἡρόδοτος καλεῖ νῆσον μεγίστην καὶ ἄλλοις νῆσον ἀπασέων μεγίστην. — δασμοδόρος = ὁ πληρώνων δασμόν, ὁ φόρου ὑποτελής. — 107. διέβαλλε = ἐπειρᾶτο διαβάλλειν τὸ δὲ διαβάλλειται = ἔξαπατῶ, ἀποπλανῶ. — ἐπιτελέα ποιεῖται = ἐκπληροῦν. — παραγίνεσθαι.... ἐς τὰ Σοῦσα = νὰ ἐπιστρέψῃ δύτισω καὶ νὰ ἔλθῃ ἐς τὰ Σοῦσα· ἡ ἐς δῆλ. βραχυλογικῶς ἀντὶ ρ. κινήσεως σημαντικοῦ.

2. Ἡ περὶ Λάδον ναυμαχία.

(VI 6—21).

6. Προσδόκιμος ἥττα = ἀνεμένετο. — συστραφέτες = συναθροισθέντες. — περὶ ἐλάσσονος ποιέεσθαι = ἔκτιμαν ὀλιγώτερον, περιφρονεῖν. — Φοίνικες — Κύπριοι — Κίλικες — Αιγύπτιοι. Οἱ τέσσαρες οὗτοι λαοὶ παρεῖχον τὰ πληρώματα εἰς τῶν περισκόν στόλον. — 7. προθύβοις τοῦ σφέων αὐτῶν = ἀντιπροσώπους αὐτῶν. Παραβλ. καὶ VII 172 ἐτῷ Ἰσθμῷ ἥσαρ ἀλισμέροι πρόθοντοι τῆς Ἐλλάδος ἀραιοημέτροι ἀπὸ τῶν πολιών. — Παριγριορ, τὸ Πανιώνιόν ἐστι τῆς Μυχάλης ἕρδος χῶρος, κοινῇ ἐξαραιημένος ὑπ' Ἰωνῶν Ποσειδῶνι. Ἐνταῦθα συνήρχοντο οἱ τῶν δώδεκα Ἰωνικῶν πόλεων ἀντιπρόσωποι οἱ ἀποτελοῦντες τὸ ὁμοσπονδιακὸν συνέδριον, τὸ «Πανιώνιον». — ἀρτίζοορ, ἀττ. ἐραρτίορ. — ῥύεσθαι ἀποθ. = φυλάττειν, ὑπερασπίζειν, σώζειν ἀπὸ τοῦ κινδύνου. — ὑπολειπομέρον μηδεμίατο.... = χωρὶς νὰ ἀφήσωσιν ὀπίστω.... — τὴν ταχίστην = τάχιστα. — Λάδη, μικρὰ νῆσος εἰς τὴν εἰσόδον τοῦ λιμένος τῆς Μιλήτου. Νῦν ἡ νῆσος Λάδη ἔνεκα τῶν προσχώσεων τοῦ πρὸς βορρᾶν τῆς Μιλήτου ἐκβάλλοντος ποταμοῦ Μαιάνδρου συνέχεται μετὰ τῆς παρακειμένης ἡπείρου. —

8 ἐπὶ τῇ... = πλησίον τῆς... — 8. *réμορται* = κατοικοῦσι. — παρεχόμεροι, μέστ. δυναμικὸν = παρέχουντες ἐκ τῶν ἔχυτῶν. — εἰχορτο δὲ τούτων = κατόπιν τούτων ἡρχοντο (ἐπὶ παρατάξεως). — Πριηνές, κάτοικοι τῆς Πριήνης, ἥτις ἦτο πόλις κειμένη ἐν τῇ μεσημέρινῇ παραλίᾳ τῆς Ἰωνίας. — Μυούσιοι, κάτοικοι τῆς Μυοῦντος· ἦτο δ' αὕτη πόλις κειμένη παρὰ τὰς μεσημβρινὰς ὅχθας τοῦ Μαιάνδρου ποταμοῦ. — Τήιοι, κάτοικοι τῆς Τέως· ἦτο δὲ ἡ Τέως παράλιος μικρὰ πόλις κειμένη ἐπὶ τῆς ἀπέναντι τῆς Σίμου χερσονήσου. — Ἐνταῦθα ἐγεννήθη ὁ ποιητὴς Ἀνακρέων. — Ἐρυθραῖοι, κάτοικοι τῆς Ἰωνικῆς πόλεως Ἐρυθρῶν. — Φωκαίες (Φωκαῖες) κάτοικοι τῆς πόλεως Φωκαίας· ἡ δὲ Φώκαια ἦτο παράλιος πόλις τῆς Ἰωνίας, 9 ὑπῆρξε δὲ καὶ μητρόπολις τῆς Μασσαλίας. — 9. τῷρ δὲ βαρβάρων ἔξαρτᾶται ἀπὸ τῷρ *reōn*. — ἡγαρ, ἀναφέρεται εἰς τὸ πλῆθος· διὰ τὸ τὸ ῥῆμα εἰς πληθυντ. ἀριθμόν; — ἀπίκατο, περὶ τῆς καταλήξεως τοῦ παθητ. ὑπερσυντελίκου ἕδε Γραμμ. σελ. ιε'. — Μιλησίη (*χώρη*). — Ἰάδωρ. ὄνομ. Ἰάς ἐπιθετικῶς, ὡς Ἑλλάς, Τρωάς, Κυκλάς. — καταρρώδησαρ ἀττικ. κατωρρώδησαν. — μὴ οὐκ ἔօτες, μὴ οὐ (οὐκ) δέχονται τὰ ἀπαρέμφατα ἢ αἱ μετοχαί, ὅταν ἔξαρτῶνται αὐταὶ ἔξ ἀρνητικῶν προτίσεων. — ναυκράτορες, ἀντὶ (V 36) ναυκρατέες τῆς Θαλάσσης. — πρός τε Δαρείον, ἡ πρός μετὰ γενικῆς σημαίνει τὸ ἔκ τινος, ἐκ μέρους τινός, μεταφορικῶς δὲ τὸ ποιητικὸν αἴτιον = ὑπό· — τε, μετὰ τοῦ οὗτοι ἔπειται τε, ὅταν τὸ δεύτερον μέρος εἶναι καταφατικόν. — κακὸρ λαμβάρω ὑπό τιρος, τὸ ἐνεργητ. κακοποῖω τινα. — ἐπιλεγόμενοι, ἐπιλέγεσθαι = ἀναλογίζεσθαι, διασκέπτεσθαι. — καταλιθέρτες τῷρ ἀρχέωρ, καταλίνειρ = (παύειν) τινὰ τῆς ἀρχῆς. — τούτων τῷρ ἀνδρῶν τοὺς παρεόρτας συγκαλέσατες, ἐπαναλαμβάνεται κατ' ἄλλην ἔκφρασιν τὸ συλλέξατες τῷρ Ἰώρων τοὺς τυράρρους. — *rōr* τις ὁμέωρ = νῦν ἔκαστος ὑμέων. — εὐ ποιέειρ τιὰ = εὐεργετεῖν τινα. — πειράσθω ἀποσχίζωρ, τὸ πειρᾶσθαι μετὰ μετοχῆς = πειρῶμαι τινος, πεῖραν λαμβάνω τινός· μετ' ἀπαρεμφάτου δὲ = δοκιμάζω, προσπαθῶ νὰ κάμω τι. — ἀποσχίζω τιὰ ἀπό τιρος = ἀποχωρίζω, ἀποσπῶ τινα ἀπό τινος. — προσχόμενοι, προσχεσθαι = προτείνω τι πρὸ ἐμαυτοῦ πρὸς ὑπερόσπιτον μου, πολλάκις δὲ μετὰ τοῦ ἔπεια ἡ λόγορ = λέγειν, διηγεῖσθαι. — πεισορται, μέλ. τοῦ πάσχειν. — ἄχαρι = οὐχὶ εὐάρεστον, δυσάρεστον. — οὐδὲ, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν προηγουμένον τε, ὡς καὶ πρὸς τὸ ἐπόμενον οὐδέ. — οὐδὲ βιαιότεροι ἔξονται, βίαιοι ἔχειρ = βιοπραγίαν πάσχειν, ὑποφέρειν. — οἱ δέ, μετὰ πρότασιν ἀρνητικὴν ὁ δὲ (ἢ οἱ δέ) κείται ἀντὶ τοῦ συνηθέστερον τιθεμένου ἀλλὰ γίνεται δὲ τοῦτο ὅταν ἡ νέα ἔννοια ἀντιπαρατίθεται τῇ προηγουμένῃ ἡώς τις διάφορος αὐτῆς. — διὰ μάχης ἐλεύσορται = μάχην συνά

ψουσι. — ἐπηρεάζοντες = ἐπαπειλοῦντες' ἐπηρεάζω = (ὑδρίζω, βλάπτω) γίνεται παρὰ τὸ ἐπήρεια, διερ ο παρὰ τὸ ἐπὶ ἀρεια (ποιητ. = ἄρα. ἐπηρεάζω (ἀντὶ ἐπηρειάζω, ως λεῖος προλεσινω, λείων ἐλαύνω λεηλατῶ). — κατέξει, κατέχειν τινὰ = καταλαμβάνειν τινὰ = εύρισκειν τινά. — ἑσσωθέντες ἀττ. ήττηθέντες. — ἔξαρδρα ποδεῦρται ἥ. (ἔξανδρα ποδίζειν) μέλ. μετὰ παθητ. σημασίας. — ἐκτομίας, ἐκτομής (τέμνειν) = ὁ εύνουρισθείς. — ἀρασπάστονς. ἵδε V 106 — Βάκτρα, πρωτεύουσα τῆς Βακτριανῆς, περσικῆς ἐπαρχίας. Οἱ κάτοικοι Βάκτριοι. — **10.** διαπέμπω = πέμπω ἀνθρώπους εἰς 10 διαφόρους τόπους. — ἐξαγγέλλομαι = ἀναγγέλλω ἔξω, καταμηνύω. — καὶ (πρὸ τοῦ ἀπίκοντο) = πράγματι, κυρίως. — διαχράσματι, μετὰ δοτικῆς πράγματος = μεταχειρίζομαι συνεχῶς ή συνήθως τι. — οὐ προσίερτο ἥ. (προσίεμαι) τὴν προδοσίην = δὲν ἐδέχοντο τὴν προδοσίαν. — **11.** ίθέως, ἀττ. εὐθέως· πρὸς ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν 11 τῆς χρονίης σχέσεως προστίθεται πολλάκις εἰς τε τὴν ἀπλῆν μετοχὴν καὶ εἰς τὴν γενικὴν ἀπόλυτον τὸ χρονικὸν ἐπίρρο. εὐθὺς (ιθέως, εὐθέως) = εὐθὺς ως ἔφθασαν οἱ Πέρσαι.... — μετὰ δὲ = ἔπειτα, κατόπιν δέ. — ἐρ δέ... = πρὸς τούτοις — ξυρὸν (τὸ) = τὸ ξυρόφιον. — ἀκμὴ = δέκα σημεῖον, τὸ κοπτέρὸν μέρος μαχαίρας παροιμ. ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς = εἰς κρισιμώτατον σημεῖον, ἐν κινδύνῳ. καὶ τούτοις = καὶ μάλιστα. δρηπέτησι, δρηπέτης = δραπέτης = δ ἐκφυγῶν δοῦλος (ἐνταῦθα ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ βασιλέως ἀποστασίαν). — ἐρδέκεσθαι ἀττ. ἐνδέχεσθαι = δέχομαι, λαμβάνω ἐπάνω μου. — τὸ παραχρῆμα = τὸ παραυτίκα. — ὑπερβαλλόμενοι, χρονικὴ μετοχ. — εἰ δὲ διαχρήσεοθε = ἐὰν θὰ περιπέσητε. — μαλακὴ τε καὶ ἀταξὴ = εἰς ἔλλειψιν ἐνεργείας καὶ ἴσχυρᾶς ἀποφάσεως. — ἔχω ἐλπίδα = ἐλπίζω. — ύμεων γενικὴ ἀντικειμενικὴ = οὐδεμίαν ἐλπίδα ἔχω δι' ὑμᾶς. — μὴ οὐ. Περὶ τῆς διπλῆς ἀρνήσεως ἵδε κεφ. 9. — δίκην δίδωμι τινι = τιμωροῦμαι ὑπὸ τινος. — τῆς ἀποστάσεως, γεν. τῆς αἰτίας. — θεῶν τὰ ἵσι τε μόρτων = ἐὰν οἱ θεοὶ ἀπονείμωσι δικαιοσύνην, ἐὰν δῆλ. δὲν μετάσγωσι τοῦ πολέμου. — ὑποδέχομαι μετ' ἀπαρεμφ. μέλλοντος = ἀναδέχομαι, ὑπισχνοῦμαι. — συμμίσχογτας, μετοχ. χρονική. — πολλὸν ἀττ. πολὺ ἐπίρρο. — ἐλασσώσεσθαι ἥ. ἐλασσοῦν = συμικρύνειν, βλαπτεῖν· παθητ. ἐλασσοῦσθαι = βλάπτεσθαι, καταβίλλεσθαι, κατανικᾶσθαι. 'Ο μέσ. μέλ. ἐλασσώσομαι ἔχει παθητικὴν σημασίαν. — **12.** ἀράγω = ἄγων τὰ πλοῖα ἀπὸ τῆς παραλίας εἰς τὸ πέλαγος, ἐκπλέων, βγαίνων εἰς τὰ ἀνοικτά. Διὰ τούτου ὁ Φωκαῖς Διονύσιος ἐσκόπει τὴν ἐπιμελῆ ἀσκησιν τῶν πληρωμάτων διότι ἔβλεπεν οὐτος διὰ τὰ πληρώματα τοῦ Ἰωνικοῦ στόλου ἦσαν μὲν ἐνθουσιώδη καὶ πρόθυμα, ἐστεροῦντο δ' ὅμως τῆς ἀπαιτουμένης πειθαρχίας καὶ ἀσκήσεως. —

ἐπὶ κέρως (άττ. ἐπὶ κέρως) ἀράγειν τὰς νέας. Δῆλ. κατὰ μῆκος (ἐνταῦθα εἰς δύο σειράς), ὥστε ἡ μία τριήρης νὰ ἔρχεται κατόπιν τῆς ὅλλης. — τοῖσι ἑρέτησι. Τὸ ἑρετικὸν ἔκαστης ἐλληνικῆς τριήρους ἀπετελεῖτο ἐξ ἑκατὸν πεντήκοντα κωπηλατῶν. Τούτων τῶν ἑρετῶν οἱ μὲν ἔκαλοῦντο θρανῖται, οἱ δὲ ζυγῖται καὶ οἱ τρίτοι θαλαμῖται. Καὶ ἔκαθηντο, κατὰ μὲν τοὺς θέλοντας τεταγμένους αὐτοὺς κατὰ πίτωμα ἢ κλιμακηδὸν ἐπὶ βαθμίδων, οἱ μὲν θρανῖται ἐν τῇ ἄνω, οἱ δὲ ζυγῖται ἐν τῇ μέσῃ, οἱ δὲ θαλαμῖται ἐν τῇ κατωτάτῃ γραμμῇ κατὰ δὲ τοὺς ὑποβέτοντας τὸ ἑρετικὸν ἐφ' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ δαπέδου, οἱ μὲν θρανῖται πρὸς τὴν πρύμναν, οἱ ζυγῖται ἐν τῷ μέσῳ καὶ οἱ θαλαμῖται πρὸς τὴν πρῷραν. Ἐδωκαν δὲ πιθανῶς τὰς ὀνομασίας ταύτας ὁ θάλαμος τοῦ τριηράρχου ἢ ἄλλος τις θάλαμος, ὁ θράσος, ἢ ἔδρα δῆλ. τοῦ πλοιάρχου, καὶ διζύρης, ἢ δοκὸς ἢ συνδέουσα τὰς δύο τῆς νεώς πλευρᾶς. Τὸ ἑρετικὸν διψήκει διελευστῆς ρύθμιζων διὰ τῆς φωνῆς τὴν κωπηλασίαν. 'Ο διπλισμὸς τῆς τριήρους συνίστατο εἰς ἔκηβόλια χειρούργουνα ύπὸ τῶν ἐπιβατῶν, εἰς δελφῖνας δῆλος δύγκους μολυβδίνους ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἰώρουμένους ἀπὸ τῶν κεραιῶν καὶ ἀφιεμένους νὰ πίπτωσιν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πολεμίου καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὸ φοβερώτατον. δ' ὅμως ὅπλον τῶν τριήρων ἦτο τὸ ἔμβολον, εἰς τρεῖς ἀπολῆγον συνήθως αἰχμάς, σκοποῦν εἰς τὴν διάρρηξιν καὶ καταβύθισιν τοῦ ἀντιπάλου πλοίου. 'Η μάχη ἥρχιζεν ως ἐπὶ τὸ πολὺ διὰ τοῦ διέκπλον καὶ τῆς ἀναστροφῆς. Αἱ τριήρεις πρῶτον διηρχοντο διὰ τῆς ἐχθρικῆς γραμμῆς, εἴτα δὲ ὀρμητικῶς στρεφόμεναι ἐνέβαλλον κατὰ τοῦ διασπασθέντος πολεμίου. — τοὺς ἐπιβάτας, ἐπιβάτης = πεζοναύτης. — διπλισει, διπλίζειν = εἰς τὰ ὅπλα γυμνάζειν. — ἔχεσκε ἐπ' ἀγκυράων. 'Οσάκις κατέπαυεν ἡ εἰρεσία καὶ οἱ ἔξελιγμοι, αἱ νῆες δὲν ἀνειλκύοντο εἰς τὴν ξηράν, ἀλλ' ἔμενον σαλεύουσαι ἐπὶ τῶν ἀγκυρῶν των κατὰ πληρώματα ἐν αὐτοῖς ἀντὶ ως πρότερον νὰ μένωσιν ἐπὶ τῆς στερεᾶς. — δι' ἡμέρης = δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. — ἐπὶ ταύτησι, ἐπὶ μετὰ δοτικῆς δηλοῦ χρόνον = μετὰ καὶ αἵτ.—οἰ—έργτες=ἄτε—έόντες." Ιδε σελ. 100 x. 35.—ἀπαθεῖς πόρων = ἀνευ πείρας πόνων. — τετρυμέροι (τρύω) = καταπεπονημένοι, ἔξηντλημένοι. — ταλαιπωρήσι, ποιητ. αἴτιον — πρὸς ἀλλήλους. 'Ενιότε ἀντὶ τῆς ἀλλήλοπαθοῦς ἀντωνυμίας γίνεται χρῆσις τῆς αὐτοπαθοῦς ἐν τῇ πληθυντικῷ ἀριθμῷ. — τίτα δαιμόρων παραβάτες (quo nūmīne laeso Br.γ. Aīn. I 8), παραβαίνειν τινὰ = σφάλλομαι πρὸς τινα, προσπταίω εἰς τινα συνηθέστερον μετ' ἀντικειμ. πράγματος π. χ. παραβαίνειν νόμους. — τάδε ἀπατίμπλαμεν = ταῦτα (τὰ κακὰ) ἐκπληροῦμεν. — ἐκπλώσαντες ἐκ τοῦ νόου = ἐκπλώσαντες, γενόμενοι ἔξω φρενῶν. — ἀλιζώρ, ώς ἐπιθετ., κομποστικός, ματαιόφρων (gloriosus). — ἐπιτρέψαντες

— ἔχομεν, τὸ ἔχειν μετὰ μετοχῆς ἐκφράζει διαρκῆ κατέστασιν τῆς ἐκδηλουμένης ἐνεργείας. — ἐπίδοξοι τωντὸ πείσεσθαι = φόβος εἶναι μήπως πάθωσι τὸ ἴδιον. — πρὸς ἀντὶ τοῦ ἡ χρητιμεύει πρὸς μεῖζονα ἐπίτασιν τῆς συγχρίσεως. — ἐστι, συνδετέον τῷ χρέσσον (ἀττ. χρεῖτον). — μᾶλλον, ἐπιτείνει τὸ συγχριτικὸν χρέσσον. 'Ως πρὸς τὴν θέσιν τῶν μᾶλλον ἡ (=potius), σημειωτέον, διταῦτα κεῖνται κανονικ. ἀχώριστα. — συνέρχεσθαι δουληΐη = δεδεμένους εἶναι ἐν δουλείᾳ. — φέρετε—πειθώμεθα, διὰ τῶν φέρετε (=ἐλάτε) ἡ φέρε, ἄγετε (ἄγε), ἔθι πολλάκις συνοδεύεται τὸ α' πληθ. τῆς ὑποτακτικῆς τῆς δηλούσης θέλησιν καὶ προτροπήν.—τοῦ λοιποῦ, χρονικῶς = εἰς τὸ ἔξης· συνθέτερον τοῦτο ἐκφράζεται διὰ τοῦ τὸ λοιπόν. — αὐτοῦ, τὸ πειθεσθαι ἐνταῦθα συντάξ. γενικῇ. — οὐα, ἐνταῦθα = ως ἡ ὕσπερ. — ἐσκιητροφρέοντο = ἔζων μαλθακῶς ἐν τῇ σκιᾷ. — ἀραιειρᾶσθαι, ἀποθ. = δοκιμάζειν ἡ ἐπιχειρεῖν ἐκ νέου, διτεν περὶ στρατιωτικῶν ἀσκήσεων=ἔξχεκεσθαι 13. — 13. γιγόμενα ἐκ=γινόμενα ὑπό.—παρ' Λιάκεος δῆλη. ἐδέκοντο. 'Ο Λιάκης διεδέχθη ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς Σάμου τὸν πατέρα αὐτοῦ Συλοσῶντα, διτις ἦτο ἀδελφὸς τοῦ Πολυκράτους. — λόγους = προτάσεις. — δεόμερος συμμαχίαν, ἐπεξήγησις εἰς τὸ λόγους. — Οι Σάμιοι ὡρ ὁρῶντες, ἀντὶ τοῦ οἱ στρατηγοὶ τῶν Σαμιων. — ἄμα δὲ κατεφαίρετο σὺν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἄμα μὲν ὁρῶντες. γίνεται δὲ μετάβασις ἀπὸ μετοχῆς εἰς παρεμφατικὸν ῥῆμα. — περταπλάσιοι, ὑπερβολὴ. — ἐπιλαμβάνεσθαι προφάσιος = προφασίζεσθαι. — ἐπείτε τάχιστα=εὐθὺς ως (cum primum). — χρηστὸς = χρήσιμος ὡρέλιμος. — ἐτ κέρδει ἐποιεῦτο = τὸ ἐνόμιζον ως κέρδος. + περιποιεῖται = διασώζειν τι. — παρ' ὅτεν. Παρ' Ἡροδότῳ γίνεται χρῆσις τῆς ἀντωνυμίας διτις ἀντὶ τῆς ἀπλῆς ἀναφορικῆς δε, ἀνευ διαφορᾶς σημασίας. — κατάπερ οἱ ἄλλοι. "Ιδε V 37. — 14. 14 ἐπὶ κέρας. "Ιδε ἀνωτέρω κεφ. 12. — ἀτρεκέως = ἀκριβῶς. — συγγράφειν = καταγράφειν, ἐκθέτειν. — κατὰ τὰ συγκείμερα = κατὰ τὰ συμφωνηθέντα. — ἀειράμεροι, τὰ ίστια ἀειρεῖν (ἀττ. αἴρειν) τὰ ίστια = σηκώνω τὰ παντὶ πρὸς ἀπόπλουν πρᾶλ. VIII 56 τὰ ίστια ἀειροντο ως ἀποθευσόμενοι. — ἀνηκονοτήσατες τοῖσι στρατηγοῖσι τὸ ἀνηκουστέειν (= δὲν θέλω νὰ ἀκούσω, παρακούω) συνήθως συντάσ. γενικῇ, σπανιώτ. δὲ δοτικῇ. — Τὸ κοιτὸν = τὸ δημόσιον, ἡ πολιτεία. — πατρόθεν· μετὰ τοῦ πατρικοῦ ὄνοματος. Τὰ ὄνόματα τῶν πατέρων προσετίθεντο τιμῆς ἔνεκεν. "Ιδε καὶ Ὁμήρου Ιλ. I. 68: πατρόθεν ἐκ γενεῆς ὄνομάζων ἀνδρα ἔκαστον || πάντας κυδαίνων ἐν τῇ ἀγορῇ. Τὴν στήλην ταύτην εἶδε καὶ ὁ Ἡρόδοτος ἐν Σάμῳ, ἔνθα καὶ διέμεινεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον. — τοὺς προσεχέας, δ προσεχῆς = δ ἔχόμενος=δ πλησίον, δ γειτονικός. Ίδ. VII 59, IX 28 (προσεχέας δέ σφι εἶλοντο ἐστάναι οἱ Σπαρτιάται τοὺς Τεγεήτας). — τωντὸ

- τοῖσι· τὰ ἐπίθετα καὶ τὰ ἐπιρρήματα τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τῆς δημοιότητος καὶ ταυτότητος συντάσσονται δοτικῇ. "Ιδε καὶ VIII 22.
- 15** — ὡς δε, ὡς = οὕτως. — **15.** περιέφθησαν τρηχύτατα, περιέπω τινὰ = μεταχειρίζομαι τινα· πολλάκις εἶναι συνηγμένον μετὰ τοῦ εὐ̄ η μετὰ τοῦ τρηχέως ἢ τρηχύτατα ὡς ἐνταῦθα = κακοποιῶ τινα. — ἀθελοκακέω = φέρομαι κακῶς, δειλῶς. — πρότερον. "Ιδε κεφ. 8. — εἰρέθη ἀττ. ἑρρήθη ἴδ. Γραμμ. σελ. θ'. — λογάδες = ἐκλεκτοί ὠσαύτως VIII 124, IX 21. 63. — ἐπιβατεύοντας, ἐπιβατεύειν = ἐπιβάτην εἶναι. "Ιδε κ. 12. — δικαιῶ = ἀξιῶ, χρίνω τι δίκαιον. — εἰς δ = **16** μέχρι ὅτου. — **16.** ἀδύνατοι = ἀνωφελεῖς, ἄχρηστοι. — ὑπὸ τρωμάτων, τρῶμα ἐνταῦθα (ἀττ. τραῦμα) = βλάβη. — οὗτοι δὲ, ἀναφέρεται εἰς τὸ ὅσοισι δέ. — καταφυγγάρω = καταφεύγω. — Μυκάλη, ἀκρωτήριον τῆς Ἰωνίας, ἀντικρὺ τῆς νίσου Σάμου. — αὐτοῦ ταῦτη = εἰς τοῦτο ἀκριβῶς τὸ μέρος, ἀκριβῶς αὐτοῦ. — ἐποκέλλω = ὠθῶ εἰς τὴν ξηράν, ἀφίνω ἵνα ναυαγήσῃ τὸ πλοῖον. — οἱ δὲ, δηλ. τὰ πληρώματα (ἀντιτίθεται πρὸς τὰς νέας μέν). — κομιζεύθαι = πορεύεσθαι, ἐπανέρχεσθαι. — ρυκτός τε — καὶ ἐόντων. Γενικὴ εὐστατικοῦ συνδέεται μετὰ ἀπολύτου γενικῆς. — αὐτόθι, δηλ. ἐν Χίῳ. — Θεσμοφορίων. Τὰ Θεσμοφόρια, ἵσαν μεγάλη ἑορτὴ καὶ μυστήρια τελούμενα ὑπὸ γυναικῶν ἐγγάμων, τελεταὶ δέ τινες αὐτῶν ἐξετελοῦντο ἐνίστε ύπὸ κορῶν. Ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ὄνδρατος τῆς ἑορτῆς γίνεται δῆλον ὅτι ἐτελεῖτο αὐτῇ εἰς ἀνάμνησιν τῆς εἰσαγωγῆς τῶν νόμων καὶ τῶν κανονισμῶν ἔχουγενισμένου βίου, ἀτινα ἀποδίδονται ὑπὸ πάντων τῇ Δύμητρι (τῇ θεσμοφόρῳ). — οἴτε — τε, ἴδ. σελ. 106 κ. 9 — πάγχυ (ἀττ. πάνυ) συνδετέον τῷ καταδόξαντες. Ἐν τῷ καταδοκέειν (=ἔχω περιτίνος κακὴν γνώμην, ὑποψίαν) ἡ πρόθεσις ἐπιτείνει τὸ ἀπλοῦν δοκέειν. — ἔξεβαθμος ἀττ. ἔξεβοήθουν. Περὶ τούτου ἴδ. Γραμμ. σελ. ι'.
- 17 — 17.** Διορίσιος ὁ ἐκ Φωκαίας ἄρχων τοῦ περὶ τὴν Λάδην Ἰωνικοῦ στόλου. — ἀγριπαδιεῖται, μέσ. μέλλων μετὰ παθητ. σημασίας. — ιθέως ἀττ. εὐθέως, εὐθύς. — Φοιρίκη, μικρὰ παράλιος χώρα τῆς Συρίας ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσσῃ. — γαυλὸς ἢ γαῦλος: στρογγύλον φοινικικὸν πλοῖον ἐμπορικόν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ μακρὰ ναῦς **18** καὶ χρησιμεῦον πρὸς πόλεμον. — **18.** Καρχηδονίων καὶ Τυρρηνῶν. Οἱ Καρχηδόνιοι καὶ οἱ Ἐτρούσκοι ἵσαν ἐν ἔκεινω τῷ καιρῷ ἰσχυροὶ κατὰ θάλασσαν καὶ ἔξισκουν μέγα ἐμπόριον. — **18.** κατ' ἄκρης (ἄκρη, ἀττ. ἄκρα = τὸ ἔσχατον ἢ ὑψιστὸν σημεῖον) = ἀπὸ κορυφῆς μέχρι θεμελίων, δηλ. ἔξι δόλοκλήρου. — ἔκτω ἔτει ἀπὸ τῆς ἀποστάσιος τῆς Α' Ἡ ἀποστάσια τῆς Μιλήτου ἐγένετο τῷ 500 π. Χ. — **19** συμπίπτειν = συνάδειν, συμφωνεῖν. — **19.** χρωμέροισι — ἔχρησθη χρηστοῖς = συμβουλεύομαι, ἐπερωτῶ (oraculum consulere). χρᾶν = χρηστηριάζειν, χρησμοδοτεῖν (oraculum edere).

ἔχρησε = ἔδωκε χρησμόν· ἔχρησθη = ἔδόθη χρησμὸς (oraculum editum est). — ἐπίκοινος = ἀμφοτέροις κοινόν. — φέρεις καὶ εὐθὺς ἐν τοῖς ἐπομένοις ἔχειν ἔεις = ἀποθλέπειν, ἐμφαίνειν. — παρερθήκη = προσθήκη. — ἔχρησε, ὑποκείμ. ὁ Θεὸς ἡ ή Πυθία. — κατὰ τοῦτο τοῦ λόγου = εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἱστορίας μου· ἡ κατὰ μετ' αἰτιατικῆς ἔχει τοπικὴν σημασίαν. — ἔχρησε, ἡ Πυθία. — ἐπιμήχανε = αἴτιες, παρατίτιε — δῶρα, ὁ πληθυντικὸς ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ. — κομήταις. ‘Ἡ διασάφησις ἔπειται κατωτέρω. — Διδύμοις. ‘Ἡ ἀπλῆ δοτικὴ εἶναι ποιητική· κατωτέρω μετὰ τῆς ἐν. ‘Ἡσαν δὲ τὰ Δίδυμα τόπος πλησίον τῆς Μιλήτου μετὰ περιφήμου ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐνῷ τὸ γένος τῶν Βραγχιδῶν ἐτέλει τὰ θοητικευτικὰ καθήκοντα. — κατελάμβανε· καταλαμβάνειν μετ' αἰτ. = ἀποθλέπειν. — ὅτε γε = ἐπειδὴ βεβαίως. — κομητώρ οἱ βάρβαροι ἐφερον πώγωνα μακρὸν καὶ κόμην. — ἐν ἀρδραπόδων λόγῳ ἐγίροτο (= in servorum numero habebant). ἀνδράποδον = δοῦλος, αἰγυμάλωτος. — 20. ζωγρέειν — συλλαμβάνειν τινὰ ζωντανόν. — Σοῦσα, πρωτεύουσα τοῦ Περσικοῦ κράτους ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Κιστίων. — οὐδὲν ἄλλο ποιήσας, ἡ ἀπειλὴ ἡ εἰς τὸ τέλος τοῦ χεφ. 9 ἀναφερειμένη δὲν ἐκτελεῖται. — ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσσῃ, δηλοῦται ὅχι μόνον ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα, ἀλλ᾽ ἐν γένει δὶνικὸς ὥκεανός. — Ἀμπη, πόλις παρὰ τὰς ἑκθολὰς τοῦ Τίγρητος. — ἔξει, ἀμεταθ. ἑκθάλει. — τῆς δὲ Μιλησίης χώρης, γενικ. τοῦ ὅλου, τὰ μέρη εἶναι τὰ — τὰ δέ. — ὑπεράκρια = ὀρεινοὶ τόποι. — Πηδασέες, κάτοικοι τῆς Καρικῆς πόλεως «τὰ Πήδασα». — 21. τίνειν, δηλ. δόσιν (ἐκ τοῦ ἀπέδοσαν). — Λάορ τε καὶ Σκίδρορ, δύο μικραὶ πόλεις εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Λυκαονίας. — πάντες ἡθηδὸν = πάντες οἱ δυνάμενοι νὰ φέρωσιν δπλα. — ἕδμερ ἀττ. Ισμεν. — ξειροῦσθαι ἀττ. ξενοῦσθαι = συνδέεσθαι πρός τινα διὰ φιλοξενίας. — ἵπεραχθεσθέτες, ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ δῆλον ἐποίησαν. — ποιήσατε Φρυνίχω — καὶ διδαχαρτι. χρον. μετ. = δτε.

3. Πρώτη τῶν Περσῶν ἐκστρατεία ἐπὶ τὴν Ἐλλάδα ὑπὸ τὸν Μαρδόνιον (VI 43-45) 492 π. X.

43. ἄμα τῷ ἔαρι, τοῦ ἔτους 492 π. X. — καταλελυμένωρ στρατηγῶν, 43 δηλ. τῆς στρατηγίης. Συνηθέστερον τοῦ καταλύειν ἐν ταύτῃ τῇ σημασίᾳ εἶναι τὸ καταπαύειν τινά τινος. — ἐξ = ὑπὸ. — Γωθρέω, ὁ Γωθρύας ἡ, το εἰς ἐκ τῶν ἐπτὰ συνωμοτῶν κατὰ τοῦ Ψευδοσμέρδιος. — κάρτα = λίαν, συνδετέσον μετὰ τοῦ πολλὸν. — ἐκομίζετο = ἀπέπλεε· τοῦ ἡ. τούτου χρῆσις γίνεται ἐν τε τῇ κατὰ ξηράν πορείᾳ καὶ τῇ κατὰ θάλασσαν, ὡς ἐνταῦθα. — ἐρθαῖτα — ἐρέω, βραχυλ. ἀντί : ἐνθαῦτα ἐγένετο, διπερ μέγιστον θωῦμον ἐρέω τοῖσι κτλ. Σύνταξ. ἐρέω

τοῖσι μὴ ἀποδεκομένοισι· Ἐλλήνων Ὀτάνην γνώμην ἀποδέξασθαι τοῖσι ἐπτὰ Περσέων. — ἀποδεκομέροισι, ἀποδέκεσθαι = ἀποδέχεσθαι πιστεύειν· γράμμην ἀποδέκασθαι, ἄττ. ἀποδείξασθαι. — Ὁτάρης, εἰς τῶν ἐπτὰ συνωμοτῶν, δοτὶς ἀνεκάλυψε τὴν πανουργίαν τοῦ Μάγου Σμέρδιος. — δημοκρατέοσθαι· περὶ τούτου ἔδ. III 80, ἐβουλεύοντο οἱ ἐπτὰ περὶ τῶν πρηγμάτων πάντων κατὰ ἐλέχθηταν λόγοι ἀπιστοι μὲν ἐνίσιοι· Ἐλλήνων, ἐλέχθησαν δ' ὅν. Ὁτάρης μὲν ἐκέλευε ἐς μέσον Πέρσησι καταθεῖται τὰ πράγματα (= ὡς χρεὸν εἴη δημοκρατέεσθαι Πέρσας). — καταπαύσας, δῆλ. τῆς ἀρχῆς. — χρῆμα πολλὸν, συνήθης ἔκφρασις, δι' ἡς δηλοῦται μεγάλη ποσότης. — ἐπορεύοντο δὲ, διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ ῥήματος ἐν τῇ δευτέρᾳ προτάσει δηλοῦ-

44 ται ὁ σκοπὸς τῆς πορείας. — **44.** προδρόμημα = πρόφασις. — ἀτάρ = τὸ ἀληθὲς δ' ὅμως. — τοῦτο μὲν — τοῦτο δὲ = τὸ μὲν — τὸ δὲ — δὴ = ὡς γνωστόν. — οὐδὲ χεῖρας αἰταειραμένους = χωρὶς νὰ ὑψώσωσι χεῖρας, χωρὶς νὰ ἀντιστῶσιν. — πρὸς τοῦσι ὑπάρχουσι, δῆλοι δούλοισι. — ἐτότε, ἀπὸ τῆς Περσίας δῆλ. μέχρι τῶν ἀνατολ. ὅριων τῆς Μακεδονίας. — ὑπὸ τὴν ἡπειρον, κατὰ μῆκος δῆλ. τῆς παραλίας, ἦτις εἶναι τὸ κατώτερον (ὑπὸ = ὑποκάτω) ἡπείρου τινός. — Ἀκανθος, πόλις επὶ τῆς Χαλκιδικῆς. — Λαθωρ, ἀκρωτήριον ("Αγιον ὄρος"). — περιέβαλλον = περιέπλεον: τὸ περιβάλλειν κατὰ ἀναλογίαν τοῦ διαβάλλειν = διαπλέειν. — ἀπόρος, πρὸς ὃν οὐδένα πόρον (Βοηθητικὸν μέσον) εύρεται ἡν. — κάρτα τρηχέως περιέπτε· περιέπειν τινὰ = μεταχειρίζομαι τινά· τρηχέως περιέπειν = κακοποιεῖν, βλάπτειν, φθιστεῖν. — πλήθει, δοτικὴ τοῦ κατά τι. — κατὰ τριηκοσίας = περίπου τρ. — ὡστε—οὖσης. Περὶ τοῦ ὡστε (= ἄτε) μετὰ μετοχῆς ἔδ. V 35. — θηριωδεστάτης, θηριώδης = πλήρης θηρίων (ἰχθύων). — ἀρασσόμεροι πρὸς τὰς πέτρας (= ῥιπτόμενοι πρὸς τοὺς βράχους), δῆλ. διεφθείροντο. — κατὰ τοῦτο, ἡ πρόθεσις δηλοῖ αἵτιαν = ἔνεκα τούτου. — **45 45.** — οὗτοι ἐπρησσε = εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὐρίσκετο· κατ' ἀναλογίαν δῆλ.: τοῦ εὐ κακῶς (φλαύρως) πράττω. — Βρύγοι, λαὸς θρακικὸς κατοικῶν πλησίον τῆς Μακεδονίας. — πρὸς Περσέων = ἐκ μέρους τῶν Περσῶν. — ἀπαρέστη = ἀπεμακρύνθη. — ἄτε, μετὰ μετοχῆς δταν ἡ αἰτιολογία εἶναι πραγματική. — μεράλως προσπταίσας, προσπταίσειν = ἀποτυγχάνειν. — ἀπαλλάχθη, ἄττ. ἀπηλλάγη = ἀνεχώρησεν, ἀπῆλθε (= discessit).

4. Δευτέραια τῶν Περσῶν ἐκστρατεία ὑπὸ τὸν Δᾶτιν
καὶ τὸν Ἀρταφέρον. Ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη
(VI 94—120) 490 π. X.

94 **94.** πόλεμον συνῆπτο = εἶχεν ἀρχίσει πόλεμος. — δὲ Πέρσης

δέ βασιλεὺς τῶν Περσῶν· πολλάκις δὲ δὲ Λυδός, ὁ Μῆδος. — ὥστε (=ἄτε) μετὰ μετγ. ἤδ. σελ. 100 κ. 35 — μιρ, ἔξαρτάται ἐκ τοῦ ἀναμιμνήσκοντος. Περὶ τούτου ἤδ. V 105. — προσκατημέρω, τῷ Πέρσῃ προσκατησθαί τινι = κάθημαι πλησίον τίνος, συναναστρέφομαι μετά τίνος συγχά. — βουλόμερος, καὶ ἡ μετοχὴ αὕτη εἶναι αἵτιολ. ως αἱ προηγούμεναι ἀναμιμνήσκοντος καὶ προσκατημένων, αἴτινες συνδέονται πρές ἀλλήθας εἰ καὶ διάφοροι κατὰ τὴν πτῶσιν. — ἔχομερος μετὰ γενικ. = ἐπιλαμβανόμενος, ὅπερ ἤδ. VI 13. — τὸν μὴ δόρτας — ὕδωρ. "Id. VI 48 διέπεμπε κήρυκας ἄλλους ἄλλη τάξας ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, κελεύων αἵτεειν βασιλέϊ γῆν τε καὶ ὅδωρ (ώς σημεῖον ὑποταγῆς). — φ. λαύρως πρήκατα, φλαύρως ἀττ. φαύλως = κακῶς = δυστυχήσαντα, ἀποτυχόντα. — παραλύει τῆς = ἀπολύει, ἀπαλλάσσει. ἤδ. VI 43. — ἀποδέξας ἀττ. ἀποδεῖξας = ἀναδεῖξας, διορίσας. — ἀδειγριδέορ = υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ του, ἀνεψιόν. — **95.** ἀποδεχθέρτες ἀττ. ἀποδειχθέντες ἤδ. κεφ. 94 95 — τῆς Κιλικίης, γενικὴ τοῦ ὅλου, ὡς μέρος εἶναι τὸ ἐξ τὸ Ἀλήιον πεδίον. — Αλήιον πεδίον (ἄλη) κατὰ λέξ. ἡ χώρα τῶν περιπλανήσεων. — δέ ἐπιταχθεὶς ἐκάστοισι. "Id. VI 48 κήρυκας διέπεμπε ἐξ τὰς ἑωυτοῦ δασμοφόρους πόλιας τὰς παραθαλασσίους κελεύων νέας τε μακρὰς καὶ ἵππαγωγὰ πλοῖα ποιέεσθαι. — οὐ παρὰ τὴν ἡπειρον, ως ἐν τῇ πρώτῃ ἐκστρατείᾳ ἤδ. κ. 44. — εἰχον τὰς νέας = διηγύθυνον τὰς ναῦς. — ιθὺ τοῦ ἑλλ. = εὐθέως, κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν ἑλλ. — παρὰ τε "Ικαρον" αἵτη ἡ νῆσος κεῖται πρὸς δυσμὰς τῆς Σάμου. — ως ἐμοὶ δοκεῖειν = ως ἔστιν ἐμοὶ δοκεῖν = ως δύναμαι ἐγὼ νὰ νομίζω. Τὸ ἀπόλυτον ἀπαρέμφατον ἐνταῦθα ως καὶ ἀλλαχοῦ VII 10· 24, VII 9· 24, ὑπηρετεῖ εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν ως αἵτιατικῇ τοῦ κατά τι. — μὲν, ἔνει ἀντιθετικοῦ δὲ ἐνταῦθα. — τῷ προτέρῳ ἔτει. Σφάλμα χρονολογικὸν τοῦ Ἡροδότου· τὸ δρθὸν θὰ ἦτο: τρίτῳ πρότερον ἔτει. — ποιεῦμενοι κομιδὴν = κομιζόμενοι. — προσέπταισαρ. "Id. κ. 45. — πρὸς δὲ = πρὸς τούτοις δὲ — **96.** προσφερόμενοι = ἀφορμώμενοι, ἀποπλέοντες. — ἐπεῖχον 96 (τὸν νοῦν) = διενοοῦντο, ἐν τῷ νῷ εἰχον. — οὐδὲ, ἀναμένομεν καὶ οὐ. — **97.** καὶ αὖτοί, ως οἱ Νάξιοι. — ἔνα ἀττ. εἰσα. — ἡγόρευε = ἐκέλευε 97 λέγειν. — ἐπιτήδεια ἀττ. ἐπιτήδεια = προσήκοντα, δίκαια. — καταγιγγώσκειν τιτρὸς = σχηματίζειν κρίσιν κατά τίνος, ἀποφασίζειν. — ἐπὶ τοσοῦτο = εἰς τόσον βαθμόν. — οἱ δύο θεοί, ἡ Δῆλος ἐφημίζετο ως τόπος γεννήσεως τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος. — σίτεσθαι = βλάπτειν. — κατατήσας, φ. κατανέειν = ἐπισωρεύειν. — **100** οὐκ ἀπεῖ· 100 πατρὸς = δὲν ἡρήγθησαν. — τοὺς κληρουχέοντας (κληρουχέω = κατοικῶ τόπον τινὰ ως κληροῦσχος), περὶ ὧν V 77 ἀναφέρει: Διαλυθέντος ὧν τοῦ στόλου τούτου ἀκλεῶς ἐνθαῦτα Ἀθηναῖοι τίνυσθαι βουλόμενοι πρῶτα σιρατήτην ποιεῦνται ἐπὶ Χαλκιδέας... τῆς δὲ αὐτῆς ταύτης ἡμέρης οἱ Ἀθηναῖοι διαβάντες εἰς τὴν Εὔβοιαν συμβίλλουσι καὶ

ΗΡΟΔΟΤΟΣ

τοῖσι Χαλκίδεσσι, νικήσαντες δὲ καὶ τούτους τετραχιστεῖον κληρούχοντες ἐπὶ τῶν ἵπποβοτέων τῇ χώρῃ λείπουσι· οἱ δὲ ἵπποβόται ἔκαλεντο οἱ παγέες τῶν Χαλκίδέων». Οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ὑπ' αὐτῶν ἀλωθεῖσαν χώραν διήρουν εἰς κλήρους· οἱ λαμβάνοντες τοὺς κλήρους τούτους ἐκαλοῦντο κληροῦχοι. Κληρουχίᾳ δὲ σημαίνει διανομὴ κατακεκτημένης χώρας εἰς Ἀθηναίους πολίτας. Διὰ τῶν κληρουχιῶν διπλοῦν σκοπὸν προετίθεντο οἱ Ἀθηναῖοι. Πρῶτον μὲν ἔχρησίμευον πρὸς ἀσφάλισιν τῆς ἡγεμονίας τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀναλόγως τῶν τόπων, ἐν οἷς ἴστανται νὰ θεωρηθῶσιν ἄλλαι μὲν ὡς Ἀθηναῖκὰ φρούρια, ἄλλαι δὲ ὡς μόνιμοι φρουραὶ τῶν Ἀθηναίων. Δεύτερον τὴν παροχὴν εἰς τοὺς ἀπόρους τῶν Ἀθηναίων κλήρου γῆς, ὅπως πορίζωνται οὕτω τὰ πρὸς τὸ ζῆν. «Οθεν συμφώνως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐδίδετο ἡ κληρουχικὴ γῆ εἰς ὑῆτας καὶ ζευγίτας. Τὸ μέγεθος τῶν κλήρων διέφερεν ἐν ἑκάστῃ κληρουχίᾳ κατὰ λόγον τῆς ποιότητος τῆς κληρουχικῆς γῆς· ὡς βάσις δ' ὅμως (ὡς φαίνεται ἐκ τῆς ἐνιαυσίου προτόδου τῶν ἐν Λέσβῳ κληρουχῶν) ἵτο τὸ ποσὸν τῶν 200 δραχμῶν. Ἀλλ' ἐνιαυσίος πρόσοδος 200 δραχμῶν ἀντεστογεῖται πρὸς τὸ κατώτατον δριον τοῦ τιμήματος τῶν ζευγίτων. Οθεν οἱ ἐκπεμπόμενοι εἰς κληρουχίας ὑῆτες μετέθαινον εἰς τοὺς ζευγίτας. Οὕτω δὲ ἡ πολεμικὴ δύναμις τῆς πόλεως ἐνισχύετο, διότι διὰ τῆς μεταβάσεως εἰς τοὺς ζευγίτας τῶν μὴ στρατευομένων θητῶν μεγάλως ηὔκανε τὸ δηλιτικὸν τῶν Ἀθηναίων. Ωφειλον δὲ οἱ κληροῦχοι νὰ παραμένωσι διαρκῶς ἐν τῇ κληρουχίᾳ καὶ νὰ τελῶσι τὰ τέλη καὶ νὰ στρατεύωνται μετὰ τῶν Ἀθηναίων (VIII 1) — ἵπποβόται, οἱ ἐν Χαλκίδῃ ἀριστοκρατικοὶ ἐκαλοῦντο οὕτως, ὡς διατηροῦντες ἵππους, οἱ πλούσιοι. — τιμωροῦς = βοσθούς. — ἐφρόγεον διγασίας ἰδέας = παρείχοντο διφασίας γνωμέων ἰδέας = εἶχον δύο εἰδῶν γνώμας. — ἐξ = καὶ ἔθειν εἰς· κατὰ βραχυλογίαν. — ἐσκενάζοντο· συνηθέστερον τὸ σύνθετον παρασκευάζεσθαι. — τὰ πρῶτα = τὸ σπουδαιότατον

101 πρόσωπον. — προσεδέετο = παρεκάλει προσέτι. **101.** κατέσχορ τὰς νέας = ἥραξαν. — Ἐρετρικῆς, γενικ. τοῦ ὄλου. — κατὰ Ταμύρας, ἡ πρόθεσις δηλοῖ τοπικὴν ἔκτασιν. — ἐκβάλλεσθαι = ἀποβιβάζειν — προσοισόμεροι προσφέρομαί τινι = ἐπιπίπτω, ἐφοδιῶ κατά τινος. — ἐποιεῦτο βουλίγρ = ἔβουλεύοντο. — πέρι, ἀναστροφή. — ἐρίκα, ὑποκείμ. εἰναι τὸ μὴ ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν. — ἐπὶ ἐξ ἡμέρας, ἡ ἐπὶ μετ' αἰτιατ. δηλοῖ τὸν χρόνον ἐνταῦθα. — προδιδόσσι, δηλ. τὴν πόλιν. — ἀποτίνοθαι τιος (ἀποτίνυμαι) = λαμβάνω ἐκδίκησιν, ἐκδικεῖσθαι τινα. Τὰ ἥρωντα τὰ δηλοῦντα ἀμοιβήν, ἐδίκησιν, διαλλαγὴν κτλ. συντάσσονται γενικῇ τῆς αἰτίᾳς. — κατακανθέτωρ ιρῶν. Περὶ τούτου

102 ἕδ. V 102. — **102.** ἐπισχότες, ἀμεταβ. = ἀναμείναντες. — κατέργοτες, δηλ. τοὺς Ἀθηναίους κατέργειν (κατείργειν) = εἴς τι μέρος ἐγ-

κλείειν, περιορίζειν.—πολλός, ἐπιρρηματικῶς.—δοκέοντες=ἐλπίζοντες.—τὰ=ἄ—. —Μαραθώρ. 'Η πεδιάς τοῦ Μαραθῶνος, ἐν ᾧ πρόκειται ἥδη νὰ ἀποφασισθῇ ἡ τύχη τῶν Ἀθηνῶν, κεῖται ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Διακρίας, εἰς τοὺς πρόποδας τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ Βριλησσοῦ ἡ Πεντελικοῦ, καὶ ἴδιως ἐν τῇ γωνίᾳ, ἣν σχήματίζει μὲ τὴν θάλασσαν ὡς εἰς ταύτην κατεργόμενος Βριλησσός. Κολποῦται δὲ ἐνταῦθα ἡ παραλία ἐν εἴδει ἡμισελήνου, ἵνα τὸ βρόχειον ἀποτελεῖ ἡ ἄκρα ἡ καλουμένη Κυνόσουρα, τὸ δὲ μεσημέρινόν, ἡ βορειοανατολικωτέρα ἄκρα τοῦ Βριλησσοῦ. Ἐπίσης καὶ τὸ ὑπεράνω τοῦ αἰγιαλοῦ τούτου ἀπλούμενον μαραθωνικὸν πεδίον κυρτοῦται ἐν εἴδει ἡμισελήνου, ὡς ἐκ τῶν περιστοιχιζόντων αὐτὸ δρέων· τὰ δὲ δρη ταῦτα τὰ κατεργόμενα ἀπὸ τῶν ύψηλοτέρων κορυφῶν τοῦ Βριλησσοῦ καὶ τῆς Πάρνηθος, καλοῦνται σύμερον, τὸ μὲν πρὸς μεσημέριαν Ἀργαλίκι, τὸ δὲ πρὸς τὸ βορειοανατολικὸν Δραχονέρι—ἐνταῦθα=ἐντός τινος ἐπιπευον.—κατηγέονται τιρι=ὅδηγεῖν τινα, δειχνύειν τινὶ τὴν ὁδόν.—**103.** 103 ἐβάθεορ ἀττ. ἐβοήθουν=ἔσπευδον εἰς βοήθειαν.—δέκα, εἰς ἔξ ἔκχ-στης φυλῆς.—**105.** ἡμεροδρόμος. 'Ο ἀγγελιαφόρος ὁ πεζῇ τρέ- 405 χων ὅλῃ τὴν ἡμέραν, ὁ ταχυδρόμος (Liv. XXXI 24 hemerodromos vocant graeci ingens uno die cursu emetientes spatium).—τοῦτο, τὸ ἡμεροδρομέειν.—μελετῶτα, ἐπα- σκέοντα.—αὐτός τε, ὑπερβατόν· ἀνεμένοντες τόν τε μετὰ τὸ ἔλεγε. "Ιδε V 105.—περιπίπτειν τιρὶ=ἐντυγχάνειν τινὶ=συναντᾶν τινι.—βώσατα, βοήσαντα. Περὶ τῆς συναιρέσεως ἤδ. γραμ.—κελεῦσαι· με- τάβασις εἰς ἔξηρτημένον λόγον. Τὸ ἀπαρέμφ. ἐξαρτᾶται ἐκ λεκτικοῦ ῥήματος νοούμενου ἐκ τῆς παρεμπεσούσης προτάσεως ὡς ἔλεγε καὶ ἀπίγγελλε.—διάτι=διὰ τὸν λόγον ὅτι.—ἐπιμέλειαν ποιεῦνται=ἐπι- μέλονται.—καὶ—μὲν=μήν.—καταστηάρτωρ οφρι—τῷρ πρηγμά- τωρ, ὅτι δηλ. τὰ πράγματα ἀποκατεστάθησαν μετὰ τὸν πόλεμον.—ὑπὸ τῇ ἀκροπόλῃ· πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν τῆς ἀκροπόλεως, ἔνθα νῦν κατέργεται τις διὰ πολλῶν βαθμίδων.—ἀπό, ἡ πρόθετις δηλοῖ χρό- νον.—ἐπετέοισι ἀττ. ἐπετεῖοι.—λαμπάδι=λαμπόδηφορίη.—ι. λάσκον- ται, θυσίησι λάσκεσθαι=διὰ θυσιῶν τιμᾶν ὡς θεὸν (=θεραπεύειν).—**106.** δευτέραιος, τὴν δευτέραν ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως 106 αὐτοῦ ἔξ Ἀθηνῶν. Τὸ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Σπάρτην διάστημα εἶναι περὶ τὰ 1100—1200 στάδια, δηλ. 30 περίπου γεωγραφικὰ μίλια· τὴν ἀπόστασιν ταύτην ὁ Φειδιππίδης διῆλθεν ἐντὸς 48 ὥρῶν.—ἀτ- κόμεροι ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, τοιοῦτοι πιθανὸν εἶναι οἱ ἔφοροι.—ἐπὶ μετ' αἰτιατ.=ἐνώπιον.—περιιδεῖν· τὸ περιορᾶν μετὰ μετοχ. = μὲ ἀδιαφορίαν βλέπω· μετὰ δὲ ἀπαρεμφ.=ἔω.—δουλοσύρη περιπεσοῦ- σαρ=ὑποδουλωθεῖσαν.—πρὸς=ὑπό.—πόλις λογίμω, ἡ δοτικὴ ἔξαρ-

τάται ἀπὸ τοῦ συγχριτικοῦ (δοτικὴ τῆς διαφορᾶς.) — ἔαδε (ἀνδάνω = ἀρέσκω), ἔδοξε. — ισταμένου. Οἱ παλαιοὶ "Ελληνες διήρουν τὸν μῆνα εἰς τρεῖς δεκάδας, α' ἀπὸ 1-10, β' ἀπὸ 10-20, γ' ἀπὸ 20-30. Ἡ πρώτη δεκάς διεκρίνετο διὰ τῆς φράσεως ισταμένου (ἀρχομένου). Αἱ ήμέραι τῆς δευτέρας δεκάδος διεκρίνοντο διὰ τοῦ ἐπὶ δέκα ἡ μεσοῦντος καὶ αἱ ήμέραι τῆς τρίτης δεκάδος διὰ τῆς φράσεως φθίνοντος, παυομένου, λήγοντος, ἀπίσντος π. χ. πρώτη ισταμένου, πρώτη μεσοῦντος ἡ ἐπὶ δέκα καὶ πρώτη ἐπὶ εἴκαδι (ἡ ὀπισθοβατικῶς, ὅπερ ἦν συνηθέστερον, ἀρχομένης τῆς ἀριθμήσεως, σύτως ἡ 21 ἐλέγετο ἐνάτη φθίνοντος, ἀπίσντος κτλ.) — οὐ γηραι=χρόνιμαι. — τοῦ κόκλου,

107 δῆλ. τῆς σελήνης. — **107, κατηγέτο,** ἴδ. κ. 102. — τῆς παροιχομέτρης τυχεῖσθαι, ἡ γενικ. δῆλοις χρόνον=κατὰ τὴν παρελθοῦσαν νύκτα. — συμβάλλεοθαι=εἰκάζεν, συμπεραίνειν. — κατελθών, συνδετ. τῷ τελευτήσειν. — ἀπέθησε = ἀνεβίβασε. — Στυρεέη, κίτοικοι τῆς μηχανῆς πόλεως Στύρας, κειμένης ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς παραλίας τῆς Εύβοιας. — ὄρμιῶν=φέρω τὸ πλοῖον εἰς λιμένα. — διέπειρ τι = διευθύνειν, τακτοποιεῖν τι. — μεζόρως = ἰσχυρότερον. — ἡ ᾧς. Παρ' Ἀττικοῖς ἀρκεῖ μόνον δ. ἥ. — οὐα—ιότι. Περὶ τοῦ οίχ (=ἄτε) ἴδ. κ. 35. — ὑπὸ βίας, συνδετέον τῷ ἐκβάλλει. Ἡ ὑπὸ δηλοῖ τὸ ἀναγκαστικὸν αἴτιον. — ὁδὼν ἀττ. ὁδούς. — **109.** οὐκ ἐώρτωρ. Περὶ τῆς σημετοῦ οὐκ ἔω ἴδ. V 36 (οὐκ ἔτι). — ὀλίγονες=πολὺ ὀλίγοι. — ἐρίκα, παρατατ. μετὰ σημασίας ὑπερσυντελίκου. — ψηφιδωφόρος (ψῆφος—φέρειν) =ψηφοφόρος. — κυάμῳ λαχών τοὺς κυάμους. (κουκκιὰ) μετεχειρίζοντο καὶ ὡς ψήφους ἐν ταῖς ἀρχικρετίαις καὶ ἐκλογαῖς. — ὅμοψήγηρος ἐποιεῦντο = ἔδωκαν αὐτῷ τὴν αὐτὴν γνώμην. ὅμοψήγηρος = ὁ τὸ αὐτὸν ἥδιοιον μετ' ἄλλου τινὸς ἔχων δικαίωμα ψήφου. — πολέμαιχορ. Ο πολέμαρχος ἥτο κατ' ἀρχάς, ὡς καὶ τὸ σὸνοι μὴ δῆλοι, ἀρχηγὸς τοῦ πολέμου. δύεν εὐρίσκομεν, ὅτι αὐτὸς ἐξετέλει πολεμικὰ καθήκοντα μέχρι τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης ὅμοι μετὰ τῶν δέκα στρατηγῶν. Φαίνεται δ' ὅμως, ὅτι αὐτῇ ἐστὶν ἡ τελευταία περίστασις, καθ' ἥν ἀπαντᾷ κληρωθείς, ἵνα λάθη τόσον σπουδαῖα ἔργα μετὰ δὲ ταῦτα βλέπομεν ὅτι ἐπαύσατο πλέον νὰ ἐκτελῇ πολεμικὰ καθήκοντα, ἐνηγχολεῖτο δὲ κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν προστασίαν καὶ ἐπιτήρησιν τῶν μετοίκων, ὡς τε ώμοιαζεν εἰς πολλὰ τῷ ἐν "Ρώμῃ ἐπὶ τῶν ζένων στρατηγῷ (praetor peregrinus). — Ἀφιδραῖος, ὁ κάτοικος ἥ δὲ πόλις Ἀφιδναὶ (νῦν Καπανδρίτη) ἀπέχουσα 3 ὥρας ἀνατολικῶς τῆς Δεκελείας. — ἐρ σοι—ἐστι = ἀπὸ σοῦ ἔξαρταται. Ἰδ. VIII 80, ἔνθα δὲ Θεμιστοκλῆς πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας λέγει πρὸς τὸν Εὐρυβιάδην: ἐν σοὶ νῦν ἔστι σῶσαι τὴν Ἑλλάδα. — ποιήσατα, διατὶ ἡ μετ. κατ' αἰτιατικήν; — μηνημόσνυτα (=μηνημεῖα). — ἐς τὸν ἀπαντα ἀθρώπωρ βιορ (=αἰῶνα) = αἰωνίως. — λειποντοι διὰ τὸ χρόνος ἐνεστῶς:

— ἐξ οὐ = ἀφ' οὐ γρόνου. — ηκονοι· οἱ ἑνεστώτες ηκω καὶ οἰχομέναι
ἔχουσι σημασίαν παρακειμένου. — δέδοχται (τοῖσι Πέρσησι) = ἔχουσιν
ἀποφασισθῆ — περιγέρηται, δηλ. τῇ συμβολῇ = ἐὰν νικήσῃ. — οὗτοι τέ
ἐστιν = δύναται. — καὶ κῶς ἐς σέ τοι ἀγήκει = καὶ πῶς ἐκ σου ἐξήρτηται.
— τούτων πρηγμάτων, ἔχαρταται ἐκ τοῦ κύρος (= δύναμις, ἔξου-
σία). — ἐλπομαι = ἐλπίζω. — διασείω = συγχέω, ἐπιφέρω σύγχυ-
σιν, φέρω εἰς σύγχυσιν. — πρὶν καὶ = πρὸ τοῦ ἀκόμη. — σαθρό... ἐγ-
γερέσθαι = ἐπέλθη στοχασμὸς ἀδύνατος. — μετεκετέροις, ἐνίοις. — θεῶν
τὰ ἵσα τεμόρτων, ἴδ. x. 11. — συμβολὴ = πόλεμος. — εἰς σὲ τείρει =
τῷ ἀνωτέρῳ εἰς σὲ ἀνήκει. — ἀποσπεύδω = προσπαθῶ παντὶ τρόπῳ νὰ
ἐμποδίσω, ἀποτρέπω. — **110.** μετὰ δέ, ἐπιρρηματικῶς. — τῶν ή γράμμη **110**
ἔφερε = ὡν ή γνώμη ἀπέθλεπε. — πρυτανὴν ἀττ. πρυτανείᾳ = ή κατὰ
διαδοχὴν μιᾶς ἡμέρας προεδρία ή ἀρχιστρατηγία ἐκάστου τῶν 10
ἐν Ἀθηναῖς στρατηγῶν, ή ἡμέρα καθ' ἣν ἔχει τις ἔξουσίαν. — οὕτε
κω = οὕπω τι = οὐδὲλως πλέον. — **111.** περιῆλθε, περι = κύκλῳ. — **111**
τότε, ως δῆλ. τὸ πάλαι οἱ βασιλεῖς εἶχον τὴν τιμὴν νὰ παρατάσσων-
ται ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι. — τούτου, τοῦ Καλλιμάχου. — ἐξεδέκοτο ως
ἡριθμέοτο. Αἱ φυλαὶ διεδέχοντο ἀλλήλας ως εἶχον ἀριθμηθῆ (ἐκ
δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερά). — ἔχουσαι ἀλλήλων. ἴδ. V 49. — ἀπὸ
ταῦτης γάρ. Ἡ ἔννοια: ἐπειδὴ οἱ Πλαταιεῖς μετέσχον σπουδαίως
τῆς μάχης ταύτης, οἱ Ἀθηναῖοι εὐγνωμοσύνης φόρον ἀποτίνοντες
ἐμνημόνευον ἀπὸ τῆς μάχης ταύτης τοὺς Πλαταιεῖς κατὰ τὰς θυσίας
καὶ πανηγύρεις. — θυσίας, πανηγύρεις ἀράγειν = θύειν, πανηγυρίζειν
Αἱ θυσίαι αὔται καὶ πανηγύρεις ἐτελοῦντο ἐν τῇ μεγίστῃ καὶ ἐπι-
φανεστάτῃ τῶν Ἀθηναίων ἑορτῇ τῶν μεγάλων Παναθηναίων, τε-
λουμένῃ εἰς τιμὴν τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς, τῆς προστατευούσης τὴν
πόλιν (πολιούχου). Τὰ μεγάλα Παναθηναῖα ἐτελοῦντο κατὰ τετραε-
τίαν (πενταετηρίες ἑορτή) τὸν μῆνα Ἐκατομβαιῶνα (Ιούλιον — Αὔγ.).
— πανηγύρις ἀττ. πανηγύρεις, ἴδ. Γραμ. σελ. i⁶'. — λέγων, μετὰ
τὸ κατεύχεται πλεονάζει. — γίνεσθαι, ἔχαρταται ἀπὸ τοῦ κατεύχεται.
— τὰ ἀγαθά, τὰ καὶ τοῖς Ἀθηναῖοις ἐν τῇ εὐχῇ ἀναφερόμενα. — τὸ
στρατόπεδον ἔισοδον μεροὶ τῷ Μηδικῷ στρατοπέδῳ. — Ο Μιλτιάδης ἐνό-
μισεν ἀπαρίτητον νὰ ἔξιστῃ τὸ μέτωπον τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ
πρὸς τὸ περιστερὸν μέτωπον, ἵνα μὴ κυκλωθῇ ἐπὶ δὲ τούτῳ, μὴ ἔχων
ἀποχρῶσαν δύναμιν ἡναγκάσθη νὰ ἀραιώσῃ (ἐπὶ τάξις ὀλίγας) τὸ
κέντρον αὐτοῦ ὅπου ἴσταντο ἴδιας αἱ δύο φυλαί, Λεωντὶς καὶ Ἀν-
τιοχίς, καὶ ὃν τῆς τελευταίας ἐστρατήγει ὁ Ἀριστείδης, νὰ πυ-
κνωσῇ δὲ ὅσον ἐνδέχεται τὰς δύο πτέρυγας (ἐκάτερον κέρας ἔρρωτο
πλήθεϊ), ἵνα δι' αὐτῶν μᾶλλον ἐπιπειρῶν κατισχύσῃ. — ἐπὶ τάξις δι-
γρας. — Η ἐπὶ μετ' αἵτιατ. δηλοῖ ἔκτασιν τοπικήν. — ἔρρωτο = καθίστατο
ἰσχυρόν. — **112.** διατετάχθαι = εἰμικι· ἐν παρατάξει μάχης, εἰμικι τε- **112**

θειμένος εἰς διαφόρους θέτεις. Ὁ ύπερσυντ. διετέταχτο ἐνταῦθα κεῖται ἀπροσώπως.—ώς ἀπειθησαρ, ἀττ. ἀφείθησαν.—ἴερτο, μέσ. —ῆσαρ, συμφωνεῖ πρὸς τὸ κατηγορούμενον στάδιοι καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ὑποκείμενον μεταίχμιον διὰ τί;—μαρίντ—ἐπέρερον=κατηγόρουν αὐτοὺς ώς παράφρονας, ἀπέδιδον παραφροσύνην.—καὶ πάρχν ὀλεθρίηρ, ἀττ. καὶ πάνυ. Ὁ Ἡρόδοτος μεταειρίζεται ώς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν τῇ τοιαύτῃ ἐννοίᾳ τὸ κάρτα ἥ καὶ τὸ κάρτα.—ὅλιγον, ἔνευ τοῦ ἔοντας.—καὶ τούτον=καὶ μάλιστα.—ἐπειγομέρον=ίεμένους. —ἴππου ἥ ἵππος, περιληπτικόν.—τοξευμάτω, τοξεύματα, μετωνυμικῶς ἀντὶ τοξότων.—κατείκασον, ἡ πρόθετις ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ὄρηματος.—ἴδμεν, ἴσμεν. —ἀρέσχορτο—δρῶντες· τὸ ἀνέχομεν (=ὑπομένων) μετὰ κατηγορ. μετοχῆς.—ἐσθημέρον, ἐκ τοῦ ἀχρήστου ῥ. ἐσθίω (ἐσθήτης), οὐτινος ἀπαντῶσι μόνον ὁ παθητ. παραχ καὶ ὁ ὑπερσ.—τέως=ἔως τότε.—Μήδωρ. Τοὺς Μήδους ὀνομάζει ὁ Ἡρόδοτος πολλάκις ἀντὶ τῶν Περσῶν ώς τὸν στρατιωτικῶτερον λαὸν τῆς Ἀσίας.—φόβος (=φοβερὸν) ἀκοῦσαι. Ἡ γρῆσις τοῦ ἀπαρεμφ. μετ' οὐσιαστικῶν (σπανιώτερον) ἔξηγεται ἐκ τῆς δοτικῆς τοῦ σκοποῦ, ἐξ ἣς

113 ώς τὸ πολὺ κατάγεται τὸ ἀρχαιότερον ἀπαρέμ.—**113.** μαχομέρων, δῆλ. ἀμφοτέρων.—τὸ μέσον (τὸ κέντρον) καὶ τὸ κατωτέρω· τὸ δὲ κέρας ἑκάτερον εἰναι αἰτιατικαὶ τοῦ κατά τι.—ἐτετάχατο=τεταγμένοι ἡσαν. Περὶ τοῦ τύπου τούτου ἦ. Γραμ. σελ. ιε'.—κατὰ τοῦτο, ἡ πρόδο. ἔχει σημ. τοπικήν.—ρήξατες ἐδίωκον. Τὸ ἐλληνικὸν κέντρον ἥτο ἀραιότατον καὶ δὲν ἦδύναντο νὰ ἀντίσχῃ εἰς τὴν ἐπίθεσιν τῶν μαχημωτάτων Περσῶν καὶ Σακῶν, εἰ καὶ ἐστρατήγει ἐνταῦθα ὁ καρτεροῦχος Ἀριστείδης καὶ ἡγωνίζετο ὁ φιλότιμος Θεμιστοκλῆς. Οἱ Πέρσαι καὶ οἱ Σάκαι ἀναδειχθέντες πρὸς τὸ μέρος τοῦτο νικηταὶ κατεδίωκαν τὰς δύο φυλὰς Λεωντίδα καὶ Ἀντιοχίδα πρὸς τὸ ἄνω μέρος τοῦ πεδίου.—τὸ μὲρ τετραμμέρων, τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ στρατεύματος τὸ τραπέν εἰς φυγήν.—τοῦτοι φίλαστοι, συνδετέον τῷ ἐμάχοντο. —αὐτῶν...—ἐς δ=μέχρι οὐ. —αἴτεορ ἀττ. ἥτουν.—ἐπειλαμβάροτο τῶν

114 τεῶν=ἐπειγείρουν ἐπιλαμβάνεσθαι τῶν ν.—**114.**—πόρω, πόνος=ἡ ἐκ τῶν μαχομένων ταραχή, ἡ ταραχὴ τῆς μάχης.—ἀπὸ δ' ἔθιτε, τυμῆσις.—Κυρέτερος, ἀδελφὸς τοῦ τραγικοῦ ποιητοῦ Αἰσχύλου, μετασχόντος ὡς ταύτως καὶ τούτου τῆς μάχης. —ἀφλάστωρ, τὰ ἄφλαστα (ἥ ἐπίσημα VIII 8· IX 74. λατιν. aplustria) κατὰ πληθ. ἐπὶ ἐνὸς πλοίου· ἄφλαστον ἐκχαλεῖτο ἡ καμπύλη πρύμνα τοῦ πλοίου μετὰ

115 τῶν ἐχτῆς κοσμημάτων.—**115.** ἔξαρακρουσάμεροι, ἔξανακρούεσθαι· ἡ μὲν ἔξ δηλοῖ τὴν ἀπὸ τῆς γῆς ἀπομάκρυνσιν, ἡ δὲ ἀρὰ τὴν πρὸς τὸ πέλαγος διεύθυνσιν, —ἐρ τῇ ἔλιπορ, ἦδ. x. 107. —ցիդրաւ ἀπικόμεροι (=πρώτοι νὰ φύξωσιν), τὸ φθάνω μετὰ μετοχῆς σημαζίνει προλαμβάνω τινὰ ἐν τινι πράξει, πράττω τι πρὸ

αὐτοῦ, ἐκλαμβανομένου τοῦ ῥήματος ως προσδιοριστικοῦ τῆς μετοχῆς.—αἰτίη δὲ ἔσχε ἐρ Ἀθηναῖοι (=μεταξὺ δὲ τῶν Ἀθηναίων διεσώθη, διετηρήθη ἡ αἰτίασις), τὸ ἔχειν ἐνταῦθα εἶναι ἀμετάβιο.—ἔξι Ἀλκ. μηχανῆς. Ἐκ τῆς χρονικῆς σημασίας τῆς ἐκ προέργεταις ή τῆς αἰτιολογικῆς.—μηχανὴ=δόλος, ἐπίνοια.—Ἀλκεμεωριδέων, ως ὀπαδῶν τοῦ Ἰππίου.—ἀντόνι, τοὺς Πέρσας.—ἐπινοηθῆραι, ἔχει σημασίαν ἐνεργητικήν.—συντίθεσθαι τιτι = συγέννοεῖσθαι μετά τινος — ἀναδέξαι ἀττ. ἀναδεῖξαι=ἀνψῶσαι ἀσπίδα ως σημεῖον.—ἴονται=ἐν φύσισαν.—**116.** ὡς ποδῶν εἰχο τάχιστα=ὅσον οἱ πόδες ἡ δύναντο. Ἡ γενικὴ ποδῶν ἔξαρτάται ἐκ τοῦ ως, ἐκλαμβανομένου ως ἐπιρρήματος ποιότητος.—ἔβαθεορ ἀττ. ἔσοήθουν=ἔπειδον εἰς βοήθειαν.—ἔφθησαν ἀπικόμεροι, ἴδ. x. 115. — ὑπεραιωριθέτες Φαλ.=ἐλθόντες εἰς τὸ ὄψος τοῦ Φαλήρου, ἐπιφανέντες ἀντικρὺ τοῦ Φαλήρου, ὑπεραιωρεῖν (ἐκ τοῦ ἀειρὼ ἀττ. αἴρω) = ὑπεράνω κρατῶ τι? ὑψηλά, ἀφίνω τι νὰ εἶναι μετέωρον, νὰ κρέμαται ὑψηλά.—ἀνακωχεύσαντες τὰς r. ἀπέπλωον = κρατήσαντες τὰ πλοῖα εἰς τὰ πανιά ἐπ' ὀλίγον ἀπέπλεον ἀνακωχεύειν (ἐκ τοῦ ἀνακωχῆν) = κρατῶ ὅπισσω, ως ναυτικὸς ὅρος συστέλλω τὰς iστία καὶ ἐμποδίζω τὴν πορείαν τοῦ πλοίου, σταματῶ εἰς τὰ ἀνοικτά). — ἐπίρειορ. Ὁ Πειραιεὺς μετὰ ταῦτα κατέστη λιμὴν τῶν Ἀθηνῶν, τῇ συμβούλῃ τοῦ Θεμιστοκλέους. — ὑπὲρ τούτου, ὑπὲρ Φαλήρου. — **117.** κατὰ μετ' αἰτιατ.—περίπου.—**119.** τοὺς δὲ τῷρ Ἑρετριέων ἱηδραποδι- σμένους. Περὶ τούτου ἴδ. x. 101. — προσέσχορ ἐς=προσωριίσθησαν εἰς.—ἐρεῖχε σφι χόλορ=εῖχε διαρκῆ θυμόν κατ' αὐτῶν ἐν ἑαυτῷ.—οὐα (=ἄτε) μετὰ μετ. ἴδ. V x. 35.—προτέρων, συνδετ. τῷ ἀρξάντων: συνήθης παρ' Ἡροδότῳ πλεονασμός.—ἐπειτε=ἐπει.—τῆς Κισσίης χώρης, γενικὴ τοπικὴ τοῦ ὅλου.—σταθμὸς=τόπος, κτήμα.—Ἄρδερικκα, ἐγγὺς τῶν Σουσῶν ἵτο δὲ τὸ ἀνατολικώτατον μέρος, μέχρι τοῦ ὅποιου δ' Ἡρόδοτος κατὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ περιοδείαν ἔφθασεν.—οὐ καὶ μέχρι ἐμέο=οἱ ὅποιοι ἀκόμη (=καὶ μέχρι τῶν ἡμερῶν μου). — **120.** μετὰ τὴν παρασέληνορ, ἴδ. x. 107 ἐν ἀρχῇ.—καταλαβεῖν, δῆλ. τὰ πρήγματα, τὸν ἀγῶνα—τριταῖοι, ἴδ. x. 106 δευτεραῖος.—συμβολὴ=μάχη.—ἰμείρορτο=ἐπειθύμουν.—Μήδους, ἴδ. x. 112 εἰς τὸ τέλος.—αἰτεῖστες ἀττ. ἐπαίνουντες.

6. Ἀμυντικὸν σχέδιον τῶν Ἑλλήνων. Θερμοπύλαι. Ἄρτεμίσιον (VIII 175—177).

VII. 175. ἀπίκατο. Περὶ τῆς καταλήξεως τοῦ ὑπερσυντ. ἴδ. Γραμ. 175 σελ. ιέ. — πρός, ἀναφορὰν δηλοῖ. — στήσορται τῷρ πόλεμορ = (θὰ στήσουν τὸν πόλεμον), θὰ ἀρχίσωσι τὸν πόλεμον.—ἐσθολῆιρ=εἰσοδον, τὰ στενά.—στειροτέρη, στεινός ἀττ. στενός.—τῆς ἐς θεσσαλίηρ. δῆλ.

φερούσης. — ἀγχοτέρη = πλησιεστέρα (ἐκ τοῦ ἀγχοῦ) τῆς ἑωτῶν, γῆς — τὸ δὲ *ravtikόr* στρατὸν πλειστόν. Ἡ αἰτιατικὴ καὶ τὸ ἀπαρέμφ. ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ κατ' ἄναλογίαν τοῦ ἔβουλεύσαντο νοούμενου ἐκέλευον. — γῆς τῆς Ἰταίητιδος, γενικὴ τοῦ δλου, ἡς μέρος εἶναι τὸ Ἀρτεμίσιον. — ταῦτα, Θερμοπύλαι καὶ Ἀρτεμίσιον. — ὥστε πυρθάρευθαι, ὑποκείμ. αὐτούς. — τὰ κατ' ἔκατέρους ἔόρτα = τὰ συμβαίνοντα εἰς ἀμφότερα τὰ 176 μέρη. Ἡ κατὰ δηλοῖ τόπον. — οὕτω, ἐνταῦθα κεῖται ἀντὶ τοῦ ὕδατος.

176. ἐξ εὐρέος, δῆλ. πόρου (νοεῖται ἐκ τοῦ ἀκολουθου ἐσ... πόρου). — ἐκ δὲ τοῦ στεινοῦ, δῆλ. πόρου. — τῆς Εὐθοίης, γενικ. τοῦ δλου, ἡς μέρος εἶναι τὸ Ἀρτεμίσιον. — ἥδη = εὐθύς, ἀμέσως. — δέκεται ἐκ ἀμεταθ. = διαδέχοαι, ἔρχομαι ἀμέσως μετὰ ἔτερον. — αἰγιαλὸς = παραλία, ἀκροθαλασσιά. — ἐρ δὲ ἐπιρρ. = ἐν τῷ μεταξὺ δέ. — ἡ δ' αὖ, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἀνωτ. τοῦτο μέν. — Τρηχίρος, Τρηχίς ἐνταῦθα εἶναι ἡ χώρα ὡς καὶ ἐν. x. 203, τούναντίον δὲ ἐν x. 199 ἡ πόλις. — τῇ ἀττ. ἡ. — στεινοτάτη δῆλ. ἐστι. — ήμίπλεθρον, 16 περίπου μέτρα. — κατὰ τοῦτο, ἡ πρόδεσις ἔχει τοπικὴν σημασίαν. — τῆς χώρης τῆς ἀλλης = τὸ στεινότατον πίσης τῆς χώρης ταύτης. — ἔόρτας, ἐօσσα. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἵνα δώσῃ μεγάλειτέραν ἀξίαν εἰς τὸ κατηγορούμενον, ἀναλύει ἐνίστε τὴν ἀπλῆν ῥηματικὴν αὐτοῦ ἔκφρασιν εἰς τὴν μετοχὴν καὶ τὸν σύνδεσμον εἶναι. Παρ'. Ἡροδότῳ ἀπαντᾷ πολλάκις ἡ τοιαύτη ἔκφρασις, ὡς III, 108 τοῦ θείου ἡ προνοίᾳ ἐστὶν ἐօσσα σοφή. — ἐօσσα ἀμαξιδὸς μούρη, προστέθη ὡς παράδεσις εἰς τὸ στεινότατον. Εἰς τὸ ἀμαξιτὸς νοητέον ἀδός, δῆλ. δρόμος δι' οὐ μόνον μία ἀμαξα ἥδυνατο νὰ διέλθῃ. — τῶν δὲ Θερμικούλων, ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τὸ πρὸς ἐσπέρης (= πρὸς δυσμὰς καὶ ἀκριθέστερον πρὸς τὸ νοτιοδυτικόν). — ἀνατεῖρον, ἀνατείνω ἀμεταθ. = ἔκτείνομαι πρὸς τὸ ἄνω, φθάνω μέχρι. — πρὸς τὴν ἥψ = πρὸς ἀνατολὰς (κυρ. πρὸς τὸ βορειανατολικόν). — τῆς ὁδοῦ, ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ πρὸς τὴν ἥψ. — ἐποδέκεται, ἵδ. ἀνωτέρω δέκεται. Ἐνταῦθα ἡ ὑπὸ ἐν τῷ ἥ. (περὶ θαλάσσης) ἀντιθέται πρὸς τὴν ἄνα (περὶ ὅρους) ἐν τῷ ἀνατεῖνον. — Τεράγρα, ἀβαθῆ ὑδάτα (ρηγὰ νερά). Νῦν τὸ μέρος τοῦτο ὡς ἐκ τῶν προσχώσεων τοῦ Σπερχειοῦ ποταμοῦ κατέστη ἔηρξ. τὸ δὲ παρὰ τὰς Θερμοπύλας δρός δὲν κεῖται πλέον ἐγγὺς τῆς θαλάσσης. Καὶ ὁ ροῦς τοῦ Σπερχειοῦ μετεβλήθη ὠσαύτως πολὺ ἐπὶ Ἡροδότου, ὁ ποταμὸς οὗτος, ἡών πρὸς ἀνατολάς, ἐξέβαλλεν εἰς τὴν θάλασσαν ἱκανῶς πρὸς ἄρκτον τῶν Θερμοπυλῶν, ἐν ᾧ σήμερον ἐτρέπεται πρὸς νότον, ὥστε, μετὰ πολλοὺς ἐλιγμούς, ὁ Σπερχειός φθάνει εἰς τὴν θάλασσαν πολὺ νοτιώτερον τῶν Θερμοπυλῶν. — Θερμαλοντρά. — Τὸ μεταξὺ τῆς Ἀνθήλης καὶ τῆς Ἀλπηνοῦ διάστημα ἐκαλύπτετο, ὡς καὶ ἥδη, ὑπὸ θερμῶν ὑδάτων (64° Κελσ.) ἀλατούχων καὶ θειούχων, ἐξ οὐ καὶ τὸ ὄνομα τῶν Θερμοπυλῶν. — ἐδέδημτο, δέμειν = οἰκοδομεῖν, κτίζειν. — κατὰ ταῦτας τὰς ἑσθολάς, ἡ κατὰ δη-

λοὶ ἔκτασιν τοπικήν, τὰς ἐσθολὰς ἀντὶ τὴν ἐσθολήν.—τὸ παλαιὸν=τὸ πάλαι.—ἐπῆσαρ, ἐνώφοδόμηντο (έν τῷ τείχει).—Θεσσαλοὶ — ἐκ Θευπρωτῶν. Ἡ φυλὴ τῶν Θεσσαλῶν κατοικοῦσα ἐν Θευπρωτίᾳ (Ἴπείρῳ) διέβησαν τὴν Πίνδον καὶ ἐγένοντο κύριοι τῆς πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ὅρους τούτου μέχρι τῆς θαλάσσης ἔκτεινομένης καρποφόρου γώρας κλήθεισης ὑστερον Θεσσαλίας. Ταύτης οἱ παλαιοὶ κάτοικοι, οἱ Αἰολεῖς, πιεσθέντες ὑπὸ τῶν Θεσσαλῶν ἀνεχώρησαν καὶ ἦλθον εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἔνθα ἐνίκησαν ἐν Ὁρογενεῷ τοὺς ἄρχοντας αὐτῆς Μινύας.—κεκτέαται, ἴδ. Γραμ. σελ. τε'.—ἄτε δὴ πειρομέρων. Περὶ τοῦ ἄτε μετὰ μετοχῇ. ἴδ. x. 35 = τοῦτο, τὸ καταστρέφεσθαι. — ἐπῆκορ, ρ. ἐφίημι.—χαραδρωθείη=μεταβληθῆ ὁ χῶρος εἰς χαράδραν καὶ κατασταθῆ οὕτως ὅδατος. — ὑπὸ χρόνου, διὰ τὴν ἐπήρειαν τοῦ χρόνου.—ἔκεετο, συνεπεπτώκει.—αὖτις ὀρθώσασι δῆλ. (τὸ τεῖχος)=ἄφ' οὐ δὲ πάλιν ἀνήγειραν.—**177.** ἐπιλογισθέντες ἀττ. ἐπιλογισάμενοι.—ἴππω, περιληπτικὸν ὡς ἐν x. 173.—διαλυθέντες = ἀπογωρισθέντες.—κατὰ 177 τάχος=ταχέως. Ἡ κατὰ μετ' αἵτιατ. δηλοῖ ἐνταῦθα τὸν τρόπον.—διαταχθέντες, ἡ πρόθεσις δηλοῖ χωρισμόν, δῆλ. οἱ μὲν ἐς Θερμοπύλας οἱ δὲ ἐς Ἀρτεμίσιον.

7. Ὁ Ξέρξης εἰσβάλλει διὰ Θεσσαλίας εἰς τὴν Μαλίδα χώραν. Στρατοπεδεύει ἐν τῇ Τραχινίᾳ (VII 198—207).

VII 198. ἐσθεθηκώς ήτ=ἐσεθεθλήκει.—καὶ δή, δὴ=ἢδη.—τρι- 198 ταῖος, τὴν τρίτην δῆλ. ἡμέραν ἀπὸ τῆς εἰς Θεσσαλίαν εἰσθολῆς αὐτοῦ.—έρ Θεσσαλίη μέρ, ἡ ἀντίθεσις ἀπὸ δὲ τούτων τῶν χώρων.—Ἄι Ἑλληρίδες ἵπποι. Καὶ δὲ "Οὐμηρος μεταχειρίζεται τὸ ἵππος συνήθως ὡς θηλυκόν,=οἱ Ἑλληνικοὶ ἵπποι.—παρὰ κόλπον θαλάσσης, δῆλ. τὸν Μαλιακὸν κόλπον.—ἄμπωτις (κατὰ συγκοπὴν ἀντὶ ἀνάπωτις ἐκ τοῦ ἀναπίνομαι)=περιεδίκη ἀνάπωτις τοῦ ὅδατος, καθ' ἦν ἀποσύρεται τοῦτο εἰς τὴν θάλασσαν καὶ μετὰ ωρισμένον χρόνον πάλιν ἐπανέρχεται ἀντιτίθεται ταῖς λέξεις πλημμυρίς καὶ ψηχία (ἀττ. ραχία ἐκ τοῦ φ. φίγυνυμι)=πλήμμυρα.—ἄρα πᾶσαρ ημέρην, ἡ πρόθ. δηλοῖ ἔκτασιν χρονικήν.—Τῇ μὲν εὐρύς. Ὁ εὐρὺς οὕτως χῶρος κεῖται παρὰ τὰς (παλαιὰς) ἐκβολὰς τοῦ Σπερχειοῦ. ἴδ. χάρτην τοῦ κειμένου σελ. 41.—τῇ δὲ στειρός, δῆλ. παρὰ τὰς Θερμοπύλας.—καὶ κάρτα =καὶ εἰς ἀνώτατον βαθμόν.—περικλείει. — Τρηχίαι πέτραι, ἐκ τῆς πλησίον κειμένης πόλεως Τρηχίνος ἐκαλοῦντο οὕτω. — Ιόρτι δοτικὴ τῆς ἀναφορᾶς = ὡς πρὸς τὸν ἐρχόμενον ἀπὸ τῆς Ἀ.—Ἀρτικόρη. Πόλις κατὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον, ἐπὶ τῇ δεξιᾷ ὅχθῃ τοῦ Σπερχειοῦ ἐν ταύτῃ ἐφύετο ἐλλέβορος.—Αἰριήρων.—Οἱ Αἰνιάνες ἦσαν λαὸς οἰκῶν περὶ τὴν Υπά-

την.—έκδιδοι, περὶ τὰς 2 1/2 ώρας ΒΔ τῶν νῦν ἐκβολῶν. "Ιδ. χάρτην.—διὰ—σταδίων = εἰς ἀπόστασιν 20 περίπου σταδίων.—κατεῖται, τέθειται.—Δύρας ως καὶ οἱ κατωτέρω ποταμοὶ Μέλας καὶ Ἀσωπός, οἵτινες ἐπὶ Ἡροδότου ἔξεβαλλον ἅπαντες εἰς τὴν θάλασσαν μεταξὺ Σπερχειοῦ καὶ Θερμοπυλῶν, ηδη δὲν φθάνουσι μέχρι θαλάσσης, ἀλλ' 199 ἐκβάλλουσιν εἰς τὸν Σπερχειόν. "Ιδ. τὸν X.—**199.** Τρηχίς (ἀπτ. Τραχίς). Πόλις τῆς Φθιώτιδος, ητὶς ἔκειτο εἰς τὰς ἀποτόμους ὑπωρείας βραχιώδους λόφου 1 ώρ. ΝΔ τοῦ σημ. χωρίου Κοιδελο· ἥτο πρωτεύουσα τῆς μικρᾶς Τραχιγίας χώρας.—κατ' αὐτήν οὐ πεπόλισται ἡ πολίζειν=ιδρύειν πόλιν.—διοχείλια πλέθρα. Τὸ πλέθρον ως μέτρον μὲν μήκους ἵστον πρὸς 100 πόδας, ητοι περίπου πρὸς 30, 83 μέτρα· ως μέτρον δὲ ἐπιφανείας πρὸς τετράγωνον ἔχον πλευρὸν 100 ποδῶν δῆλ. 10,000 πόδες τετραγων., ητοι περίπου πρὸς 985 τετραγ. μέτρα. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ἡ δῆλη ἐπιφάνεια τοῦ πεδίου εἶναι 21, 670,000 τετραγ. μέτρα. Πεδίον δὲ ἐνταῦθη εἶναι ὁ χῶρος ὁ μεταξὺ τοῦ Σπερχειοῦ καὶ τοῦ Ἀσωποῦ κείμενος.—τοῦ δὲ οὐρεος, ἔξαρταται ἀπὸ τοῦ διασφάκη=σχίσμα, ῥῆγμα, ιδίως βραχιώδης γαράδρα, δι' οὓς ῥέει ποταμός.—Ἀσωπός, νῦν ῥάξ τις (Καρδουνωριά ὄνομ.) πηγάζων ἐκ στενῆς τινος γαράδρας τῶν ΒΔ ὑπωρειῶν τῆς Οἴτης (Καταβόθρες).

- 200—200.** Φοῖνιξ, ίδ. τὸν X.—κατὰ δὲ τὸν Φ., ίδ. x. 140, 199.—στειρότατον, ίδ. x. 176. — ἀμάξιτος, ίδ. x. 176. — δέδμηται, δέμειν = κατασκευάζω, παρασκευάζω, κάμνω. — ἐρ δὲ τῷ μεταξύ, δῆλο. χώρων. — Ἀρθήλη. Ἀρχαία κώμη κειμένη κατὰ τὴν Α. ἀχραν τοῦ στενοῦ τῶν Θερμοπυλῶν, μεταξὺ τοῦ Φοίνικος ποταμοῦ καὶ τῶν Θερμοπυλῶν, πλησίον τοῦ μέρους, ὃπου ἐγένετο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὁ ποταμός Ἀσωπός εἰς τὴν θάλασσαν. Περὶ τὴν κώμην ταύτην ἥτο χῶρος εὔρυς, ἐν ᾧ οὖσαν ιδρυμένα οἱρά τῆς Ἀμφικτυονίδος Δήμητρος καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀμφικτύονος, τοῦ βασιλέως τῆς Λο-
201 χρίδος. — **201.** διόδω, δῆλο. τὸ πρὸς Α. στενόν. — τῷ πρὸς βο-
ρέην ἐχόγτωρ, ἔχειν ἀμεταβ., ως καὶ τὸ ἐπόμενον φέρειν.—τὸ ἐπὶ
202 ταύτης τῆς ήπειρου, αἰτιατ. τοῦ κατά τι.—**202.** Ἐλλήνων, ἔξαρτα-
ται ἐκ τοῦ ὑπομένοντες. — **203.** ἐπικλητοι ἐρέρογτο, περίφρασις
203 ἀντι· ἐπεκλήθησαν=προσεκλήθησαν εἰς βοϊθειαν. — αὐτοὶ, δῆλο. οἱ παρὰ τὰς Θερμοπύλας ὑπομένοντες Ἐλληνες. — πᾶσαν ήμέρην, η αἰ-
τιατ. δηλοῦ χρόνον.—σφι, τοῖσι Ἐλλησι. — τῷ κακότ—οὐ συνεμίχθη
οὐδεὶς ὑπάρχει, εἰς τὸ δόπιον δὲν συνένη ἐξ ἀρχῆς (ἀπὸ τῆς γεννή-
σεώς του) δυστύχημά τι. — τοῖσι δὲ μεγίστουι αὐτῷ μέγιστα, κακὰ συνεμίχθη. "Ιδ. x. 10 ὁρᾶς τὰ ὑπερέχοντα ζῶα ως κεραυνοῖς ὁ Θεός.
ὅρᾶς δὲ ως ἐς οἰκήματα τὰ μέγιστα αἰσὶ καὶ δένδρες ἀποσκήπτει τὰ βέλεα· φιλέει γάρ ὁ Θεός τὰ ὑπερέχοντα πάντα κολούειν. οὕτω δὴ καὶ στρατὸς πολλὸς ὑπ' ὀλίγου φόνου ἐμβάλῃ η βροντήν, δι' ὃν ἐφθά-

ρησαν ἀναξίως ἐώστῶν.—τὸν ἐπειλαύνοντα=τὸν ἐπιόντα.—ἀπὸ τῆς δόξης πεσεῖν=ψευσθῆναι τῆς δόξης ἐψεύσθην=ἀπέτυχον, ἐπλανήθην.—δόξα=προσδοκία.—**204.** κατὰ πόλις, ἡ κατὰ ἔχει σημασ. δια- 204 νεμητικήν.—έκαστων ἔξαρταν ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ:—**205.** ἐπιλεξά- 205 μερος, ἐπιλέγεσθαι μέσ.=ἐκλέγω.—τοὺς κατεστεῶτας τριηκονίους. Οὗτοι ἔξελέγοντο κατ' ἕτος ἐκ τῶν νεωτέρων κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον· εἰ ἔφοροι ἔξελέγοντο ἐκ τῶν ἀκμαζόντων τρεῖς ἄνδρας, οἵτινες ἐπίπαγρέται ἐκαλοῦντο, τούτων δ' ἔκαστος κατέλεγεν ἔκαστον ἵππεῖς (οἵτινες παρὰ τὸ σημαινόμενον ὑπὸ τοῦ ὄνοματός των ἦσαν ὀπλῖται) τῶν καλλίστων νέων, διασαφηνίζων τίνος ἔνεκα τούτους μὲν προέκρινε τοὺς δ' ὅλλους ἀπεδοκίμασε: διότι μεγίστη ἐθεωρεῖτο ἡ ἀπονεμομένη εἰς τοὺς οὐτως; ἐγκριθέντας τιμή. Οἱ 300 ἵππεῖς ἐν πολέμῳ ἦσαν περὶ τὸν βασιλέα.—καὶ τοῖς παῖδες ἀναφορικὴ πρότασις ὡς ἀντικείμενον συνδεομένη διὰ τοῦ καὶ μετὰ ὄνοματος. Οἱ Σπαρτιᾶται εἰς ἐπικινδύνους θέτεις ἐπεμπον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ στρατιώτας τοιούτους, οἵτινες ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἦσαν γνώριμοι.—Θηβαίων τοὺς—εἰποτ, ίδ. x. 202.—σπουδὴν ἐποιήσατο=ἐσπούδασε=μετὰ σπουδῆς ἡσχολεῖτο. —σφέων=αὐτῶν. —ἀπέρεονσι, ἀπειπεῖν τι=ἀποκηρύττω, δὲν ἀναγνωρίζω, ἀπορρίπτω, ἀφίνω. —ἐκ τοῦ ἐμφατέων=ἐμφανῶς.—ἀλλοφρονέοντες (ἐνδοτικὴ μετοχὴ)=μηδίζοντες. —ἐπεμπορ, δῆλ. συμμάχους (ἡ στρατιώτας) ἐκ τοῦ συμμαχίην.—**206.** ὑπερβαλλομέρον δῆλ. 206 στρατεύεσθαι=ὑπερβάλλεσθαι=ἀναβάλλεσθαι εἰς ὅλον καιρόν. "Ιδ. VIII 45 ἦν ὑπερβάληται τὴν συμβολήν.—μετὰ δὲ (ἐπιρρημ.) συνδετέον τῷ ἔμελλον βοηθήσειν.—Κάρρεια. Μεγάλη ἑορτὴ τελουμένη ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν τῷ Καρνείῳ Ἀπόλλωνι. Ἡ ἑορτὴ αὕτη ἥρχετο τὴν ἑδδόμην ἡμέραν τοῦ μηνὸς Καρνείου (Μεταγειτνιῶνς τῶν Ἀθηνῶν, δῆλ. Αὔγουστ.—Σεπτέμ.) καὶ διήρκει ἐννέα ἡμέρας. Ἡτο δὲ χαρακτῆρος πολεμικοῦ. 'Ἐν καιρῷ τῆς τελετῆς καθίστων παρὰ τῇ πόλει ἐννέα σκιάδες, ναθ' ἔκάστην δὲ τούτων ἐδείπνουν ἐννέα ἄνδρες, ὡς ἐν στρατοπέδῳ ὑπακούοντες; πᾶσι τοῖς τοῦ κήρυκος προστάγμασιν. 'Ἐν τῇ ἑορτῇ ταύτῃ οἱ Σπαρτιᾶται δὲν ἔξετράτευον κατὰ τοῦ ἔχθροῦ.—κατὰ τάχος=ταχέως.—παρδημει=πανστρατιῇ.—ῶς δέ, ὡς=οὐτω. —ἐρέρωτο ἀττ. ἐνενόηντο. Περὶ τῆς συναιρέσεως τοῦ οη εἰς ω ίδ. Γραμ. σελ. i ἐννοεῖσθαι=διανοεῖσθαι, κατὰ νοῦν ἔχειν.—ποιήσειν, διὰ τὸ ἀπαρέμφ. κατὰ χρόνον μέλλοντα;—κατὰ τωντὸ (=τὸ αὐτὸ) χρόνον δηλοῦ. (ἡ) Ὄλυμπιάς=τὰ Ὄλυμπια. Ἡ μεγάλη αὕτη ἐθνικὴ ἑορτὴ συνέπιπτε νὰ γίνηται κατὰ τὸν αὐτὸν μὲ τὰ Κάρνεια χρόνον.—οὐκ ὡρ δοκέοντες, μὴ ἐλπίζοντες λοιπόν—Οὖτω, συνδετέον τῇ κατὰ τάχος.—τοὺς προδρόμους, ίδ. x. 203.—**207.** διερε- 207 τωρτο, διανοεῖσθαι=ἐννοεῖσθαι ὑπερ ίδ. ἀνωτ.—πέλας ἐγέρετο=ἐπλη- σίασε. —ἀπαλλαγὴ = ἀναγνωρητις. —ἔχειν ἐρ φυλακῆ=φυλάσσειν.—

περισπερχθέντων ἢ. περιπτέρχομαι = δργίζομαι, ἐρεθίζομαι πολὺ (=περὶ). Ως ἔόντων, τὸ δὲ; δηλοῖ τὴν ὑποκειμενικὴν κρίσιν — ὀλιγωτοί—ἀλέξασθαι=πολὺ δλίγων—διὰ νὰ ἀποκρούστωσιν.

8. Αἱ περὶ Θερμοπύλας μάχαι (VII 208—238).

- 208** VII. **208.** κατάσκοπον, κατηγορ.=ώς κατάσκοπον.—ἰδέσθαι, δηλοῖ τὸν σκοπόν. Τὸ μέσον εἶναι ὄμηρικόν.—όκόσσοι τέ εἰσι καὶ — διποιέουσι. Τὴν αὐτὴν ἀλλαγὴν ἐγχλίσεων ἴδ. καὶ ἐν VIII 6· 26· 70.—ἀλισμένη, ἢ. ἀλίζειν (ἀλής) = συνηθροισμένη. — καὶ τοὺς ὑγρεμόρας ἔξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ἀκηκόες (πρόληψις —γέρος, αἴτιατ. τοῦ κατά τι.—ἐθηέτε ἢ. θηέσθαι ἀττ. θεᾶσθαι.—κατώρα ἀττ. καθεώρα.—τοῦ τείχεος, ἔξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ἕσω. Περὶ τούτου ἴδ. x. 176.—εἶχορ ἐργυλαχῆ. "Id. x. 207.—οἴά τε ἡγ. =οἴόν τε ἵνα.—δ δὲ=ἀλλά. Περὶ τῆς χρήσεως ταύτης τοῦ δὲ ἴδ. x. 35.—τοῖσι, δῖσι.—ἐκέετο=ἐτέθειντο.—ῶρα=έωρα.—ἐθωμαζε, ἐθαύμαζε. "Id. Γραμ. σελ. i.—ἀτρεκέως=ἀκριβῶς.—κατ' ἡσυχίην=ἡσυχίως. —οὔγε—τε=οὐ μόνον δὲν=ἀλλὰ κατί.—ἀλογίης ἐγκυρεῖν=παραβλέπεσθαι, περιφρονεῖσθαι.—ὅπωπες,—**209** ποιητ. ὑπερσυντ. τοῦ παρακ. ὅπωπα=έρχακα.—**209.** συμβαλέσθαι=εἰκάζω, ὑποθέτω, συμπεραίνω ἴδ. VI 107.—τὸ ἐδρ, τὸ ὄρθον, τὸ ἀληθές.—κατὰ δύναμιν=έκ τῶν ἐνόντων, παντὶ σθένει. — ἀλλ' αὐτῷ γάρ. Τὰ μόρια ταῦτα συνδέονται οὕτω «κατ' ἐπανόρθωσιν» ώς εἰ ἔλεγεν ἀλλὰ Σέρενης, γελοῖα γάρ ἐφάινοντο αὐτῷ ποιέειν, μετεπέμψατο.—Δημάρητορ, ἴδ. x. 101.—ηκονσας—πρότερον. "Id. x. 101—104.—εὗτε=ὅτε.—γέλωτά με ἔθεο—μὲ περιεγέλας, περιέπαιζες.—ἐκβησόμενα=ἀποθήσομενα.—ἀττίλα σεῦ=ἐνώπιόν σου. — ἀγώρ προσπάθεια, καθῆκον, ἔργον.—ἀπίκατα ἴδ. Γραμ. σελ. iε'.—ἐνόδου=ἐσβολῆς =διαβάσεως. "Id. x. 111.—νόμος=ἐστι: σύνταξ. νόμος σφί ἐστι οὕτω ἔχων.—οὕτω ἔχωρ=δεις εὑτως ὄριζει.—οὕτω =ῶδε. ώς ἐν x. 175.=κινδυνεύειν τῇ ψυχῇ=νὰ κινδυνεύωσι περὶ τῆς ζωῆς.—τὸ ὑπομέρον, ἴδ. x. 157.—τὸ σε—ἀταειρόμενορ, "Id. x. 101 νῦν ὃν μοι τόδε φράσον, εἰ "Ελληνες ὑπομενέουσι χεῖρας ἐμοὶ ἀνταειρόμενοι.—προσφέρει, προσφέρεσθαι, ἴδ. V 101· VI 96.—τὰ λεγόμενα. Μετοχὴ παρατατικοῦ.—δεῖτερα=έκ δευτέρου.—τυσσότοι=τόσον δλίγοι.—**210** — χρῶσθαι, ἀπαρέμφ. ἀντὶ προστατικῆς.—**210.** παμεζῆκε=ἀφῆκε νὰ παρέλθωσιν.—ἀποδήσεσθαι ἀττ. ἀποδράσεσθαι.—διαχρώμενοι, ἴδ. x. 10.—ἀγαιδείη=ἔλλειψις αἰδοῦς, αὐθάδεια, θραυστής.—ἀβούληη=ἔλλειψις σκέψεως, ἀπερισκεψία.—ζωγρήσατες=συλλαθόντες ζωντανούς.—φερόμενοι=δρμῶντες.—ἐπιπτορ—ἐπεσήναρ—ἀπήλαυροι, δρα τὴν σημασίαν τοῦ παρατατικοῦ.—μεγάλως προσπταλοτες, ἴδ. VI 95—**211** VI 45.—παρτί τεῳ, τέῳ=τινί. "Id. Γραμ. σ. iδ'—**211.** συμβολὴ=ἀγών.

— δι' ἡμέρης, Ἡδ. VI 12. — τρηχέως περιείπορτο. "Id. VI 15 ἐν τῇ ναυμαχίῃ περιέφθησαν τρηχύτατα Χῖοι. — ὑπεξήσαρ, ὑπεξιέναι = ύποχωρεῖν, διπισθοχωρεῖν. — ἔκδεξάμεροι, ἔκδέκεσθαι = ἀντικαθιστῶ, διαδέχομαι. — τοὺς, οὓς. — ἀθαράτονε, Ἡδ. VIII 83 ἐκαλέοντο δὲ ἀθάνατοι οἱ Πέρσαι οὗτοι ἐπὶ τοῦδε εἴ τις αὐτῶν ἔξελιπε τὸν ἀριθμόν τῆς θανάτῳ βιθύεις ἢ νούσων, ἄλλος ἀνὴρ ἀραιρητο, καὶ ἐγίνοντο οὐδαμὰ οὕτε πλεῦνες μυρίων οὕτε ἐλάσσονες. — ὡς δὴ οὗτοί γε = ὡς μέλλοντες φυσικὰ οὗτοι τούλαχιστον νῦν... — εὐπετώς, εὐπετῶς = εὐχόλως. — κατεργασόμεροι, δῆλοι. τοὺς "Ελληνας, κατεργάζεσθαι = νικᾶν, καταβάλλειν. — οὐδὲν πλέον ἐφέρορτο τῆς στρατιῆς τῆς Μ. — δὲν ἔξετέλεσαν, κατώρθωσαν, ἔπραξάν τι ἀνώτερον τῆς στρατιᾶς τῶν Μ. — ἄτε μαρχόμεροι. "Id. V x. 35 — ἐρ στειροπόρωφ, Ἡδ. x. 176. — δούρασι βραχυντέρουσι "Id. V 49 ἢ τε μάχη Περσῶν ἐστὶ τοιήδε, τόξα καὶ αἰχμὴ βραχέα. — ἥπερ ἀττ. ἢ, ὡς ἐν x. 223. — πλήθει χρήσασθαι, "Id. x. 177. — ἔξεπίσταμαι = ἀκριβῶς εἰςεύρω, ἐννοῶ. — καὶ συνδετ. τῷ φεύγεσκον. — ἐντρέπω τὰ τρῶτα = στρέψω τὴν ῥίζην, τρέπομαι εἰς φυγήν. — ἀλέες = ἀθρόοι. — δῆθεν, εἰρωνικῶς (= τάχις) πρὸς δήλωτιν δῆτι τὸ λεγόμενον δὲν εἶναι ἀληθές. — πάταγος = κρότος. — ἄττ., συνδετ. τῷ ὑπέστρεφον. — καταλαμβανόμεροι = δσίκις κατελαμβάνοντο, δσίκις προέφθανον αὐτοὺς οἱ Π. — ἀρτίοι εἰραι = ὕστε...εἶναι. — κατέβαλλορ = ἐφόνευον. — τῆς ἐσόδου, ἔξαρταται ἀπὸ τοῦ οὐδέν. Περὶ τῆς σημασίας τῆς λ. ἔσοδος Ἡδ. x. 209. — κατὰ τέλεα, ἢ πρόθετις ἔχει διανεμητικὴν σημασίαν. τέλεα δὲ = πλῆθος πολεμιστῶν, πιθαν. ὁρισμένον ἀριθμὸν (τάγματα). — προσβάλλατες = τῷ ἀνωτ. προστρεφόμενοι. — ἀπήλαυροι ὅπισω, καὶ ἄνευ τοῦ ὄπισω Ἡδ. x. 210. 212. — 212. πρόσοδος = ἔπιθετις. — θηεύμεροι 212 ἀττ. θεώμενον. Ξέρξης καθήμενος ἵσως ἐπὶ θέσεως ὑψηλῆς ἐθεάτο τὴν μάχην (ὡς παρὰ τὴν Σαλαμῖνα VIII 88. 90). — ἀγαδραμεῖτρ = ἀναθορεῖν (ἀναθρώσκω = ἀναπηδῶ, τινάσσομαι ἐπάνω). — ἀεθλεορ, ἀεθλεῖν, λέγεται ἐνταῦθα περὶ τῶν ἀγωνιζομένων ἐν τῇ μάχῃ. — ἄτε ἔόρτωρ, Ἡδ. x. 211. — ἔόρτωρ, δῆλοι. αὐτῶν (τῶν 'Ελλήνων). — ἐλπισατες, τί μετοχῇ εἶναι; — κατατετρωματίσθαι = δῆτι ἔνεκα τῶν τραυμάτων εἶχον ἔκαντει ληθῆ κατατρωματίζειν (τρῶμα ἀττ. τραῦμα) = τῷ ἀττ. κατατιτρώσκειν = βαρέως (= κατὰ) πληγώνειν τινά. — οὐκ, συνδ. τῷ ἔτι. — χεῖρας ἀγαστείρασθαι, Ἡδ. x. 209. — συνέβαλλορ δῆλοις. αὐτοῖς συμβίλλειν τινὶ = συμπλέκομαι πρός τινα. — κατὰ τάξις τε καὶ ἔθρεα, Ἡδ. ἀνωτ. x. 211. — ἐρ μέρει = ἐκ περιτροπῆς, κατὰ σειράν. — τὴν ἀτραπόρ, τὸ μονοπάτι, δι' οὐ ἥδύναντο νὰ ὑπερβῶσι τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν. "Id. x. 216. — ἀλλοιοτερορ = εὔνοεκώτερον, συγκρ. τοῦ ἀλλοῖος = ἄλλου εἴδους, διάφορος ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλο τι. — ἔρώρωρ ἀττ. ἐνεώρων = παρετήρουν, ἐνέθλεον. — ἀπήλαυροι, Ἡδ. ἀνωτ. x. 211, ἐνθα ὑπάρχει καὶ ἡ λ. ὅπισω. — 213. 213

ὅτι χρήσηται—πρήγματι=τί ὁφειλε νὰ πράξῃ ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει.—Μηλιεύς, κάτοικος τῆς παραθαλασσίου χώρας Μαλίδες, ἡς πρωτεύουσα ἦτο ἡ Τραχίς.—ώς δοκέων=διότι κατὰ τὴν γνώμην (=ώς) του ἥλπιζεν.—ἴφρασε=ἔδειξε.—τὴν ἀτραπόν.
 "Ιδε περιγραφὴν κατωτ. ἐν κ. 216.—διὰ τοῦ οὐρεος φέροντα, ἵδε τὸν Χάρτην σελ. 41.—καὶ οἱ φεύγοντι—ἀργύριον ἐπεκηρύχθη, ἐπικηρύσσειν ἀργύριον τινι=δριζεῖν (διὰ γνωστοποιήσεως εἰς τὸ κοινὸν) ὡς ἀνοιβῆν ἀργυρίου ποσότητα διὰ τὸν βανατόν τινος.—χρόνῳ δὲ ὕστερον=ὕστερον 215 ρον δὲ μετὰ πάρεδον χρόνου. "Ιδ. κ. 233 χρόνῳ μετέπειτεν.—**215.** ἥρεσε, ἀρέσκειν=ἀρέσκομαι, εὐχαριστοῦμαι.—τῷρ ἐστρατεγες. "Ιδ. κ. 211.—ώρμεατο=ώρμηντο, ἴδ. Γραμ. σελ. ιε'.—περὶ λίγων ἀράς =περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς νυκτός, καθ' ἣν ὥραν ἀνάπτουσι τοὺς λύχνους. κατηγήσατο, δῆλ. τὴν ἀτραπόν κατηγέσθαι τινι=δόηγεῖν τινα, δεικνύειν τινὶ τὴν ὅδον.—φράξατες, περὶ τούτου ἴδ. κ. 172.—ἐρ σκίπη τοῦ πολέμου. "Ιδ. κ. 172.—ἐκ τόσον δῆλ. χρόνου=ἔκτοτε, ἀπὸ τότε.—κατεδέδεκ το (ἀττ. κατεδέδεικτο) ἑοῖσα οὐδὲν χρηστὴν Μηλιένσι =εἶχε καταστῇ φανερὸν δὲι οὐδόλως αὔτη (ἐσθολὴ) ἔχρησίμευε τοὺς 216 Μαλιεῖς.—**216.** λεωποῦ. "Ιδ. κ. 193.—κέεται. "Ιδ. κ. 198.—φάγις =τὸ ἔξέχον μέρος τοῦ ὅρους, φύγη.—κατὰ τε Ἀλπηρὸν. "Ιδ. κ. 176.—τῷρ λοκρίδωρ, δῆλ. πολίων.—πρὸς τῷρ Μηλιέωρ, ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς χώρας τῶν Μ.—Κερκωπωρ. Κέρκωπες καλοῦνται ἐν τῇ ἐλλ. μυθολογίᾳ πονηροὶ τινες λησταί. Τούτους ὁ Ἡρακλῆς, ἐν προσέβαλον συνήρπασε καὶ ἐκρέμασεν ἐκ τῶν ποδῶν ἐπὶ τῶν ὄμων του, ἀπελευθέρωσε δὲ αὐτοὺς φαιδρυνθεὶς ἐκ τῶν κωμικῶν λόγων αὐτῶν.—**217** **217.** ἡώς, τε δῆλ. διέφαινε καὶ ἐγένοτο, σύντ. κατὰ παράταξιν.—κατὰ τοῦτο =εἰς ταύτην τὴν θέσιν. Περὶ τῆς προθ. κατὰ ἴδ. κ. 176.—πρότερον, ἴδ. κ. 212.—ρύνόμεροι, ρύομαι=φυλάττω, ὑπερραπτίζω.—ὑπὸ τῷρ εἵρηται, ὑπὸ τούτων ὡφ' ὧν εἵρηται αὐτὴν φυλάσσεσθαι.—ὑποδεξάμεροι λεωρίδη, ὑποδέκεσθαι=ὑπισχγεῖσθαι.—**218** **218.** τὸ οὖρος, ἔξαρτᾶται ὑπὸ τοῦ ἀραβαίρορτες.—ώς εἰκὼς ἦν. ὡς ἦτο φυσικόν.—ὑποκεχυμέρωρ, ύπογέειν=διασκορπίζω κάτω—ἐρέδυντο, ἐνδύειν=ἐνδύεσθαι.—ἐλπόμεροι ἀττ. ἐλπίζοντες. "Ιδ. κ. 237.—οὐδέρ, συνδετ. τῷρ ἀρτίκοορ=ἐναντίον, ἔχθρικόν.—ἐρεκύρησαρ, φ. ἐγκυρεῖν (ποιητ.)=ἐντυγχάνειν.—οχοδαπός, ἀττ. ὅποδαπός=ἐκ ποιας χώρας εἶναι.—κόρυμβος=ἡ ἄκρα κορυφή.—ἐπιστάμεροι=νομίζοντες.—ἀρχήν, κατ' αἰτιατ. μετ' ἐπιφρημ. ἐννοίας=ἐν πρώτοις, πρώτιστα.—παρεσκευάδατο. παρεσκευασμένοι ἵσταν. Περὶ τοῦ τύπου ἴδ. Γραμ. σ. ιε'.—οὐδέρα λόγορ ἐποιεῦτο Φ.=οὐδόλως ἔλαθον ὡφ' ὅψιν τοὺς Φ.—οἱ δέ, δῆλ. οἱ Πέρσαι.—κατέβαιρορ τὸ οὖρος, ἴδ. ἀνωτ. 219 ἀναβαίνοντες τὸ οὖρος.—**219.** ἐς τὰ ἴρα, εἰς τὰ σφάγια.—ἐπὶ δὲ, ἐπιρρηματ.—ἡμεροσκόποι, σύτοι ἵσταν ἐπὶ θέσεων ὑψηλῶν πρὸς κα-

τασκοπήν τῶν κινήσεων τῶν βαρβάρων. — ἐσχίζορτο, εἰς δύο διηροῦντο. Ἡδ. VI 109 τοῖς δὲ Ἀθηναίων στρατηγοῖς ἐγίρορτο δίχα αἱ γνῶμαι, τῶν μὲν οὐκ ἔώρτωρ συμβαλεῖν, τῶν δὲ κελευόντων. — οὐκ ἔων (ἀττ. εἶων) τὴν τάξιν ἐκλιπεῖν. Περὶ τῆς σημ. τοῦ οὐκ ἔαν Ἡδ. V 36. — διακριθέρτες, διακρίνεσθαι=διαχωρίζεσθαι, διαλύεσθαι. Ἡδ. VIII 18 οἱ Ἑλληνες διακριθέντες ἐκ τῆς ναυμαχίης ἀπηλλάχθησαν. — κατὰ πόλις, Ἡδ. x. 204. — **220.** αὐτῷ δὲ—εὐκ ἔχειν εὐπρεπέως. Ἡ 220 πρότασις ἔξαρταται ἐκ τοῦ ἔξιθεν ἀπὸ τοῦ ἀπέπεμψε νοουμένου ἔφη. εὐπρεπέως ἔχειν=πρέπειν. — ἀρχήρ. συνδετ. τῷ ἥλθον. — ταύτῃ τῇ γράμμῃ πλεῖστος εἴμι=μὲ ταύτην τὴν γνώμην ἐντελῶς συμφωνῶ, κατὰ τὸ πλεῖστον κλίνω εἰς τὴν γνώμην ὅτι. — Λεωρίδηρ, ὅτι δῆλ. ὁ Λ. — αὐτῷ δὲ—ον καλῶς ἔχειν, ἔξαρταται ἐκ τοῦ φάναι νοουμένου κατ' ἀναλογίαν ἐκ τοῦ κελεῦσαι. — ἐλείπετο=κατελείπετο, ἔμενεν ὅπισω. — εὐδαιμονή=εὐτυχία, δύναμις. — ἐκέργεστο, εἶναι παθητ. τοῦ χρῆν=χρησμὸν διδόναι. — χρωμέοισι, τῇ Πυθίῃ χρᾶσθαι (χρηστηρίῳ ἢ Πυθίῃ)=ἐπερωτᾶν τὴν Πυθίαν ζητεῖν γρηγορίαν (oraculum consulere) Ἡδ. 141. — αὐτίκα, συνδετ. τῷ κατ' ἀρχὰς ἐγειρομένου=εὐθὺς ὅτε ἤρχιζε νὰ ἐκρηγνύηται. — ἀράστατορ γίγνεσθαι=νὰ καταστραφῇ, νὰ ἐρημωθῇ. — χρῆ, δῆλ. ἡ Πυθία. Ἡδ. x. 141. — ὑμῖν δέ, διὰ τοῦ δὲ γίνεται δῆλον ὅτι πρότερον ἦδη ἐδόθη χρησμὸς εἰς ἀπεσταλμένους ἄλλης πόλεως. — ἐρυκιδής=περίφημος, ὑπερένδοξος. — Περσείδησι. Οἱ Πέρσαι ἀνῆγον τὸ γένος αὐτῶν εἰς τὸν μυθικὸν Περσέα. — τὸ μὲν (ἄστυ) οὐκί, δῆλ. πέρθεται. — οὐρος, ἀττ. ὅρος=περιοχή, χώρα. — τὸν (οὐχὶ τῶν ἐν τῷ κειμενῷ), τὸν Πέρσην. — σχήσει, ἐπισχήσει. — λεόντωρ, ὑπαινίσσεται ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης. — ἀρτιβῆρ, ἐπίρρ. ἐναντίον, κατὰ πρόσωπον, ὡς ἵσος πρὸς ἵσον. — σχήσεσθαι, ἔχεσθαι μετὰ μέσ. σημασ.=ἀπέχομαι, παραιτοῦμαι, παύομαι. — τῷρδ' ἔτερον δῆλ. τὴν πόλιν ἡ τὸν βασιλέα. — διά, συνδετ. τῷ δίσηται (τμῆσις) τοῦ διαδαίσθαι=διαμελίζειν, κατακερματίζειν. — ἐπιλεγόμενον. Περὶ τῆς σημ. τοῦ ἐπιλέγεσθαι Ἡδ. V 30 — κλέος καταθέσθαι=νὰ ἀποκτήσωι δόξαν. — ἀποπέμψαι, ἔξαρταται ἀπὸ τοῦ ταύτη τῇ γνώμῃ πλεῖστος εἴμι. — γράμμῃ διερειχθέρτες, διαφέρεσθαι μέσ.=ἔχω διαφοράν, διένεξιν πρὸς τινα, ἐρίζω. — ἀκόσμως=ἄνευ τάξεως, ἀτάκτως. — οἰχεσθαι, ὑποκείμενον εἶναι τοὺς οἰχομένους. — **221.** οὐκ ἐλάχιστον, 221 σχῆμ. λιτότητος, Ἡδ. x. 101. — λεγόμενορ, περὶ οὐ ἐλέγετο. — τὰ ἀτέκαθερ=ἔξ ἀρχῆς, ἐκ καταγωγῆς. — Μελάμποδος, ὁ Μελάμπους ἢν μάντις περίφημος ἐν τοῖς μυθικοῖς χρόνοις. — ἐκ τῶν ἰρεῖ, Ἡδ. x. 219. — ἀποπέμπειν, μετοχ. παρατατ. δηλοῦσα τὸ σκοπούμενον ἐν τῷ παρελθόντι. — ἀπέλιπε, δῆλ. τὸν Λεωνίδαν=ἔγκατέλιπε (deseruit). **222.** ἀέκοτες—καὶ οὐ βουλόμενοι. Ἡδ. x. 174. — ἐρ δημήρωρ λόγῳ 222 ποιεύμενος=ἔχων αὐτοὺς ὡς δημήρους. — οὐκ ἐφασαρ=ἡρνήθησαν (pe-

223 gaverunt). — **223.** ἐπισχώρ, ἐπέχω ἀμετ.=βραδύνω; περιμένω. — χρόρο=ἐπί τινα χρόνον (=aliquamdi). — ἐς ἄγορῆς πληθώρη, μέχρι τοῦ χρόνου ἔκεινου, καθ' ὃν ἡ ἄγορὰ εἶναι πλήθουσα, δῆλ. πρὸ μεσημερίας (ἄρ. 10—12). — πρόσοδος, ἴδ. x. 212. — ἐξ (ἐκ), πλησίον παθητ ῥήμ. — πολλὸν=πολλῷ συνδετ. τῷ συγχριτικῷ. — ἢ περ ἀττ. ἡ ὡς ἐν x. 211. — ἐπεκῆσαρ, δρα τὴν σημασίαν ἀμφοτέρων τῶν προθέσεων ἐπ καὶ ἐξ. — αὐγήν, μεταφορ. πᾶν στενὸν μέρος συνδέον δύο ἄλλα μέρη ὡς λαιμός, στενὸν πέρασμα. — ἐγράλασσετο, δῆλ. ὑπ? αὐτῶν. — τότε δὲ συμμίσγοτες ἐξω τῷ στερῶν. Οἱ Λεωνίδας εὐθὺς ὡς ἔμαθε τὸν ἀπὸ τῆς ἀτραποῦ ἐπερχόμενον κίνδυνον, βλέπων ὅτι δὲν μένει εἰς αὐτὸν καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἄλλο εἰμὶ νὰ ἀποθάνωσιν, καταβίλλοντες ὅτον οἵον τε πλείονας ἐγθρούς, ἀπεφάσισε νὰ μὴ περιορισθῇ ἡδη, ὡς πρότερον, εἰς ἀπλῆν ἅμυναν· ὅθεν ἔξορμήσας πρῶτος εἰς τὸν ἔκτος τῶν πυλῶν εὐρὺ πέτρον χῶρον, προσέβαλε τοὺς προτεταγμένους τῶν πολεμίων, ὃν πλεῖστοι ἐφονεύθησαν ἐνταῦθα. — ἐπιπτον—πολλοὶ τῷ βαρβάρων, ἄλλαγη ὑποκειμένου· ἐν φ δῆλ. τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἐμάχοντο—συμμίσγοντες εἶναι οἱ Ἑλληνες, τοῦ ἐπιπτον εἶνε πολλοὶ τῶν βαρβάρων. — τελέωρ, τέλεια ἴδ. x. 211. — ἐς τὴν θάλασσαν, ἴδ. x. 176 τὸ δὲ πρὸς τὴν ἥδω τῆς ὁδοῦ θάλασσα ὑποδέκεται καὶ τενάγεα. — ζωοί=ζωντανοί. — ἦν δὲ λόγος οὐδεὶς τοῦ ἀπολλυμένου=οὐδεὶς ἐσκέπτετο, ἐφρόντιζε περὶ τῶν ἀποθνησκόντων. — τοῦ ἀπολλυμένου, ὀπολλύμενος=οἱ ἀπολλύμενοι· εἶναι δὲ ἀντίθ. τῷ σωζόμενος. — ἄτε ἐπιστάμενοι—ἀπεδείχνυντο, ὑποκείμ. οἱ Ἑλληνες. — φώμης δυον εἶχον μέριστον=μετὰ τῆς μεγίστης δυνάμεως, τὴν ὅποιαν εἶχον. — παραχράμενοι, δῆλ. τοῖσι σώμασι=μὴ φειδόμενοι τῆς ἑστῶν ζωῆς, ἀψηφοῦντες τὸν θάνατον. — ἀτέορτες, ἀτέων=φρενοβλα-
224 θής, παράφορος, ἐξω φρενῶν. — **224.** τηρικαῦτα=κατὰ τὴν ὕδραν, τὴν στιγμὴν ταύτην. — κατεπηγότα ἀττ. κατεπηγότα φ. κατάγυμνι. — οἱ δὲ=ἄλλα. "Ιδε — διεργάλορτο, διεργάζεσθαι=τελειώνω, καταστρέφω, φονεύω. — τῷ=δρ. — ὡς—γερομέρων=διότι ὑπῆρξαν. — ἀπάρτων τῷ τριηκοστῷ, ἐξαρτᾶται· ἡ γενικ. ἐκ τοῦ νοούμενου τὰ οὐνόματα. — καὶ δὴ=καὶ μάλιστα· ἐξαίρει· ἐμφαντικῶς τὴν πρότασιν. — ἐρ δὲ δὴ καὶ=μεταξὺ δὲ αὐτῶν προσέτι =atque in hic etiam. — ἐκδιδόται, λέγεται περὶ τοῦ πατρός, δοτις τὴν θυγατέρα του δίδει εἰς γάμον. — οἰκορ, τὴν περιουσίαν. — ὡς—εούσης=διότι ἦτο. — **225.** ὠθισμός, =σπρώξιμον, ἡ συνάντησις τῶν ἀγωνιζομένων. "Ιδ. IX 62 ἡδη ἐγένετο μάχη ἵσχυρή—ἐξ ὁ ἀπίκοντο ἐς ὡθισμόν — τοῦτο συνεστήκεε=δ ἀγώνις διήρχεσε Περὶ τῆς σημ. τοῦ συνεστήκεε ἴδ. x. 142. — ἐτεροιστό, ἐτεροιοῦν=μεταβάλλω, ἀλλάζοσ. — νεῦκος=ἀγών, πάλη μάχη. — ἀτρεχώρεον ὁπίσω, πλεονασμός. — παραμειθεσθαι τι=παρέρχομαι, διεβαίνω τι — κολωρός. = γήλοφος. — ὅπου,

"Ιδ. Γραμ. — ἐπὶ Λεωνίδη = πρὸς τιμῆν τοῦ Λεωνίδου. — ἀλέ-
ξασθαι=ἀποκρούω ἀπ' ἐμαυτοῦ, ὑπερασπίζω ἐμαυτόν.—ἐξ ἐραρτίνε
=ἐξ τοῦ ἐναντίου, ἀπέναντι (=ex adverso).—ἐπισπόμενοι φέφέπο.
μαι=καταδιώχω. — **226**, πρὶν ἦ, ἀττ. πρέν. — πρός τεν, τεῦ ἀττ. τινος. 226
"Ιδ. Γραμ. — ἀπίσται ἀττ. ἀφιῶσι. — ἐπὸδ μετὰ γενικ. = ἔνεκα. — ἐν
ἀλογίῃ ποιεύμενορ=ἀφορντιστῶν, ἀδιαφορῶν, μὴ λαμβάνων ὡς' ὅψιν. —
μηνημόσιον=μηνημένον. — **228**. θαφθεῖσι ἀττ. ταφεῖσι. — αὐτοῦ ταύτη, 228
ἀπαντῷ συνήθως οὕτω συνδεδεμένον=ἐνταῦθα εἰς ταύτην τὴν θέσιν.
"Ιδ. VI 16. — γράμματα=ἐπιγράμματα. — τῷδε, τῇδε=ταύτῃ=ἐν-
ταῦθα. — χιλιάδες τέτορες. Ἀκριβέστερον 3100. "Ιδ. x. 202. τέτορες
δωρ. τύπος ἀντὶ τέσσαρες. — ἀγγέλλειρ, ἀπαρέμφ. μετὰ σημασ. προσ-
τακτικῆς. "Ιδ. x. 141. — τῇδε. "Ιδ. ἀνωτ. (τῷδε). — φήμασι=νόμοις.
Οἱ Κικέρων ἐν ταῖς Τευσκουλαναῖς συζητήσεσι (Cicer. Tuscul. disp.)
οὕτω μεταφράζει τὸ ἐπίγραμμα:

Dic, hospes, Sparta, nos te hic vidisse jacentes
Dom sanctis patriae legibus obsequimur.

— ἀμειβόμενοι, ἀμειβέσθαι ὡς τὸ ἐνεργ. = ἀλλάσσω τόπον, εἰσέρχομαι.
ἐνταῦθα ἰσοδυναμεῖ τῷ διαβῆναι. — οὐκ ἔτ. Ιη=δὲν ἐβάσταξε, δὲν ἥτε-
λησε. — ἔξω ἦ, τὸ ἔξω συνδετέον τῷ ἦ ὡς ἐν τῷ πλὴν ἦ καὶ χωρὶς ἦ.
Συνήθεστερον ἐν τῇ σημασ. ταύτῃ συντάσσεται τὸ ἔξω ὡς καὶ τὸ
πλὴν μετὰ γενικῆς. — σφέας, αὐτοὺς (τοὺς "Ελληνας". Ἡ σύνταξις :
οἱ σφέας ἐπικοσμήσαντες ἐπιγράμματα καὶ στήλησί εἰσι. Ἀμφικτύο-
νες. — κατὰ ξειρίην=κατὰ φίλιαν=συμφώνως τῇ φιλίᾳ=διὰ τὴν φι-
λίαν. — **229**. Λέγεται Εὔρυτορ—οὐκ ἐθελῆσαι—κελεῦσαι—οἴχεσθαι— 229
διαγθαρῆσαι—λειψθῆσαι. Πάντα ταῦτα τὰ ἀπαρέμφατα ἔξαρτῶνται ἐκ
τοῦ λέγεται· ὡςτε τὶ ἀπαρέμφατα εἶναι; — παρεόρ, ἀπόλυτ. μετοχ. κατ' αἰ-
τιατ. = εἰ καὶ ἵτο δυνατόν. — κοινῷ λόγῳ χρησαμένουσι, κοινῷ λόγῳ
χρήσασθαι=δύμοφρονέειν, ίδ. κατωτ. — ἀποσωθῆσαι=σώους ἀτικέσθαι.
— μεμετιμένοι, ιωνικ. πιρακεῖμ. τοῦ μεθιέναι = ἀποστέλλειν, ίδ.
Γραμμ. — δρθαλμιῶντες, ὁ. δρθαλμιῶν = πάσχειν δρθαλμίαν, νο-
σεῖν τοὺς δρθαλμούς. — *ροστέειρ*=ἐπανέρχεσθαι εἰς τὴν πατρίδα. —
τὰ ἔτερα, ἀντὶ τὸ ἔτερον. — γράμμη διεγειχθέντας, ἀντίθετον: δύμοφρο-
νέοντας. — *Εὔρυτορ μὲρ* — Ἀριστόδημορ δὲ (κατωτ.), ἀνάλυσις τοῦ
ὅλου ὑποκειμ. τοῦ διενειχθέντας ὡσαύτως κατὰ αἰτιατικήν. — περιο-
δορ, ίδ. x. 219. 223. — τὸν εἴλωτα. Οἱ ιδιαγενεῖς δουλοπάροικοι τῶν
Λακεδαιμονίων ἔκαλοῦντο εἴλωτες. Οὗτοι κατεῖχον ἐν τῇ πολιτείᾳ
μέσην τάξιν μεταξὺ ἐλευθέρων καὶ δούλων· οἱ πλεῖστοι δ' αὐτῶν
ῶκουν ἐν τοῖς ἀγροῖς, ἐν τοῖς τῶν κυρίων των κλήροις, οὓς ἔκαλλιέρ-
γουν. Ἐποιεῖτο δὲ χρῆσιν τῶν εἰλώτων ἡ πολιτεία μάλιστα ἐν πο-
λέμῳ· καὶ ἐστρατεύοντο κατὰ ξηράν μὲν ὡς φίλοι παρέχοντες εἰς
τοὺς ὄπλιτας (Σπαρτιάτας) πᾶσαν βοήθειαν, κατὰ θάλασσαν δὲ ὡς

έρεται ἐν τῷ στόλῳ.—ὅκως=ώς, ὅτε. "Id. x. 237· IX 66, ὅπως ἡ συμβολὴ ἐγίνετο.—οὕχεσθαι φεύγοντα=ὅτι ταχέως ἔφυγεν. ὅμιλος =ἡ τῆς μάχης ταραχή.—λιποψυχέοτα, ὁ. λιποψυχέειν=ἐποβάλλειν τὸ θάρρος, λιποθυμεῖν.—εἰ μὲν rur ἵτε =ἔάν μὲν λοιπὸν ἥθελε συμβῆ.—ἀλρήσατα (ἀφθαλμιῶντα), μετοχή αἵτιολ.—ἀποροστέειν, ἐπανέρχομαι, ἐπιστρέφω εἰς τὴν πατρίδα μου.—χομιδὴ=ἐπάνοδος, ἐπιστρεφή.—δοκεῖν ἐμοί. Τὸ αὐτὸν ἀπόλυτ. ἀπαρέμφ. "Id. x. 173. 'Εκ τούτου ἔξαρταται ἡ ἐπομένη πρότατις (Σπαρτιῆται—προσθέσθαι), ἥτις τίθεται ἀντὶ τῆς: οὐχ ὅν σφι Σπαρτιῆται μῆνιν οὐδεμίαν προσέθεντο.—προσθέσθαι, μῆνιν προστίθεσθαι τινι κατὰ περίφρασιν ἀντὶ τοῦ μηνίειν τινι.—rurī δὲ=νῦν δὲ' ἔξαρτει τὴν πραγματικότητα ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ὑπόθεσιν.—τῆς μὲν αὐτῆς ἔχομένεον προφάσιος. Ή ἔννοια: 'Ο Αριστόδημος εἶχε τὴν αὐτὴν δικαιολόγησιν, ἦν καὶ ὁ Εὔρυτος ἀλλ' οὗτος δὲν ἥθελησε πνητάπασι νὰ κάμη χρῆσιν ταύτης ἔχεσθαι προφάσιος ισόδυναμεῖ τῷ ἐπιλαβέσθαι προφάσιος.—ἀργκαίως σφι ἔχειν=ἀνάγκην σφι εἶναι.—230. οἱ δὲ, δῆλοι. λέγουσιν αὐτόν. —ἔξεδρ=ἔξὸν=ἐν φέρτο δυνατὸν εἰς αὐτόν.—καταλαβεῖν τὴν μάχην τιρομένην=νὰ προφάσῃ τὴν μάχην ἐν φέρτοντο.—περιγεγένεσθαι=231 διασωθῆναι.—231. τοιάδε, συνδετ. τῷ πάσχων.—ἡτέμωτο, ὁ. ἀτιμοῦν=στερεῖν τινα τῆς ἐπιτιμίας, ἀτιμον καθιστῶ, κατασχύνω.—ὄντειδός τε. Περὶ τοῦ τε μετὰ τὸ οὔτε Ἡ. x. 8 — ἐρανὼ τινι πῦρ=δίδω εἰς τινα πῦρ νὰ ἀνάψῃ.—δ τρέσας (ὁ. τρέω=τρέμω ἐκ φόβου, φοβοῦμαι) Αριστόδημος, ὁ φευγάλας Αριστόδημος (). 'Ο νόμος ἀπήτει μένοντες ἐν τῇ τάξει οἱ Σπαρτιῆται νὰ νικῶσιν ἢ νὰ φονεύωνται, νὰ φέρωσι τὴν ἀσπίδα ἐπανερχόμενοι ἢ νὰ ἔχουμιζωσιν αὐτούς ἐπὶ τῆς ἀσπίδος νεκρούς. Οἱ μὴ ἐκπληρώσαντες τὸ καθῆκον τοῦτο, ἀλλ' ἥττημένοι ἐπανελθόντες εἰς τὴν Σπάρτην περιέπιπτον εἰς σκληρὰν ἀτιμίαν. Οἱ τοιοῦτοι ἐκχαλοῦντο τρέσαντες.—ἀρέλαβε. Τὰ καθ' ἔκαστα βλ. ἐν IX 71. τὸ ἀναλαμβάνω=ἐπανορθῶ ἀμάρτημα εἰς δὲ ὑπέπετον, ἀπαλλάσσομαι ὄνείδιας ἢ ἀτιμίας καὶ ἐπανέρχομαι εἰς τὴν πρώτην μου ἔντιμον θέσιν, ἀνακτῶμαι τὴν ἀπολεσθεῖσαν ὑπόληψιν μου.—τὴν ἐπερειχθεῖσαν αἵτινην, ἐπιφέρω αἵτινη = ἐνοχὴν δίδω, κατηγορῶ τινα· πρᾶ. VI 112 (ἐπέφερον αὐτοῖς μανίην).—232. τῷ εἴται, πόθεν ἔξαρταται τὸ ἀπαρέμφ. ;—ώς, αἵτιολ.—ἀπάγκασθαι, ἀπάγκω=πνίγω, ἀπάγκουμαι=ἀπάγκω ἐμχυτὸν.—233. τέως μὲν=ἐπὶ τινα

(¹) Βιβλίον φέρον ἐπιγραφήν «ο φευγάλας Αριστόδημος» ἔξεδρόθη πρὸ τινες χρόνου ὑπὸ τοῦ λογίου καθηγητοῦ τῶν Μαθητικῶν κ. Ἀνδρ. Σαρρῆ. Συνιστῶμεν τὸ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἄριστον τοῦτο βιβλίον εἰς τὴν ἐλληνικὴν νεότητα.

μὲν χρόνον ἀντίθ. ὡς δὲ εἶδον. — ὑπὸ ἀιαρχαιῆς ἔχόμεροι = ἐξ ἀνάγκης, ἀναγκαζόμενοι. — κατυπέρτερος = πολὺ ἀνώτερος, ὑπερέχων. — οὐτω δὴ, ἔξαίρει τὴν ἐπομένην πρότασιν. — ἐπειγομέρωρ ἐπὶ τὸν κολωνὸν = ἐν φῶ εἴσπευδον νὰ φύσασιν εἰς τὸν γήλοφον. "Id. x. 225 Κονγρο ἐπὶ τὸν κολωνὸν πάντες ἀλέες οἱ ἄλλοι πλὴν Θηβαίων. — ἀποσχισθέτες δὲ, ἀποσχιζεσθαι μέστ. = ἐμαυτόν. — σύσσορ συγκριτ. τοῦ ἄγγι = πλησίον. — λέγοντες τὸν ἀληθέστατον τῷν λόγῳ. "Id. x. 104. — ὡς = δὲ δῆλο. (ἐπειχεγεῖται τὴν ἀνωτ. πρότ.). — γῆρ τε καὶ ἕδωρ. "Id. VI 94. — ὑπὸ δὲ ἀιαρχαιῆς ἔχόμεροι, ὡς ἐν x. 233. — ἀπικοιατο μετὰ τὸ ἔδοσαν. Ἀλλαγὴ ἐγκλίσεων. — τρῶματος, τρῶμα ἄπτ. τραῦμα = ἡττα, ὡς καὶ ἐν VI 132 — ὁστε = διότι πρόβλ. x. 172 (ώς). — τὰ πάρτα εὐτύχησαρ, "Id. VIII 60 τὰ ἄλλα εὐτύχησομεν. — τίκειν τιὰ στίγματα = σημεῖα ἡ ἐγκαύματα ποιῶ τινι. Βασιλήια δὲ οἱ φέροντα τὴν βασιλικὴν σφραγίδα. Πρόβ. x. 35 στιγέας ἀπέπεμψε τίξοντας τὸν Ἑλλήσποντον. — χρόνῳ μετεπειτερ = χρόνῳ ὑστερον (x. 113). δῆλο. κατὰ τὸ ἔχον τοῦ ἔτους 431 π. Χ. ὅτε οἱ Θηβαῖοι στραγγοῦντος τοῦ Εύρυμάχου αἰφνιδίως κατέλαβον τὴν πόλιν τῶν Πλαταιέων. — **234.** εἰς ἀπτ. εἰ. — τεχμαίρομαι τῇ ἀληθείᾳ, τεχμήσθαι 234 τι = ἐκ τίνος συμπεράνω, καταλαμβάνω, κρίνω, ἔξαγω (= σταθμοῦσθαι τινι x. 11). Περὶ τούτου "Id. x. 209. — κόδοι — καὶ ὄχοιοι. Παρ' Ἡροδότῳ πολλάκις εὑρίσκονται συνδεδεμέναι αἱ εὐθεῖαι καὶ αἱ πλάγιαι ἐρωτ. ἀντιωνυμίαι — τοιοῦτοι τὰ πολέμια, πρόβ. x. 9 ὀριστοι τὰ πολέμια, x. 238 ἀγαθοὶ τὰ πολέμια. — εἴτε = ἡ ἐάν. — εἰδήσεις, μέλ. τοῦ οἴδα. — μάλιστά κη = κατὰ προσέγγισιν, περίπου πρόβλ. VIII 8. — τέω ἀπτ. τίνι. "Id. Γραμ. — ἀπονητότατα, ἐπίρ. (ἐκ τοῦ ἀπόγνητος ἀπτ. ἀπονος) = μετ' ἀλλαγήστου κόπου. — χειρ = τὰς διεξόδους τῷν βουλευμάτων ἔχειν = ἐπίστασθαι: διέκοδος = ἔκδοσις, ἀποτέλεσμα, ἔκβασις: βούλευμα = ἀπόφασις, σκοπός, σχέδιον. — οἰα γερόμερος = περὶ τοῦ οἰα μετὰ μετοχ. "Id. V 35. — **235.** εἰ. δῆλο = ἐὰν ἀληθ. 235 νος. — συμβουλεύεσθαι μοι. συμβουλεύεσθαι τινι = ζητῶ περὶ τίνος τὴν συμβουλήν τίνος, ἐρωτῶ τὴν γνώμην τίνος. — προθύμως = σπουδαῖος, ποθαρῶς. — εἰς-ἀποστελεῖας: ἀπάντησις εἰς τὴν ἐρώτησιν: τέω τρόπῳ τῶν ἀνδρῶν τούτων ἀπονητότατα ἐπικρατήσομεν; — ἐπ' αὐτῇ = πληγῶν αὐτῆς (τῆς παραλίας τῆς Λακωνικῆς). — Κύθηρα, περὶ τῆς πτώσεως "Id. x. 227. — φρεσόντων εἶναι προτακτική τὸ ὑποκείμ. νοεῖται ἐκ τοῦ ἀνωτ. νέας τριακοσίας. — πολέμου οἰκητῶν, δῆλο. πολέμου τοιούτου, ἔνεκα τοῦ δόποιου δὲν θὰ ἦτο εἰς τοὺς Σπαρτιάτας δυνατὸν ή παράσχωσι τοῖς ἄλλοις Ἑλλησι βοήθειαν, ἀφ' οὐ θὰ ἤσαν ἡναγκασμένοι νὰ ἀμύνωνται τοὺς πολεμίους ἐν τῇ Λακεδαιμονί. — ηδη τότε. — μοῦρον = μεμονωμένον. — τῷν γερομέρων πόθεν ἔξαρταται γενικὴ αὐτη; — προσδέκειο ἀντὶ τοῦ ἀνωτ. 21 προσδόκα. — **236.** οὐδὲ

ἀραγρωσθῇ=ἀναπεισθῇ. "Ιδ. x. 7 ως δὲ ἀνεγνώσθῃ Ξέρξης στρατεύεται ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα (ἀνεγνώσθη = ἐπείσθη νά...). — ἐρδεχόμενος, ἐνδέκεσθαι = ἀποδέχομαι, παραδέχομαι, ἔγκρινω, ἐπιδοκιμάζω. — φθορέουσι = διάκεινται δυσμενῶς. — στυγέουσι = μισοῦσι, φοβοῦνται. — τὸ κρέσσον, ἔρμήνευστον κατὰ τὸ ὑγιαῖνον (κ. 223), τὸ ὑπομένον (κ. 209), τὸ ἀπολλύμενον (κ. 223). — ἐπὶ τῆσι = τύχησι, ἡ ἐπὶ μετὰ δοτικ. δηλοῖ τὸ ἄμεσον πληρόν: συνηθέστερον ἀπαντᾷ ἐν τοικύτῃ σημασίᾳ ἡ πρὸς μετὰ δοτ. (ἐπὶ τῷ σίτῳ = πρὸς τῷ ἄρ-ῳ, μετὰ τοῦ ἄρτου). — τῷ^{τῷ} νέες τετρακόσαι = ἡμῶν τῶν ὅποιων — ἐκ τοῦ στρατοπέδου, στρατόπεδον = στόλος. — ἀξιόμαχος = ἄξιος, ἴκανός, ἰσοδύναμος ἐν πολέμῳ ἡ μάχη. — δυσμεταχειρίστος = δυσπρόσθλητος, δύσκολος πρὸς καταπολέμησιν. — ἀρχὴν οὐκ. Συγχ. παρακολουθεῖται ὑπὸ ἀρν. μορίου καὶ τότε σημαίνει παντάπαι, παντελῶς, οὐδόλως. διαιπάνω ἐνταῦθα ἐπὶ στρατιωτικῆς ἐννοίας = ἀποσπῶ, ἀποχωρίζω, λαμβάνω μέρος τοῦ στρατεύματος. — ἔκειτοι, τοῖς εἰς Κύθηρα πεμφθεῖσι (κ. 235). — τὰ σεωντοῦ (δῆλ. πρήγματα) εἰς τιθέμενος = διευθετήσας δὲ καλῶς τὰ ἴδικά σου πράγματα. γράμμη ἔχει = εἶναι ταῦτας τῆς γνώμης. — ἀτιπολέμος = πολέμιος. — ἐπιλέγονται = φοβεῖσθαι. — τῇ τε στήσοται πόλεμοι. "Ιδ. x. 175. — πέρι πολλάκις αἱ προθέσεις τίθενται κατόπιν τῆς λέξεως, ἢν διορίζουσιν, ὅποτε ἀνατίθεζονται τὸν τόνον (ἀναστροφή). — τρῶμα = ἡπτα πρόβλ. καὶ x. 218. — ἀκέσοται· ἀκέσουμαι = θεραπεύω, ἐπανορθῶ, ἀποκαθίστημι. —

- 237** 237. ἐλπεται, ἐλπίζει (πρᾶ. x. 218, ἐλπεσθαι = ἐλπίζειν = ἀναμένειν. "Ιδ. VI 109. — ἐσσοῦνται ἀπτ. ἡπτᾶται. — ἐρδέξομαι τὴν αὐτὴν σημασίαν Ἡδ. x. 236. — δκως = δτι, ὡς πρόβλ. x. 229. — τοῖνι λεγομένοισι σταθμούμενος, σταθμοῦσθαι τινι = τεκμαίρεσθαι τινι. "Ιδ. x. 234. — τοῖσι λεγομένοισι. Μετογὴ παρατατ. Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει καὶ τὸ ἐν x. 209 τὰ λεγόμενα. — ἐκ (= ὑπὸ) τούτον, συνδετ. τῷ τοῖσι λεγομένοισι. — τῷ ἔοτε. Περὶ τῆς σημασίας τοῦ τὸ ἐδὼν Ἡδ. x. 209. — συμβονιένεσθαι τινι, Ἡδ. x. 235. — τοῦ ἀστοῦ, ἀστὸς = πολιήτης. — ὑποθέσιο, ὑποτίθεσθαι = συμβούλευων, παραινῶ. — πρόσω τῆς ἀρετῆς ἀρήκω = ἔχω φύσεις εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἀρετῆς. Πρόβλ. x. 9 οὐκ ἐς τοῦτο θράσεος ἀνή· ει. — εὐμερέστατον = κατηγορούμενον ἐπιθετον κατ' οὐδέτερον γένος ἑνίκου (οὐσιαστικῶς λαμβανόμενον), διότι δηλοῦ ὀλόκληρον τὸ εἶδος καὶ οὐχὶ ὠρισμένον τι καὶ μερικόν. — κακολογία = τὸ νὰ λέγῃ τις κακὸν περὶ τίνος. Περὶ τῆς ἀναστροφῆς τῆς προθέσεως Ἡδ. ἀνωτέρω. — ἔοτεος ἐμοὶ ξείρου ἀντὶ τῆς αἰτιας (έόντα), ἐτέθη γενικὴ ἀπόλυτος δηλοῦσα αἰτίαν. — ἔχεσθαι = ἀπέκειθαι ἐπόνται, τῆς κακολογίας. — τίτα, περὶ τῆς σημασίας τοῦ τίς = ἔκχεισθαι = δῆλ. τῆς κακολογίας. — τίτα, περὶ τῆς σημασίας τοῦ τίς = ἔκχεισθαι = δῆλ. τῆς κακολογίας. — τίτα, ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ τὴν κεφαλήν. — ἀποταμότας, συμφωνεῖ πρὸς τὸ νοούμενον ἀντικείμενον τοῦ ἔκχεισθαι = δῆλ. τῆς κακολογίας.
- 238** στος Ἡδ. VI 9. — 238. Λεωνίδεω, ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ τὴν κεφαλήν. — ἀποταμότας, συμφωνεῖ πρὸς τὸ νοούμενον ἀντικείμενον τοῦ ἔκχει-

λευσσε, δῆλ. τινας.—ἀρασταυρόω=ἀνασκολοπίζω=παλουκώνω.—δῆλά
μοι, δῆλ. γέγονε.—έρ δὲ καὶ τῷδε, δῆλ. τῷ τεκμηρίῳ. Περὶ τοῦ ἐν
δὲ καὶ μετὰ τοῦ ἄλλος ἴδ. x. 224. — ἐθυμώθη, θυμούσθαι=όργιζε-
σθαι.—οὐ γάρ ἄρ— παρεόμησε, εἰ μὴ πάντων δὲ μάλιστα ἀνδρῶν
ἐθυμώθη Λεωνίδης.—τομίζουσι=ἔθεις ἔχουσι. — τῷν ἕγω οἴδα, ἔξαρτε-
ται ἐκ τοῦ μάλιστα=τούτων τῶν ἀνθρώπων, οὓς ἔγω οἴδα.—ἀγα-
θοὺς τὰ πολέμια, ἴδ. x. 234 τοιούτοις τὰ πολέμια.

9. Αἱ περὶ Ἀρτεμίσιον ναυμαχία (VIII 1—26).

VIII. 1. ἐς τὸν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντες· περὶ τοῦ τάσσειν ἐς
ἴδ. VII 21. Γνωστὸν ἡμῖν εἶναι ἐκ τοῦ VII 175, ὅτι ὁ Ἐλληνικὸς στό-
λος εἶχε καταλάβει τὸ Ἀρτεμίσιον. — παρέχομαι, τί μέσον εἶναι;
— ἐπό τε ἀρέτης, ὑπὸ μετὰ γενικῆς=ἔνεκα.—ἄπειροι—ἰόρτες, ἐνδο-
τικὴ μετοχή.—τῆς ναυτικῆς, δῆλ. τέχνης διὰ τί;—Χαλκιδέες οὐ-
τοὶ ως κληροῦχοι τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων ἵσταν ὑποχρεωμένοι νὰ
ἐκτελῶσι στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. "Id. VI 100.—Λακεδαιμάνιοι, οἱ
κάτοικοι τῆς Λακωνικῆς (οὐχὶ οἱ Σπαρτιᾶται).—σφι, τοῖς "Ἐλλησι.

- 2. ἐπ' Ἀρτεμίσιον. Περὶ τῆς θέσεως τοῦ Ἀρτεμίσιου ἴδ. VII 176.

— εἴρηται μοι, ἴδ. x. 1.—πάρεις ἀττ. χωρίς.—τὸ μέριστον χράτος=
sumptum imperium.—οὐκ ἔφασαρ = ἡρνήθησαν. — ὁ Λάκων, δῆλ.
στρατηγὸς τοῦ Λακωνικοῦ συμμαχικοῦ στρατεύματος.—λέσσειν, δῆλ.
ἔφασαν. — στράτευμα = ναυτικὸς στρατός. — 3. πρὶν ἦ, ἀττ.

πρίν. — πέμπειν, ως ὑποκείμενον νοεῖται τοὺς "Ἐλληνας. Περὶ τούτου ἴδε VII 145. 157. — ἐπὶ συμμαχίην, ἦ ἐπὶ μετ' αἵτια-
τικῆς μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ἥρμάτων δηλοῖ τὸν σκο-
πόν. Πρᾶλ. VII 131 ἀποπεμφθέντες ἐπὶ γῆς αἴτησιν.—ώς=ὅτι —

χρεὸρ ἀττ. χρεών (ἐστι).—άρτιβαιρω=βαίνω ἐναντίον, ἀνθίσταμαι.
μέγα πεποιημένοι=περὶ πολλοῦ πεποιημένοι.—έδεοτο, ὑποκείμ. οἱ Ἀ-
θηναῖοι.—αὐτῶν, τῶν συμμάχων — ως διέδεξαν (ἀττ. διέδειξαν), δια-
δείκνυμι ἐπιτεταμένον ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ δείκνυμι=δείκνυώ φανερῶς.

— διωσμένοι=ἀπωθήσαντες, ἀποκρούσαντες.—περὶ τῆς ἐκείνου, δῆλ.
γῆς (τῆς μικρᾶς Ἀσίας).—πρόφρασίν τι προΐχεσθαι=προβάλλειν τι
ως πρόφρασιν, προφασίζεσθαι τι.—ἀπειλοτο Λακεδαιμονίους. Περὶ

τῆς συντάξεως τοῦ ἀπαιρέεσθαι (ἀττ. ἀφαιρεῖσθαι) πρᾶλ. VII 104.—
ὕστερον. Μετὰ τὴν ἀλωσιν τοῦ Βυζαντίου (477 π. X.).—4. οἱ καὶ

ἐπ' Ἀρτ. "Ελληνες ἀπικόμενοι—δρησμὸρ ἐβούλενορ· καὶ (=ώσαύ-
τως), ως δῆλ. οἱ ἐν Θερμοπύλαις. Πρᾶλ. VII 207· οἱ δὲ ἐν Θερμο-
πύλῃσι "Ελληνες—καταρρωδέοντες ἐβούλευοντο περὶ ἀπαλλαγῆς.—
καταχθείσας, κατάγεσθαι παθ:=προσορμίζεσθαι (λατ. appellari) ἐνεργ.
κατάγειν νέα=προσορμίζειν ναῦν (λατ. navem appellere).—ἐς τὰς
Ἀφετάς Ἀφετάι, πόλις εὐλίμενος τῆς Θεσσαλικῆς· Μαγγησίας, λα-

θεῦσα τὸ δνομα ἀπὸ τοῦ ἐξ αὐτῆς ἀπόπλου τῶν Ἀργοναυτῶν («ώς ἀν ἀφετήριόν τι τῶν Ἀργοναυτῶν». Ἀντιθέτως πρὸς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Στράβωνος λέγοντος ὅτι ἔκειτο πλησίον τῶν Παγασῶν, ὁ Ν. Γεωργιάδης (Θεσσαλία σ. 176) ὑποστηρίζει ὅτι αἱ Ἀ. πρέπει νὰ τοποθετηθῶσιν εἰς τὴν ἀντιτέραν ἀκτὴν κατὰ τὴν Ἀφησον, τὸ ἐπίνειον τῶν χωρίων Νεοχωρίου καὶ Νιέζου.—παρὰ δόξα—ἡ ὡς αὐτοὶ κατεδόκεον, πλεονασμός ὁμοίως τοιούτος ἀπαντᾶ καὶ ἐν I 79 ὡς τῷ Κροίσῳ παρὰ δόξαν ἔσχε τὰ πρήγματα ἡ ὡς αὐτὸς κατεδόκεε.—τὰ πρήγματα τῶν βαρβάρων, ἡ δύναμις τῶν βαρβάρων.—ἡ ὡς. Παρὰ τοῖς ἀττικοῖς μόνον ἥ.—κατεδόκεον, ἡ πρόθεσις ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος, ὡς καὶ ἐν τῷ καταρρωδήσαντες.—δρησμὸς (ἀττ. δρασμὸς ἢ. διδράσκειν)=δραπέτευσις, φυγή.—ἔσω ἐς τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἑλλάδος, εἰς ἔνα τῶν λιμένων τῆς Πελοποννήσου.—ὑπεκθέονται, ἢ. ὑπεκτίθεσθαι=κρυφίως φέρειν εἰς ἀσφάλειαν, φυγαδεύω καὶ εἰς ἀσφαλῆ τόπον φέρω.—ἐπειθορ, αὐτόν.—ἐπ’ ὧ τε (ἀττ. ὃ ἐφ’ ὧ τε)=ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅτι.—5. ἐπιχειρεῖ=βραδύνειν, χρονοτρίβειν.—παρ’ ἐωντοῦ=ἐξ μέρους του, ἐξ ἴδιων του.—δῆθερ δηλοῖ ὅτι τὸ λεγόμενον δὲν εἶναι ἀληθές.—οἱ δοτ. τοῦ ποιητ. αἰτίου.—ἥσπαιρε μοῦρος=δό μόνος ὅστις εἰσέτι ἀνθίστατο. — ἐπομόσας ἐπόμνυμι = διαβεβαιῶ ἐνόρκως.—μείζω ἀττ. μείζω.—ηγόρευε—πέμπει· ἡ ἀλλαγὴ τῶν χρόνων παρ’ Ἡροδότῳ εἶναι οὐχὶ σπανία.—πληρέστερος δώροισι=διαφθαρέντες δώροις, πεισθέντες δώροις. — ἐλάρθαρε ἔχωρ=κρυφίως κατεῖχεν. — ἀλλά, διότι ἐν τῷ ἐλάνθισμε (οὐχ ἐγένετο φανερός) ἐνυπάρχει ἀρνητικὴ ἔννοια. — ηπιστέατο, ἐπίστασθαι=νομίζειν. "Id. κ. 10. 25. — ἐπὶ τῷ λόγῳ τούτῳ = πρὸς τοῦθν τὸν τὸν σκοπόν.—6. δεῖλη πρώτη. Ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Ὁμήρου ἡ φυσικὴ ἡμέρα διηγεῖτο εἰς τρία μέρη, ὡν τὸ μὲν πρῶτον ὡνομάζετο ἡώς (ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου μέχρι μεσημβρίας), τὸ δεύτερον ἐλέγετο μέσον ἡμέρα καὶ τὸ τρίτον δεῖλη ἡ ποτὶ ἔσπερον. Ἡ ἐπὶ Ὁμήρου πρώτη καὶ ἡ τελευταῖα διαιρέσις ὑποδιῃρέθησαν ὑστερον εἰς δύο ἑκάτερα μέρη· καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος τῆς ἡōς ὡνομάσθη πρωτὶ ἡ πρώτη τῆς ἡμέρας (6—10 π.μ.), τὸ τελευταῖον δὲ πληθύοντος ἀγορᾶς ἡ περὶ πλήθουσαν ἀγορὰν (10—12 π. μ.). Τὸ μέσον ἡμέρα τοῦ Ὁμήρου ὡνομάσθη ὑστερον μεσημβρία, μέσον ἡμέρας, ἡ μέση ἡμέρα (12η). Τὰ δύο δὲ μετὰ μεσημβρίαν μέρη ὡνομάζοντο δεῖλη πρωτία (12—2 μ. μ.) καὶ δεῖλη ὄψις (2—4 μ. μ.). — ἀπίκατο, περὶ τοῦ τύπου τούτου Ἰδ. Πραμ.—τανλοχέειρ = εἶναι ἐπ’ ἀγκύρᾳ. — ἰδότες, διότι αἱ Ἀφεταὶ δὲν ἀπέχουσι πολὺ ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου. "Idε χάρτην. — ἐπιχειρεῖειρ, δῆλη αὐτῆσι. — ἐκ τῆς ἀρτίης = ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἀπέναντι (λατ. ex adverso). Ἀντὶ τοῦ ἐξ ἐρατίης κ. 7.—ἰδόκεε=ἐφαίνετο καλόν. — εὐφρόρη=γύξ. — δῆθερ = πράγματι,

ἀληθῶς. — ἔδει δὲ μηδὲ πυρφόρου περιγενέσθαι = ἐπρεπε δὲ νὰ μὴ σωθῇ οὐδὲ πυρφόρος. Ὁ πυρφόρος ἵτοι ἴερες διατηρῶν ἐν τῷ στρατῷ τῶν Λακεδαιμονίων ἀκόμητον τὸ ἴερὸν τῶν θυσιῶν πῦρ. Ἡ φράσις ἔδει δὲ μηδὲ πυρφόρου περιγενέσθαι εἶναι πχροιμία λεγομένη ἐπὶ ὄλοσχεροῦς ἡττῆς (δῆλ. νὰ μὴ μείνῃ ἡσυθοῦντι). — τῷ ἐκείνωρ λόγῳ = κατὰ τὴν κρίσιν ἐκείνων (τῶν Περσῶν). — 7. πρὸς ταῦτα = συμφώνως πρὸς ταῦτα, 7 δῆτεν. — ἀποχρήτω = ἀποχωρίζω. — ἔξωθεν Σκιάθου, πρὸς βορρᾶν δῆλ. τῆς Σκιάθου, διτι δῆθεν διευθύνονται πρὸς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον. Περὶ τῆς θέσεως τῆς νήσου Σκιάθου ἴδ. τὸν χάρτην. — ὡς ἂρ μὴ ὀφθέωσι. Ὁ ἀνὸν ἐν ταῖς μετὰ τοῦ ὡς καὶ ὅπως τελικαῖς προτάσεσιν εἶναι συνηθέστερος ἢ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς. — περιλάβοιεν δῆλ. τοὺς "Ελληνας. — οἱ μὲν — σρεῖς δέ εἶναι τὰ μέρη τοῦ ὑποκειμένου τοῦ περιλάβοιεν (οἱ Πέρσαι). — ταύτη = ἔκει (εἰς τὸν Εὔριπον). — ἐφέπεσθαι = καταδιώκειν. — εἰς ἐναρτίνε = ἐκ τῆς ἀντίτης (x. 6). — αὐτοὶ, τὸ κύριον σῶμα, ἡ κυρία δύναμις (x. 14). — ταύτης τῆς ἡμέρης, ἡ γενικ. δηλοῦ τὸν χρόνον. — ἐπιθήσεσθαι, διὰ τὸ κατὰ χρόνον μέλλοντα; Περὶ τοῦ ἐν νόῳ ἔχειν ἴδ. x. 8. — οὐδὲ πρότερον ἢ = οὐ πρότερον πρίν. — τὸ σύρθημα (συν = θεσθαι) = τὸ συμπεφωνημένον σημεῖον. — ὡς ἡκόντων = δτ! εἰχον φθίσει. — ἀριθμὸν = ἀριθμησιν, ἐπιθεώρησιν. — 8. ηγράρ, περὶ 8 τοῦ τοιούτου γάρ ἴδ. x. 5. — ταυηγία (ἄγνυμι). — τῇ κατὰ τὸ Ηγελιον γενομένη. Κατὰ ἐπιγενομένην τρικυμίαν ὁ Περσικὸς στόλος παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Ηγελίου καὶ παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Σημιάς ἀπώλεσε περὶ τὰς 400 ναῦς. Πρβλ. VII 188—190. — περιεθάλετο, περιβάλλεται = κτῶμα, κερδίζω. — 'Er δὲ τούτω τῷ χρόνῳ, ἐν τῷ οὗτοι ἀριθμὸν ἐποιεῦτο τῷτε τεῶν... οὗτος ὁ Σκυλλίνης ἐν τῷ μὲν εἰχε ἄρα καὶ πρότερον αὐτομολήσειρ ἐξ τοὺς "Ελληνας, ἀλλ' οὐ γάρ οἱ παρέσχε ὡς τότε = ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ.... οὗτος ὁ Σκυλλίης αὐτομόλησε εἰς τοὺς "Ελληνας· ἐν νόῳ μὲν εἰχε ἄρα καὶ πρότερον αὐτομολήσειν. ἀλλ' οὐ γάρ οἱ παρέσχε ὡς τότε. — ἄρα = δῆλα δή, λοιπόν. — αὐτομολήσειρ, περὶ τοῦ ἀπαρεμφ. κατὰ χρ. μέλλοντα ἴδ. x. 7. αὐτομολῶ = δραπετεύω ἐκ τοῦ στρατοῦ καὶ καταφεύγω εἰς τὸν ἔχθρον. — ἀλλ' οὐ γάρ. Τὸ μάρια ἀλλὰ γάρ συνδέονται οὕτω — κατ' ἐπανόρθωσιν — ὡς εἰ ἔλεγεν: ἀλλ' οὐκ αὐτομόλησε· οὐ γάρ οἱ παρέσχε ὡς τότε. — οἱ παρέσχε, δῆλ. αὐτομολέειν. Τὸ ἀπρόσωπον παρέχοι μοι (= πάρεστι ἢ ἔξεστι μοι) ὡς ἐν x. 100. — δτεω ἀττ. δτψ. — τὸ ἐντεῦθεν, ἔχει χρον. σηματίαν = ἀπὸ τώρα, μετὰ τοῦτο. — ἔτι = ἐν τέλει, τέλος. — ὡς = δτι. — ἀρέσχε = ἀγένδυ. — μάλιστά κῃ (ἀττ. πη) = περίου. — τούτοις, πχράθεστις = ἵσαν οὗτοι στάδιοι. — ἵκελος = εἴκελος = δύοις. — μετεξέτερα = τινά, ἔνια κείται ὡς παράθεσις εἰς τὸ τὰ δέ. — γρώμη μοι ἀποδεέχθω (φ. ἀποδείκνυμι) ἀποδείκνυσθαι γνώμην = λέγω, ἔκφαίνω τὴν γνώμην μου. — 9. Λόγον ἔωντῷ διδόραι = ἀναλογίζο-

μαι, διαλογίζομαι κατ' ἐμαυτόν, διασκέπτομαι. — ἵρικα, ὑποκείμενον εἶναι τὰ ἀπαρέμφατα πορεύεσθαι καὶ ἀπαντᾶν. Πρβλ. VI 101 ἔπειτεν ἐνίκα τὸ μὴ ἐκλιπεῖ τὴν πόλιν.—*αὐλίζεσθαι*=διέργομαι τὴν νύκτα (=pernoctare).—*ρύκτα μέσην παρέτας*, μετὰ τὰ μεσάνυκτα. Πρβλ. VIII 183 ἐπέπλωον πάσχει τῆς νησὶ ἔνδεκα ἡμέρας παρέτες.—περιπλωούσῃ τῷ *reŵr*. "Id. x. 7 καὶ 8.—ώς οὐδεὶς σφι ἐπέπλωε, ἐκ τοῦ στόλου δῆλ. τοῦ σταθμεύοντος παρὰ τὰς Ἀφετάς." Id. x. 4. 6.—δεῖλη ὄψιν· ἀντίθ. δεῖλη πρωτή. "Id. x. 6.—*γυνλάξαρτες*=ἐπιτηρήσαντες=ἀναμείναντες, καρδοκήσαντες.—*ἀπόπειρα* - ποιέεσθαι=δοκιμάζειν τίνι τρόπῳ μάχονται.—*αὐτῶν ἔξαρτᾶται* μόνον ἐκ τοῦ τῆς μάχης καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ διέκπλου.—*μάχη*=ὅ τρόπος τοῦ μάχεσθαι.—
 10 *διεκπλόουν*. Περὶ τούτου *Id.* VI 12.—**10.** πάργη ἀττ. πάνυ.—*μαρίνη* ἐπενείκοντες. Πρβλ. VI 112 οἱ δὲ Πέρσαι—τοῖσι· Ἀθηναίοις *μαρίνη* ἐπέφερον καὶ πάγχυ δειθρίαν δρῶντες αὐτοὺς δλίγους καὶ τούτους δρόμῳ ἐπειγομένους. Τὸ ἐπενείκοντες εἶναι ἀόρ. τοῦ ἐπι-φέρω *οἴσω*, *οἴσομαι*, *ἥνεικα*, *ἐνεῖκαι*, *ἥνεικάμην*, *ἐνήνειγμαι*, *ἥνει*, *θην*).—*ἀρεῖγον* ἀνάγειν=ἄγω τὸ πλοῖον ἀπὸ τῆς παραλίας εἰς τὸ πέλαγος, ἐκπλέω. —*οἰκότα κάρτα ἐπιποναρτες*. "Id. x. 3 (δεῦθα νοεῦντες)· οἰκός ἀττ. εἰκός=εὖλογον, φυσικόν.—*ἐκυκλοῦστρο*=ἐπεχείρουν κυκλοῦσθαι=τοποθετοῦμαι κακόλω τινός, περικυκλῶ τινα κυκλοῦσθαι ἐς μέσοι, κατὰ βραχυλογίαν παραλειπομένου κινήσεως σημαντικοῦ ῥήματος.—*συμφρεῖτι ποιέεσθαι*". Id. V 35. VIII 10. 69. 100.—*ἐπιστάμενοι*. "Id. x. 5.—*ἡδοισι*=*ἡδομέροισι* ἦν τὸ γιρόμερον, ἔστι τι ἢ γίγνεται τι ἐμοὶ *ἡδομένῳ*, =περιποιεῖ, παρέχει τι εἰς ἐμὲ χαράν, ἡδονήν. Πρβλ. IX 46 *ἡδομένοις* ἡμῖν οἱ λόγοι γίγνονται καὶ ἔτοιμοι εἰμεν ποιέειν.—*ἄμιλλαρ ποιέεσθαι*=*ἄμιλλάσθαι*. Τὸ μέσον ποιοῦμαι μετ' ἀφηρημένων οὐσιαστικῶν συναπτόμενον ἀποτελεῖ περίφρασιν *ἰσοδύναμον* τοῖς ἀντιστοιχοῦσιν ἐνεργητικοῖς ἢ μέσοις ῥήμασιν. —*αὐτὸς ἔκαστος*, *Id.* VII 19.—*λάμψεται* ἀττ. λήψεται (*λαμβάνω*, μέλλ. λάμψομαι, παρκλελάβηκα, λέλαμψαι διαλελαμψένος, ἐλάμψθην).—*Ἀθηναῖοι ἔξαρτᾶται* ἀπὸ τοῦ λόγος.—*αὐτοῖσι*, Πέρσησι. "Η ἔννοια: Καθ' ἀπαντὰ τὸν στόλον τῶν Περσῶν λόγος ἐγένετο περὶ τῶν Ἀθηναίων.—*στρατόπεδον*, ἐνταῦθα ὡς καὶ ἐν x. 41=στόλος· ἐτέθη δὲ κατὰ πληθυτικὸν ἀριθμόν, διότι ὁ στόλος ὁ Περσικὸς ἦτο διηρημένος κατὰ ἔθνη".—
 11 **III.** ὡς ἐσήμηρε, δῆλ. ὁ σαλπιγκής. Πρβλ. *κατωτέρω* 13 δεύτερα δὲ *σημήναντος*.—*ἀρτίπρωροι*=*γερόμεροι*, ἀντίπρωροι=ὅ ἔχων τὴν πρῶραν ἐστραμμένην πρός τινα.—τὰς πρύμνας συνήγαρον. Εἶχον συγκεντρώσει τὰς πρύμνας τῶν πλοίων εἰς τὸ μέτον οὕτως, ὥστε νὰ ἀποτελῶσι ταῦτα κύκλον· ἡ τοιαύτη δὲ παράταξις ἐκαλεῖτο κύκλος.—*ἔργον ἔχοντο*, ἔχεσθαι τινος=πιάνομαι ἀπό τινος.—*ἐρ δίλγω περ ἀπολαμφέτες* (ἀττ. ἀποληφθέντες)=εἰ καὶ περιωρίσθησαν εἰς στενόν

τινα χῶρον. Ἀντὶ τοῦ περ οἱ Ἀττικοὶ θὰ ἔλεγον καίπερ. Ἀπολαμ-
φθέντες=κωλυθέντες (λατ. intercepti)· ἐν ίμοις σημασίᾳ κεῖται ἐν
x. 76.97. — καὶ κατὰ στόμα=πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, κατὰ πρό-
σωπον, ἀντικρύζοντες. — ἀριστήσ, τὸ βραχεῖον τῆς ἀνδρείας. — ἐτε-
ραλκεώς=ἄνευ διακεκριμένου ἀποτελέσματος, οὕτω δῆλος. ἀγωνίζεσθαι
ώστε ἡ νίκη κλίνει ποτὲ μὲν εἰς τὸ ἐν ποτὲ δὲ εἰς τὸ ὄλλο μέρος. —
πολλὸν ἀττ. πολὺ ἐπέπρ. σημασίᾳ (=μάλα) πρᾶλ. καὶ V 102. VI
129. — παρὰ δόξαν. Πρᾶλ. x. 4. Οἱ Πέρσαι δὲν προσεδάκων τοσαύ-
την πεισματώδη ἀντίστασιν. — τῷρ σὸν βασιλέων Ἐλλήνων ἐόντων.
— τῶν ἐόντων Ἐλλήνων σὺν βασιλέϊ. — **12.** εὐφρόνη, id. VII 56. — τῆς
ῶρης γεν. μεριστική ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ μέσον θέρος. ὥρη = ἡ ὥρα τοῦ
ἔτους — ὑδωρ=βροχή. — ἀπλετος = καθ' ὑπερβολὴν μέγας, ἅπειρος,
ἀμέτρητος. — εἰλέορτο συνεωθοῦντο. — ἐτάρασσον=συνετάρασσον, διε-
τάρασσον, ἀνεκάτευον. — τοὺς ταρσοὺς τῷρ κωπίων = τὰ κατὰ
τὰ ἄκρα τῶν κωπῶν πλατέα μέρη. — οἱ στρατιῶται οἱ ταύτῃ, ἡ
ἐκεῖ (εἰς τὰς Ἀφετὰς) οὖσα ναυτική δύναμις. — κατιστέατο ἀττ. καθί-
σταντο· ἐς φόδνον καθίστασθαι=φοβεῖσθαι. — ἐλπίζοντες, ἐλπίζειν=προσ-
δοκῶν, πιστεύειν. — πάγχυν ἀττ. πάνυ συνδετ. τῷρ ἐλπίζοντες. — ἐς οἴα κακὰ
ῆκον. Ἐν τῷρ ἐλπίζοντες, ἐνυπάρχει ἄμα καὶ ἡ ἔννοια τῆς σκέψεως. —
πρὶν ἡ καὶ. Id. x. 3. — ἀρατεῦσαι, ἀναπνέειν=ἀπολαύειν ἀνέσεως, ἔχειν
ἀνάπαυλαν, κοιν. ἀναστίνω. — κατὰ Πήλιον, id. x. 8. — ὑπέλαθε, δῆλος. αὐ-
τοὺς=εὐθὺς ἐπήκολούθησε. — ἐκ, χρονικ. μετά. — δύμρος λάθρος =
ῥαγδαία βροχή. — φεύγοντα — ἐς θάλασσαν ὡρμημέρα, χείμαρροι (ἀπὸ
τοῦ Πηλίου καταφερόμενοι), ὃν τὰ ισχυρὰ φεύγοντα ἔχοντο εἰς τὴν
θάλασσαν. — **13.** τοῖσι δὲ ταχθεῖσι, ἀντίθετις πρὸς τὴν ἐν Ἀφεταῖς
οὖσαν ναυτικὴν δύναμιν. — ἡ αὐτὴ περ=ἡ αὐτὴ ἀκριβῶς. — πολλὸν ἀ-
γριωτέρη. Τὸ ἐπιρρηματικῶς λαμβανόμενον πολλὸν ἐτέθη ἀντὶ τοῦ
πολλῷ μετὰ τοῦ συγκριτικοῦ. — τοσούτῳ δοσῷ ἐν πελάγει φερομέροισι.
Ἡ αὐτὴ νῦν ἦτο ἀγριωτέρα διὰ τοὺς ἐν τῷρ πελάγει εὑρεθέντας Πέρ-
σας, παρὰ διὰ τοὺς μένοντας ἐν τῷρ δρμῷ τῶν Ἀφετῶν. — ἄχαρι=
οὐχὶ εὐάρεστον, δυσάρεστον· (κατ' εὐφημισμὸν ἐπὶ θλιβεροῦ δυστυ-
χήματος). — περὶ τὰ Κοῖλα, τὰ μεταξὺ τοῦ ἀκρωτηρίου Γεραιστοῦ μέ-
χρι τῆς Ἐρετρίας κείμενα παράλια μέρη τῆς Εὔβοιας, ἀτινα ἵσαν
πολὺ ἐπικινδυνα τοῖς θαλασσοπόροις διὰ τὰς πολλὰς αὐτῶν καμπάς
καὶ τοὺς σκοπέλους. — τῇ ἀττ. πῆ=εἰς ποῖον μέρος. — ἐξεπιπτον εἶναι
παθητ. τοῦ ἐκβάλλειν. — ὑπὸ τοῦ θεοῦ· πρὸς κατανόησιν τούτου
πρᾶλ. VII 10 φιλέει ὁ Θεὸς τὰ ὑπερέχοντα πάντα κολούειν. Οὕτω
δὴ καὶ στρατὸς πολλὸς ὑπ' ὀλίγου διαφθείρεται κατὰ τοιόνδε· ἐπεάν
σφι ὁ Θεὸς φθονήσας φόβον ἐμβάλῃ ἡ βροντήν, δι' ὃν ἐφθάρησαν
ἀναξίως ἐκυτῶν. — δκως ἄρ. Περὶ τοῦ ἀν id. x. 7. — μηδὲ ἀττ. καὶ
μή. Ὁ Ἡρόδοτος συγγάγεις χρῆσιν ποιεῖται τοῦ μηδέ, οὐδὲ ἀντὶ τοῦ

- 14 καὶ μή, καὶ οὐ.—**14.** οὗτοι αὐγέροισι = πρὸς χαρὰν αὐτῶν. Πρᾶλ. κ. 10.—έπελαμψε ἄττ. ὑπέφαινε.—ἀτρέμας (ἐπίρρημ.) = ἀνευ τρόμου, ἀκινήτως, ἡσύχως, ἀτρέμας ἔχειν = μένων ἡσυχος καὶ μετ' ἀντικειμένου ἐνταῦθα = εἶχον τὰ πλοῖα ἀκίνητα.—ἀπεχρῆτο. Συνηθέστερον κεῖται ἐν ταύτῃ τῇ σημασίᾳ τὸ ἐνεργητικὸν ἀποχρᾶν (= ἀρκέειν) = καὶ ἦτο ἀρκετὸν δι' αὐτοὺς νὰ μένωσιν ἡσυχοι. — κακῶς πρήσσοντι, μετοχ. αἰτιολ.—ἐρ τῷ παρεότι = κατὰ τὴν παροῦσαν (οὐχὶ εὐάρεστον) θέσιν αὐτῶν. — ἐπεβάθεον = ἐπειοήθεον. Περὶ τῆς συναιρέσεως ἓδ. Γραμ. σ. i'.—φυλάξατες ἕδ. 9.—τὴν αὐτὴν ὁρην, δῆλ. τὴν δεῖλην ὁψίην (κ. 9).—Κιλισσηι, Κιλισσα θηλ. ἀρσ. Κιλιξ. Οἱ Κιλικεις πα-
15 ρέσχον ἔκατὸν ναῦς εἰς τὸν στόλον τῶν Ηερσῶν (VII 91).—**15.** δει-
 νόν τι ποιησάμενοι, δεινόν τι ποιεῖσθαι = βαρέως φέρω τι. Συχνάκις παρ' Ἡροδ. μετ' ἀπαρεμφ. ἦ καὶ ἀπολύτως.—οὕτω συνδετ. τῷ λυ-
 μαίνεσθαι (= προξενεῖν ζημίας, βλάβας).—τὸ ἀπὸ Ξέρκεω, τὴν τιμω-
 ρίαν ἐκ μέρους τοῦ Ξέρκου.—οὐκ συνδετ. τῷ ἔτι. — παρακελεύεσθαι
 ἀποθ. = παρακινῶ, παραθαρρύνω (ἐνταῦθα ἀλλήλους) — ἀρήγορ, ἕδ κ.
10. — συνέπιπτε, συμπίπτειν = ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ λαμβίζειν χώραν.
 — συμβαίνειν. — ἀγώρ ἕδ. κ. 209. — ἐσθολήρ, ἕδ. VII 175. — πα-
 ρεκελεύοντο = παρώρμων, προέτρεπον ἀλλήλους· προσεπάθουν, ἐν-
 ήργουν. (Μετὰ τὰ ἥματα τὰ σημαίνοντα σκέψιν, φροντίδα, σπου-
 δήν, ἐνέργειαν τίθεται πλαγίᾳ ἐρωτηματική μετὰ τοῦ ὅπως (ὅκως)
 κατὰ μέλλοντα δριστικῆς, ὅταν τὸ ἥμια τῆς κυρίας προτάσσεις εἶναι
 χρόνου ἀρκτικοῦ, ἀν δὲ εἶναι χρόνου ιστορικοῦ, μένει συνήθως ἡ ἴδια
 ἔγκλισις ἦ γίνεται διηγηματικὴ εὐχτικὴ κατὰ μέλλοντα. Ἡ ἀρνησις
 εἶναι μή).—παρήσοντι, παρίημι = ἐώ τινα παριέναι. — πόρος, ἐνταῦθα
16 στενὸν θαλάσσης.—**16.** οἱ Ξέρκεω = οἱ ἄνθρωποι τοῦ Ξ., ὁ στόλος τοῦ Ξ.—ἀτρέμας εἶχον, ἐνταῦθα εἶναι ἀμετάθ. Πρᾶλ. κ. 14.—μη-
 τροειδὲς ποιήσατες τῷν νεῶν = παρατάξαντες τὰς ναῦς εἰς σχῆμα ἡμι-
 σελήνου.—τῷν νεῶν, ἔξαρτάται ἀπὸ τοῦ μηνοειδής. — ἐκυκλοῦντο, ἕδ. κ. 10.—ἐπαρέπλωοι ἐρμήνευσον τὴν σημασίαν ἀμφοτέρων τῶν προ-
 θέσεων.—παραπλησιοι ἀ.λ. ἐγέροτο. Ἡ ναυμαχία λοιπὸν ἦτο ἀμ-
 φέρροπος. — ὑπὸ μετὰ γενικ = ἔνεκεν. — μεγάθεός τε καὶ πλήθους, δῆλ.
 τῶν νεῶν. Πρᾶλ. VII 226.—αὐτὸς ὁπ' ἐωντούς ἔπιπτε = ἡττάτο μό-
 νος του. — περιπίπτω = συγκρούομαι (ἐπὶ πλοίων). — δεινόρ χρῆμα
 ἐποιεῦντο, ἕδ. κ. 15.—τράπεσθαι ἄττ. τρέπεσθαι. — ἀγωριζόμενοι, με-
 τοχ. παρατ. — διέστησαν χωρίς πλεονασμός. Ἡ Ανευ τοῦ χωρὶς I 76
 τέλος οὐδέτεροι νικήσαντες διέστησαν. Ὡσαύτως δὲ κατωτ. κ. 18.—
17 17. Αἰγύπτιοι. Οὗτοι εἶχον παράσχει εἰς τὸν στόλον τοῦ Ξέρκου
 διακοσίας ναῦς (VII 89).—ἔργα μεγάλα ἀπεδέξαντο (ἄττ. ἀπεδεξάντο).
 Πρᾶλ. κ. 91 ἔργα ἀπεδέξαντο λόγου ἀξια, καὶ κ. 89. 90.—αὐτοῖσι
 ἀτράσι = ὅμοι μετ' αὐτῶν τῶν ἀνδρῶν. — Κλειρίης, πατήρ τοῦ περι-

φήμου Ἀλκιβιάδου.—**18.** διηκοσίοισι συνήθως τὸ πλήρωμα τριή- 18
ρους ἀπετελεῖτο ἐκ διακοσίων ἀνδρῶν.—διέστησαρ, Ἡ. κ. 10.—ὅρμος
=ἀγκυροθόλιον, τόπος ἐνῷ ἀσφαλῶς δύνανται νὰ ἀγκυροθολῶσιν
ἀράζοντα πλοῖα.—διακριθέτες—ἀπηλλάχθησαρ. Ἡ. VII 219· ἀπηλ-
λάχθησαν ἄττ. ἀπηλλάχθησαν.—τῷ μὲν τεκνῷ—ἐπεκράτεο. Τοῦτο
ἥτο σημεῖον νίκης.—τρηχέως περιεφθέτες (ὅ. περιέπειν). Πρᾶλ. VI
15 ἐν τῇ ναυμαχίῃ περιέφθησαν τρηχύτατα Χῖοι.—τετρωμέτραι. Ἡ. VI
16 (ὅσοισι δὲ τῶν Χίων ἀδύνατοι ἦσαν αἱ νέες ύπὸ τρωμάτων).—
τώφ λαβεῖρ =σκέπτεσθαι, λογίζεσθαι.—ἀπὸ τοῦ βαρβάρου, ἀπὸ τοῦ
βαρβαρικοῦ στρατοῦ.—κατύπερθε γενέσθαι=περιγενέσθαι. Συνηθέστε-
ρον τοῦ κατύπερθε ἐν ταύτῃ τῇ σημασίᾳ εἶναι τὸ κατυπέρτερος
(VII 233).—ἔλαντρότων—ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ταύτη συλλέξας. ‘Ο λό-
γος δι’ ὃν δ Θεμιστοκλῆς συνέλεξε τοὺς στρατηγοὺς ἐν τῇ παραλίᾳ.
ἔνθα ἀκριβῶς τὰ τῶν Εὐθεών πρόσθατα ἔθοσκον, δηλοῦται ἐκ τῶν κα-
τωτέρω παλάμη ἄττ. μηχανὴ=μέσον, τρόπος.—παρερύμπουν, ἐδήλου.
—ἐπὶ τοῖσι κατήκοντι πρήγμασι=ἐπὶ τοῖς νῦν συμβαίνουσι πράγμασι.
—τῷ τε προβάτων—καταθύειρ—παραίρετε, διασαφεῖται τὸ τάδε
πρῶτον μὲν διὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου καταθύειν (ὅπερ ἔκαρτάται ἐκ τοῦ
ἔλεγχος), εἴτα δὲ διὰ τῆς ἀνεξαρτήτου προτάξεως παράξινεί τε.—ἔχειρ,
ἀντικ. τὰ πρόσθατα.—πῦρ ἀρακαλεῖται, ἐν τῷ ἐπὶ τῆς παραλίας στρα-
τοπέδῳ.—κομιδῆς δὲ πέρι =ὅσον δ’ ἀφορᾷ περὶ τῆς ἐπανόδου.—τὴν
ἄρην, ἡ ὥρη = ὁ κατάλληλος καιρός.—ἀστιάεις—ἀδιλαθεῖς.—ῆρεσκε
ἡδ. x. 58.—**20.** παραχρησάμενοι, παραχράσθαι τι.=μεταχειρίζομαι τι 20
ῶς τι πάρεργον, δλιγωρῶ, καταφρονῶ.—προεσάκαρτο, ἴων. μέσ. ἀόρ.
α’ τοῦ προεσάγομαι=εἰσάγω πρότερον τρόφιμα ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὴν
πόλιν πρὸς χρῆστιν μου.—περιπετέα τε ἐποιήσαντο αφίσι αὐτοῖσι τὰ
πρήγματα=κατέστησαν τὴν θέσιν των ἀκροσφαλῆ, ἔξετέθησαν.—Βά-
κις·ιδος, πιθανῶς ψευδώνυμόν τινος, προφητείας ἐκδόντος καὶ χρη-
σμούς, ὡς τοὺς ύπὸ τὸ δόνομα τοῦ Ὄρφέως, τοῦ Μουσαίου κτλ., οἵ-
τινες ἐνίστηται ἐπενήγρουν εἰς τὰς πολιτικὰς σχέσεις.—βύβλιος=κατε-
σκευασμένος ἐκ βύβλου (εἴδους φυτοῦ).—ἀπέχειρ. μεταβατ.=ἀπε-
λαύνειν, ἐκδιώκειν.—πολυμηχάς-ἀδος=πολὺ βληχωμένη (βελάζουσα)
—τούτοισι συνδετ. τῷ τοῖσι ἐπεσι.—χρησαμένοισι συνδετ. τῷ παρῆν
σφι (=Εὐθεοῦσι). παρῆν=ἔην.—προσδόκιμος=ἀναμενόμενος, ύπο-
πτευόμενος, ἐπελθεῖν.—συμφορῇ χρῆσθαι=εἰμαι δυστυχής.—πρὸς
τὰ μέριστα=ές τὰ μέγιστα (κ. 144).—**21.** ὁ κατάσκοπος, ὁ=γνω- 21
στός.—καὶ εἰχε πλεῦνιρ κατῆρες ἔτοιμοι, ἡ πρότασις αὕτη κεῖται
παρενθετικῶς.—κατῆρες = κώπαις ἔξηρτυμένον, καλῶς ἔξωπλι-
σμένον.—παλήσεις (ἐκ τοῦ ἀχρήστου παλέω (= παλαίω) = δια-
φθείρεις.—ὅς δ’ αὔτως = ἀκριβῶς κατὰ τὸν ἔδιον τρόπον.—
ἔς ἀραβολὰς ποιέσθαι=ἀναβάλλεσθαι· ἀναβολὴ = παράτασις, ἐπι- 22

ἥράδυνσις. — κομίζεσθαι = ἔρχομαι, πορεύομαι, ἐπανέργομαι. — **22.** ἐπιλεξάμενος, ἐπιλέγεσθαι = ἔκλεγειν. — περὶ τὰ πότιμα ὅδατα, εἰς τὰς πηγὰς δῆλ. ἐκείνας, εἰς ᾧ οἱ Πέρσαι καὶ οἱ Ἰωνες κατὰ τὸν πλοῦν αὐτῶν θὰ παρέμενον πρὸς ὑδρευσιν. — ἐτάμυρων = ἔγγράφων. — πρὸς ὄμεων γίγνεσθε, γίνεσθαι πρὸς τίνος = προστίθεμαι τίνι, τάσσομαι μετά τίνος, μεταβεχίνω εἰς τὸ μέρος τινός. — ὅμεις δέ ἐπαναλαμβάνεται ὁ ἐν τῇ ἡγουμένῃ προτάσει δὲ καὶ ἐν τῇ ἐπομένῃ (ἀπόδοσει) χάριν ἐμφάσεως. — ἐξ τοῦ μέσον ἕπεσθε, δῆλ. μείνατε οὐδέτεροι τούλαχιστον, ἀφ' οὐ εἶναι ἀδύνατον τὰ ταχὺτε μεθ' ἡμῶν. — τὰ αὐτὰ ὑμῖν, δῆλ. νὰ μείνωσι καὶ οὗτοι οὐδέτεροι. Πόθεν ἔξαρταται ἡ δοτ. ὑμῖν καὶ διὰ τί; — οἰόρ τε, δῆλ. ἔστι. — κατέζευχθε, παθητ. παρακ. τοῦ β. καταζευγνύαι = καταλαμβάνω, κατέχω. — μέλοος ἢ ὥστε τὰ συγχριτικὰ ἐκφέρουσι πολλάκις τὸν δεύτερον ὅρον τῆς συγχρίσεως διὰ τοῦ ἢ μετ' ἀπαρεμφάτου, ἔχοντος συνήθως τὸ ὥστε. — ἐν τῷ ἔργῳ = ἐν τῇ μάχῃ. — ἐθελοκακέω = φέρομαι δειλῶς. — ἀρχῆθεν ἀττ. ἐξ ἀρχῆς δῆλ. ἀμα τῇ ἐνόρξει τῆς Ἰωνικῆς ἐπαναστάσεως, οἱ Ἀθηναῖοι ἔσπευσαν εἰς βοήθειαν αὐτῶν. — δοκέειν ἐμοὶ, συνηθέστερον εἶναι ως δοκέειν ἐμοὶ = ως ἔστιν ἐμοὶ δοκεῖν, ως δύναμαι ἐγὼ νὰ νομίζω. Τοιούτον ἀπόλυτον ἀπαρέμφ. (ἄνευ τοῦ ως) *Ιδ. VII 173. 229. VIII 63.* — ἦρα ἢ. Σύνταξ. ἵνα ἢ τὰ γράμματα ἢ λαθόντα βασιλέᾳ ποιήσῃ Ἰωνας μεταβαλεῖν καὶ γ. πρ. ἐ., ἢ ἐπείτε ἀνενειχθῆ πρὸς Εέρεην, ἀπίστους ποιήσῃ τοὺς Ἰωνας. Ὑποκείμενον ἀμφοτέρων τῶν διὰ τοῦ ἢ — ἢ ἐκφερομένων προτάσεωνεναι τὰ γράμματα. — μεταβαλεῖται = μεταβίλλειν, ἀλλάσσειν γνώμην, *Ιδ. IX 6.* — γρείσθαι πρόδειντῶν. *Ιδ. ἀνωτ. x. 4.* — ἐπείτε ἀνερειχθῆ. Οἱ χρονικοὶ σύνδεσμοι ως, πρόν, ἐπείτε συνηθέστερον ἀπαντῶσι παρ' Ἡροδότῳ μεθ' ὄπτακτικῆς ἄνευ τοῦ ἀν. *Πρόλ. IX 117.* — **23.** δρημόρ. *Ιδ. ἀνωτέρω.* — τούτων, δῆλ. τῶν ἐν ταῖς ἀποσταλεῖσαις ναυσὶ ὄντων πληρωμάτων. — ἀμα ἡλιώ φοιδραμέρῳ = σὺν τῇ διαχύσει τοῦ φωτὸς τοῦ ἥλιου, ἥλιου ἀνατέλλοντος. — ἐπισχόρτεις, ἐπέχειν = μένειν, περιμένειν. *Ιδ. VI 102.* μέχρι μέσον ἡμέρης. *Πρόλ. x. 15* κατὰ μέσον ἡμέρης. — τὸ ἀπὸ τούτου. *Ἐγειρι χρονικὴν σημασίαν.* — τῆς Ἐλλοπίης μοίρης, *24. Ἐλλοπίη ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι τὸ βόρειον ἡμίσιον τῆς Εὔβοιας, ὅστερον δὲ γῆ Ἰστιαιτῆς.* — **24.** καὶ δύο, καὶ = περίπου. — φυλλὰς = σωρὸς φύλλων, στρῶμα φύλλων. — ἐπιβαλὼν δῆλ. ταῖς τάφροις = ἐπιθέσας. — γῆτη ἐπαμησάμενος (β. ἐπαμάρμομαι) = ἐπιρρίψας χῶμα. — ἐς τὴν Ἰστιαιτῆρ = ἐς τὴν γῆν τὴν Ἰστιαιτίδα (*Ιδ. ἀνωτ.*) — παραδιδόναι 25 = ἐπιτρέπειν. — ἐκλιπότα, διὰ τί κατὰ αἰτιατικὴν ἡ μιτοχή; — ἀρόητος = δ μὴ ἐννοῶν, ἀνόητος, ἥλιθιος. μωρός. — **25.** ἐπαγγειλαμένον, δῆλ. αὐτοῦ. — οὐδὲτε — σταριώτερον = οὐδενὸς ἄλλου ὑπῆρχε μεγαλητέρα ἔλλειψις ἀπὸ τῶν πλοίων. — οὐτω πολλοὶ = τόσον πολλοί. — ἡπιστέατο, ἐπίστασθαι = νομίζειν. — οὐ μὲν (= μὴν) οὐδέ. = οὐ μέν-

τοι οὐδὲ = ἀλλ' ὅμως οὐδέ. — ταῦτα πρήξας περὶ τοὺς νεκροὺς, ἀντὶ τοῦ ἀνωτ. ἐτοιμασάμενος τὰ περὶ τοὺς νεκρούς. — τῶν μὲν, τῶν Περσῶν. — οἱ δὲ, οἱ "Ἐλληνες. — ἐξ ὁδὸς ὡρμέατο = ἔξε-
κίνησαν, ἵνα ἐπινέλθωσιν εἰς τὸ στρατόπεδον. Περὶ τῶν τύπων 26
ὡρμέατο, ἐκέατο, ἥπιστέατο ἴδ. Γραμμ. σελ. ιε' — **26.** βίον =
περιουσία = μέσα πρὸς τὸ ζῆν. — ἐνεργοὶ βουλόμενοι εἴραι = οἰ-
τινες ἦθελον νὰ ἐργασθῶσιν. — ἄγονοι καὶ θεωρέουσεν. Ἀλλαγὴ ἐγκλί-
σεων. Πρβλ. καὶ VII 208. 233. VIII 6. 26. 70. 100. 140. — ἀγῶνα
γυμνικόν, ὁ γυμνικὸς ἀγών περιελάμβανε τὸ πένταθλον, ὁ δὲ ἵππι-
κὸς ἀγών τὴν ἀρματοδομίαν ἦτοι ἀγῶνα ἀρματηλασίας. — τῆς ἑλικῆς
τὸν διδόμενον στέφανον, δῆλος κεῖθαι ἀεθλον. — τὸν διδόμενον, τὸν
γνωστὸν δῆλος. στέφανον, ὃν ἐλάμβανον οἱ νικηταὶ τῶν τοιούτων ἀγώ-
νων. — εἴπας=εἰπών. — δειλίας ὥφει, δειλήν ὥφειν = κατηγορεῖσθαι
ἐπὶ ἀνανδρίᾳ. — πρὸς βασιλέος, πρὸς (=ὑπὸ) διότι ἡ περιφρασίς δει-
λήν ὥφειν ἔχει παθητικὴν σημασίαν. Πρβλ. IX 17 ἔπαινον ἔξεις
πρῶτα μὲν ὑπὸ πάντων Σπαρτιητέων, αὗτις δὲ καὶ πρὸς τῶν ἄλλων
Ἐλλήνων. — ἡγέρετο σιγῷ, τὸ ἀνέχεσθαι μετὰ μετοχ. ἴδ. V 89. —
κοίους, ὅττ. ποίους. — μαχεσομένους συνδετ. τῷ ἡμέας.

Τὸ δεύτερον μέρος τῶν ὑπομνημάτων τῶν ἀναφερομένων
εἰς τὰ ἐπόμενα κεφάλαια ἐκδοθήσεται βραδύτερον ἐν ίδιῳ
τεύχει.

ΤΕΛΟΣ

ΔΙΟΡΘΩΤΕΑ

Σελ.	ζ'.	ἀντὶ τῆς ἐλάσσονος	γράφε	ἐλάσσονος Ἀστας.
"	ια'	» εἰς	»	εἰς
"	16	» τοῦτο δὲ	»	τοῦτο δὲ
"	23	» Βράνα	»	Βρανᾶ
"	38	» § 129	»	§ 219
"	38	» τὴν γράμμην	»	τὴν γράμμην
"	39	» τὸν	»	τὸν
"	39	» μέλος	»	μέρος
"	55	» αὐτοῖς	»	αὐτῶις
"	98	» διελήθη	»	διελόθη
"	100	» ὡς συμπληρωματικὸς ἀντικείμενος	γράφε	ὡς ύποκείμενος
"	128	aliquamdice γράφε aliquamdiu		
Ἐν	τῷ γέρτῃ	ἀντὶ Πεισάριθος	γράφε	Πεπάρηθος.

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΑΧΤΟΥ

-
1. Παιδαγωγικὸν ἐγχόλπιον ἐκδόθεν τῷ 1895 Δρ. 1.—
 2. Εἰκοσιπενταετής δρᾶσις τοῦ ἐκπαιδευτηρίου
B. N. Βουλγάρεως, πραγματεία ἐκδοθεῖσα
κατὰ τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα αὐτοῦ.
 3. Ξενοφῶντος Ἐλληνικὰ (Βιβλ. III—VII),
μετὰ 2 χαρτῶν, πλειστων σχεδίων μαχῶν,
ὑπομνημάτων καὶ καταλόγου τῶν χυρίων
δινομάτων » 2.—

Τύπο τὰ πιεστήρια :

4. Καίσαρος de Bello Gallico μετὰ ὑπομνημάτων κτλ.

ΠΩΛΗΣΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΕΠΙ ΠΙΣΤΩΣΕΙ 100 ΔΡΑΧΜΩΝ ΒΙΒΛΙΑ

Δύναται νὰ ἐκλέξῃ πᾶς τις, πληρώνων αὐτὰ ἀνὰ

5 Δραχμὰς κατὰ μῆνα.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΗΜΩΝ ΠΑΡΕΧΟΝΤΕΣ ΤΑΣ ΑΥΤΑΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Ἐθωτερικοῦ.

"Αμφίστης· I. Παπαδόπουλος
"Αρτῆς· Λ. Φωτόπουλος
"Αργούς· Ταξιάρχης Μιχαλόπουλος
Βόλου· K. Παρασκευόπουλος
Ζακύνθου· "Αγγελος Τζαβαλᾶς
Θηβῶν· Στυλιανὸς Χατζηϊωάνου
Καρβασαρᾶ· "Αριστείδης Ρεμούνδας
Καλαμῶν· Π. Βουγιούκης
Κορίνθου· Εὐάγ. Μιχαλόπουλος
Κερκύρας· N. Ιωαννίδης
Καρδίτσης· K. Αναγνωστόπουλος
Κυπαρισσίας· Γ. Βλαστόπουλος
Δαρίσσης· Γ. Μαχρῆς
Λειθαδείας· Γ. Ἐλευθερόπουλος
Μεσολογγίου· Σπ. Ἀρβανίτης

Ναυπλίου· A. Γεωργακόπουλος
Νησίου· Π. Βλαστόπουλος
Πειραιῶς· B. Τσαγγόρης
Πατρῶν· Βεριατζᾶς καὶ Τσουτσάνης
Πύργου· I. Γιαννόπουλος
Σύρου· Γ. Μέμος
Σπάρτης· K. Σταυράκης
Τριπόλεως· II. Σταυρόπουλος
Τοικκαλῶν· M. Σπυρᾶκος
Χαλκίδος· Εύθ. Ἀθανασιάδης
"Εξωτερικοῦ.
"Αλεξανδρείας· Τριαντάρ. Τσιτσέλης
Κ)πόλεως· Δεπάστας καὶ Γεράρδος
Χανίων· Δημ. Κρίγκας
Ρεθύμνου· Σ. Δεληγεώργης
"Ηρακλείου· N. Ἀλικιώτης

Σητείτε τὸν Τιμοκατάλογον δωρεάν.

Τιμάται δραχ. 2.

Χαροπάνια της Ελλάς που περιλαμβάνει την απόσταση της Αθήνας από την Κωνσταντινούπολη και την απόσταση της Αθήνας από την Θεσσαλονίκη.

Από την Αθήνα μέχρι την Κωνσταντινούπολη, η απόσταση είναι περίπου 300 χιλιόμετρα. Η απόσταση από την Αθήνα μέχρι την Θεσσαλονίκη είναι περίπου 400 χιλιόμετρα.

Η απόσταση από την Αθήνα μέχρι την Κωνσταντινούπολη είναι περίπου 300 χιλιόμετρα. Η απόσταση από την Αθήνα μέχρι την Θεσσαλονίκη είναι περίπου 400 χιλιόμετρα.

Η απόσταση από την Αθήνα μέχρι την Κωνσταντινούπολη είναι περίπου 300 χιλιόμετρα. Η απόσταση από την Αθήνα μέχρι την Θεσσαλονίκη είναι περίπου 400 χιλιόμετρα.

Η απόσταση από την Αθήνα μέχρι την Κωνσταντινούπολη είναι περίπου 300 χιλιόμετρα. Η απόσταση από την Αθήνα μέχρι την Θεσσαλονίκη είναι περίπου 400 χιλιόμετρα.